Αλληλεγγύη στην Παλαιστίνη!

Απόκρουση του ασφαλιστικού!

Ανασυγκρότηση της επαναστατικής αριστεράς ΤΩΡΑ!

Η «μακροχρόνια εκστρατεία κατά της τρομοκρατίας» που αναγγέλθηκε πριν από μερικούς μήνες από τον Μπους, μετά από τους βάρβαρους βομβαρδισμούς και τις σφαγές των αμάχων στο Αφγανιστάν, έδωσε το προκάλυμμα για την εισβολή των ισραηλινών τανκς στα κατεχόμενα από το Ισραήλ εδάφη της Παλαιστίνης. Η μεγάλη έκταση της στρατιωτικής επιχείρησης, η απελπισμένη αντίσταση των ελαφρά οπλισμένων Παλαιστίνιων μαχητών, οι τραγικές συνέπειες στον άμαχο και ουσιαστικά ανυπεράσπιστο πληθυσμό των κατεχομένων και των στρατοπέδων των προσφύγων, η συμβολική αντίσταση του Αραφάτ απέναντι στη συγκεκριμένη εισβολή (και ανεξάρτητα από τις ευθύνες του για τη προηγούμενη πολιτική των αλλεπάλληλων συμβιβασμών), δίνουν καθημερινά και με τον πιο ανάγλυφο τρόπο την εικόνα της φρίκης που επιφυλάσσει για όλο τον κόσμο η τυφλή καπιταλιστική αρπακτικότητα και η ιμπεριαλιστική αλαζονεία της παγκόσμιας «νέας τάξης».

Όμως, α) οι κλιμακούμενες αντιδράσεις των αραβικών πληθυσμών που απειλούν τη σταθερότητα των ελεγχόμενων από τον ιμπεριαλισμό κυβερνήσεων της ευρύτερης περιοχής, β) το καθημερινά ογκούμενο κίνημα αλληλεγγύης στην Παλαιστινιακή αντίσταση σε Ευρώπη και Αμερική που αρχίζει να πιέζει με δύναμη τα κόμματα και τις κυβερνήσεις και γ) η αποφασιστική ανάδυση εκ νέου του ειρηνιστικού κινήματος μέσα στο ίδιο το Ισραήλ που απειλεί να ανατρέψει το κλίμα της εθνικιστικής υστερίας που καλλιεργήθηκε από την κυβέρνηση Σαρόν, δημιουργούν μια έντονη ανησυχία στο παγκόσμιο επιτελείο «της αντιτρομοκρατικής εκστρατείας». Προσπαθούν τώρα, ο Μπους και το επιτελείο του, σαν μαθητευόμενοι μάγοι να συμμαζέψουν κάπως τις καταστροφικές δυνάμεις που οι ίδιοι πριν από λίγο εξαπέλυσαν.

Στην Ελλάδα, τις κινητοποιήσεις αλληλεγγύης προς το Παλαιστινιακό λαό, σήκωσαν στους ώμους τους για μια ακόμη φορά, κατά το μεγαλύτερο μέρος, οι μικρές δυνάμεις της διεθνιστικής αριστεράς και ανένταχτοι αγωνιστές, οργανώνοντας σχεδόν καθημερινά πορείες στην Ισραηλινή πρεσβεία μαζί με τους Παλαιστίνιους της Αθήνας και συμμετέχοντας στις αποστολές έμπρακτης αλληλεγγύης στη πρώτη γραμμή στα κατεχόμενα. Τα «επίσημα κόμματα» της Αριστεράς, με το ΚΚΕ να δίνει για άλλη μια φορά το παράδειγμα της μικροπολιτικής αθλιότητας, συμμετείχαν τυπικά (με τις σφραγίδες των εργατικών κέντρων) χωρίς ουσιαστικά να κινητοποιούν το κομματικό μηχανισμό τους, παρά μόνο για τη μεγάλη «εκτονωτική» συναυλία του Συντάγματος, όταν πια το κοινό αίσθημα της λαϊκής αγανάκτησης αποκορυφώθηκε.

Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ προσπάθησε να ψελλίσει μερικές υποκριτικές δήθεν μεγαλεπήβολες διπλωματικές πρωτοβουλίες, χωρίς όμως να αποτολμήσει την παραμικρή έμπρακτη εναντίωση στην σφαγή του παλαιστινιακού λαού και στην απόπειρα εξευτελισμού του Αραφάτ (που ο Σημίτης τον ασπάζονταν επιδεικτικά στο τελευταίο συνέδριο θέλοντας να εκμεταλλευτεί για εσωκομματική κατανάλωση την ανάμνηση από τις παλιές, «ένδοξες» ημέρες της παπανδρεικής τριτοκοσμικής παράδοσης.)

Από την άλλη μεριά το μεγάλο μέτωπο του Ασφαλιστικού ανοίγει ξανά καθώς η κυβέρνηση πιέζεται αφόρητα να επιτρέψει στις ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες να απλώσουν τα χέρια τους στα αποθεματικά των ταμείων και να εισχωρήσουν στο σύστημα της κοινωνικής ασφάλισης ουσιαστικά διαλύοντας το. Η περσινή μεγάλη ήττα της κυβέρνησης την έχει κάνει εξαιρετικά προσεκτική. Μεθοδεύει την «επικοινωνιακή» πολιτική της προβάλλοντας πρώτα τα δήθεν «βελτιωμένα» (σε σχέση με το περυσινό) σημεία του νομοσχεδίου, προβάλλοντας επίμονα τα γνωστά ψεύδη για τα δημογραφικά και ταμειακά αδιέξοδα και αποφεύγοντας να αντιμετωπίσει τις απλές αλήθειες που γνωρίζει ο κάθε

της Σύνταξης...

εργαζόμενος που δεν είναι άλλες από την καταλήστευση των ταμείων από τις τράπεζες τα προηγούμενα χρόνια, τη γενικευμένη εισφοροδιαφυγή των εργοδοτών, την «μαύρη» εργασία των μεταναστών, την «ελαστική» εργασία των νέων και των ημιαπασχολουμένων κλπ. Η συνδικαλιστική γραφειοκρατία του ΠΑΣΟΚ έρχεται να ξεπουλήσει με τον πιο ύπουλο τρόπο τα συμφέροντα των εργαζομένων, διασπώντας το μέτωπο του απεργιακού αγώνα (ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ) και υποβαθμίζοντας τα αιτήματα. Οι κοντόφθαλμοι γραφειοκράτες δεν μπορούν να δουν ότι δεν υποθηκεύουν μόνο το μέλλον των εργαζομένων αλλά κυριολεκτικά υποθηκεύουν και το δικό τους μέλλον καθώς η πτώση της αξιοπιστίας τους θα είναι αυτή τη φορά οριστική και αμετάκλητη.

Ταυτόχρονα οι κινητοποιήσεις των βαμβακοπαραγωγών φέρνουν σε ακόμη πιο δύσκολη θέση τη κυβέρνηση καθώς συγκρούεται με ένα στρώμα που τη στήριζε σταθερά και παραδοσιακά. Η αντίφαση ανάμεσα στην επιβολή ενός πλαφόν παραγωγής και στην αλματώδη ανάπτυξη των δυνατοτήτων της παραγωγής στη γεωργία με τις νέες τεχνολογίες, φαίνεται να είναι εντελώς αξεπέραστη για την μονόδρομη νεοφιλελεύθερη λογική του αυτοματισμού αγοράς. Η φραστική επίθεση του Σημίτη με τις γνωστές απειλές και το ύφος του εκσυγχρονιστικού «τσαμπουκά» όχι απλώς πέφτουν στο κενό αλλά ρίχνουν λάδι στη φωτιά της αγροτικής αγανάκτησης.

Όλο το προηγούμενο διάστημα τα αδιέξοδα και το αποκρουστικό πρόσωπο του ελληνικού καπιταλισμού αναδύθηκαν ξαφνικά σε δημόσια θέα, μέσα από μια σειρά τηλεοπτικές «αποκαλύψεις» (τζόγος, ποδόσφαιρο, χρηματισμός και διαπλοκή του αστικού πολιτικού προσωπικού). Ο άγριος ανταγωνισμός μεταξύ των συγκροτημάτων έφερε στην επιφάνεια το αηδιαστικό θέαμα της εκπόρνευσης νέων ανθρώπων (big brother, bar) εντείνοντας την πολιτισμική κρίση αλλά και τη πολιτική σύγχυση μπροστά στη μικροαστική καταναλωτική ανθρωποφαγία. Η «επίσημη» Αριστερά απέναντι σε αυτά τα εκφυλιστικά φαινόμενα (που αντανακλούν οπωσδήποτε και τη δική της πολιτική και πολιτισμική ανεπάρκεια) δεν είχε ουσιαστικά να προτείνει τίποτε άλλο παρά μόνο την επιβολή της λογοκρισίας και την κρατική αστυνόμευση.

Μπροστά στην απειλούμενη γενικευμένη πολιτική κρίση εμφανίστηκαν οι προτάσεις του Λαλιώτη για την ελληνική εκδοχή της γαλλικής «πληθυντικής» αριστεράς καθώς και οι προτάσεις του Χρυσοχοΐδη για μια «επανίδρυση» του ΠΑΣΟΚ τύπου ιταλικής Ελιάς.

Όμως οι προτάσεις αυτές μοιάζουν ήδη ξεπερασμένες στις πρωτότυπες εκδοχές τους. Οι δημοσκοπήσεις των γαλλικών προεδρικών εκλογών αναδεικνύουν στη τρίτη θέση την παλαίμαχο «ανοξείδωτη» αγωνίστρια της τροτσκιστικής παράδοσης Λαγκιγιέ με ποσοστό γύρω στο 10% που (μαζί με το 1% του ταχυδρομικού υπάλληλου Besancenot, υποψήφιου της LCR) ξεπερνάει κατά πολύ το γαλλικό ΚΚ προκαλώντας έναν πραγματικό πολιτικό σεισμό στο οικοδόμημα της «πληθυντικής» αριστεράς. Η τεράστια κινητοποίηση των εργαζομένων στη Ρώμη ανέδειξε τη πλήρη αναξιοπιστία της πολιτικής ηγεσίας της Ελιάς και την αγωνία της κοινωνικής βάσης για μια νέα διέξοδο.

Από την άλλη μεριά το αντιπαγκοσμιοποιητικό κίνημα φαίνεται όχι μόνο να ανακάμπτει μετά από την «αντιτρομοκρατική» επέλαση των ιμπεριαλιστών αλλά να αντλεί νέες δυνάμεις και να ριζώνει μέσα στο εργατικό κίνημα όπως έδειξαν οι απρόσμενα μεγάλες κινητοποιήσεις στη Βαρκελώνη. Το φιλόδοξο πείραμα του Πόρτο Αλέγκρε, πέρα από τις αδυναμίες που καταγράφηκαν και τους κινδύνους ενσωμάτωσης που διαφάνηκαν, εξακολουθεί να εκφράζει το πνεύμα του νέου ριζοσπαστικού κινήματος. Η διάχυση του σε πολλά τοπικά Forum μπορεί να αποτελέσει ένα πραγματικό καταλύτη για την μορφοποίηση και την πολιτική αναβάθμισή του αντιπαγκοσμιοποιητικού.

Στην Ελλάδα οι ανάγκες για τις επερχόμενες κινητοποιήσεις της Θεσσαλονίκης 2003 και των Ολυμπιακών 2004 βρίσκουν την άκρα αριστερά σε τραγικό βαθμό απροετοίμαστη. Η έλλειψη συντονισμού μεταξύ των διαφόρων «μετωπικών» πρωτοβουλιών, ο μικροπολιτικός ανταγωνισμός των ομάδων και η σεχταριστική αντίληψη δεν δίνουν ακόμη καμιά ελπιδοφόρα προοπτική ενώ τα χρονικά περιθώρια διαρκώς μικραίνουν.

Το κίνημα αλληλεγγύης στην αγωνιζόμενη Παλαιστίνη, η αντίσταση στην νεοφιλελεύθερη επίθεση στα ασφαλιστικά κεκτημένα, οι νέοι αγώνες που έρχονται απαιτούν πλέον επιτακτικά την ανασυγκρότηση της επαναστατικής αριστεράς.

Διεθνιστική αλληλεγγύη στην Παλαιστίνη!

του Δημήτρη Χείλαρη

Η αποφασιστική αντίσταση ενάντια στον κατακτητή και η αδιάρρηκτη ενότητα του παλαιστινιακού λαού στο δίκαιο αγώνα του για μια γη ελεύθερη μας αναγκάζει να προσηλώσουμε το βλέμμα στα δραματικά γεγονότα που συμβαίνουν στις πόλεις και τους προσφυγικούς καταυλισμούς της Παλαιστίνης.

Η βαρβαρότητα της ισραηλινής κατοχής και ο κυνισμός της κυβέρνησης Σαρόν που επιχειρεί να ξεριζώσει τη διεθνώς αναγνωρισμένη (με βάση τη μοιρασιά της παλαιστινιακής γης προς όφελος του Ισραήλ από τις συμφωνίες του Όσλο) Παλαιστινιακή Αρχή μας σπρώχνει να κινητοποιηθούμε επειγόντως μ' όλα τα διαθέσιμα μέσα ενάντια σ' αυτή τη βία και αδικία.

Δεν είναι όμως μόνο αυτό. Οι Παλαιστίνιοι/ες, με τις δικές του θυσίες, σε ουσιαστική απομόνωση από τα διεφθαρμένα Αραβικά καθεστώτα της Μέσης Ανατολής αλλά και τον «πολιτισμένο δημοκρατικό δυτικό κόσμο» **έχουν βρεθεί στην αιχμή αυτή τη στιγμή της παγκόσμιας αντίστασης κατά της ιμπεριαλιστικής σταυροφορίας ενάντια στην τρομοκρατία που καθοδηγείται από τις Ηνωμένες Πολιτείες.**

Γιατί οι όροι με τους οποίους διεξάγεται η στρατιωτική δράση του κράτους του Ισραήλ στα τυπικώς αυτόνομα εδάφη των Παλαιστινίων έχει προκαλέσει σημαντικά ρήγματα στην οικουμενική συναίνεση που εκβιάστηκε από τις ΗΠΑ με αφορμή το τρομοκρατικό χτύπημα στους δίδυμους πύργους του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου στη Νέα Υόρκη.

Έτσι για πρώτη φορά μετά τις 11 του Σεπτέμβρη μοιάζουν σοβαρά να αντιστρέφονται οι όροι: από τη θέση του «κατήγορου» η ιμπεριαλιστική συμμαχία γύρω από τις ΗΠΑ περνάει ξανά, σε εκείνη του «κατηγορούμενου», του «υπόλογου».

Το κύμα των διεθνών διαδηλώσεων και οι ομάδες ακτιβιστών από διάφορες χώρες που σπεύδουν στην Παλαιστίνη για να συμπαρασταθούν έμπρακτα στους αμυνόμενους Παλαιστίνιους ενισχύουν συνεχώς την παραπάνω εικόνα.

Τα διλήμματα είναι πιο ξεκάθαρα. **Μεγαλύτερα τμήματα της ανθρωπότητας πέρα από τον αραβικό κόσμο συνειδητοποιούν ότι υπάρχει άνιση σχέση μεταξύ της εμβέλειας και της στόχευσης της συστηματικά οργανωμένης κρατικής βίας του Ισραήλ και των εξτρεμιστικών χτυπημάτων προς τον άμαχο ισραηλινό πληθυσμό από μερίδα παλαιστινιακών οργανώσεων όσο κι αν πράγματι απάνθρωπα είναι τα τελευταία.**

Επίσης αναφορικά με τις δυτικές κοινωνίες ο πόλεμος τους Ισραήλ στην Παλαιστίνη δε μπορεί να νομιμοποιηθεί με βάση συγχύσεις και περιπλοκές που επέτρεψαν στις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις στο Ιράκ και τη Νέα Γιουγκοσλαβία να εμφανιστούν ως «ανθρωπιστικοί» πόλεμοι. Ειδικά στις ΗΠΑ καταλογίζεται ολοένα και μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης για την απροκάλυπτη υποστήριξή τους στο Ισραήλ που δεν αποκρύπτεται από φραστικές διαφοροποιήσεις και διπλωματικές πρωτοβουλίες.

Αυτή η νέα συνειδητοποίηση αντανακλάται σε διεθνές κυβερνητικό επίπεδο με αποτέλεσμα οι αποκλίσεις και οι αντιθέσεις μέσα στο ιμπεριαλιστικό στρατόπεδο να

εκδηλώνονται με μεγαλύτερη συχνότητα και αμεσότητα παρότι οι πρακτικές συνέπειες τους αργούν να εκδηλωθούν με τον ίδιο τρόπο.

Το κίνημα του Σηάτλ και της Γένοβας που πέρασε στην άμυνα μετά τις 11 Σεπτεμβρίου, μπορεί αγκαλιάζοντας το δίκαιο παλαιστινιακό αγώνα να ξαναπεράσει στην επίθεση ενάντια στους αληθινούς κυρίαχους του κόσμου.

Το γεγονός ότι ο αγ**ώνας των Παλαιστινίων αποβαίνει ένα σημείο κλειδί στην παγκόσμια συγκυρία δεν μας απαλλάσσει από αυτήν καθεαυτήν την εξέταση της φύσης του παλαιστινιακού ζητήματος και την πολιτική συζήτηση των στρατηγικών στην προοπτική της λύσης του.** Για μας η απελευθέρωση της Παλαιστίνης από τον ισραηλινό ζυγό δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια τη δημιουργία ενός ακόμη αυταρχικού και διεφθαρμένου καθεστώτος στην περιοχή της αραβικής Μέσης Ανατολής και οφείλουμε να ομολογήσουμε απερίφραστα ότι η ηγεσία της ΟΑΠ υπό τον Αραφάτ είχε ήδη αρχίσει να οικοδομεί ένα τέτοιο καθεστώς μέσα στα στενά όρια της ημιαυτόνομης Παλαιστινιακής Αρχής. Επίσης μπροστά στην επιτακτικότητα της άμεσης συμπαράστασης στον Παλαιστινιακό λαό δεν είναι δυνατό να υποστούμε μια μόνιμη αυτολογοκρισία για τον κίνδυνο οι Παλαιστίνοι/ες από τη «Σκύλλα της σιωνιστικής κατοχής» να πέσουν στη «Χάρυβδη της ισλαμικής θεοκρατίας», πράγμα που σημαίνει ότι η βάρβαρη καταπίεση αλλάζει μορφή, όταν μάλιστα πιστεύουμε ότι είναι απολύτως εφικτό μια τέτοια εξέλιξη να αποφευχθεί. Αντίστοιχα **δεν χαρίζουμε την ισραηλινή εργατική τάξη στο σιωνιστικό κράτος δια παντός.** Αν παραμένει ενσωματωμένη στη σιωνιστική πολιτική αυτό δεν σημαίνει ότι όχι μόνο τα μακροπρόθεσμα αλλά και τα άμεσα συμφέροντα της δεν αντιστρατεύονται τη σιωνιστική πολιτική.



Αν δεχτούμε την άποψη ότι η Ιντιφάντα μπορεί να ασκήσει εξωτερική πίεση για την εσωτερική αλλαγή του Ισραήλ, τα «τρομοκρατικά χτυπήματα» στον άμαχο πληθυσμό συσπειρώνουν το ισραηλινό λαό γύρω από τη μιλιταριστική πολιτική του Σαρόν, ενώ υπάρχουν σημάδια ότι ένα μεγάλο μέρος του ισραηλινού λαού ήταν και είναι έτοιμο να υπάρχουν σημάδια ότι ένα μεγάλο μέρος του ισραηλινού λαού ήταν και είναι έτοιμο να δεχτεί την ιδέα ενός ανεξάρτητου παλαιστινιακού κράτους σε συνύπαρξη με το Ισραήλ.

Για μας η λύση του Παλαιστινιακού άπτεται κυρίως των εσωτερικών εξελίξεων στην περιοχή και των διεθνών παραγόντων. **Η στρατηγική συζήτηση μας αφορά ακριβώς για να οικοδομήσουμε το διεθνές κίνημα αλληλεγγύης και μέσα στη χώρα μας. Να αξιοποιήσουμε την ευαισθητοποίηση του ελληνικού λαού προσδίδοντάς της διάρκεια και βάθος, δηλαδή προβάλλοντας τη διεθνιστική οπτική μας.**

Δημοσιεύουμε τη διακήρυξη του Πολιτικού Γραφείου του Λαϊκού Μετώπου της Παλαιστίνης, με σκοπό να προβάλουμε τις απόψεις που εμφανίζονται στο εσωτερικό της αριστερής πτέρυγας της παλαιστινιακής αντίστασης

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ

του Πολιτικού Γραφείου του Λαϊκού Μετώπου για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης

Προς τις μάζες του Παλαιστινιακού λαού στην πατρίδα και στην προσφυγιά :

Το Λαϊκό Μέτωπο για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης συνήλθε μέσα στο πρώτο μισό του Φεβρουαρίου 2002 και συζήτησε για τις εξελίξεις του εθνικού μας θέματος στο Αραβικό, στο τοπικό και στο διεθνές επίπεδο.

Αφού χαιρέτησε την αποφασιστικότητα του λαού μας που αντιμετωπίζει την κλιμάκωση της Σιωνιστικής επιθετικότητας που υποστηρίζεται από την Αμερικανική κυβέρνηση, το πολιτικό Γραφείο σημειώνει τα παρακάτω :

1 Συνεχίζεται το Αμερικάνικο πολεμικό πρόγραμμα με πρόσχημα την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και στόχο την επιβολή της Αμερικάνικης ηγεμονίας. Η Αραβική περιοχή έχει κεντρική θέση στο πρόγραμμα αυτό, η επίθεση ενάντια στο Αφγανιστάν είναι μόνο ένας κρίκος σε αυτή την αλυσίδα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα αυτό, η ηγεμονία των ΗΠΑ δεν επιτυγχάνεται μόνο με πολεμικά μέσα, αλλά και με μια σειρά από οικονομικά, πολιτικά και κατασκοπευτικά μέσα. Το χαμηλό επίπεδο της συνολικής εναντίωσης των λαών και των κυβερνήσεων σε ό,τι έγινε στο Αφγανιστάν ενεθάρρυνε την Αμερικάνικη κυβέρνηση να προχωρήσει παραπέρα και να στρέψει τις απειλές της, με σκληρότητα και θράσος, ενάντια στα κράτη και στις δυνάμεις που αντιστέκονται στην πολιτική της ηγεμονίας τους (όπως το Ιράκ, η Βόρεια Κορέα, το Χιζμπ Αλλάχ και οι οργανώσεις της Παλαιστινιακής αντίστασης), δείχνοντας ότι η περιοχή της Μέσης Ανατολής αντιμετωπίζει νέες επιθετικές ενέργειες.



2 Στο πλαίσιο των δεσμών ανάμεσα στα σχέδια της Αμερικής για την περιοχή αυτή και τον τοπικό ρόλο του σιωνισμού στα σχέδια αυτά, η κυβέρνηση Σιωνιστικής ενότητας κλιμάκωσε ποιοτικά την επίθεση της ενάντια στο λαό μας (σφίγγοντας τους τοπικούς αποκλεισμούς, καταστρέφοντας σπίτια στο Ραφάχ και στην Ιερουσαλήμ, αυξάνοντας την ένταση των καταστρεπτικών βομβαρδισμών των γραφείων των υπηρεσιών εθνικής ασφάλειας της Παλαιστινιακής Διοίκησης, εξαπολύοντας εισβολές στο Τουλκαρμ, στο Μπαυ Χανουν, στο Ταμμουν, στη Σάυντα και στο Χαλχούλ και σταθμεύοντας τανκς λίγα μόνο μέτρα από το αρχηγείο του προέδρου Αραφάτ). Προφανώς η κατάσταση πανικού και πολυδιάσπασης που έχει καταλάβει τους επίσημους Αραβικούς κύκλους, ακόμη και η συνενοχή τους σε κάποια επίπεδα, βοήθησε στον περιορισμό του Αμερικανικού ενδιαφέροντος για επιστροφή σε μια πολιτική γενικού συμβιβασμού με την πολιτική της κυβέρνησης της Σιωνιστικής ολότητας, προσφέροντας πολιτική κάλυψη στις επιθετικές της ενέργειες και εγκαταλείποντας ακόμη και την αίσθηση μιας αόριστης υποστήριξης στην εγκαθίδρυση ενός Παλαιστινιακού κράτους που εξέφραζαν οι ΗΠΑ πριν από την έναρξη της εκστρατείας τους ενάντια στο Αφγανιστάν.

3 Στο φως των παραπάνω διεθνών και Αραβικών συνθηκών, ήταν απολύτως αναγκαίο το υψηλότερο δυνατό επίπεδο ακρίβειας στη χάραξη μιας εθνικής Παλαιστινιακής στρατηγικής για τον αγώνα. Αλλά η Παλαιστινιακή Αρχή και η ηγεσία της στράφηκαν σε μια πολιτική αντίστροφης μέτρησης, προτείνοντας μια κατάπαυση του πυρός, κηρύσσοντας την Κατάσταση Ανάγκης, κλείνοντας γραφεία, θέτοντας εκτός νόμου τα στρατιωτικά τμήματα ορισμένων Παλαιστινιακών οργανώσεων, χαρακτηρίζοντας την αντίσταση και της οργανώσεις της αντίστασης σαν τρομοκρατικές, προχωρώντας πέρα από επιμέρους πολιτικές συλλήψεις σε μεγάλης έκτασης επιχειρήσεις συλλήψεων και σε

σοβαρές διώξεις και αφοπλισμό αγωνιστών. Τα μέτρα αυτά, που γίνονται με αιτιολογία την αφαίρεση από την κυβέρνηση Σαρόν των επιχειρημάτων της, οδήγησαν σε μεγαλύτερη Σιωνιστική επιθετικότητα, σε εντονότερες Αμερικάνικες πιέσεις και σε Ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες που ελάχιστα διαφοροποιούνται από τις Αμερικάνικες θέσεις, αντιτιθέμενες μόνο στη βάναυση εικόνα της Αμερικάνικης πολιτικής, ή προβάλλοντας την άποψη ότι ο Παλαιστινιακός αγώνας ενάντια στους Σιωνιστές δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται αποκλειστικά σαν πρόβλημα ασφαλείας. Η υποχωρητικότητα της επίσημης Παλαιστινιακής πολιτικής προχώρησε τόσο πολύ ώστε το όνειρο τους είναι μια επιστροφή εκεί όπου ήταν τα πράγματα πριν από την έκρηξη της Ιντιφάντα, αν και αυτή ήταν και η απαίτηση του Ισραήλ.

Η υποχωρητικότητα έβγαλε στην επιφάνεια σοβαρές ενδείξεις κλονισμένης πίστης και παγωμάρας στους Παλαιστινιακούς δρόμους. Υπονόμευσε την ενότητα στον αγώνα που είχε δυναμώσει στις συγκρούσεις της ιντιφάντα και της αντίστασης, σήμανε συναγερμό για την όξυνση των εσωτερικών αντιφάσεων που εμφανίστηκαν πρόσφατα με την έκρηξη διενέξεων μεταξύ φυλών, ομάδων και φατριών όπου δυστυχώς οι υπηρεσίες ασφαλείας της Αρχής έπαιξαν κάποιο ρόλο, ενώ θα έπρεπε να συμμετείχαν στην προσπάθεια για να προλάβουν και να αντιμετωπίσουν τέτοια φαινόμενα. Μπροστά στην πραγματικότητα αυτή το Πολιτικό Γραφείο του Λαϊκού Μετώπου επιβεβαιώνει και καλεί για τα παρακάτω :

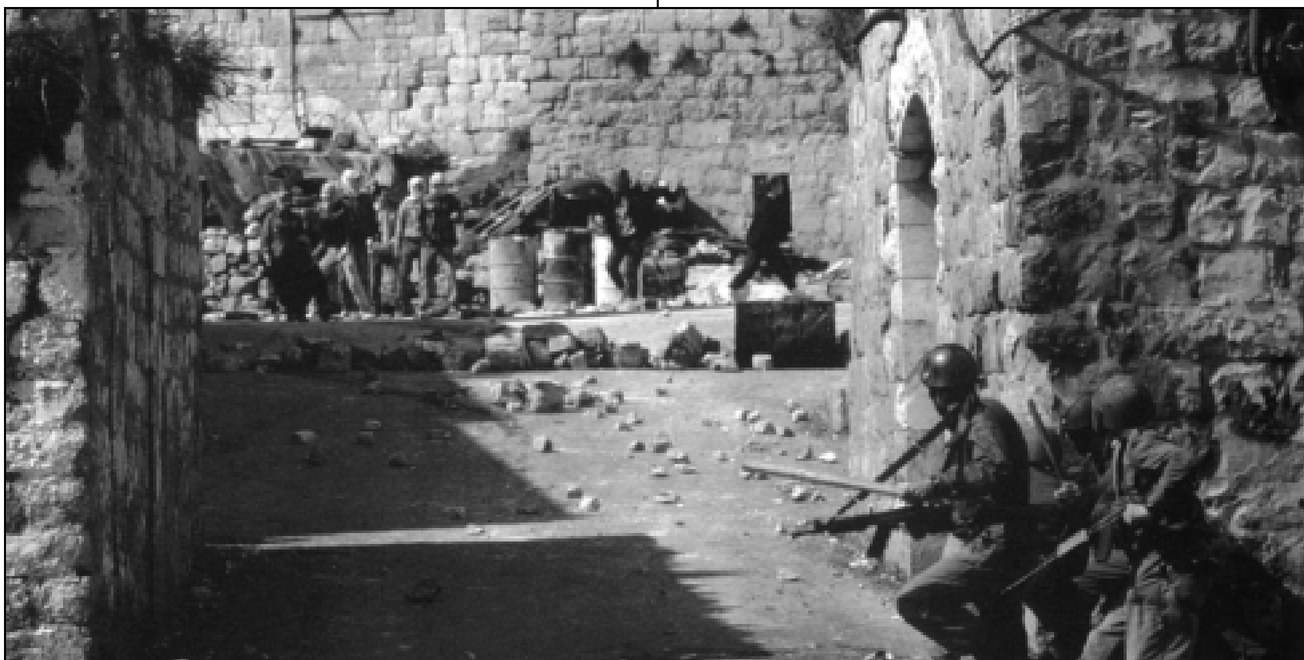
1 Η φύση των διεθνών συνθηκών μετά τις 11 Σεπτέμβρη, που είδαμε στο περιεχόμενο του Αμερικάνικου ιμπεριαλιστικού πολέμου, δεν περιέχει τίποτα που μπορεί να προωθήσει την υπόθεση του λαού μας. Ο Αμερικάνικος πόλεμος ενάντια σε ό,τι ονομάζει τρομοκρατία περιλαμβάνει, ανάμεσα σε άλλα, έναν πόλεμο ενάντια στην αντίσταση του λαού μας που βασίζεται στις αποφάσεις του ΟΗΕ και στο Διεθνές Δίκαιο. Επομένως οι Παλαιστίνιοι δεν μπορούν να προστατεύσουν τους εαυτούς τους και να υπερασπίσουν τους στόχους της Παλαιστίνης προσπαθώντας να βγουν έξω από το δρόμο του αφηνιασμένου Αμερικάνικου ταύρου. Η λύσσα του είναι μελετημένη και συνειδητή και όχι κάποια συναισθηματική αντίδραση. Πρέπει να αντιμετωπισθεί με μια πολιτική αυτοάμυνας και υπεράσπισης των δικαίων μας, εστιάζοντας στην νομιμότητα της αντίστασης του λαού μας. Πρέπει να εξασφαλισθεί διεθνής υποστήριξη στην αντίσταση με προώθηση της πλατύτερης δυνατής διεθνούς και διπλωματικής εκστρατείας για να αναδειχθεί το γεγονός ότι ο λαός μας είναι θύμα της τρομοκρατίας και των εγκλημάτων της κατοχής με τόσο ανοιχτή Αμερικάνικη πολιτική κάλυψη ώστε ο Τζων Τένετ, διευθυντής της CIA, έφτασε μέχρι του σημείου να απαριθμήσει τη Χαμάς, την Ισλαμική Τζιχάντ και το Λαϊκό Μέτωπο για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης σα στόχους της Αμερικάνικης επίθεσης. Ο Τένετ αγνόησε το γεγονός ότι οι οργανώσεις της Παλαιστινιακής εθνικής δράσης και αντίστασης εμφανίστηκαν γενικά σαν αποτέλεσμα της κατοχής και νομιμοποιήθηκαν με διεθνή έγγραφα και αποφάσεις του ΟΗΕ. Οι οργανώσεις αυτές δεν θα εξαφανισθούν μέχρις ότου τερματισθεί η κατοχή και αποδοθούν στο λαό μας τα εθνικά του δίκαια για την επιστροφή, την ελευθερία και την ανεξαρτησία του.

2 Η ανάληψη ενός πλατιού Λαϊκού δημοκρατικού αγώνα, η ενίσχυση της εθνικής αποφασιστικότητας και ενότητας στην πάλη, και η απαίτηση από την Παλαιστινιακή Αρχή να σταματήσει να συνωμοτεί με τις Αμερικανο-Ισραηλινές απαιτήσεις, είναι αναγκαίοι παράγοντες για την ενίσχυση της Παλαιστινιακής δύναμης για να φέρει σε πέρας τη σύγκρουση με τη Σιωνιστική επιθετικότητα που εξαρτάται από την Αμερικάνικη πολιτική κάλυψη και την κατάσταση διαίρεσης και αδυναμίας των Αραβικών καθεστώτων.

3 Η ανάγκη να παραμείνουμε σταθεροί για να σταματήσουμε την κατάρρευση του ηθικού ορισμένων Παλαιστινιακών κύκλων λήψης απόφασης που ήταν αντίθετοι στην Ιντιφάντα και στην ανανέωση του αγώνα της αντίστασης από την αρχή. Άσκησαν πίεση για να πετύχουν την αποδοχή εκείνου που προτάθηκε στο Καμπ Ντέιβιντ και σπρώχνουν τώρα για την αποδοχή εκείνου που αποκαλείται Συμφωνία Πέρες - Αμπού Αλά και την ανοιχτή διακήρυξη της δυνατότητας διαπραγμάτευσης και συζήτησης για θεσμοθετημένα εθνικά δικαιώματα, με πρώτο την επιστροφή των παλαιστινίων προσφύγων στα σπίτια τους σύμφωνα με την Απόφαση 194 του ΟΗΕ.

4 Η ανικανότητα των επίσημων Αραβικών καθεστώτων δεν μειώνει τη σημασία της πρωτοβουλίας για ενεργοποίηση του μηχανισμού του εθνικού Λαϊκού Αραβικού αγώνα και για ενεργή συμμετοχή σε πρωτοβουλίες στο επίπεδο αυτό.

5 Η επαναεπιβεβαίωση της σημασίας της λαϊκής δημοκρατικής φύσης της Ιντιφάντα είναι ένα στοιχείο ύψιστης σημασίας. Η ένοπλη αντίσταση είναι μια εφεδρεία αυτής της πλευράς και όχι ένα υποκατάστατό της. Η ενεργοποίηση των μαζικών οργανώσεων, των λαϊκών ομοσπονδιών και των λαϊκών ενώσεων δεν πρέπει να περιορίζεται στην



ενεργοποίηση του ρόλου τους στις συγκρούσεις στο πεδίο της μάχης, αλλά πρέπει να επεκτείνεται στη συμμετοχή τους στην προσπάθεια οικοδόμησης γεφυρών με αντίστοιχες οργανώσεις στον Αραβικό κόσμο, στην περιοχή και διεθνώς για να επεκταθούν οι σφαίρες υποστήριξης και ενίσχυσης για το εθνικό ζήτημα και το δικαίωμα του λαού μας στην αντίσταση ενάντια στην κατοχή.

Προς τις μάζες του λαού μας,

Καταλήγοντας την πολιτική του ανακοίνωση, το Πολιτικό Γραφείο εξέτασε την πρόκληση της Παλαιστινιακής Αρχής να εξαπολύσει μια εκστρατεία πολιτικών συλλήψεων που οδήγησαν στη σύλληψη του συντρόφου γενικού γραμματέα Αχμαντ Σααντάτ. Μετά την έκφραση των ευχαριστιών του και της μεγάλης του εκτίμησης σε όλους εκείνους που συμμετείχαν στην πολιτική, διεθνή και μαζική εκστρατεία σε Παλαιστινιακό και Αραβικό επίπεδο για την εξασφάλιση της απελευθέρωσης του Γενικού Γραμματέα και την καταδίκη της σύλληψης για τις σοβαρές πολιτικές περιπλοκές που προκάλεσε και τους πραγματικούς κινδύνους που αντιπροσωπεύει αυτό για την εθνική ενότητα, το Πολιτικό Γραφείο εκφράζει την έκπληξή του και την αποδοκιμασία του για τις δηλώσεις της Παλαιστινιακής Αρχής και της ηγεσίας της που συνδέουν τη σύλληψη του συντρόφου μας Γενικού Γραμματέα με την προσπάθεια σύλληψης των ηρωικών συντρόφων που κατηγορούνται από το Ισραήλ για τη δολοφονία του συμβόλου του Σιωνιστικού εξτρεμισμού, του Ζεεβί. Τέτοιες δηλώσεις κινούνται προς την κατεύθυνση της υπαγωγής των Παλαιστινιακών εσωτερικών υποθέσεων στις Αμερικανο-Σιωνιστικές εντολές, και φτάνουν μέχρι του σημείου να ζητούν από την ηγεσία του Λαϊκού Μετώπου να παραδώσει αυτούς τους ηρωικούς συντρόφους στην Παλαιστινιακή Αρχή. Το θέμα αυτό δεν πρόκειται ποτέ να τεθεί σε συζήτηση. Το Λαϊκό Μέτωπο ποτέ δεν ήταν ούτε θα είναι υπέρ των πολιτικών συλλήψεων ανθρώπων του λαού για τις απόψεις τους ή για αντίσταση στην κατοχή. Δεν μοιράζεται τις αυταπάτες της ηγεσίας της Παλαιστινιακής Αρχής ότι η υποχωρητικότητα στις Ισραηλινές εντολές και απαιτήσεις είναι ένας τρόπος για να σπάσει ο αποκλεισμός του λαού μας και του Προέδρου Γιάσερ Αραφάτ. Οι Ισραηλινές απαιτήσεις είναι ατελείωτες. Θέλουν να επιβάλουν συνθήκες παράδοσης στο λαό μας. Επομένως το Πολιτικό Γραφείο του Λαϊκού Μετώπου, ταυτόχρονα με την καταδίκη της σύλληψης του συντρόφου Γενικού Γραμματέα και την απαίτηση άμεσης απελευθέρωσης του καθώς και όλων των κρατουμένων της Παλαιστινιακής Αρχής, απορρίπτει τη δίωξη των ηρωικών συντρόφων που κατηγορούνται για το φόνο του Ζεεβί. Το Πολιτικό Γραφείο επαναεπιβεβαιώνει ότι απορρίπτει από θέση αρχής κάθε συζήτηση για το θέμα της σύλληψής τους.

Το Πολιτικό Γραφείο του
Λαϊκού Μετώπου
για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης

18 Φεβρουαρίου 2002

[Μετάφραση: Τάσος Γουδέλης]

Γραμματεία της 4ης Διεθνούς, Μάης 1948

Η τροτσκιστική θέση για την Παλαιστίνη

Το κείμενο που ακολουθεί, είναι μεταφρασμένο από την Kol Ham' amad (η φωνή της τάξης), Εβραϊκό όργανο της Επαναστατικής κομμουνιστικής λίγκας της Παλαιστίνης, τμήμα της 4ης Διεθνής. Αποκαλύπτει τον αντιδραστικό ρόλο του διαιρετικού σχεδίου των Ηνωμένων Εθνών, το οποίο ανακόπτει την ορμή του ταξικού αγώνα στην Παλαιστίνη, θολώνει τη ταξικές γραμμές και δημιουργεί ατμόσφαιρα ανταγωνιστικής «εθνικής ενότητας» και στις δυο εθνικές κοινότητες στη χώρα. Όπως βλέπουμε στο κείμενο το Κομμουνιστικό κόμμα, δεν έχει ξεφύγει από την εθνικιστική υστερία που επικρατεί και στα δυο στρατόπεδα ενώ ταυτόχρονα έχει διασπαστεί σε δυο εθνικά κόμματα.

Μόνο οι Παλαιστίνιοι Τροτσκιστές έχουν διατηρήσει την σοσιαλιστική θέση, καλώντας Εβραίους και Άραβες εργάτες να διαχωρίσουν τις γραμμές τους από τους ταξικούς εχθρούς και μαζί να διεξάγουν τον δικό τους ανεξάρτητο αγώνα ενάντια στον ιμπεριαλισμό. Παρά το σημερινό υψηλό κύμα του σωβινισμού που συνοδεύει την ίδρυση του «Εβραϊκού» κράτους που στήθηκε με τα όπλα της «Hagana» από τη μια πλευρά και την εισβολή του Αραβικού «Απελευθερωτικού» στρατού από την άλλη, το διεθνιστικό εργατικό πρόγραμμα που προτείνουν οι τροτσκιστές είναι το μόνο που παρέχει τα μέσα επίλυσης του Παλαιστινιακού προβλήματος.

Οι πολιτικοί και οι διπλωμάτες ακόμα προσπαθούν να βρουν μια φόρμουλα διαφυγής από τη δυσμενή κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η Παλαιστίνη, μετά την απόφαση του ΟΗΕ για διαχωρισμό. Είναι μια περίπτωση «διατάραξης της διεθνούς ειρήνης», ή έχουμε να κάνουμε μόνο με «εχθρικές ενέργειες»; Όσο αφορά εμάς, δεν υπάρχει καμία διαφορά ανάμεσα στα δυο. Είμαστε καθημερινά μάρτυρες δολοφονιών ή ακρωτηριασμών ανδρών και γυναικών, νέων και γέρων, Εβραίων και Αράβων. Όπως πάντα οι εργαζόμενες μάζες και οι φτωχοί υποφέρουν τα περισσότερα.

Όχι πολύ καιρό πριν, Άραβες και Εβραίοι εργαζόμενοι ήταν ενωμένοι στις κοινές απεργίες ενάντια στον ξένο καταπιεστή. Αυτός ο κοινός αγώνας έχει τελειώσει. Σήμερα, οι εργάτες υποκινούνται στο να σκοτώνει ο ένας τον άλλο. Οι υποκινητές έχουν πετύχει το στόχο τους.

«Οι Βρετανοί θέλουν να ματαιώσουν το διαχωρισμό χρησιμοποιώντας την Αραβική τρομοκρατία». Αυτό υποστηρίζουν οι Σιωνιστές, σαν να μην ήταν αυτή η σύγκρουση των κοινοτήτων, το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε για την επίτευξη του διαχωρισμού. Ήταν εύκολο για τους ιμπεριαλιστές να το διαβλέψουν και είναι ικανοποιημένοι από την πορεία των γεγονότων.

Τι προσωπικό συμφέρον έχουν οι BEVIN-CHURCHILL;

Η Βρετανία ήταν χαμένη στον τελευταίο μεγάλο πόλεμο, αφού έχασε το κύριο μέρος τον κατακτήσεων της. Η βιομηχανία έμεινε πίσω. Για να χτίσει τον παραγωγικό της μηχανισμό απαιτεί δολάρια κι εργατική δύναμη. Η διατήρηση της τάξης στην Παλαιστίνη κοστίζει στην Αγγλία πάνω από 35 εκατομμύρια λίρες το χρόνο, ένα ποσό που υπερβαίνει το κέρδος που μπορεί να αποκομίσει από τη συγκεκριμένη χώρα. Η διαίρεση θα την απαλλάξει από οικονομικές υποχρεώσεις, δίνοντας της παράλληλα τη δυνατότητα να αξιοποιήσει τους στρατιώτες στην παραγωγική διαδικασία, ενώ η πηγή τους εισοδήματος θα παραμείνει ανέπαφη. Μα δεν είναι μόνο αυτό. Με το διαχωρισμό, μια σφήνα μπήκε ανάμεσα σε Εβραίους και Άραβες εργαζόμενους. Το Σιωνιστικό κράτος με τις διαχωριστικές γραμμές που δημιουργεί, θα φέρει στο προσκήνιο ρεβανσιστικά κινήματα και στις δυο πλευρές. Θα υπάρξει αγώνας για μια «Αραβική Παλαιστίνη» και για ένα Εβραϊκό κράτος, με τα σύνορα του Eretz Israel (Γη του Ισραήλ). Το αποτέλεσμα της σοβινιστικής ατμόσφαιρας που δημιουργείται και δηλητηριάζει τον Αραβικό κόσμο της Μέσης Ανατολής στραγγαλίζει την αντι-ιμπεριαλιστική πάλη των μαζών, ενώ Εβραίοι και Άραβες φεουδάρχες θα συναγωνίζονται για την εύνοια των ιμπεριαλιστών.

Το τίμημα που πρέπει να πληρώσει η Βρετανία για τα προνόμια που θα της αποφέρει η διαίρεση, είναι να σταματήσει την μονοπωλιακή της εξουσία στη χώρα. Από την άλλη πλευρά, η Wall Street πρέπει να συνεισφέρει στη βρωμοδουλειά της διασφάλισης των ιμπεριαλιστικών πλεονεκτημάτων. Αυτό φυσικά αμαυρώνει την «δημοκρατική» φήμη του δολαριακού κατεστημένου, ενώ ταυτόχρονα προσδίδει αίγλη στη Βρετανία. Γι αυτό ο διαχωρισμός αποτελεί συμβιβασμό

μεταξύ των ιμπεριαλιστών-κλεφτών που αναδύονται από έναν αλλαγμένο αστερισμό δύναμης.

Ο ρόλος του Ο.Η.Ε.

Αν οι Αγγλο-Αμερικάνοι ιμπεριαλιστές είχαν επιβάλλει αυτή τη «λύση» στην Παλαιστίνη με τα δικά τους μέσα, το σάπιο παιχνίδι θα είχε αποκαλυφθεί σ' ολόκληρη την Αραβική Ανατολή. Παρόλα αυτά ξεγλίστρησαν και το πρόβλημα πέρασε στον Ο.Η.Ε. Ο ρόλος του Ο.Η.Ε ήταν να γλυκάνει το πικρό πιάτο που μεταμφιέστηκε με τα λόγια του Bevin στην ανοησία της «συνειδητής εφαρμογής δικαιοσύνης από την παγκόσμια κοινότητα». Οι διπλωμάτες των μικρότερων χωρών χόρεψαν στους ρυθμούς του δολαρίου, επικαλούμενοι την «κοινή γνώμη».Οι συγκεκριμένοι ρόλοι σ αυτή την παράσταση επέτρεψαν στη Βρετανία να εμφανιστεί ως φύλακας-άγγελος, γεμάτος κατανόηση για κάθε πλευρά.

Και η Σοβιετική Ένωση? Γιατί ο αντιπρόσωπος της δεν κατήγγειλε το κοροϊδευτικό παιχνίδι του Ο.Η.Ε ? Προφανώς η σημερινή εξωτερική πολιτική της ΕΣΣΔ δεν ασχολείται με τον αγώνα των μαζών στις αποικίες. Και εφόσον το Παλαιστινιακό ζήτημα είναι δευτερεύουσα υπόθεση για τον «Μεγάλο», οι Σοβιετικοί διπλωμάτες προσαρμόζονται σ' αυτό που έχει πει ο Στάλιν «η ΕΣΣΔ είναι έτοιμη να συναντήσει την Αμερική και τη Βρετανία παρόλες τις πολιτικές και οικονομικές διαφορές τους». Με τον τρόπο αυτό ο Ο.Η.Ε «έλυσε» το πρόβλημα. Το ίδιο αηδιαστικό πιάτο έχει ετοιμαστεί για την Ινδία, την Ελλάδα, την Ινδοκίνα.

Τι περιμένουν να κερδίσουν οι Εβραίοι από το διαχωρισμό;

Μια αίσθηση θριάμβου συνεπήρε τους Σιωνιστές όταν τους προσφέρθηκε το κόκαλο από το μαγείρεμα του Ο.Η.Ε «Μέσα στη διεθνή κοινότητα η δουλειά μας και ο δίκαιος σκοπός μας κέρδισε !».Οι Σιωνιστές έχουν τη συνήθεια να ζητούν «δικαιοσύνη» από τους εχθρούς του Εβραϊκού λαού από την εποχή του Herzl από τον Τσάρο, τον Γερμανό Kaiser, τους Βρετανούς ιμπεριαλιστές, την Wall Street. Τώρα είδαν την ευκαιρία τους. Όχι με το αζημίωτο βέβαια, το τίμημα θα πληρωθεί με αίμα.

Το Εβραϊκό κράτος, αυτό το δώρο του Chyrchill και του Bevin, δίνει στη Σιωνιστική καπιταλιστική οικονομία μια ευκαιρία σταθεροποίησης. Αυτή η οικονομία πατάει σε εύθραυστες βάσεις. Τα προϊόντα δεν είναι ανταγωνιστικά στην παγκόσμια αγορά. Η μόνη της ελπίδα είναι η εσωτερική αγορά, από την οποία τα Αραβικά προϊόντα έχουν αποκλειστεί. Για αυτόν το λόγο το πρόβλημα της Εβραϊκής μετανάστευσης έχει μετατραπεί σε ζήτημα ζωής και θανάτου. Το συνεχιζόμενο κύμα των μεταναστών οι οποίοι έρχονται με τα απομεινάρια των περιουσιών τους, έχει την τάση να αυξήσει την κυκλοφορία των προϊόντων και θα επιτρέψει στους καπιταλιστές παραγωγούς να διαθέσουν τα ακριβά εμπορεύματα τους. Η μαζική μετανάστευση θα είναι πολύτιμη και ως μέσο πίεσης των μισθών προς τα κάτω, σηκώνοντας έτσι αυτό το βάρος απ' τις πλάτες της Εβραϊκής βιομηχανίας. Ένα κράτος εμπλεκόμενο σε μια αναπόφευκτη στρατιωτική σύγκρουση, σημαίνει παραγγελίες πολεμικών εξοπλισμών για του «Hebrew Army», μια πηγή Εβραϊκού κέρδους που δε μπορεί να υποτιμηθεί καθόλου. Ένα κράτος θα σήμαινε χιλιάδες θέσεις για τους βετεράνους Σιωνιστές αξιωματούχους.

Ποιος θα πληρώσεις τα σπασμένα;

Οι φτωχοί και οι εργαζόμενοι. Θα πρέπει να πληρώσουν τις τσουχτερές τιμές σαν επακόλουθο του εμπάργκο στα Αραβικά προϊόντα. Θα τσακιστούν κάτω από το βάρος των αμέτρητων άμεσων και έμμεσων φόρων. Θα πρέπει να καλύψουν το οικονομικό έλλειμμα του Εβραϊκού κράτους. Ζουν στην ύπαιθρο, χωρίς μια στέγη πάνω απ' το κεφάλι τους, ενώ οι αρμόδιες υπηρεσίες απορροφούνται σε «πιο σημαντικές δουλειές».

Ο Εβραίος εργάτης, χωρισμένος από τον Άραβα συνάδελφο του, αποτρέπεται από το να δώσει έναν κοινό ταξικό αγώνα και αφήνεται στο έλεος του ταξικού εχθρού, του ιμπεριαλισμού και της Σιωνιστικής μπουρζουαζίας. Θα είναι εύκολο να αποξενωθεί από τον Άραβα εργάτη, τον προλεταριακό του σύμμαχο «ο οποίος τον αποκλείει από δουλείες και συμπιέζει το επίπεδο των μισθών» (είναι μια μέθοδος που εφαρμόστηκε με επιτυχία στο παρελθόν). Ο Weitzmann, όχι μάταια, είπε πως «το Εβραϊκό κράτος θα αναχαιτίσει την κομμουνιστική επιρροή». Η αποζημίωση για τον Εβραίο εργάτη είναι να απολαύσει το προνόμιο ενός ηρωικού θανάτου, στο βωμό του Εβραϊκού κράτους.

Ποιες είναι οι υποσχέσεις που δίνει το Εβραϊκό κράτος; Είναι πράγματι θετικό βήμα προς την επίλυση του Εβραϊκού προβλήματος;

Ο διαχωρισμός δεν έβαλε κι ούτε φαίνεται πως θα βάλει τέρμα στην Εβραϊκή μιζέρια. Αυτό το κράτος είναι πολύ μικρό για να απορροφήσει τις Εβραϊκές μάζες αλλά και για να επιλύσει τα προβλήματα των πολιτών του. Μπορεί μονάχα να μπολιάσει με αντι-Σημιτισμό την Αραβική Ανατολή και όπως είπε ο Τρότσκυ είναι αρκετά εύκολο να μετατραπεί σε θανατηφόρα παγίδα

για εκατοντάδες χιλιάδες Εβραίων.

Ο διαχωρισμός είναι νερό στο μύλο των αράβων αντιδραστικών

Οι ηγέτες του Αραβικού Συνδέσμου αντιδρούν στην απόφαση του διαχωρισμού με λόγους γεμάτους απειλές και φανατισμό. Στην πραγματικότητα το Εβραϊκό κράτος είναι για αυτούς μια ευλογία απ τον Αλλάχ. Καλώντας τους εργάτες και τους φελλάχηδες σε έναν ιερό πόλεμο για τη «Σωτηρία της Παλαιστίνης» θέλουν να πνίξουν τις κραυγές τους για ψωμί, γη και ελευθερία. Για ακόμη μια φορά η γνωστή μέθοδος της διαίρεσης, της ανάδυσης του μίσους ενάντια στους Εβραίους και τον κομμουνιστικό κίνδυνο. Το τελευταίο διάστημα η φεουδαρχική κυριαρχία στην Παλαιστίνη, χάνει έδαφος. Κατά τη διάρκεια του πολέμου η Αραβική εργατική τάξη αυξήθηκε σε μέγεθος και σε πολιτική συνείδηση. Οι Εβραίοι και οι Άραβες εργάτες στάθηκαν απέναντι στον ξένο κατακτητή, ενάντια στον οποίο οργάνωσαν μαζί απεργίες. Ένα δυνατό αριστερό-εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα εμφανίστηκε και η «Εργατική Ένωση των Αράβων της Παλαιστίνης» είχε μπει για τα καλά στο δρόμο της χειραφέτησης από την επιρροή των Χουσεινηδων. Η δολοφονία του ηγέτη της, Sami Taha, από πληρωμένους εκτελεστές της Αραβικής Ανώτατης Επιτροπής, δεν μπόρεσε να ανατρέψει αυτή την εξέλιξη. Όμως εκεί που απέτυχαν οι Χουσεινηδες πέτυχε ο ιμπεριαλιστικός οργανισμός, ο Ο.Η.Ε. Η απόφαση για διαχωρισμό κατέπνιξε τον ταξικό αγώνα των Παλαιστίνιων εργατών. Η προοπτική να πέσουν στα χέρια των Σιωνιστών «κατακτητών του εδάφους και της εργασίας» αύξησε το φόβο και την ανασφάλεια των Αράβων εργατών και φελλάχων με αποτέλεσμα τα εθνικιστικά συνθήματα να βρουν



γόνιμο έδαφος. Οι φεουδάρχες δολοφόνοι βρήκαν την ευκαιρία τους. Η πολιτική του διαχωρισμού τους επέτρεψε να γυρίσουν τη ροή της ιστορίας προς τα πίσω.

Μια πρώτη σύνοψη

Τα πρώτα αποτελέσματα της πολιτικής του διαχωρισμού: πνίγηκαν στη θάλασσα του σοβινιστικού παροξυσμού. Θρίαμβος για τους πρώτους, οργή κι απόγνωση για τους δεύτερους. Πογκρόμ υποκινήθηκαν από τους Εβραίους και κομμουνιστές δολοφονούνται. Επικρατεί μια εκδικητική μανία δολοφονιών και προβοκατσιών. Μια «αποστολή σφυροκοπήματος» από τη Hagana είναι καύσιμο στην προπαγανδιστική μηχανή των Αράβων πατριωτών στην εκστρατεία τους να στρατολογήσουν τις μάζες σ' αυτή την αιματοχυσία. Η στρατιωτική σύγκρουση και το πετσόκομμα του εργατικού κινήματος είναι το κελεπούρι για τους ακραίους σωβινιστές και των δυο στρατοπέδων.

Τι γίνεται με τους Εβραίους «κομμουνιστές»;

Το πατριωτικό ρεύμα τους φέρνει σε άβολη θέση. Το Σιωνιστικό «Σοσιαλιστικό κόμμα» διόρθωσε γρήγορα την αντι-ιμπεριαλιστική του στάση και πείσμωσε ενάντια στον «κατακερματισμό της χώρας» ενώ έδωσε πλήρη και ενθουσιώδη υποστήριξη στην ιμπεριαλιστική πολιτική του διαχωρισμού. Αυτό ήταν ένα ασήμαντο ζήτημα που απλά άλλαξε την ταχτική των Σιωνιστών.

Ίσως να περίμενε κανείς το Κ.Κ.Παλαιστίνης να κρατήσει μια διαφορετική στάση. Δεν είχε άλλωστε επανειλημμένα προειδοποιήσει για τα θανάσιμα αποτελέσματα που θα προκαλούνταν από την εγκαθίδρυση του παλαιστινιακού κράτους; « Ο διαχωρισμός θα είναι καταστροφικός για Άραβες και Εβραίους ...είναι μια ιμπεριαλιστική προσπάθεια που σκοπεύει να δώσει παράταση ζωής στη Βρετανική κυριαρχία...» (στοιχεία που δόθηκαν από το Κ.Κ.Π στην Αγγλο-Αμερικάνικη Επιτροπή Ερευνών στις 25 Μάρτη του 1946). Ο γραμματέας του κόμματος έμεινε πιστός σ' αυτή τη θέση μέχρι τον Ιούλη του 1947, όπου και είπε στην επιτροπή του Ο.Η.Ε «αρνούμαστε κατηγορηματικά την προσπάθεια για διαχωρισμό, που είναι αντίθετη στα συμφέροντα των δυο λαών». Όταν όμως αυτή η προσπάθεια επικυρώθηκε μαζί με τη στήριξη των Σοβιετικών αντιπροσώπων, η Kol Ha' Am (κεντρικό σταλινικό όργανο) βιάστηκε να δηλώσει ότι «η δημοκρατία και η δικαιοσύνη είναι σήμερα κερδισμένες !». Σε μια νύχτα εμφανίστηκε το καινούριο κόμμα. Το Κ.Κ.Π μετονομάστηκε σε Κ.Κ του Eretz Israel (Κ.Κ. Εβραϊκής Γης). Ακόμα και το τελευταίο ίχνος

επαφής με τον Αραβικό πληθυσμό εξαφανίστηκε. Το χάσμα που για πολύ καιρό το χώριζε από το Σιωνισμό τελικά γεφυρώθηκε. Αντι να αποτελέσει την πρωτοπορία του αντι-ιμπεριαλιστικού αγώνα του Αραβικού και Εβραϊκού κόσμου το Κ.Κ.Π έγινε η «κομμουνιστική ουρά» των αριστερών Σιωνιστών. Την περίοδο εκείνη ο Σιωνισμός φανέρωνε το αντεπαναστατικό του πρόσωπο και την κραυγαλέα του υποτέλεια στον ιμπεριαλισμό. Με αυτό τον τρόπο το Κ.Κ.Π ανακάλεσε όλες του τις αντιστάσεις στις Σιωνιστικές και ιμπεριαλιστικές απάτες.

Γιατί χρεοκόπησαν;

Η πολιτική του Κ.Κ.Π δεν είχε διάρκεια, αντανακλούσε ταυτόχρονα τις ανάγκες που αναδύονται από τον ταξικό αγώνα των Εβραίων εργατών στην Παλαιστίνη και τις ανάγκες της εξωτερικής πολιτικής της ΕΣΣΔ. Τα προστάγματα όμως του ταξικού αγώνα απαιτούν τη συνεπή διεθνιστική πολιτική, την άρνηση του Σιωνισμού και της διάκρισης ανάμεσα σε Άραβες και Εβραίους. Από την άλλη μεριά, η ανάγκη να προσαρμοστεί το κόμμα στις διπλωματικές μανούβρες της ΕΣΣΔ απαιτούσε μια «ελαστική» πολιτική χωρίς κάποιες πάγιες θέσεις. Το αποτέλεσμα είναι η γνωστή παρέκκλιση και υποχώρηση που μετέτρεψε το Κ.Κ.Π σε 5ο τροχό της Σιωνιστικής Άμαξας.

Και οι Άραβες «κομμουνιστές»;

Οι Άραβες Σταλινικοί, ο «Εθνικός Απελευθερωτικός Σύνδεσμος» δεν συμπεριφέρθηκε καλύτερα από τους αντίστοιχους Εβραίους. Τους ήταν αρκετά βολικό να δικαιολογήσουν την Σοβιετική στήριξη στο Εβραϊκό κράτος. Δεν πρέπει να αφήσουμε να γίνει δεκτή αυτή η γραμμή από τους Άραβες εργάτες. Ούτε κατά διάνοια! Γνώριζαν τον ακριβή στόχο της ανάμιξης της Σοβιετικής διπλωματίας: να πετύχουν ένα βαρύ πλήγμα στην ενότητα των Παλαιστίνιων εργατών και να καλλιεργήσουν κλίμα καχυποψίας. Ύστερα από την φιλο-διαχωριστική διακήρυξη του Zarapkin, μέλη του Ε.Α.Σ βρέθηκαν μέσα σε ατμόσφαιρα περιφρόνησης και εχθρικότητας. Η στάση της ΕΣΣΔ βοήθησε ώστε η θέση του Ε.Α.Σ να μη βρει ανταπόκριση στους Άραβες εργάτες με συνέπεια να ξεκινήσει μια αντιδραστική, σοβινιστική καμπάνια ενάντια στον «κόκκινο κίνδυνο». Προς το παρόν, ο Ε.Α.Σ στηρίζει την ειρήνη και ασχολείται με το να εκθέτει τον προβοκατόρικο ρόλο της Βρετανικής κυβέρνησης. Από τότε όμως που είχε απαιτήσει «εθνική ενότητα» (με τους φεουδάρχες και τους σημερινούς υποκινητές του πολέμου) η σημερινή του συμπεριφορά δεν πείθει. Όμως ο Ε.Α.Σ κατάφερε να πείσει τους Άραβες εργάτες πως η παρούσα πολιτική δεν καθορίζεται από τα συμφέροντα του Παλαιστινιακού προλεταριάτου αλλά από αυτά του Κρεμλίνου.

Ένας αμυντικός πόλεμος;

Τα δυο στρατόπεδα κινητοποιούν τις μάζες κάτω από το πρόσχημα της «αυτοάμυνας»: «μας έχουν επιτεθεί... ας αμυνθούμε!» λένε οι Σιωνιστές. «Ας αποκρούσουμε τον κίνδυνο της Εβραϊκής κατάκτησης» δηλώνει η Αραβική Ανώτατη Επιτροπή. Που βρίσκεται η αλήθεια;

Ο πόλεμος είναι η συνέχιση της πολιτικής μ άλλα μέσα. Ο πόλεμος που καθοδηγείται από τους άραβες φεουδάρχες δεν είναι παρά η συνέχιση του αντιδραστικού τους πολέμου, ενάντια στους εργάτες και τους φελάχους, που αγωνίζονται να αποτινάξουν την καταπίεση και την εκμετάλλευση. Η «λύτρωση της Παλαιστίνης» σημαίνει για τους αφέντες φεουδάρχες την εγγύηση των εσόδων τους σε βάρος των φελλάχων, τη διατήρηση της απολυταρχικής τους κυριαρχίας στις πόλεις και στην ύπαιθρο, το τσάκισμα των προλεταριακών οργανώσεων και της διεθνούς ταξικής αλληλεγγύης.

Ο πόλεμος που διεξάγεται από τους Σιωνιστές είναι η συνέχιση της επεκτατικής τους τακτικής, που βασίζεται στο διαχωρισμό των δυο λαών. Υπερασπίζονται την kibbush adama (εκδίωξη των φελλάχων), την kibbush avoda (εκδίωξη των Αράβων εργατών), το μποϋκοτάζ των αραβικών προϊόντων, και στηρίζουν την εβραϊκή κυριαρχία. Η στρατιωτική σύγκρουση είναι το αποτέλεσμα που προκάλεσαν οι Σιωνιστές κατακτητές.

Δεν μπορεί να ειπωθεί ότι ο πόλεμος αυτός έχει προοδευτικό χαραχτήρα για κάποια από τις δυο πλευρές. Ο πόλεμος δεν απελευθερώνει προοδευτικές δυνάμεις, ούτε υποσκελίζει τα οικονομικά και κοινωνικά εμπόδια στο μονοπάτι της ανάπτυξης των δυο εθνών. Συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο. Είναι ικανός να «κρύψει» τον ταξικό ανταγωνισμό και να προετοιμάσει το έδαφος για εθνικιστικές αγριότητες. Και στις δυο πλευρές, αποδυναμώνει το προλεταριάτο, ενώ ισχυροποιεί τον ιμπεριαλισμό.

Τι πρέπει να γίνει;

Κάθε πλευρά είναι αντι-ιμπεριαλιστική «μέχρι το κόκαλο» και απασχολημένη με τον εντοπισμό του αντιδραστικού στοιχείου στο αντίπαλο στρατόπεδο. Άλλωστε όπως είναι γνωστό «ο ιμπεριαλισμός εξυπηρετεί πάντα την αντίπαλη πλευρά». Αυτού του είδους η εκτίμηση απλά ρίχνει λάδι στη φωτιά του ίδιου του ιμπεριαλισμού. Αυτή η παραπλανητική τακτική στηρίζεται σε πράκτορες και σε υπηρεσίες που βρίσκονται στο εσωτερικό των δυο στρατοπέδων. Εμείς, σαν

απάντηση στην πατριωτική αναθέρμανση προτείνουμε στον Παλαιστινιακό λαό τα εξής: Μετατρέψτε τον Αραβο-Εβραϊκό πόλεμο, που εξυπηρετεί μόνο τα συμφέροντα του ιμπεριαλισμού, σε έναν κοινό και για τα δυο έθνη αγώνα εναντίον του!

Αυτή είναι η μοναδική λύση που μπορεί να εγγυηθεί την πραγματική ειρήνη. Αυτός είναι ο στόχος που πρέπει να πετύχουμε, χωρίς παραχωρήσεις απέναντι στο σοβινιστικό κλίμα που κυριεύει τις μάζες.

Πως μπορεί να γίνει αυτό;

«Ο κύριος εχθρός βρίσκεται στην ίδια μας τη χώρα !» αυτό έλεγε ο Καρλ Λιμπνεχτ στους εργάτες όταν οι ιμπεριαλιστές μαζί με τους σοσιαλ-δημοκράτες, τους έστελναν για να αλληλοσφαχτούν με τους συναδέλφους τους από άλλες χώρες. Στο ίδιο πνεύμα λέμε στους Εβραίους και τους Άραβες εργάτες ότι ο εχθρός βρίσκεται μέσα στο δικό τους στρατόπεδο.

Το πρόβλημα που απασχολεί όλο τον κόσμο αυτές τις μέρες είναι αυτό της ασφάλειας. Οι Εβραίοι εργάτες αναρωτιούνται «Πώς είναι δυνατό να προστατέψουμε τις ζωές μας; Δεν θα πρέπει να υποστηρίξουμε την Hagana;» και οι Άραβες φελλάχοι και εργάτες με τη σειρά τους «Δεν οφείλουμε να ενωθούμε στην Najada, Futuwa ώστε να προστατέψουμε τις ζωές μας απέναντι στις επιθέσεις των Σιωνιστών;»

Μια διάκριση, πρέπει να γίνει ανάμεσα στην πρακτική και την πολιτική διάσταση αυτής της ερώτησης. Δεν μπορούμε να εμποδίσουμε τις κινητοποιήσεις και να προτείνουμε στους εργάτες να μην κινητοποιηθούν. Είναι όμως δικό μας καθήκον να καταγγείλουμε τον αντιδραστικό χαρακτήρα των σοβινιστικών οργανώσεων ακόμη και μέσα στο ίδιο τους το σπίτι. Ο μόνος τρόπος για να υπάρξει ειρήνη ανάμεσα στους δυο λαούς της χώρας, είναι να στρέψουμε τα όπλα ενάντια στους υποκινητές των δολοφονιών και στα δυο στρατόπεδα.

Αντί των αφηρημένων «αντί-ιμπεριαλιστικών» φράσεων που αρθρώνουν οι σοσιαλ-πατριώτες ώστε να κρύβουν την υποτέλεια τους στον ιμπεριαλισμό, εμείς δείχνουμε έναν νέο τρόπο πάλης ενάντια στους ξένους καταπιεστές. Αποκαλύπτουμε τους τοπικούς πράκτορες, υπονομεύουμε την επιρροή τους, ώστε οι Άραβες εργάτες και φελάχοι να αναγνωρίσουν ότι η στρατιωτική εκστρατεία ενάντια στους Εβραίους φέρνει πιο κοντά τον διαχωρισμό, ενώ βοηθάει μόνο τους ιμπεριαλιστές και τους φεουδαλιστές οι οποίοι πολεμούν στις πλάτες του λαού. Οι Εβραίοι εργάτες θα πληρώνουν με αίμα μέχρι να αναγνωρίσουν την ψευδαίσθηση του Σιωνισμού και να καταλάβουν πώς δεν είναι ούτε ελεύθεροι ούτε ασφαλείς. Αυτό θα συμβαίνει έως τη στιγμή που θα ξεμπερδέψουν με την εθνική διάκριση, τον απομονωτισμό και την ιμπεριαλιστική πίστη. Εμείς θα πρέπει να φέρουμε σε επαφή τους εργάτες και των δυο λαών, σε οποιοδήποτε χώρο αυτοί δουλεύουν μαζί. Να εμποδίσουμε μ' αυτό τον τρόπο τις προβοκατόρικες ενέργειες και να προστατεύσουμε τις ζωές των εργατών στη δουλειά και τους δρόμους. Να σφυρηλατήσουμε επαναστατικά στελέχη. Σ' αυτή τη φλεγόμενη κόλαση του σωβινισμού, πρέπει να κρατήσουμε τη σημαία της επαναστατικής αδελφοσύνης.

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΡΕΥΜΑ.

Ο παγκόσμιος καπιταλισμός και ενώ βρίσκεται σε πτωτική πορεία προσπαθεί να συγκρατηθεί, προκαλώντας φαντασιακές εθνικές συγκρούσεις, ποδοπατώντας και εξολοθρεύοντας τις μάζες.

Στο βάθος του χρόνου θα αποτύχει. Το μάθημα τους οι λαοί θα το πάρουν υποφέροντας. Θα μάθουν να αναγνωρίζουν τον εχθρό τους. Αυτός δεν είναι άλλος από τον μονοπωλιακό καπιταλισμό, ο οποίος κρύβεται πίσω από τους πράκτορες τις ντόπιας κυρίαρχης τάξης. Με την ταξική πάλη, ο κόσμος σε όλες τις χώρες γίνεται πιο ευαίσθητος και ιδιαίτερα στις Αραβικές. Σ' αυτό ο πόλεμος προορίζεται να δώσει τέλος.

Σήμερα το πατριώτικό κύμα καλύπτει όποιον στερείται τις διεθνιστικές-επαναστατικές αρχές. Η επαναστατική δράση αυτή την εποχή απαιτεί υπομονή, επιμονή και διορατικότητα. Είναι ένας δρόμος γεμάτος από κινδύνους και δυσκολίες, όμως είναι ο μόνος δρόμος διαφυγής από τον πατριωτικό βούρκο. Πρέπει να θυμηθούμε τα λόγια του ΛΕΝΙΝ μιλώντας σε μια παρόμοια κατάσταση σαν τη δική μας «δεν είμαστε τσαρλατάνοι...Πρέπει να βασιζόμαστε στην συνειδητοποίηση των λαών έστω και αν είναι ανάγκη να παραμείνουμε μια μειονότητα. Δεν πρέπει να φοβόμαστε να είμαστε μια μειονότητα. Πρέπει να κάνουμε την κατάλληλη κριτική ώστε να ελευθερώσουμε τον λαό από τις απάτες... η γραμμή μας θα αποδειχτεί σωστή. Όλοι οι καταπιεσμένοι θα έρθουν σε μας. Δεν έχουν καμία άλλη επιλογή»!

Εβραίοι εργάτες!. Ξεφορτωθείτε τους Σιωνιστές προβοκάτορες που σας μπλέκουν σε ένα αιματηρό μακελειό για το δικό τους καλό και τη δική τους τσέπη.

Εργαζόμενοι των δυο λαών, ενωθείτε σε ένα κοινό μέτωπο ενάντια στον ιμπεριαλισμό και τους πράκτορες του.

[Μετάφραση: Νίκος Μανώλας]

Η νέα επίθεση ενάντια στην κοινωνική ασφάλιση

του Παναγιώτη Σηφογιωργάκη

Την περυσινή άνοιξη οι εργαζόμενοι/ες με τις μεγάλες απεργιακές κινητοποιήσεις τους απέτρεψαν τα κυβερνητικά σχέδια, που στόχευαν στην ανατροπή ιστορικών κατακτήσεων της εργατικής τάξης στο πεδίο της κοινωνικής ασφάλισης και των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων. Φέτος η κυβέρνηση επανέρχεται με μία νέα δέσμη ρυθμίσεων που με πιο ύπουλο τρόπο προωθούν την ουσία των περυσινών σχεδίων που αποκρούστηκαν. Αυτή τη φορά έχει βρει στήριγμα μέχρι στιγμής στη γραφειοκρατική ηγεσία της ΓΣΕΕ, που καλλιεργεί σύγχυση και αυταπάτες στους εργαζόμενους για τις συνέπειες των ρυθμίσεων και αποκρούει τις προτάσεις για απεργιακή κινητοποίηση.

Τα ψέματα της κυβέρνησης

Η κυβέρνηση επιχειρεί να εξαπατήσει τους εργαζόμενους με τον ισχυρισμό ότι στη συντριπτική πλειοψηφία τους δεν πλήττονται σε τίποτα απολύτως. Μόνο τα «ευγενή» ταμεία ορισμένων μειοψηφικών κλάδων θίγονται, δηλαδή ούτε λίγο, ούτε πολύ αποκαθιστά την ισότητα των ασφαλιστικών δικαιωμάτων καταργώντας τα προνόμια! Όταν αυτή η επιχειρηματολογία υιοθετείται από τον πρόεδρο της ΓΣΕΕ, τα πράγματα γίνονται επικίνδυνα. Πρέπει να είναι ξεκάθαρο ότι και με τις «προτάσεις Ρέππα» γίνεται απόπειρα για περαιτέρω ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ και ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ.

- Η ΒΑΣΗ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΑΠΟ ΤΟ 80% ΤΟΥ ΤΕΛΙΚΟΥ ΜΙΣΘΟΥ ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟ 70% ΜΕΤΑ ΤΟ 2008. ΑΠΟ ΤΟ 2112 Ο ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΘΑ ΒΑΣΙΖΕΤΑΙ ΣΤΟ 70% ΤΟΥ ΜΕΣΟΥ ΟΡΟΥ ΤΗΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΤΟΥ ΜΙΣΘΟΥ ΤΟΥ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΕΤΟΥΣ.
- Ο ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΟΡΙΟΥ 20% ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΕΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΜΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΔΡΑΣΤΙΚΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΟΧΙ ΓΙΑ ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΜΕΙΟΨΗΦΙΕΣ ΑΛΛΑ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΜΕΡΙΔΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Αρκεί να δει κανείς ότι ο σημερινός μέσος όρος της συμμετοχής των επικουρικών συντάξεων στις συντάξιμες αποδοχές των εργαζομένων του Δημοσίου είναι 37%, ενώ σε ορισμένους κλάδους του ιδιωτικού τομέα είναι μεγαλύτερος, π.χ. φτάνει το 60% για το ΤΣΜΕΔΕ ή το 45% στο Ταμείο Οικοδόμων.

- ΑΥΞΑΝΕΙ ΤΟ ΚΑΤΩΤΑΤΟ ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΊΚΕΣ ΑΠΌ ΤΑ 60 ΣΤΑ 65 ΧΡΟΝΙΑ.
- ΑΥΞΑΝΕΙ ΣΕ 37 ΑΠΌ 35 ΤΑ ΈΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ ΧΩΡΙΣ ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΥΣ ΜΕΤΑ ΤΟ 1982.

Στη πραγματικότητα έχουμε να αντιμετωπίσουμε μία ΕΞΙΣΩΣΗ όλων των ασφαλιστικών δικαιωμάτων ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΑΤΩ. Όχι μόνο μία ανακατανομή εισοδήματος μεταξύ των διαφόρων κλάδων, αλλά ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ του βιοτικού επιπέδου της εργατικής τάξης.

Η ουσία της μεταρρύθμισης

Στη νέα εκδοχή της η κυβερνητική πολιτική αναδιάρθρωσης του ασφαλιστικού συστήματος έχει αλλάξει το περιτύλιγμα διατηρώντας το περιεχόμενο. Το μοντέλο που αποτελεί το πρότυπο των προτάσεων της κυβέρνησης είναι το τριφασικό σύστημα τύπου Χιλής. Οι τρεις «πυλώνες» του συστήματος θα είναι: α) η στοιχειώδης κατώτατη σύνταξη που θα παρέχεται από τα ασφαλιστικά ταμεία (και θα είναι περισσότερο επίδομα παρά σύνταξη), β) η επένδυση κεφαλαίων των ταμείων στο Χρηματιστήριο και η απόδοση στους συνταξιούχους μερίσματος ανάλογου με τα πιθανά κέρδη και γ) η υποχρεωτική ιδιωτική ασφάλιση. Η σύνταξη δεν θα είναι πια η κύρια πηγή βιοπορισμού, αλλά ένα απλό βοήθημα. Η ανασφάλεια και η αβεβαιότητα θα συνοδεύουν μόνιμα τους εργαζόμενους για το τι σύνταξη θα πάρουν, αν αυτή εξαρτάται από τις συνεχείς μεταπτώσεις των χρηματιστηριακών αξιών καθώς και από την αξιοπιστία των ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιρειών. Τα ταμεία έχουν χάσει γύρω στο ένα τρισεκατομμύριο δραχμές από την πτώση της αξίας των μετοχών στο χρηματιστήριο Αθηνών τον τελευταίο χρόνο.

Εκεί που μέχρι τώρα η σύνταξη θεωρούνταν κοινωνικό δικαίωμα, σήμερα μετατρέπεται σε υπόθεση που επωμίζεται «ατομικά» ο κάθε εργαζόμενος. Αυτός μεταβάλλεται σε ένα είδος επιχειρηματία του εαυτού του, σε κάποιον που πρέπει να επενδύει σωστά το κεφάλαιο του για να ελπίζει σε μελλοντική απόδοση. Αν όλοι οι εργαζόμενοι παίζουν ή επενδύουν τις



εισφορές τους, αυτό σημαίνει ότι όλοι θα κινδυνεύουν σοβαρά να πέσουν θύματα των αυθεντικών καπιταλιστών, που μπορούν να αφαιμάξουν και τις τελευταίες οικονομίες τους.

Η περίπτωση της ENRON είναι η πλέον πρόσφατη και χαρακτηριστική. Επρόκειτο για την μεγαλύτερη ιδιωτική εταιρεία παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά και διαχείρισης αποθεματικών ταμείων με μέτοχο ακόμη και τον σημερινό πρόεδρο των ΗΠΑ Μπους. Η κατάρρευση της παρέσυρε τα ταμεία χιλιάδων ασφαλισμένων, ενώ οι εργαζόμενοι της έχασαν το συνταξιοδοτικό τους ταμείο και δεν πήραν καν αποζημιώσεις.

Από την άλλη πρέπει να δούμε τη σημερινή πολιτική της κυβέρνησης ως μέρος των αναδιαρθρώσεων των ασφαλιστικών συστημάτων σε διεθνές επίπεδο. Η λογική είναι παντού η ίδια: Υπαγωγή των ταμείων των εργαζομένων στις ανάγκες της αγοράς, των τραπεζών, των ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιριών. Το αποτέλεσμα είναι η μεταφορά πλούτου από την εργασία στο κεφάλαιο. Αυτό αποδεικνύεται με περίτρανο τρόπο για την Ελλάδα. Αν το 1983 οι εργαζόμενοι απολάμβαναν το 54% του εθνικού εισοδήματος όντας το 41% του ενεργού πληθυσμού, το 2001 το μερίδιο τους έπεσε στο 41%, μολονότι η συμμετοχή τους στον ενεργό πληθυσμό ανέβηκε στο 58%.

Ήδη από το 1986 το Διεθνές Γραφείο Εργασίας είχε διακηρύξει ότι η σύνταξη θα πρέπει να θεωρείται όχι η κατ' εξοχήν αλλά η συμπληρωματική πηγή εισοδήματος των απόμαχων της εργασίας, απ' την δεκαετία του 1990 μέχρι σήμερα διανύουμε μία περίοδο κοινωνικών συγκρούσεων στις χώρες της Ευρώπης γύρω από την μεταρρύθμιση των ασφαλιστικών συστημάτων. Οι κυριότεροι σταθμοί ήταν ο μεγάλος αγώνας των γάλλων εργαζομένων το Δεκέμβρη του 1995, εκείνος των ιταλών συναδέλφων τους στη διάρκεια της πρώτης θητείας της κυβέρνησης Μπερλουσκόνι και φυσικά ο αντίστοιχος περσινός στην Ελλάδα. Η πολιτική της κυβέρνησης είναι λοιπόν μια πολιτική που έχει σχεδιασθεί σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνομολογηθεί απ' όλες τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις. Η αναγνώριση του γεγονότος αυτού είναι κρίσιμη για τα εθνικά εργατικά κινήματα, προκειμένου να αναβαθμίσουν τη σύνδεση τους με το διεθνές αντιπαγκοσμιοποιητικό κίνημα και να επιδιώξουν τον καλύτερο πανευρωπαϊκό συντονισμό τους.

Το ζήτημα των πόρων

Το επιχείρημα που χρησιμοποιεί η κυβέρνηση για τη συμπίεση των ασφαλιστικών δικαιωμάτων είναι το χρηματοδοτικό έλλειμμα που απειλεί τα ταμεία με χρεοκοπία. Παρουσιάζει τους εργαζόμενους να μην μπορούν οι ίδιοι να αντεπεξέλθουν στο κόστος των δικών τους ασφαλιστικών ταμείων. Στη πραγματικότητα, μόνο από το 1975 και μετά έχουν αποσπαστεί 15 τρις. δρχ από τα ταμεία χωρίς να επιστραφούν ποτέ από το κράτος. Η πρόσφατη διευθέτηση των χρεών του δημοσίου προς το ΙΚΑ προβλέπει ότι από τα 5 τρις. δρχ αναγνωρισμένων οφειλών το Δημόσιο τελικά θα πληρώσει μόλις 1,3 τρις. δρχ. Ο προσκείμενος στη κυβέρνηση τύπος διέρρευσε πληροφορίες για ανάληψη των χρεών του ΙΚΑ ως το 2032 από το κράτος, οι οποίες δεν επιβεβαιώθηκαν ποτέ. Αυτά τα επικοινωνιακά τρικ δεν μπορούν να κρύψουν το γεγονός ότι οι προτάσεις Ρέππα περιέχουν την υπόσχεση για 60 δις. δρχ προς το ΙΚΑ όταν η ΓΣΕΕ απαιτούσε 800 δις. δρχ ως απαράβατο όρο για να προέλθει στο κοινωνικό διάλογο.

Πέρα από τις συγκεκριμένες μεθοδεύσεις, για μας το θέμα της χρηματοδότησης των ταμείων όπως και για άλλα θέματα κοινωνικής πολιτικής αναδεικνύει ένα άλλο βαθύτερο ζήτημα: το πως και για ποιόν το κράτος σήμερα διαθέτει το δημόσιο πλούτο, δηλαδή το κοινωνικό προϊόν που παράγουν οι εργαζόμενοι.

Σ' αυτή την οπτική το εργατικό κίνημα θα έπρεπε να υποστηρίξει:

- Την αύξηση της φορολογίας των υψηλών εισοδημάτων και όχι την αύξηση της έμμεσης φορολογίας που επιβαρύνει τους μισθωτούς αναλογικά περισσότερο.
- Τη νομιμοποίηση των μεταναστών με πλήρη εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα. Οι ασφαλιστικές εισφορές τους θα αρκούσαν για τη σωτηρία των περισσότερων ταμείων.
- Την μείωση των εξοπλιστικών δαπανών και την αύξηση των κοινωνικών.
- Τον έλεγχο των δαπανών για την Ολυμπιάδα του 2004 (έργα βιτρίνας, σπατάλες για τελετές, μισθοί στελεχών).

Το εργατικό κίνημα

Η κυβερνητική ΠΑΣΚΕ και ιδιαίτερα η εκσυγχρονιστική πλειοψηφική της πτέρυγα προβάλει σαν ο απολογητής της πολιτικής της κυβέρνησης στο εσωτερικό του συνδικαλιστικού κινήματος. Προσπαθεί να πείσει ότι έχει πετύχει ένα επωφελή διακανονισμό με τη κυβέρνηση γύρω από το ασφαλιστικό. Συγκεκριμένα προσπαθεί να πείσει τους εργαζόμενους όχι ότι κέρδισαν, αλλά ότι δεν έχασαν. Ταυτόχρονα φράζει ή μανουβράρει κάθε προσπάθεια οργάνωσης ενός απεργιακού κινήματος. Η συνδικαλιστική γραφειοκρατία δεν άλλαξε φύση από τον προηγούμενο Απρίλη, όταν αναγκάστηκε να έλθει σε ολομέτωπη σύγκρουση με την κυβέρνηση του ίδιου της του κόμματος. Ο συμβιβασμός, η συνεργασία, η μεσολάβηση, η άμυνα ήταν πάντα η λογική της, απλά σήμερα νοιώθει ότι δεν θίγονται τα συμφέροντα της ως ιδιαίτερου στρώματος και ότι μπορεί να αντεπεξέλθει στη πίεση της βάσης των συνδικάτων.

Μένει να αποδειχθεί αν στην παρούσα φάση η βάση της ΠΑΣΚΕ μπορεί να ενεργοποιήσει «απείθαρχες» τάσεις που σε συνεργασία με δυνάμεις άλλων παρατάξεων να προωθήσουν τον απεργιακό αγώνα. Αυτό θα έπρεπε να είναι ένα από τα βασικά καθήκοντα των αριστερών δυνάμεων μέσα στο εργατικό κίνημα, η προσπάθεια να απελευθερωθούν ξανά όπως την περασμένη άνοιξη τα ρεύματα αντίστασης που λανθάνουν στη βάση και στα κατώτερα συνδικαλιστικά στελεχιακά στρώματα της ΠΑΣΚΕ.

Όμως η επιλογή του ΠΑΜΕ είναι η λογική της οργανωτικής περιχαράκωσης των μελών του και όχι η προώθηση διαδικασιών βάσης με συμμετοχή όλων εργαζομένων κάθε απόχρωσης και παράταξης. Έτσι η αδιάλλακτη καταγγελία της κυβέρνησης και του υποταγμένου συνδικαλισμού δεν πρέπει να μας ξεγελά. Το ΚΚΕ επιλέγει να προβάλει τα στενά και οικεία σχήματα του την περίοδο ακριβώς που ο αγώνας χρειάζεται ανοιχτές διαδικασίες και πλατειά μαζική κινητοποίηση. Όταν πρέπει να εξαντληθούν όλα τα μέσα για να κινητοποιηθεί η τάξη στο σύνολο της, το ΚΚΕ κινητοποιεί μόνο τα μέλη του σε αποκλειστικά σχεδόν κομματικά πλαίσια. Όπως και την προηγούμενη άνοιξη έτσι και τώρα αν υπάρξει πιθανότητα μαζικοποίησης και κλιμάκωσης του αγώνα, αυτή πριν απ' οτιδήποτε άλλο θα ξεπεράσει το ΚΚΕ. Γιατί στη βάση της συνδικαλιστικής του πρακτικής βρίσκεται ο συντηρητισμός και η ηττοπάθεια. Αναμένει την ήττα του κινήματος εξαιτίας της προδοσίας του από τους γραφειοκράτες για να μπορεί να τους καταγγείλει. Οι συνέπειες της ήττας πέφτουν όμως πάνω στα κεφάλια «δικαίων και αδίκων» και θα δυσκολέψουν ακόμη περισσότερο την κυοφορία του ανεξάρτητου ταξικού κινήματος που το ίδιο το ΚΚΕ κηρύσσει. Ένα τέτοιο κίνημα μπορεί να προέλθει μόνο από την άνοδο και την αυξανόμενη αυτοπεποίθηση του εργατικού κινήματος. Δηλαδή από τις νίκες του. Επομένως αν και δεν μπορούμε να του χρεώσουμε την ήττα δεν θα μπορέσουμε να του αποδώσουμε τη νίκη.

Η δική μας αντίληψη για την αποτελεσματικότερη δράση των εργαζομένων προτάσσει τις διαδικασίες βάσης στο πρωτοβάθμιο επίπεδο οργάνωσης του συνδικαλιστικού κινήματος και έξω από αυτό στους χώρους δουλειάς, όπου δεν υπάρχει ακόμη συνδικαλιστική οργάνωση (γενικές συνελεύσεις και επιτροπές αγώνα). Αυτό είναι το πλαίσιο στο οποίο μπορούν να αναπτυχθούν οι ριζοσπαστικές διαθέσεις και να δοκιμαστεί η πρωταρχική ενότητα του αγώνα, να πιεστεί η συνδικαλιστική γραφειοκρατία και να οργανωθεί η απεργία. Παρ' όλα αυτά οι συσχετισμοί δύναμης μέσα στο οργανωμένο κίνημα των συνδικάτων είναι αυτοί που θα επιτρέψουν στις κινητοποιήσεις να πάρουν ένα ολοκληρωμένο και πανελλαδικό χαρακτήρα, όπως έδειξε η εμπειρία της προηγούμενης άνοιξης. Έτσι λοιπόν η δυνατότητα της ΓΣΕΕ παρά και εναντίον της ηγεσία της ΠΑΣΚΕ να κηρύξει γενικές απεργιακές κινητοποιήσεις παραμένει θεμελιώδης προϋπόθεση για την ανατροπή της κυβερνητικής επίθεσης στην κοινωνική ασφάλιση.

ΚΑΤΩ ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ!
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ/ΕΣ ΝΑ ΑΝΑΤΡΕΨΟΥΜΕ ΞΑΝΑ ΤΑ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ!
ΚΑΝΕΝΑΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ, ΚΑΝΕΝΑΣ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ, ΚΑΜΙΑ ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ!
ΕΝΙΑΙΟΣ, ΑΔΙΑΣΠΑΣΤΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΟΣ ΑΠΕΡΓΙΑΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ ΑΠΌ ΓΣΕΕ ΑΔΕΔΥ!

Η αδίστακτη συνδικαλιστική γραφειοκρατία

του Τάκη Θανασούλα

Ο καταμερισμός της εργασίας είναι η υλική βάση της ανάπτυξης της γραφειοκρατίας. Τα συνδικάτα ως θεσμός της αστικής κοινωνίας που αποστολή έχουν την διαπραγμάτευση της τιμής της εργατικής δύναμης, αναπόφευκτα δημιουργούν ένα ιδιαίτερο εργατικό στρώμα, τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία που κύριο σκοπό της έχει την επιβολή της ταξικής συνεργασίας στην πάλη των τάξεων, την άμβλυνση των διαφορών μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας.

Είναι γνωστό ότι το αστικό κράτος θεωρεί καθοριστικό για τα συμφέροντα της αστικής τάξη, αφού είναι ο συλλογικός εκφραστής τους, τον έλεγχο της ηγεσίας των συνδικάτων. Η επιβολή εργασιακής ειρήνης για την ανεμπόδιστη εξαγωγή υπεραξίας και για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων είναι βασικό καθήκον κάθε αστικής κυβέρνησης που ουσιαστικά είναι η εκτελεστική επιτροπή της άρχουσας τάξης. Για την επίτευξη του στόχου της παραχωρεί προνόμια για την ενσωμάτωση στα δικά της συμφέροντα της ηγεσίας των συνδικάτων. Προσφέρει γραφεία για στέγαση με πλήρη εξοπλισμό, καλύπτει λειτουργικά έξοδα, τους δίνει το δικαίωμα να λάβουν επιπρόσθετα συνδικαλιστική σύνταξη από την εργατική εστία πληρώνοντας εκ των υστέρων τις αναλογούσες εισφορές για να αποφύγουν την οργή των συναδέλφων τους. Σιωπηρά διαμέσου των πιστωτικών καρτών καταβάλλει στους προέδρους των σωματείων ένα ποσό απλήρωτο για προσωπικά τους έξοδα, αγωνίζονται να τοποθετηθούν στο Δ.Σ. κάποιας θυγατρικής επιχείρησης ή σε κάποιο οργανισμό οι συνδικαλιστές του κυβερνώντος κόμματος για να βελτιώσουν το εισόδημά τους κλπ. Επειδή οι εργαζόμενοι στην καθημερινή τους ζωή δεν μπορούν να ασχοληθούν με τα προβλήματα που τους απασχολούν, η συνδικαλιστική γραφειοκρατία αντί να έχει συνείδηση ότι υπηρετεί την συνέχεια της ασυμφιλίωτης αντίθεσης μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας, μετατρέπεται σε ενδιάμεσο που αγωνίζεται για την ενσωμάτωση των εργαζόμενων στο υπάρχον καθεστώς. Αποκτά συνείδηση των προνομίων της και γι' αυτό απευθύνεται στους εργαζόμενους σε τρίτο πρόσωπο. Αδιαφορούν για την ύπαρξη δημοκρατίας στους χώρους δουλειάς, την λειτουργία των επιτροπών στα επί μέρους τμήματα, την οργάνωση και περιφρούρηση των απεργιών όταν προκηρυχθούν, με κάθε τρόπο δείχνουν την ραθυμία τους να οργανώσουν τη δυσαρέσκεια των εργαζόμενων, να αναπτύξουν την αυτενέργειά τους και την αυτοοργάνωση τους, να εγκαταλείψουν τα πολυτελή τους γραφεία.

Οι επαναστάτες μαρξιστές έχουν καθήκον να καταγγείλουν αυτά τα φαινόμενα, να εξηγήσουν υπομονετικά στους εργαζόμενους την ανάγκη να πάρουν οι ίδιοι στα χέρια τους οποιαδήποτε μορφή αγώνα αν θέλουν να επιτύχουν την παραμικρή νίκη.

Στο χώρο των τραπεζών, η συνδικαλιστική γραφειοκρατία της ΟΤΟΕ με την υπογραφή της συλλογικής σύμβασης, από το 1997, ομολόγησε ότι αποτελεί ένα ξεχωριστό κομμάτι πέρα και πάνω από τους εργαζόμενους με ιδιαίτερα συμφέροντα. Ότι δεν τόλμησαν οι εργατοπατέρες της μεταπολεμικής περιόδου το έπραξαν οι παρατάξεις της ΠΑΣΚΕ, ΔΑΚΕ και ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΣΥΝ). Διεκδίκησαν και πέτυχαν προαγωγές συνδικαλιστών κατ' επιλογή, δημιουργία μη οργανικών θέσεων που να τις καλύπτουν οι προαγόμενοι συνδικαλιστές μέχρι το βαθμό και αυτού του Διευθυντή, επιδόματα ευθύνης για όσους έχουν εκλεγεί δύο φορές και αμέσως μετά τη δεύτερη εκλογή τους. Συντάξεις με βαθμούς υποδιευθυντή, διευθυντή κλπ. Αναμφίβολα αυτή η ηγεσία της ΟΤΟΕ δεν είναι σε θέση να αποτρέψει τις ιδιωτικοποιήσεις των τραπεζών, όπως άλλωστε φάνηκε και με την Ιονική, να διεκδικήσει κοινό επικουρικό ταμείο για τους εργαζόμενους που αυτοί οι ίδιοι έχουν θέσει ως αίτημα, να αποτρέψει την επερχόμενη ιδιωτική ασφάλιση και τη χειροτέρευση των συντάξεων.

Ένα άλλο παράδειγμα που δείχνει την προχωρημένη ενσωμάτωση της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας και τον αγιάτρευτο εκφυλισμό της είναι οι συνδικαλιστές που αποτελούν το Δ.Σ. του Πανελλήνιου Συλλόγου Υπαλλήλων Προσωπικού ΟΤΕ. ΟΙ πιο πάνω αναφερόμενες συνδικαλιστικές παρατάξεις απεφάσισαν τα εξής :

Ο πρόεδρος του Δ.Σ. θα παίρνει μισθό και από το σωματείο, όσο το επίδομα ευθύνης διευθυντή του ΟΤΕ δηλαδή 540 χιλιάδες μηνιαίως, ο Γενικός Γραμματέας το επίδομα ευθύνης υποδιευθυντή δηλαδή 375 χιλιάδες μηνιαίως και τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής θα λαμβάνουν 300 χιλιάδες μηνιαίως. Τα μέλη του Δ.Σ. θα παίρνουν 50 χιλιάδες για κάθε συνεδρίαση, όπως και πρόσθετες αμοιβές για όσους συμμετέχουν σε περιφερειακές συσκέψεις, συμβούλια, ημερίδες κλπ που οργανώνει ο ΟΤΕ.



Η εξάπλωση και ο εκφυλισμός της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας αποτελεί ανασχετικό παράγοντα για την ανάπτυξη των αγώνων και την προώθηση κάθε μορφής εργατικής δημοκρατίας στο εσωτερικό του συνδικαλιστικού κινήματος. Οι επαναστάτες μαρξιστές έχουν καθήκον να καταγγείλουν αυτά τα φαινόμενα, να εξηγήσουν υπομονετικά στους εργαζόμενους την ανάγκη να πάρουν οι ίδιοι στα χέρια τους οποιαδήποτε μορφή αγώνα αν θέλουν να επιτύχουν την παραμικρή νίκη. Να διεκδικήσουν την λήψη των αποφάσεων μέσα από συνελεύσεις στους χώρους δουλειάς, αποφάσεις που θα είναι δεσμευτικές για οποιαδήποτε συνδικαλιστική ηγεσία. Οποιαδήποτε νίκη των εργαζόμενων απαιτεί να γνωρίζουν καλά όχι μόνο τον αντίπαλο αλλά και τον δούρειο ίππο των αφεντικών. Είναι γεγονός ότι η οπισθοχώρηση του εργατικού κινήματος τα προηγούμενα χρόνια είχε σαν αποτέλεσμα την μεγαλύτερη ενσωμάτωση της συνδικαλιστικής ηγεσίας στη πολιτική της ταξικής συνεργασίας, σήμερα η αποκάλυψη της φύσης και του χαρακτήρα της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας ολοένα και περισσότερο θα είναι πιο εύκολο να αποκαλυφθεί. Δεν πρέπει όμως να λησμονούμε ότι η συνδικαλιστική γραφειοκρατία δεχόμενη άμεσα τη δυσφορία των εργαζόμενων έχει την ικανότητα να διαφοροποιηθεί για να μπορέσει να επιβιώσει. Ο περιορισμός της απήχησής της μέσα στους εργαζόμενους είναι αποκλειστικά καθήκον των δυνάμεων που αγωνίζονται για μία ταξικά ανεξάρτητη πολιτική που να εκπροσωπεί τα άμεσα και μακροπρόθεσμα συμφέροντα των εργαζόμενων. Οι εποχές που έρχονται αντικειμενικά μας ευνοούν για να πετύχουμε το στόχο μας. **Εμπρός λοιπόν, ο κύβος ερρίφθη.**

Η αβάστακτη ελαφρότητα της πασοκικής δημοκρατίας

του **Τάκη Θανασούλα**

Σύσσωμη η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ επιδιώκει τη διάλυση του κόμματος που την ανέδειξε. Ο μηχανισμός δεν ανέχεται πλέον οποιονδήποτε στοιχειώδη έλεγχο από τη βάση του, θεωρεί τη συλλογική διαδικασία στη λήψη των αποφάσεων ενοχλητική για την ίδια , κατανοεί ότι δυσκολεύει την άμεση υποταγή της στα κελεύσματα της αστικής τάξης γι' αυτό επιζητεί την αυτονόμησή της. Αφού ουσιαστικά διέλυσε τις κομματικές οργανώσεις, αρχικά μετατρέποντας αυτές σε φέουδα βουλευτών και υπουργών , στη συνέχεια έγραψε ως μέλη του ΠΑΣΟΚ τη μισή Ελλάδα δια μέσου των τηλεφωνικών καταλόγων, γελοιοποιώντας την έννοια του μέλους, δημιούργησε μία οργάνωση ανά τομεακό γραφείο. Αυτές οι οργανώσεις είναι αδύνατο να λειτουργήσουν, εφόσον δεν μπορεί να διεξαχθεί καμία πολιτική συζήτηση, να τεθούν καθήκοντα, υποχρεώσεις και δικαιώματα για τα υποτιθέμενα μέλη τους. Στη καλύτερη περίπτωση να μετατραπούν σε τοπικά βήματα που η ηγεσία θα εκφωνεί ατέλειωτα λογίδρια στα μέλη, που βέβαια δεν θα μπορούν να μιλήσουν πάνω από τρία λεπτά. Με αυτόν τον τρόπο **χωρίς να υπάρχουν γραπτές εισηγήσεις** από τα ανώτερα όργανα και **χωρίς προηγούμενες συζητήσεις των μελών** θα νομιμοποιείται η αυθαιρεσία της ηγεσίας. Μέχρι σήμερα γνωρίζαμε ότι στο ΠΑΣΟΚ κυριαρχούσε η θεωρία του **υποκαταστατισμού** δηλαδή η Νομαρχιακή επιτροπή υποκαθιστούσε τις τοπικές οργανώσεις, η Κεντρική επιτροπή τις Νομαρχιακές, το Εκτελεστικό γραφείο τη Κ.Ε. και ο Πρόεδρος όλα τα όργανα αφού εκλέγονταν με **ξεχωριστή** ψηφοφορία από το Συνέδριο. Ο πρόεδρος ήταν θεσμός που δεν μπορούσε να τον αμφισβητήσει κανένα όργανο του κόμματος αφού η πηγή της εξουσίας του ήταν το συνέδριο που εξέλεγε και την Κεντρική επιτροπή.



Σήμερα, πληροφορούμαστε ότι η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ έχει αποδεχθεί εν όψει της οργανωτικής συνδιάσκεψης του Ιουνίου την πρόταση του Γ. Παπανδρέου για την εκλογή του Προέδρου με **δημοψήφισμα** από τη βάση καθώς και την πρόταση του Κ. Λαλιώτη για την **εκλογή** του Γραμματέα από το Συνέδριο! Χωρίς αμφιβολία ο εκφυλισμός και η διάλυση δεν μπορούσαν να φθάσουν σε μεγαλύτερα επίπεδα. Το ωραίο στην υπόθεση είναι ότι όλα αυτά, με μεγαλόστομες και ανόητες διακηρύξεις, παρουσιάζονται ως το απόγειο του δημοκρατισμού. Ο πρόεδρος πλέον αυτονομείται από το κόμμα, εκλέγεται με δημοψήφισμα αλλά δεν υπάρχουν διαδικασίες, ούτε βέβαια μπορεί να ευρεθούν, που η βάση να μπορεί να εκφρασθεί να τον ελέγξει ή να τον ανακαλέσει. Ο πρόεδρος απεριόριστα ανεξέλεγκτος θα μπορεί ευκολότερα να υποκύπτει στις ορέξεις και τις διαθέσεις των μεγάλων επιχειρήσεων, της αστικής τάξης και του διεθνούς ιμπεριαλισμού. Το κόμμα απλά και μόνο χρειάζεται για την νομιμοποίηση της αυθαιρεσίας του.

Για να διασφαλιστεί ακόμα περισσότερο η αυθαιρεσία και η αυτονόμηση του Προέδρου γίνεται επιτακτική και αναγκαία και η αυτονόμηση του Γραμματέα, πρέπει να μετατραπεί σε αυθύπαρκτη εξουσία, θεσμό, που δεν θα εκφράζει την πλειοψηφία της κεντρικής επιτροπής, απεναντίας θα έχει την ίδια εξουσία με αυτή, αφού θα εκλέγεται με



Όταν αυτοχαρακτηρίζεσαι ως κόμμα εξουσίας τότε είναι φυσικό να στρέφεσαι ενάντια στην οργάνωση που σε ανέδειξε, να μιλάς υποτιμητικά για αυτή αποθεώνοντας το κοινωνικό ΠΑΣΟΚ και βάζοντας το σε αντιπαράθεση μαζί της, να ερωτοτροπείς πότε με τον Σουφλιά, πότε με τον Μάνο και τον Αβραμόπουλο.

ξεχωριστή ψηφοφορία όπως και η Κ.Ε. από το συνέδριο. Αν σε αυτό το κομφούζιο προστεθεί και η Κοινοβουλευτική ομάδα που σύμφωνα με το σύνταγμα μπορεί να εκλέγει αυτή και μόνο αυτή τον Πρωθυπουργό σε περίπτωση παραίτησης του, τότε μπορούμε να αντιληφθούμε ότι για να είναι κάποιος μέλος του ΠΑΣΟΚ χρειάζεται είτε να είναι αθεράπευτα αφελής είτε να ανέχεται αυτές τις διαδικασίες για ιδιοτελείς σκοπούς που δεν είναι άλλοι από το προσωπικό και οικογενειακό του βόλεμα. Βέβαια για να μην υπάρχει αυτή η τριαδική εξουσία θα έπρεπε: Πρώτον η Κοινοβουλευτική Ομάδα για να υποτάσσεται ουσιαστικά στην Κ.Ε. να μην αποτελείται μόνο από τους Βουλευτές αλλά και από τις ομάδες εργασίας της Κ.Ε που βέβαια δεν υπάρχουν εφόσον τα μέλη της έχουν εκλεγεί αναξιοκρατικά ως μισθοφόροι του Προέδρου, των μελών του Εκτελεστικού γραφείου και των «επιφανών» υπουργών. Για να γίνει όμως πράξη αυτό είναι επιτακτικό για ένα σοσιαλιστικό κόμμα να καταγγέλλει την ανύπαρκτη και πλασματική δεσμευτική εντολή του αστικού συντάγματος κατά την οποία ο λαός είναι κυρίαρχος μόνο για την εκλογή του βουλευτή αλλά όχι για την ανάκλησή του.

Δεύτερον ο Πρόεδρος και ο Γραμματέας να εκλέγεται από την Κ.Ε. που είναι το ανώτατο καθοδηγητικό όργανο και που μόνο αυτό εκλέγεται από το κυρίαρχο όργανο ενός κόμματος που είναι το συνέδριό του.

Το ΠΑΣΟΚ καταστρατηγώντας αδιάλειπτα το δικό του καταστατικό που τουλάχιστον κατοχύρωνε την επιλογή των μελών του στη βάση της σοσιαλιστικής τους συνείδησης, σήμερα έχει μετεξελιχθεί σε εκλογικό μηχανισμό που οι δημοκρατικές εσωτερικές διαδικασίες του είναι ανυπόφορες, η θεωρία αβάστακτο και άχρηστο βαρίδι, η αξιοκρατία και η αξιοπρέπεια προσόντα εχθρικά για μία ηγεσία που επιθυμεί να οργανώσει την άγνοια αφού από την ίδια πολιτική και θεωρητική άγνοια εμφορείται η ίδια. Από το 1996 η ηγεσία του έχει καταστατικά χαρακτηρίσει το ΠΑΣΟΚ ως κόμμα διαχείρισης της εξουσίας, θέτοντας στο χρονοντούλαπο τις αναφορές στις κοινωνικές δυνάμεις που στηρίζονταν. Όταν αυτοχαρακτηρίζεσαι ως κόμμα εξουσίας τότε είναι φυσικό να στρέφεσαι ενάντια στην οργάνωση που σε ανέδειξε, να μιλάς υποτιμητικά για αυτή αποθεώνοντας το κοινωνικό ΠΑΣΟΚ και βάζοντας το σε αντιπαράθεση μαζί της, να ερωτοτροπείς πότε με τον Σουφλιά, πότε με τον Μάνο και τον Αβραμόπουλο.

Ευχόμαστε στο ΠΑΣΟΚ καλό ταξίδι στη μετεξέλιξή του σε ένα δημοκρατικό κόμμα, όπως είναι εκείνο, των ΗΠΑ. Η ηγεσία του μπορεί να δυσανασχετεί και να αισθάνεται άβολα σε οποιαδήποτε συλλογική λειτουργία του, όμως εξίσου απογοητευμένοι και αποστασιοποιημένοι θα είναι και οι οργανωμένες δυνάμεις και ψηφοφόροι του από αυτή. Εκείνο που συμβαίνει σήμερα σε κομματικό επίπεδο θα συμβεί και στις εκλογές. Η αποστασιοποίηση της ηγεσίας του από τη βάση θα μετεξελιχθεί και σε μερική ρήξη των δεσμών της με τις κοινωνικές δυνάμεις που το στήριζαν. Η εκλογική του απήχηση στα χρόνια που έρχονται είναι βέβαιο ότι θα μειωθεί, το κατά πόσο θα καθορισθεί από την οξύτητα που θα λάβει η πάλη των τάξεων.

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ - ΚΙΝΗΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ

Στις 02/03/2002 έγινε στην Αθήνα η ιδρυτική συνδιάσκεψη της Εναλλακτικής Κινηματικής Παρέμβασης Πολιτών στην Αθήνα και την Αττική. Έλαβαν μέρος σε αυτήν περισσότερα από 30 άτομα και αναπτύχθηκε ένας πλούσιος προβληματισμός γύρω από την αναγκαιότητα, τις αρχές και τον τρόπο οργάνωσης της Πρωτοβουλίας . Συζητήθηκε και ψηφίστηκε ένα πλαίσιο θέσεων (αποσπάσματα του δημοσιεύουμε στη συνέχεια) που παραμένει ανοιχτό για περαιτέρω συμβολές στο μέλλον. Αποφασίστηκε να γίνουν επαφές με μια σειρά συλλογικότητες (Γένοβα 2001, Διεθνής Δράση, ΔΡΑΣΕ, Δίκτυο για την υπεράσπιση πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, , ριζοσπαστικές δημοτικές κινήσεις κλπ.) για τη μεγαλύτερη δυνατή διεύρυνση της Πρωτοβουλίας. Συμφωνήθηκε να διερευνηθεί, ανάλογα με τις υπάρχουσες δυνάμεις, η δυνατότητα καθόδου της πρωτοβουλίας στις Νομαρχιακές εκλογές στην Αττική και, ενδεχομένως, στις δημοτικές εκλογές στο Δήμο της Αθήνας. Τέλος εγκρίθηκε ένα Καταστατικό με βασικό του στοιχείο την επιζήτηση της μέγιστης δυνατής εναλλαγής εκείνων που αναλαμβάνουν κάποια αντιπροσωπευτικά καθήκοντα.

Στη συνέχεια δημοσιεύουμε αποσπάσματα από το πλαίσιο θέσεων που ψηφίστηκε:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα προβλήματα της Αθήνας και της Αττικής, όπως και οι συνθήκες ζωής των κατοίκων της, συνδέονται με τις επιλογές όσων είχαν την ευθύνη της άσκησης κεντρικής και τοπικής εξουσίας τις τελευταίες δεκαετίες.

Η ανάληψη των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 από την Αθήνα, δημιουργεί και συσσωρεύει καθημερινά, καινούργια περιβαλλοντικά και πολεοδομικά προβλήματα τα οποία προκαλούν σοβαρές οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές επιπτώσεις για τις οποίες δεν άνοιξε ποτέ ένας ουσιαστικός πολιτικός διάλογος.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, η παρέμβαση μας στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, η οποία συνήθως αποτελεί είτε διαχειριστή κυβερνητικών επιλογών είτε φερέφωνο της εκάστοτε αντιπολίτευσης, πρέπει να παίξει ένα διαφορετικό πολιτικό ρόλο, με κυρίαρχα χαρακτηριστικά την χειραφέτηση από τις κάθε είδους εξαρτήσεις και την αγωνιστική αντιμετώπιση των προβλημάτων, στη βάση της συμμετοχικής και άμεσης Δημοκρατίας.

Η όξυνση των σημερινών αντιθέσεων στο κοινωνικό επίπεδο και η γενικότερη κρίση στο χώρο της πόλης, επιβάλλουν μια άμεση και διαρκή παρέμβαση των πολιτών.

Το ζητούμενο για μας δεν είναι η συνδιαχείριση του ισχύοντος ασφυκτικού θεσμικού πλαισίου για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και η συμμετοχή σε πλειοψηφίες και κέντρα που στηρίζουν τις κυρίαρχες επιλογές, αλλά η υπέρβασή του στην πράξη.

Το ζητούμενο για μας είναι η παρέμβαση στη λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με βάση τις αρχές της άμεσης δημοκρατίας, που να προωθεί την αυτενέργεια των πολιτών, την ουσιαστική προστασία του περιβάλλοντος, τον σεβασμό της διαφορετικότητας, την κοινωνική αλληλεγγύη και την ισότιμη συνύπαρξη διαφορετικών πολιτισμών. Την τελευταία διετία, στους αγώνες για την μη τροποποίηση του άρθρου 24 του Συντάγματος, για την Ολυμπιάδα, για τα ζητήματα της Αθήνας και της Αττικής, βρέθηκαν μαζί ενεργοί πολίτες από ένα ευρύτατο φάσμα απόψεων.

Τα μέτωπα που ανοίχθηκαν βρίσκονται όλα σε εξέλιξη και τα επόμενα χρόνια θα είναι καθοριστικά. Έτσι, οι λόγοι που μας φέρνουν όλους κοντά, συνεχίζουν να ισχύουν. Θεωρούμε λοιπόν αναγκαία, την δημιουργία ενός σχήματος που θα αποτυπώνει, θα ενισχύει και θα επεκτείνει αυτήν ακριβώς την συνάντηση των ενεργών πολιτών που ζήσαμε μέχρι τώρα στα κινήματα.

Επιδιώκουμε την διαμόρφωση μιας νέας αυτόνομης συλλογικότητας για την πόλη και την Τοπική Αυτοδιοίκηση με

Εμείς με βάση τις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, αλληλεγγύης και ισότητας, επιδιώκουμε να υπερασπίσουμε τα συμφέροντα των φτωχότερων στρωμάτων του πληθυσμού, των εργαζομένων, των ανέργων, των κοινωνικά αποκλεισμένων, των μεταναστών



μακροπρόθεσμο ορίζοντα και όχι μια απλή εκλογική σύμπραξη πολιτικών οργανώσεων και ανένταχτων πολιτών.

Στόχος της Παρέμβασης είναι η στήριξή της στην αυτόνομη δράση όσων την συναποτελούν και ενεργοποιούνται με βάση τις αρχές της, και όχι σε συμφωνίες κορυφής πολιτικών οργανώσεων ή κομμάτων που ενδεχομένως την στηρίζουν.

Η νέα συλλογικότητα που συγκροτούμε, πρέπει να αποτελεί ένα χώρο συνάντησης και κοινής δράσης ανθρώπων που συμμετέχουν σε κινήσεις πολιτών, περιβαλλοντικούς και πολιτιστικούς φορείς, πολιτικές οργανώσεις, είτε ανένταχτων, είτε ανθρώπων οι οποίοι θεωρούν ότι η όποια κομματική ένταξή τους δεν μπορεί να είναι εμπόδιο για την από κοινού ενεργοποίηση πάνω στα ζητήματα που αφορούν το μέλλον της Αθήνας και της Αττικής.

Εν όψει των δημοτικών και νομαρχιακών εκλογών του 2002 αλλά και ανεξάρτητα από αυτές, πιστεύουμε ότι πρέπει να υπάρξει μια εναλλακτική παρέμβαση των ενεργών πολιτών που έχουν δραστηριοποιηθεί μέχρι τώρα στα κινήματα για την προστασία του περιβάλλοντος και την οικολογία, για τα πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα, για την ειρήνη και τη διεθνή αλληλεγγύη. Σ' αυτή την προσπάθεια που πρέπει να έχει σαφώς κινηματικό χαρακτήρα, επιδιώκουμε να συσπειρωθούν όσο το δυνατό περισσότεροι πολίτες, ανεξάρτητα από πολιτικές ή ιδεολογικές διαφορές και να υποστηριχθεί από πολιτικές δυνάμεις στη βάση των προβλημάτων της Αθήνας, της Αττικής και της Αυτοδιοίκησης, για τα οποία πρέπει να υπάρξουν κοινές προγραμματικές θέσεις, μετά από ειλικρινή διάλογο, χωρίς αποκλεισμούς.

ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΑΠΕΥΘΥΝΟΜΑΣΤΕ. ΤΙ ΜΑΣ ΕΝΩΝΕΙ.

Η Εναλλακτική - Κινηματική Παρέμβαση Πολιτών συγκροτήθηκε για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα της πόλης και των ανθρώπων της. Οι πολίτες αυτής της πόλης ανήκουν σε διάφορες κατηγορίες και κοινωνικά στρώματα και έχουν δημιουργήσει συλλογικότητες για να υπερασπιστούν τα ιδιαίτερα συμφέροντα τους ή να ασχοληθούν με τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά τους: συνδικάτα και επαγγελματικά σωματεία οι μισθωτοί και οι αυτοαπασχολούμενοι, φοιτητικούς συλλόγους και άλλες συλλογικότητες οι νέοι, φεμινιστικούς συλλόγους οι γυναίκες, πολιτιστικά σωματεία, περιβαλλοντικούς και εξωραϊστικούς συλλόγους σε τοπικό επίπεδο κ.α.

Εμάς όμως μας ενδιαφέρει αυτό που φαίνεται να είναι κοινό για όλες αυτές τις ομάδες, αυτό που πρέπει να τους συνδέει ως πολίτες μιας πόλης πέρα από τις ιδιαιτερότητες τους.

Πρέπει λοιπόν να τους συνδέει, να τους αφορά και να τους θίγει, η λειτουργία της πόλης με τα δίκτυα εισροών εκροών (συγκοινωνίες, επικοινωνίες, ύδρευση, αποχέτευση, εμπορικά δίκτυα, απορρίμματα, ενέργεια),το πολεοδομικό και οικιστικό περι-

βάλλον, η αισθητική του χώρου, το φυσικό περιβάλλον (νέφος, θάλασσα, αστικό και περιαστικό πράσινο), οι φυσικές καταστροφές και τα ακραία καιρικά φαινόμενα (σεισμοί, πυρκαγιές, πλημμύρες, καύσωνες, παγετοί κ.α), η κοινωνική πρόνοια, η υγεία, η παιδεία, ο αθλητισμός, η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους, (ψυχαγωγία, πολιτισμός, μοναξιά), η ασφάλεια, η κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη, η δημοκρατία, η συμμετοχή στην λήψη των αποφάσεων, ο έλεγχος της εξουσίας, η αυτοπραγμάτωση των πολιτών.

Περισσότερα από αυτά τα προβλήματα φαίνεται να είναι κοινά για την πόλη, ωστόσο υπάρχουν διαβαθμίσεις κατά περιοχές, και το κυριότερο, όπως είναι αναμενόμενο σε μια ταξική κοινωνία, δεν θίγουν στον ίδιο βαθμό τα διάφορα κοινωνικά στρώματα. Μερικοί, και όταν ακόμα θίγονται, έχουν την δυνατότητα να ξεφεύγουν ή να τα αντιμετωπίζουν ταξικά ή εξατομικευμένα και με δικές τους δαπάνες. Ωστόσο και εδώ υπάρχουν ορισμένες στιγμές κατά τις οποίες δεν υπάρχει απόδραση (π.χ. φυσικές καταστροφές, κυκλοφοριακή ασφυξία, νέφος, καύσωνες). Κανείς δεν είναι εντελώς άτρωτος.

Εμείς με βάση τις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, αλληλεγγύης και ισότητας, επιδιώκουμε να υπερασπίσουμε τα συμφέροντα των φτωχότερων στρωμάτων του πληθυσμού, των εργαζομένων, των ανέργων, των κοινωνικά αποκλεισμένων, των μεταναστών. Ωστόσο η καλή λειτουργία της πόλης και των κοινωνικών υποδομών, η αναβάθμιση του περιβάλλοντος που προτείνουμε, θα έχει ευεργετικά αποτελέσματα και είναι προς το συμφέρον όλων των στρωμάτων του πληθυσμού. Αρκεί να μην υπερισχύσει το ιδιωτικό και εγωιστικό συμφέρον λίγων και ο καταναλωτισμός περισσοτέρων.

Είναι τα φτωχότερα στρώματα του πληθυσμού που πληρώνουν τον καταναλωτισμό των μεσαίων και ανώτερων στρωμάτων και της εμπορευματοποίησης των δημόσιων αγαθών που προωθεί η κυρίαρχη ιδεολογία. Όταν τους δίνεται η ευκαιρία όμως μετέχουν κι’ αυτοί ως ένα βαθμό στον καταναλωτισμό, στην κατασπατάληση και καταπάτηση δημοσίων αγαθών (π.χ. αυθαίρετα) βλάπτοντας έτσι τον εαυτό τους ή αποδέχονται παθητικά την εμπορευματοποίηση.

Γι’ αυτό απαιτείται η ενεργοποίηση των συνειδητών πολιτών, για να αντικρουστεί η φαλκίδευση των δικαιωμάτων τους και η κυρίαρχη καταναλωτική ιδεολογία. Απαιτούνται μηχανισμοί και θεσμοί κοινωνικού ελέγχου, συμμετοχής των πολιτών, άμεσης δημοκρατίας, πραγματικής τοπικής αυτοδιοίκησης στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο.

Δεν ξεχνάμε ότι τα προβλήματα της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι προβλήματα κοινωνικά και πολιτικά. Δεν πιστεύουμε ότι οι αλλαγές στην τοπική αυτοδιοίκηση μπορούν να δημιουργήσουν κάποιους θύλακες έξω από τις κυρίαρχες επιλογές. Θεωρούμε όμως ότι κάθε επιμέρους νίκη μπορεί να συμβάλλει στη συνολική αναδιάταξη των συσχετισμών.

Δυστυχώς σήμερα βλέπουμε την επικράτηση της αδράνειας και της παθητικοποίησης, βλέπουμε να περιθωριοποιείται ο λόγος των πολιτών, βλέπουμε τις δημοτικές και νομαρχιακές κινήσεις να αποτελματώνονται μέσα στα γρανάζια των δημοτικών και νομαρχιακών μηχανισμών.

Παραταύτα η επανεργοποίηση πολιτικών και συνδικαλιστικών κινημάτων στην Ελλάδα και σε όλο τον κόσμο, ο νέος κοινωνικός ριζοσπαστισμός του Σηάτλ, της Νίκαιας, της Γένοβας και του Πόρτο Αλέγρε δείχνουν ότι η ενεργή παρέμβαση και συμμετοχή μπορεί να ξεπεράσει τους καθιερωμένους φραγμούς, μπορεί να θέσει τα προβλήματα και να φέρει το αίτημα για την επίλυση τους στο καθημερινό προσκήνιο. Ήδη στην Αττική μια σειρά πολύμορφων πρωτοβουλιών, παρεμβάσεων, συσπειρώσεων πολιτών για την αποτροπή της αναθεώρησης του άρθρου 24 του Συντάγματος, την αντίθεση στην Ολυμπιάδα, τους ελεύθερους χώρους, την παραλία, το άλσος Βεΐκου (Ομορφοκλησσιάς), τους ορεινούς όγκους καθώς και δημοτικές κινήσεις στο Χαλάνδρι, το Βύρωνα, τη Νίκαια, το Μαρούσι και αλλού έχουν πετύχει να καταγράψουν και να αναδείξουν ένα νέο πολιτικό λόγο, ακολουθώντας την κινηματική κατεύθυνση. Σε αυτή την κατεύθυνση είμαστε αποφασισμένοι να βαδίσουμε και εμείς συναντώντας στο δρόμο μας κάθε πολίτη που αντιστέκεται στο σημερινό τέλμα.

Η επέλαση του ολοκληρωτισμού

του Δημήτρη Λιβιεράτου

Είναι εκπληκτική η ταχύτητα με την οποία ο επικοινωνιακός μηχανισμός της Δύσης αλλάζει καίριο σύνθημα. Μέχρι πρόσφατα, κυρίαρχο σύνθημα ήταν η παγκοσμιοποίηση. Κάθε δεύτερο άρθρο το ανέφερε. Κάθε δραστηριότητα από θρησκευτική, πολιτική, κοινωνική, εκπαιδευτική, επενδυτική, καλλιτεχνική και ό,τι άλλο φανταστείς, αναφερόταν τελικά στο σύνθημα της παγκοσμιοποίησης, του «παγκόσμιου χωριού».

Ήδη, όμως, το σύνθημα έφθινε, αφού δεν προχωρούσε η παγκοσμιοποίηση. Όλο και κάποια οικονομική καταστροφή προκαλούσε ο κυρίαρχος δυτικός καπιταλισμός, σε διάφορες χώρες. Σιγά-σιγά, ο κύκλος της παγκοσμιοποίησης στένευε, σούρωνε, περιοριζόταν κυρίως στα δυτικά κράτη, όπου και διεξήγετο ο πόλεμος των σκορπιών στον ίδιο λάκκο. Ποιος θα φάει του αλλουνού. Νομισματικά, επενδυτικά, γραφειοσυμβουλευτικά.

Ξαφνικά όλα άλλαξαν σε λίγες εβδομάδες. Ένας τεράστιος επικοινωνιακός μηχανισμός διαμόρφωσε τη νέα τρομοκρατική ιδεολογία. Μετά την καταστροφή του Μανχάταν στις 11 Σεπτεμβρίου 2001, όλα μετατράπηκαν σε τρομοκρατία. ΕΗ με τις ΗΠΑ στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας, είτε είσαι τρομοκράτης, φιλοτρομοκράτης κλπ. Το καινούριο σύνθημα θα κρατήσει μερικά χρόνια, όπως και τα προηγούμενα. Θα προκαλέσει πολλές καταστροφές, όπως προκάλεσε η παγκοσμιοποίηση. Και ξαφνικά μια μέρα, από ένα άλλο γεγονός, θα αλλάξει ο σκοπός και θα βγει ένα καινούριο σύνθημα. Για να συντηρείται ο φθίνων καπιταλισμός του τύπου της Δύσης. Είναι σαφές ότι υπάρχει ένας ανταγωνισμός μεταξύ καπιταλιστικών ομάδων. Δεν εννοώ τον υποτυπώδη Ευρωπαϊκής Ένωσης ΗΠΑ, αλλά, π.χ. τη σύγκρουση των δυτικών με τους πετρελαιάδες και τις χώρες τους.

Ένας άλλος καπιταλισμός, ανερχόμενος, με χρήματα που απορροφά σε μεγάλες ποσότητες, καθημερινά, από τις στερημένες πετρελαιοχώρες της Δύσης. Εκτός βέβαια της κλασικής εκμετάλλευσης του δικού του προλεταριάτου.

Αυτός ο άλλος καπιταλισμός για τον επικοινωνιακό μηχανισμό της Δύσης μετατρέπεται σε ισλαμικό κίνδυνο του πολιτισμού. Αφού έτσι κι αλλιώς, πολιτισμός θεωρείται ό,τι καθημερινά γίνεται στις χώρες του δυτικού καπιταλισμού.

Το ίδιο συνέβη κάποτε, πριν από μερικά χρόνια, με τον ρωσο-κομμουνιστικό κίνδυνο. Το ίδιο, σε λιγάκι, με τον κομμουνιστικό κίνδυνο της νέας κρατικο-καπιταλιστικής Κίνας και άλλων παρόμοιων χωρών.

Το μόνο που δεν αναφέρεται είναι η σύγκρουση ομάδων του ίδιου του καπιταλιστικού καθεστώτος. Για το δυτικό φθίνοντα καπιταλισμό, μετατρέπεται σε αδυσώπητες ιδεολογικές μάχες, όπου καλούνται να πάρουν μέρος οι εργαζόμενοι και άνεργοι των καπιταλιστικών χωρών τους, οι άστεγοι, οι ναρκομανείς, οι ναρκοέμποροι, οι διανοούμενοι, καλλιτέχνες, οικονομολόγοι, δημοσιογράφοι, κλπ., καλούνται να γίνονται σταυροφόροι του πολιτισμού, κατά των ισλαμιστών σήμερα και αύριο κάτι άλλο. Χθες ακόμα ήταν ο Μιλόσεβιτς, αύριο θα είναι κάτι άλλο.

Οικονομική συρρίκνωση

Παλαιότερα ο καπιταλισμός έκανε επενδύσεις μακριάς προοπτικής. Πηγαίνοντας σε μια καθυστερημένη χώρα έκανε επενδύσεις για να μείνει, κυρίως στις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, νερό, τηλέφωνα, τηλέγραφους, συγκοινωνίες, σιδηροδρόμους και άλλες τέτοιες επιχειρήσεις άμεσης κερδοφορίας.

Σήμερα, μέσω του νομαδικού χρηματιστηριακού κεφαλαίου, οι λεγόμενες επενδύσεις είναι κάτι σαν φαντάσματα. Στην πρώτη δυσκολία εξαφανίζονται, αφήνοντας έρημη τη χώρα που είχε την αφέλεια να στηριχτεί επάνω τους. Ισχύει η αρχή τους: περάστε, επενδύστε, αρπάχτε και φύγετε, καμιά προοπτική παραμονής. Αυτά δημιουργούν τις ανάλογες πολιτικές αστάθειες. Δίπλα σ' αυτές τις επενδύσεις στέκονται τυχοδιώκτες, τυχάρπαστοι πολιτικοί, υποστηριζόμενοι από τα μεγάλα Μέσα Ενημέρωσης, τα οποία ελέγχονται από το μεγάλο νομαδικό κεφάλαιο. Κάτι χασάπηδες γίνονται χαρισματικοί. Θυμάμαι την περίπτωση του Ζια Ουλ Χακ, που όταν πέθανε έσπευσαν να γράψουν ότι πρόκειται περί χαρισματικού (χασάπη). Στηρίζονται σε κράτη-χωροφύλακες. Ισραήλ, Πακιστάν, Αυστραλία, που αναλαμβάνουν ρόλους εξυπηρέτησης της επιθετικότητας του αμερικανικού ιμπεριαλισμού. Πρόκειται, πραγματικά, για πόλεμο σκορπιών.

Γενικά να πούμε ότι αλλάζει η οικονομική γεωγραφία του κόσμου, άλλο τοπίο από αυτό που μέχρι πρόσφατα είχαμε συνηθίσει. Δεν νομίζω όμως ότι πολλοί το καταλαβαίνουν ακόμη. Εξακολουθούν να ζουν στον κόσμο τους, όπως μέχρι τώρα είχαν προσαρμοστεί.

Όλο και πιο μικρός γίνεται ο κύκλος των συναλλαγών μεταξύ των τριών μεγάλων συγκροτημάτων του καπιταλισμού. Η εξάρτησή τους από τις άλλες χώρες, εκτός του κύκλου τους, που από παλαιά ήταν αποικιακές εξαρτημένες απόλυτα, σήμερα γίνεται βασανιστική. Πετρέλαιο, διαμάντια, καφές, μέταλλα όλων των ειδών, χιλιάδες άλλα προϊόντα άμεσης και δευτερεύουσας ανάγκης, εισάγονται από χώρες όπου έχει ισχυροποιηθεί η τοπική τους αστική τάξη. Ισχυρή, πλέον, σε πολλές από αυτές τις χώρες, όπου πρώτα ήταν υποτακτικές. Εξίσου αδυσώπητες και αδηφάγες στην αναζήτηση πόρων και κερδών. Δεδομένου ότι η εποχή της κανονιέρας πέρασε ανεπιστρεπτί, όλο και πιο βασανιστική γίνεται η οικονομική πορεία των άλλοτε κυρίαρχων χωρών της Δύσης. Στη δική τους οικονομική κρίση προστίθεται και η αντίθεση με τις νέες αστικές τάξεις. Ο αμερικανικός καπιταλισμός εστράφη στις βίαιες και τρομοκρατικές ενέργειες. Αλλά αν αυτές δεν συνοδεύονται από οικονομική ευρωστία, όπως ήταν πρώτα, δεν διαρκούν για πολύ. Απλά εντείνουν τις κρίσεις σε πολλά μέρη του πλανήτη.

Η παγκοσμιοποίηση, που τόσο προπαγανδιζόταν την προηγούμενη δεκαετία από το επιτελείο του Μπάρμπα Σαμ, τελείωσε άδοξα. Είχε ήδη τελειώσει, αλλά τυπικά θάφτηκε κάτω από τα ερείπια του Μανχάταν στις 11 Σεπτεμβρίου 2001.

Το όραμα της παγκοσμιοποίησης ακόμα συντηρείται σε μερικές σχολές, σε μερικά έντυπα, αλλά και ορισμένους σχηματισμούς της αριστεράς, που πιστεύουν ότι μέσω του παγκόσμιου εμπορίου κατέρρεαν τα σύνορα και αναδυόταν μια παγκόσμια κοινωνία. Επαναλαμβάνουμε, για πολλοστή φορά, ότι δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν διεθνιστικές επιδιώξεις με καπιταλιστικό καθεστώς.

Στοιχεία εποικοδομήματος του ολοκληρωτισμού: Δικαιοσύνη

Αυτό το επονομαζόμενο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο της Χάγης για εγκλήματα πολέμου έχει συστηθεί με απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας, δεν έχει όμως επικυρωθεί από τη Γενική Συνέλευση, όπως απαιτείται και επομένως νομικά δεν υπάρχει. Εν συνεχεία, αυτό το ίδιο κανονίζει πώς ενεργεί, αφού τίποτε δεν προβλέπει έναν ελεγκτικό μηχανισμό γι' αυτό. Τα οικονομικά του δικαστηρίου, το οποίο απασχολεί περίπου 400 άτομα, είναι ακαθόριστα. Όπως γράφεται στον Τύπο, χρηματοδοτείται από ιδιωτικούς αμερικανικούς οργανισμούς.

Ο ολοκληρωτισμός των Αμερικανών και των συμμάχων τους περιλαμβάνει, ως ήταν αναμενόμενο, και τη Δικαιοσύνη. Έτσι δημιουργήθηκε αυτό το δικαστήριο της Χάγης, που δικάζει τον Μιλόσεβιτς για εγκλήματα πολέμου. Αυτό το δικαστήριο δικάζει ορισμένους εχθρούς ή περιπεσόντες εις δυσμένειαν απείθαρχοι πρώην συνεργάτες. Αποκλείει δίκη Αμερικανών πολιτών, αυτοί είναι υπεράνω εγκλημάτων πολέμου, επειδή οι βομβαρδισμοί μαχητών και αμάχων θεωρούνται, σύμφωνα με την ιδεολογία της αμερικανικής κυβέρνησης, ανθρωπιστικοί βομβαρδισμοί.

Αυτό θυμίζει, βέβαια, την επιβληθείσα ετεροδικία, μετά τον πόλεμο, όπου βρίσκονταν Αμερικανοί. Θυμόμαστε, π.χ., στην Ελλάδα, όταν κατεπατήθη από αμερικανικό αυτοκίνητο ο στρατηγός Σαράφης, ο οδηγός του, Αμερικανός λοχίας, δεν μπορούσε να δικαστεί στην Ελλάδα, το 1958. Ο στρατηγός Σαράφης σκοτώθηκε από το αυτοκίνητο του Αμερικανού λοχία στις 31 Μαρτίου 1957. Μάλιστα, σαν από πρόκληση, στις 7 Ιουνίου του ιδίου έτους, περίπου δύο μήνες από το θάνατο, επικυρώθηκε η σύμβαση για την ετεροδικία των Αμερικανών στην Ελλάδα. Αυτή η ετεροδικία ισχύει ακόμη για τις χώρες, όπου βρίσκονται οι αμερικανικές ένοπλες δυνάμεις, όπως έγινε τελευταία στο ιαπωνικό νησί Οκινάουα.

Τώρα, όμως, η ετεροδικία επεκτείνεται και στους άμεσους συνεργάτες της αμερικανικής πολιτικής, όπως ο Ισραηλινός πρωθυπουργός Αριέλ Σαρόν. Αυτός μπορεί να συνθλίβει Παλαιστίνιους, όλων των ηλικιών, υπερασπιζόμενος τα «ανθρωπιστικά» ιδεώδη της αμερικανικής πολιτικής. Έτσι καθορίζεται ο τρόπος απονομής δικαιοσύνης στο άμεσο μέλλον κυριαρχίας της αμερικανικής υπερδύναμης.

Το στρατιωτικό ζήτημα

Τα ιδεολογικά φερέφωνα του σύγχρονου νεο-φιλελεύθερου καπιταλισμού αναλύουν τα στρατιωτικά ζητήματα με μια άλλη προοπτική. Από χρόνια προωθούν το μισθοφορικό στρατό και διαλύουν τον παραδοσιακό εθνικό στρατό των κρατών. Αναθέτουν την προστασία του καθεστώτος σε ολιγάριθμες μισθοφορικές μονάδες, εξοπλισμένες με όλα τα, υποτιθέμενα ,αποτελεσματικά μέσα εξόντωσης, χωρίς καν να πλησιάζουν τον αντίπαλο. Το σπουδαιότερο όμως είναι ο εξοπλισμός με απέραντη αγριότητα. Σκοτώστε αδιάκρια, είναι η κατεύθυνση. Νέους, γέρους, γυναίκες, παιδιά, οποιονδήποτε ζει και κινείται στις εξεγερμένες χώρες, για οποιονδήποτε λόγο, περιοχές του πλανήτη, ακόμη και αυτές που απλά διαμαρτύρονται. Οι μισθοφορικές δυνάμεις πρέπει, και το πράτουν, να χτυπούν αλύπητα, ανελέητα, χωρίς οίκτο.

Τη δραστηριότητά τους, απέναντι στο κοινό, αναλαμβάνουν να εξωραΐσουν τα Μαζικά Μέσα Ενημέρωσης, που βρίσκονται στα χέρια του χρηματιστηριακού νομαδικού κεφαλαίου. Βαφτίζουν τον πόλεμο, κατά της Γιουγκοσλαβίας π.χ., «ανθρωπιστική επιχείρηση» και τους δολοφόνους των αεροπλάνων, «πρωτοπόρους σωτήρες του πολιτισμού» και άλλα παρόμοια. Ενώ συγχρόνως στρέφουν την προσοχή προς ορισμένες χώρες, αποκαλούμενες «άξονα του κακού». Βόρειος Κορέα, Ιράκ, Ιράν, Σομαλία, Υεμένη, καθορίζονται μελλοντικοί στόχοι, μετά το Αφγανιστάν, και με τις ανάλογες προσωποποιήσεις κάθε φορά.

Σημειώνουμε ότι η καθολική στρατολογία των πολιτών, για πρώτη φορά εφαρμόστηκε στην Αθήνα της Δημοκρατίας που εφάρμοσε ο Κλεισθένης μετά το 507 π.Χ. Η δημοκρατική εξουσία εναλλάσσει τα πρόσωπα καθημερινά. Όλοι οι πολίτες θα αρχηγεύσουν με τη σειρά τους για μια ημέρα. Στρατολογεί τους πολίτες στην υπηρεσία της δημοκρατικής πόλης-κράτους. Τους κάνει συμμέτοχους των τυχών της. Γι' αυτό και σε λίγα χρόνια από τότε αντιμετώπισαν με τόση επιτυχία την επίθεση των Περσών. Έτσι άπλωσαν αυτό το πρότυπο για το οποίο μέχρι σήμερα μιλάμε, της Αθηναϊκής Δημοκρατίας, το οποίο εφαρμοζόταν σε εκατοντάδες πόλεις της εποχής εκείνης.

Στους νεότερους χρόνους η στρατολογία και υπηρεσία των ενήλικων στο στρατό καταργούσε τους μισθοφορικούς στρατούς των φεουδαρχών αρχόντων. Τέτοιες μεταρρυθμίσεις της Γαλλικής Επανάστασης από το 1789 οδήγησαν στην άνθηση του καινούριου, τότε, αστικού καθεστώτος, στην ακμή του προς όλες τις κατευθύνσεις.

Μόνον η εφαρμογή του σοσιαλισμού, στηριζόμενου στους εργαζόμενους και τη δημοκρατία τους, θα μπορούσε να καταργήσει όλους τους στρατούς στον κόσμο. Με τις εφαρμοζόμενες αντιλήψεις του μισθοφορικού στρατού, των ανελέητων σούπερμαν, υπερανθρώπων, γυρίζουμε πίσω στην καθυστέρηση των μισθοφορικών στρατών των αρχόντων.

Δεν είναι τυχαίο. Ένα καπιταλιστικό καθεστώς στην προϊούσα παρακμή του, όπως είναι των δυτικών καπιταλιστικών χωρών, οπισθοδρομεί σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής. Ο μισθοφορικός στρατός που αναφέραμε, συνδεδεμένος στην κορυφή του με όλες τις αστυνομικές δυνάμεις μιας χώρας, είναι ένα ακραίο δείγμα. Όπως από πολλά χρόνια η οπισθοδρόμηση σε καίριους τομείς, όπως η παιδεία, η κοινωνική πρόνοια, η κοινωνική ασφάλιση, οπισθοδρομούν δραματικά. Εισάγουν σε άγρια εποχή. Αν δεν επέμβουν μεγάλες ομάδες του λαού, με κεφαλή την πιο οργανωμένη δύναμη της εργατικής τάξης, να σταματήσουν τον άγριο κατήφορο της οπισθοδρόμησης και καταστροφής. Την εισαγωγή στη βαρβαρότητα του εκφυλισμένου καθεστώτος.

Οι νεότεροι καπιταλισμοί

Τα μεγέθη των νέων καπιταλισμών είναι τεράστια. Κίνα, Ρωσία, Σαουδική Αραβία, Ιράν, και πολλοί άλλοι. Ενώ οι ΗΠΑ δεν κάνουν επενδύσεις, παρά καζίνα. Ενώ Ευρωπαίοι και Αμερικανοί δεν έχουν καταβάλει καν αυτά που υποσχέθηκαν στη Γιουγκοσλαβία. Τα επόμενα χρόνια θα έχουμε διεισδύσεις των νέων καπιταλισμών. Ήδη, η αραβική ARAMCO από χρόνια είναι συνέταιρος με το συγκρότημα Βαρδινογιάννη στα πετρέλαια. Το φυσικό αέριο που προχωρά ταχύτατα στην ελληνική ενέργεια, είναι το ρωσικό της GASPROM. Και ετοιμάζονται κι άλλες εκτός των μικρών που συνέχεια εμφανίζονται.

Αυτή την εποχή ο γερασμένος και εκφυλισμένος καπιταλισμός των δυτικών χωρών ασχολείται κυρίως με το πώς θα αφαιρέσει κεκτημένα δικαιώματα της εργατικής τάξης. Ασχολείται με τη διάλυση του κοινωνικού τομέα, τη μείωση των συντάξεων, τον περιορισμό της παιδείας, γενικά, ενώ συγχρόνως απορροφά τεράστια ποσά για πολεμικές δαπάνες, σε πολλά μέρη του κόσμου. Αυτός ο παλαιός καπιταλισμός χρόνια τώρα δεν μπορεί να κάνει επενδύσεις για να δώσει δουλειά στους ανέργους. Όλο και περισσότερα εκατομμύρια βυθίζονται σε ανέχεια. Έχουν φθάσει να έχουν κάνει προτεραιότητα το ξεπούλημα των δημοσίων επιχειρήσεων

για να τις επωφεληθούν, όπως έχει γίνει σε πολλές περιπτώσεις, αεριτζήδες καπιταλιστές. Ξηλώνουν ό,τι εξοικονόμησε η οικονομία τα τελευταία εκατό χρόνια.

Τα ιδεολογικά επιτελεία του αμερικανικού και ευρωπαϊκού καπιταλισμού χαρακτηρίζουν τις αραβικές καπιταλιστικές χώρες σαν ισλαμικό κοινωνικό σύστημα, σαν επικίνδυνη θρησκεία που απειλεί την ανθρωπότητα. Έτσι, οι προλετάριοί τους πρέπει να συνταχθούν μαζί με τον καπιταλισμό, ειδάλλως κινδυνεύουν από την ισλαμική λαίλαπα. Ακόμα και οι άνεργοι και οι άστεγοι πρέπει να ενταχθούν στη σταυροφορία του πολιτισμού κατά των ισλαμιστών.

Είναι φανερό ότι δεν πρόκειται για πόλεμο θρησκειών ή πολιτισμών. Πρόκειται για αδυσώπητο πόλεμο συμφερόντων καπιταλιστικών. Και βεβαίως κάθε καπιταλισμός έχει τις ιδιομορφίες του. Όπως διαφέρει ο αγγλικός από το γερμανικό, διαφέρει ο ιρανικός από τον ιρακινό. Και όλοι μαζί σαν ομάδες, ο ένας εναντίον του άλλου.

Χαρακτηρίζουν την Κίνα κομμουνιστικό καθεστώς και ως κομμουνιστικό, κατά της ατομικής δημοκρατίας. Αυτής της δημοκρατίας, που βέβαια υποφέρει και υπό τον Μπους, Μπλερ κλπ. Απλά η Κίνα είναι ανταγωνιστής. Χρησιμοποιεί ευρέως και αναπτύσσεται με μεθόδους κρατικού καπιταλισμού. Αλλά επειδή είναι ανταγωνιστικός στο δυτικό καπιταλισμό, αποτελεί κομμουνιστικό κίνδυνο από τον οποίο κινδυνεύουν όλοι, ακόμα και οι άνεργοι, οι άστεγοι κλπ. Ανοίγεται πόλεμος συστημάτων.

Οι ιδιομορφίες ισχύουν για όλες τις χώρες και περιοχές του κόσμου. Ο δυτικός ιμπεριαλισμός όμως θέλει να ισχυρίζεται ότι έχει μια μοναδικότητα. Και όποιος τον απειλεί είναι τρομοκράτης, αντιδραστικός, ισλαμιστής, κομμουνιστής κλπ. κλπ.

Επειδή σήμερα δεν υπάρχει απέναντί του ένα σοβιετικό καθεστώς, το οποίο μέχρι το 1989 συγκέντρωνε επάνω του τα πυρά όλης της δυτικής προπαγάνδας, δίνουν άλλα ονόματα και θεωρητικοποιούν τη μοναδικότητά τους. Αποκλείουν την περίπτωση να καταπολεμηθούν και υποβαθμιστούν από έναν άλλο ή άλλους ανερχόμενους καπιταλισμούς.

Αν η εργατική τάξη είχε καταφέρει να ανατρέψει το καπιταλιστικό συγκρότημα της δύσης, τότε βέβαια θα μπορούσαν να διεκδικούν μια σοσιαλιστική μοναδικότητα του μελλοντικού δρόμου της ανθρωπότητας. Μιας πανανθρώπινης, ουσιαστικά ανθρώπινης κοινωνίας που θα μπορούσε να περιλάβει όλους και όλες. Αλλά με ένα σάπιο καπιταλιστικό καθεστώς, για παράδειγμα, αυτό μοιάζει μια ιδεολογική τρέλα.

Οι μεγάλες κινητοποιήσεις

Στις 4 Μαρτίου 2002, ημέρα Σάββατο, οι διάφορες ιταλικές οργανώσεις αντιπολιτευόμενες τη δεξιά νεο-φιλελεύθερη και άγρια επιχειρηματική κυβέρνηση Μπερλουσκόνι, κατέβηκαν, για άλλη μια φορά στους δρόμους. 150.000 λέει η αστυνομία, 500.000 οι διοργανωτές, οι οποίοι και είναι πιο κοντά στην αλήθεια.

Αναφέρουμε την πιο πρόσφατη των μεγάλων κινητοποιήσεων, η οποία δεν θα είναι και η τελευταία. Από τις 30 Νοεμβρίου 1999 στο Σηάτλ των ΗΠΑ, άρχισε μια νέα περίοδος κινητοποιήσεων. Χωρίς συγκεκριμένη ραχοκοκαλιά μιας οργάνωσης, με την οποία θα μπορούσε να διαπραγματευθεί, και ενδεχομένως εξαγοράσει, η οποιαδήποτε κυβέρνηση. Ένας απέραντος Γαλαξίας ομάδων, κινημάτων, οργανώσεων που έχει δύναμη κινητοποίησης. Από τότε έχουμε πολλές τέτοιες διαδηλώσεις στις ΗΠΑ και την Ευρώπη. Με κορυφαία τη Γένοβα της Ιταλίας, στις 20-22 Ιουλίου 2001 με 300.000 διαδηλωτές.

Τις πρώτες ημέρες του Φεβρουαρίου τρεις μεγάλες συγκεντρώσεις. Στις 2 Φεβρουαρίου και για μια εβδομάδα, περίπου 70.000 συγκεντρώθηκαν στο Πόρτο Αλέγκρε της Βραζιλίας, για ανταλλαγή απόψεων και αντικαπιταλιστική πάλη. Στις 2 Φεβρουαρίου, στη Νέα Υόρκη, μια αστυνομοκρατούμενη πόλη, 25.000 διαδηλώνουν κατά της καπιταλιστικής συνέλευσης Νταβός. Την ίδια ημέρα στο Μόναχο διαδηλώνουν, κάτω από σκληρά μέτρα καταπίεσης, κατά της συνδιάσκεψης του ΝΑΤΟ.

Είναι δυνατόν αυτά τα κινήματα, τα οποία εκφράζουν το σύγχρονο τρόπο πάλης να δώσουν μια λύση στο κοινωνικό πρόβλημα; Το ερώτημα τίθεται ξανά. Μπορούν αυτά τα κινήματα να ανατρέψουν τον αγριανθρωπικό νεο-φιλελευθερισμό και να προχωρήσουν προς το σοσιαλισμό;

Δεν νομίζω ότι μπορούν να φθάσουν τόσο μακριά. Δεν νομίζω ακόμα ότι μπορούν να κινηθούν με τέτοια σοσιαλιστικά σχήματα που τόσο έχουν εξευτελιστεί από σοσιαλδημοκράτες και σταλινικούς, τα τελευταία 50 χρόνια. Μερικές φορές προχωρούν σε εκδηλώσεις άμεσης δημοκρατίας πρωτόγνωρες, που ήδη δείχνουν κάποιο δρόμο. Ένα, όμως, είναι σίγουρο. Ότι μπορούν να σταματήσουν την ξέφρενη πορεία του ολοκληρωτισμού του νεο-φιλελευθερισμού. Της επιχειρηματικής αγριότητας των χρηματιστηρίων. Της απανθρωπιάς που οδηγεί στην ανεργία, τους άστεγους, τα ναρκωτικά, και όλα τα φρούτα της καπιταλιστικής παρακμής.

Μου θυμίζει τον Μάη του 1968 στη Γαλλία, μια εκπληκτική σελίδα του παγκόσμιου κινήματος, η οποία δεν ήταν απομονωμένη. Είχαν προηγηθεί πολλές εκρήξεις. Τον Ιανουάριο-Φεβρουάριο του 1961 στο Βέλγιο. Την εξέγερση στα αμερικανικά πανεπιστήμια, για το Βιετνάμ. Τον Ιούλιο του 1965 στην Ελλάδα. Το 1967 οι κινητοποιήσεις των φοιτητών σε ολόκληρη τη Γερμανία. Και άλλα μικρότερης έκτασης κινήματα.

Όταν καταλάγιασε ο αχός του Μάη του 1968, πολλοί παριστάνοντες τους λογικούς εχέφρονες, είπαν ότι δεν έκανε τίποτε, δεν οδήγησε πουθενά. Λάθος, βέβαια, σκέψη. Το σπουδαίο είναι ότι ο Μάης 1968 τότε και τα ανάλογα γεγονότα στις άλλες χώρες, εμπόδισαν ένα είδος φασισμού να ανέβει στον τότε κόσμο. Η Ευρώπη φαινόταν να σκοτεινιάζει εκείνον τον καιρό. Στην Πορτογαλία και την Ισπανία κυριαρχούσε πάντα η φασιστική δικτατορία. Στην Ελλάδα είχε επιβληθεί η δικτατορία των συνταγματαρχών στις 21 Απριλίου του 1967. Στην Ιταλία φαινόντουσαν σημάδια ενός πραξικοπήματος της δεξιάς, στηριζόμενης στις πολυάριθμες καλά εξοπλισμένες δυνάμεις της Καραμπινιερίας, αστυνομίας. Στη Γερμανία αλώνιζε το ακροδεξιό συγκρότημα τύπου του Σπρίνγκερ. Ο Μάης του 1968 σταμάτησε αυτή την πορεία και έσωσε την Ευρώπη από τη μαυρίλα. Έτσι και τα σύγχρονα κινήματα μπορούν, τουλάχιστον, να σταματήσουν τις ακραίες εφαρμογές του άγριου νεο-φιλελευθερισμού.

Εδώ στην Ελλάδα έχουμε το μεγάλο παράδειγμα των δύο μεγάλων εργατικών κινητοποιήσεων στις 26 Απριλίου και στις 17 Μαΐου 2001 για το ασφαλιστικό. Σταμάτησαν, τουλάχιστον προσωρινά, την επέλαση της νεο-φιλελεύθερης καπιταλιστικής κυβέρνησης για τη λεηλασία των ασφαλιστικών ταμείων των εργαζομένων.

Με το συνεχές πολυάνθρωπο κυνηγητό των καπιταλιστικών συνδιασκέψεων μπορούν να σταματήσουν την περαιτέρω εξάπλωση της απάνθρωπης πολιτικής. Γι' αυτό οι κινητοποιήσεις αποκτούν μια ιδιαίτερη σημασία, έστω κι αν απογοητεύουν μερικούς που ονειρευόντουσαν την προέλαση συντεταγμένων προλεταριακών μαζών, καθοδηγούμενες από συγκεντρωτικά, πειθαρχημένα κόμματα πρωτοπορίας. Οι κινητοποιήσεις των μεγάλων ομάδων άλλα πράττουν σ' αυτόν τον αγώνα. Βρίσκουν με τη δική τους πρακτική τα αδύναμα σημεία του θηριώδους καθεστώτος.

2ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΟΡΟΥΜ ΤΟΥ ΠΟΡΤΟ ΑΛΕΓΚΡΕ

Ένα μεγάλο βήμα προς τα εμπρός

του **Ataulfo Riera**

Το 2ο Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ, που έγινε πάλι στο Πόρτο Αλέγρε, έχει διχάσει την ελληνική ριζοσπαστική αριστερά. Προσπαθώντας να παρουσιάσουν μια επαλήθευση της πολιτικής τους γραμμής οι διάφοροι σχηματισμοί του χώρου προσπαθούν να αναδείξουν τα στοιχεία εκείνα του Φόρουμ που επιβεβαιώνουν τις απόψεις τους, αγνοώντας εκείνα που δεν συμφωνούν μαζί τους. Έτσι στα έντυπα οργανώσεων που προωθούν μια περιχαράκωση τμήματος της ριζοσπαστικής αριστεράς στη βάση μιας προγραμματικής καθαρότητας, όπως στο ΠΡΙΝ, υπάρχει μια απορριπτική διάθεση για το Φόρουμ, προβάλλοντας μόνο τις αρνητικές του πλευρές. Αντίθετα στα έντυπα οργανώσεων που επιδιώκουν ένα μέτωπο εφ' όλης της ύλης με τη ρεφορμιστική αριστερά, όπως στην ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ, υπάρχει μια χωρίς όρους επικρότηση για ό,τι έγινε στο Φόρουμ σε συνδυασμό με την μη αναφορά των αρνητικών του πλευρών.

Πιστεύουμε ότι και οι δύο πλευρές έχουν λάθος. Κατ' αρχήν είναι απαράδεκτο το να προσπαθείς να προσαρμόσεις τα γεγονότα στις απόψεις σου, αγνοώντας όσα δεν συμφωνούν με αυτές, αντί να προσπαθείς να εναρμονίσεις τις απόψεις σου στην τωρινή πραγματικότητα. Αλλά και στην ουσία του θέματος είναι εθελοτυφλία το να μη βλέπεις την ξεκάθαρη επιτυχία και τις δυνατότητες που ανοίγονται μέσα από το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ. Τη σημασία της επιβεβαίωσης της ζωντάνιας του κινήματος ενάντια στην καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση, της ποικιλομορφίας του και της δύναμης του σύγκλισης που ξαναεπιβεβαιώθηκαν, παρά το μετά τις 11 Σεπτέμβρη κλίμα. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι δικαιολογείται μια απόλυτη ευφορία. Αντίθετα, σε όφελος και της ίδιας της πρωτοβουλίας, δεν πρέπει να αγνοηθούν πολλά σημεία για κριτική.

Το άρθρο που δημοσιεύεται προσπαθεί να κάνει έναν συνολικό απολογισμό του 2ου Παγκόσμιου Κοινωνικού Φόρουμ αναδεικνύοντας τόσα τα θετικά όσο και τα αρνητικά του σημεία, σε μια προσπάθεια αξιοποίησης των πρώτων και καταπολέμησης των δεύτερων.

Ν. Σ.

Το 2ο Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ του Πόρτο Αλέγρε ολοκληρώθηκε με έναν απολογισμό περισσότερο από θετικό. Με συμβολικούς όρους θα μπορούσαμε να πούμε ότι έκλεψε την παράσταση από το παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ που συνήλθε ταυτόχρονα στη Νέα Υόρκη. Το Φόρουμ της παγκοσμιοποιημένης αστικής τάξης συγκέντρωσε εκπροσώπους των μεγαλύτερων αστικών πολυεθνικών, του κόσμου των τραπεζών και τους πολιτικούς τους φίλους, που αποφάσισαν φέτος να δραπετεύσουν από το Νταβός υπερβολικά εκτεθειμένο στις εκδηλώσεις αμφισβήτησης παρά τη γεωγραφική του θέση για να καταφύγουν στη Νέα Υόρκη όπου το κλίμα μετά τις 11 Σεπτέμβρη τους επέτρεπε να πιστεύουν ότι οι συνεδριάσεις τους θα είναι χωρίς προβλήματα. Αλίμονο! Περίπου 15.000 άτομα (ανάμεσα τους και οι συνδικαλιστές του AFL-CIO) κινητοποιήθηκαν μέσα στην ίδια την πόλη για να καταγγείλουν τους βασικούς πρωταγωνιστές της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης. Στο Πόρτο Αλέγρε, κατά την τελετή έναρξης, εκείνοι που συμμετείχαν στο Φόρουμ ήρθαν σε άμεση επικοινωνία με τους διαδηλωτές, δείχνοντας έτσι την αναγκαία για τον αγώνα ενότητα στη σκέψη και στη δράση.

Η επιτυχία του Π.Κ.Φ. είναι ταυτόχρονα ποιοτική και ποσοτική. Από τον αριθμό αυτών που συμμετείχαν (περίπου 60.000), απ' την προέλευση τους (131 χώρες) και από την αντιπροσωπευτικότητα τους (15.250 εκπρόσωποι από περίπου 5.000 οργανώσεις) το Φόρουμ απόδειξε ότι το κίνημα αντί να υποχωρεί κάτω από τα χτυπήματα των αντιδραστικών, ασφαλίτικων και μιλιταριστικών πολιτικών που κυριαρχούν στη διεθνή επικαιρότητα, διατηρεί την ικανότητα του συσπείρωσης όλο και περισσότερων δυνάμεων γύρω του. Οι Λατινοαμερικάνοι συμμετείχαν μαζικά, αλλά είχαμε σαφή πρόοδο, σε σχέση με την περυσινή χρονιά, στην παρουσία εκπροσώπων από την Ασία, την Αφρική και τη Μέση Ανατολή. Η διεθνής συνδικαλιστική παρουσία ήταν επίσης ισχυρότερη και περισσότερο ορατή. Μοιράστηκε μια δημόσια διακήρυξη από την ομάδα Global Unions (ομάδα των διεθνών συνδικάτων που ανάμεσα σε άλλες περιλαμβάνει τη CISL, την Παγκόσμια Συνομοσπονδία Εργασίας CMT και το CES) που ζητούσε «παγκοσμιοποίηση της κοινωνικής δικαιοσύνης». Στο κείμενο αυτό οι συνδικαλιστές εξηγούν το λόγο της ταυτόχρονης παρουσίας τους στη Νέα Υόρκη

και στο Πόρτο Αλέγρε επειδή «ο ρόλος μας συνίσταται στην υπεράσπιση και προώθηση των συμφερόντων των εργαζομένων, συμμαχώντας με εκείνους που συμμερίζονται τις απόψεις μας και συζητώντας με εκείνους που δεν τις συμμερίζονται».

Οι δυνατές στιγμές

Είναι βέβαια αδύνατον να δώσουμε μια περίληψη ή να κάνουμε μια σύνθεση από τις περίπου 27 κεντρικές συζητήσεις και τις εκατοντάδες ομάδες εργασίας και δραστηριότητες που ήταν στο πρόγραμμα. Μπορούμε ωστόσο να προβάλουμε εκείνες που θεωρούμε πιο σημαντικές: τη δίκη του Χρέους, για παράδειγμα, όπου η Σκύλλα και η Χάρυβδη της παγκοσμιοποίησης (δηλαδή η Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο) βρέθηκαν στο εδώλιο του κατηγορουμένου. Να αναφέρουμε ακόμη το εντυπωσιακό σεμινάριο για το «Σοσιαλισμό σήμερα», που παρακολούθησαν 2000 άτομα και οργανώθηκε από το Κίνημα των Ακτημόνων Αγροτών (MST), τη συζήτηση για τους ιθαγενείς λαούς, όπου ο Blanca Chancoso από το CONAIE του Εκουαντόρ ηλέκτρισε την αίθουσα δηλώνοντας "δεν είμαστε το παρελθόν, είμαστε το παρόν και το μέλλον"!, ή ακόμη τις πολλές εκδηλώσεις όπου συζητήθηκε η κρίση και η εξέγερση του λαού στην Αργεντινή με την παρουσία των Μητέρων της Πλατείας του Μάη, των πικετέρος, των συνδικαλιστών της CTA και των κομμάτων της ριζοσπαστικής αριστεράς.

Άλλες δυνατές στιγμές ήταν οι διαδηλώσεις, η πρώτη, με την έναρξη, που συγκέντρωσε 50.000 άτομα ενάντια στον πόλεμο, η δεύτερη για αλληλεγγύη στην Αργεντινή με 5.000 άτομα και η τελευταία, πολύ μαχητική, εναντίον της ALCA (ζώνη ελευθέρου εμπορίου στην Αμερική) με 30.000 άτομα.

Πόλη Carlo Giuliani

Επίσης παράλληλα με αυτό καθεαυτό το Κοινωνικό Φόρουμ γίνονταν διάφορα γεγονότα όπως το Παγκόσμιο Φόρουμ Νεολαίας, το Αφρο-Βραζιλιανό Φόρουμ, το Φόρουμ των Παιδιών (με 2.500 συμμετοχές), το διεθνές Φόρουμ των Κοινοβουλευτικών, σεμινάρια γύρω από τη δικαιοσύνη, το δικαίωμα στην πόλη κλπ,

Αλλά απ' όλα αυτά το σημαντικότερο ήταν, χωρίς αμφιβολία, το διεθνές κάμπιγκ Νεολαίας, που ονομάστηκε πόλη Carlo Giuliani, προς τιμή του νεαρού ακτιβιστή που δολοφονήθηκε στη Γένοβα. Σ' αυτό το κάμπιγκ συμμετείχαν περισσότεροι από 15.000 νέοι από 51 χώρες. Και εκεί δεν έλειψαν οι δυνατές στιγμές, όπως στην τελετή έναρξης με την παρουσία και την ομιλία της Haidi Giuliani, μητέρας του Carlo, που με απλά και συγκινητικά λόγια, περίγραψε το πως έζησε το δράμα της Γένοβας. Εξέφρασε επίσης τη βεβαιότητα της ότι αν όλοι οι απλοί άνθρωποι, όπως αυτή, μπουν στον αγώνα, ο γιος της δεν θα έχει πεθάνει μάταια.

Με το δικό του πρόγραμμα δραστηριοτήτων, το κάμπινγκ περιλάμβανε επίσης έναν τοπικό ραδιοσταθμό, ένα κέντρο ΜΜΕ και ένα εργαστήρι INTERNET όπου ανταλλάσσονταν εμπειρίες μαζικών αγώνων ή πολιτικής ανυπακοής ενάντια στην καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση. Με δύο λόγια, μια μοναδική εμπειρία στη Λατινική Αμερική για μάζεμα και διάρθρωση των πιο μαχητικών δυνάμεων του αντιιμπεριαλιστικού αγώνα: εκείνων της νεολαίας.

Κάλεσμα

Για να ξαναγυρίσουμε στο ίδιο το Κοινωνικό Φόρουμ, τα σημαντικότερα δεν ήταν στο «επίσημο» πρόγραμμα, όσο ενδιαφέρον και αν ήταν. Αυτό που κάνει τη δύναμη και το ενδιαφέρον του ΠΚΦ είναι ότι συγκεντρώνει μια τόσο μεγάλη ποσότητα εκπροσώπων των κοινωνικών κινημάτων, των συνδικάτων, των πολιτικών ακτιβιστών από όλο τον κόσμο. Η πραγματική «καρδιά» του Φόρουμ βρίσκεται στις ανεπίσημες συνελεύσεις, τις συναντήσεις, τις ανταλλαγές εμπειριών και τις διαρθρωτικές συγκλίσεις για την προετοιμασία των επόμενων αγώνων. Γιατί οικοδομείται ένα πραγματικό κίνημα, με τις ιδεολογίες του τις αναφορές του, τις κουλτούρες του και την θεματολογία του.

Έτσι, με πρωτοβουλία της μαχητικής και/ή ριζοσπαστικής πτέρυγας του ΠΚΦ (το Βραζιλιάνικο συνδικάτο CUT, το MST, οι Νοτιο-Κορεάτες συνδικαλιστές, η Via Campesina, το ATTAC-International και άλλοι) συντάχθηκε ένα νέο Κάλεσμα στα κοινωνικά κινήματα. Κατά την πρώτη συνεδρίαση η αίθουσα ήταν πολύ μικρή για να χωρέσει όλους εκείνους και εκείνες που ήθελαν να συμμετέχουν και να υποστηρίξουν την πρωτοβουλία.

Δημιουργήθηκε μια ομάδα εργασίας για τη σύνταξη του καλέσματος και, μετά από 4 συνεδριάσεις, το τελικό κείμενο υιοθετήθηκε από την ολομέλεια. Το κείμενο πάσχει από τα ελαττώματα του τρόπου δημιουργίας του και αν και μπορεί να του καταλογίσει κανείς κάποιες ατέλειες, παραλείψεις ή αμφισβητούμενα σημεία (για παράδειγμα δε λέει τίποτα για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τον αρνητικό της ρόλο στην παγκοσμιοποίηση) ωστόσο αποτελεί ένα σημαντικό ντοκουμέντο που αντιτίθεται αποφασιστικά στον ιμπεριαλιστικό πόλεμο και καλεί σε υπεράσπιση τόσο του αγώνα του Παλαιστινιακού λαού ενάντια στη σιωνιστική κατοχή όσο και εκείνου του λαού της Αργεντινής. Σαφώς πιο προχωρημένο από το αντίστοιχο κείμενο του πρώτου Κοινωνικού Φόρουμ, το Κάλεσμα επιβε-

βαιώνει την αλληλεγγύη του στα συνδικαλιστικά δικαιώματα και αγώνες και ενάντια στην προσωρινή εργασία, γεγονός που θα επιτρέψει τη διευκόλυνση νέων πλατύτερων συμμαχιών με το οργανωμένο εργατικό κίνημα. Άλλο νέο στοιχείο, το κείμενο μπορεί να υποστηριχθεί και από πολιτικές οργανώσεις γιατί ανοίχτηκε ένας ιδιαίτερος κατάλογος για το σκοπό αυτό.

Το κείμενο βάζει συγκεκριμένα ένα πρόγραμμα για τους επόμενους αγώνες ανακοινώνοντας τη δημιουργία πλατειών ενωτικών μετώπων, κύρια στη Λατινική Αμερική όπου θα έχουν προτεραιότητα οι αγώνες ενάντια στην ALCA, με προοπτική, τον Απρίλη του 2003, της συνόδου κορυφής των αρχηγών των κρατών της Αμερικής στο Μπουένος Αιρες. Για την Ευρώπη προβλέπονται λίγες διεθνείς μαζικές κινητοποιήσεις στο άμεσο μέλλον (πέρα από τη Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε. στη Βαρκελώνη το Μάρτη 2002 ή την Παγκόσμια Σύνοδο Κορυφής του FAO στη Ρώμη τον Ιούνιο για τα τρόφιμα) αλλά μπορούμε από τώρα να προετοιμαζόμαστε για τη Σύνοδο Κορυφής των G8 στη Γαλλία τον Ιούνη 2003.

Ανάμεσα στα επόμενα γεγονότα θα είναι, σαν απόδειξη της πιο προχωρημένης διεθνοποίησης που προωθεί το ΠΚΦ, πολλά περιφερειακά Κοινωνικά Φόρουμ: στην Αμερική, στη Μέση Ανατολή, στην Ασία και στην Ευρώπη, το επόμενο Φθινόπωρο στην Ιταλία. Στο Βέλγιο έχει ήδη ξεκινήσει το πρόγραμμα δημιουργίας ενός Κοινωνικού Φόρουμ, αν και προτεραιότητα έχει η προετοιμασία και η ενεργητική κινητοποίηση για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ. Όσο για το ίδιο το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ, θα ξαναμαζευτεί πάλι στο Πόρτο Αλέγρε το 2003 και θα μετακομίσει στη συνέχεια στις Ινδίες το 2004 και στην Αφρική το 2005.

Κριτικές

Για όλα αυτά τα αποτελέσματα δε μπορούμε φυσικά παρά να χαιρετίζουμε και να υποστηρίζουμε μια πρωτοβουλία, όπως αυτή του ΠΚΦ. Η διαδικασία συνδυασμού της ενότητας με την όσο πιο πλατειά γίνεται ποικιλομορφία είναι η ίδια πολύ δύσκολη. Η ετερογενής του σύνθεση δεν απαλλάσσει το Φόρουμ από κριτικές, γιατί η ευρύτητα και η ποικιλία που αποτελούν τον πλούτο του, μπορούν να έχουν και αρνητικές συνέπειες. Εάν, θεωρητικά, τα πολιτικά κόμματα δεν μπορούν να αντιπροσωπεύονται στη διοργάνωση ενός γεγονότος, μέσα στα πλαίσια του ΠΚΦ, διαπιστώνουμε την ανάπτυξη ενός πολιτικού τουρισμού νέου τύπου: την όλο και μεγαλύτερη άφιξη από διάφορες χώρες πολιτικών άμεσα υπεύθυνων για την εφαρμογή νεοφιλελεύθερων πολιτικών. Θα μπορούσαμε να δούμε, όπως πολλοί άλλοι, στις παρουσίες αυτές την απόδειξη της δύναμης του ΠΚΦ, γιατί το Πόρτο Αλέγρε φαίνεται ότι έχει γίνει πολύτιμο για την κολακεία του λαϊκού εκλογικού σώματος. Αλλά, στην πραγματικότητα, οι παρουσίες αυτές, επιθυμητές ή όχι, βλάπτουν πολύ την εικόνα του ΠΚΦ. Όπως δίκαια σημειώνει η δημοσιογράφος Ναόμι Κλάιν : Εάν εκείνοι και εκείνες που συμμετέχουν στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ ξεμπαρκάρουν και στο Πόρτο Αλέγρε, πως θα μπορέσει το ΠΚΦ να κρατήσει ξεκάθαρη την εικόνα της εναλλακτικής λύσης απέναντι στην ελίτ της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης;

Ποιες αρχές

Κατά το 2ο ΠΚΦ, αποφεύχθηκε το χειρότερο με την άρνηση του να έρθει και να αναπτύξει τις απόψεις του για την παγκοσμιοποίηση ο Βερχοφστάντ.

Αλλά, ένδειξη ενός συμβιβασμού ανάμεσα στις μετριοπαθείς - ρεφορμιστικές και τις ριζοσπαστικές συνιστώσες του ΠΚΦ, κήρυξαν, σκανδαλωδώς, ανεπιθύμητους τους Βάσκους εθνικιστές , τους Ζαπατίστας, τις Μητέρες της πλατείας του Μάη της Αργεντινής (τελικά ήρθαν) και το FARG, την σημαντικότερη αντάρτικη οργάνωση της Κολομβίας. Οι μετριοπαθείς επικαλέστηκαν γι' αυτό τη Χάρτα των αρχών του ΠΚΦ που σημειώνει ότι επιθυμούν να δεχτούν όλο τον κόσμο «εκτός από εκείνους που χρησιμοποιούν τη βία για πολιτικούς στόχους». Αλλά με έναν τέτοιο ορισμό και φτάνοντας αυτή τη λογική ως την άκρη της, θα έπρεπε να αποκλειστούν και οι εκπρόσωποι του Παλαιστινιακού λαού και οι Αργεντινοί! Αντίθετα για τη συμμετοχή στο ΠΚΦ θα πρέπει να γίνει μια οριοθέτηση βασισμένη σε ξεκάθαρες πολιτικές αρχές: όλοι εκείνοι που, με τις διακηρύξεις ή την ψήφο τους, υποστηρίζουν την πολιτική του ιμπεριαλιστικού πολέμου και τις νεοφιλελεύθερες αντικοινωνικές και ρατσιστικές πολιτικές πρέπει να αποκλείονται αυτοδίκαια.

Αυτό το ζήτημα ανακινεί ένα άλλο, το θέμα της διαφάνειας και της δημοκρατικής λειτουργίας του ΠΚΦ. Η ευθύνη για την οργάνωση του κατανέμεται ανάμεσα σε διάφορα στοιχεία: μια βραζιλιάνικη επιτροπή, μια διεθνής επιτροπή και μια τοπική επιτροπή. Ορισμένα στοιχεία αυτών των επιτροπών είναι απολύτως αντιπροσωπευτικά γιατί προέρχονται από μαζικά κοινωνικά ή συνδικαλιστικά κινήματα. Αντίθετα, άλλα πρόσωπα δεν εκπροσωπούν παρά μόνο τον εαυτό τους και το βάρος τους φαίνεται σημαντικό. Θα έπρεπε λοιπόν να υπάρξουν μηχανισμοί που θα επιτρέπουν μια μεγαλύτερη διαφάνεια στη λήψη των αποφάσεων και κυρίως θα επιτρέπουν την εμπλοκή των ίδιων εκείνων που συμμετέχουν στο ΠΚΦ στον

απολογισμό και την πολιτική και οργανωτική προετοιμασία της εκδήλωσης. Στην πρωτεύουσα της συμμετοχικής δημοκρατίας, κάτι τέτοιο δεν ακούγεται σουρεαλιστικό.

Μια άλλη κριτική αφορά τη θέση που έχει δοθεί στις «προσωπικότητες» στα πάνελ και στα ΜΜΕ σε σχέση με τους εκπροσώπους των κοινωνικών κινημάτων. Αν οι προσωπικότητες αυτές, διανοούμενοι ή άλλοι, έχουν απολύτως θέση στο ΠΚΦ, πρέπει να αποφευχθεί ένας βεντετισμός που καλλιεργεί την προσωπολατρεία. Αυτό θέλησε να υπενθυμίσει μια ομάδα νεαρών ακτιβιστών κάνοντας ζημιές στην ιδιαίτερη αίθουσα των VIP που είχε διαμορφωθεί στο κεντρικό κτίριο του ΠΚΦ.

Το πολιτικό ζήτημα

Το τελευταίο ζήτημα που θέλει συζήτηση είναι εκείνο της σχέσης με τα συνδικάτα και τα κοινωνικά κινήματα απ' τη μια και τα πολιτικά κόμματα που υποστηρίζουν τις δραστηριότητες τους απ' την άλλη. Εκείνοι που ξεκίνησαν την πρωτοβουλία του ΠΚΦ δικαιολογημένα δε θέλησαν να το μετατρέψουν σε ένα πεδίο σεκταριστικών και στείρων αντιπαραθέσεων ανάμεσα στα κόμματα και τις ομάδες της αριστεράς. Αλλά υπάρχει μια τάση, μέσα στο κίνημα ενάντια στην καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση, απόρριψης του αγώνα των πολιτικών κομμάτων στη βάση της βεβαιότητας ότι αρκούν από μόνα τους τα κοινωνικά κινήματα για να προχωρήσουν στην προγραμματική επεξεργασία και στη διάρθρωση των αγώνων. Είναι αλήθεια ότι το κίνημα αυτό δεν είναι ούτε δημιουργημένο ούτε καθοδηγούμενο από οποιαδήποτε πολιτική δύναμη και ότι κατάφερε να επιβάλλει διεκδικήσεις και να φέρει στο φως νέα θέματα στη σκέψη και νέες μορφές οργάνωσης και δράσης.

Το Τείχος του Βερολίνου

Αν, στην πραγματικότητα, οι γέφυρες είναι πολλές (ικανοποιητικός αριθμός των αγωνιστών των κοινωνικών κινημάτων είναι πολιτικά ενεργοί), υπάρχει, κύρια στην Ευρώπη, ένα είδος Τείχους του Βερολίνου ανάμεσα στα πολιτικά και στα κοινωνικά κινήματα. Η κρίση του τύπου του κόμματος, οι σεκταριστικές ή ενσωματωτικές παρεκκλίσεις ενός τμήματος της ριζοσπαστικής αριστεράς δεν τα εξηγούν όλα. Η εξουσία έχει κάθε συμφέρον να διατηρηθεί αυτή η διχοτόμηση και το αντιπαγκοσμιοποιητικό κίνημα να μη βάζει το βασικό θέμα της πολιτικής εξουσίας.

Γιατί, πέρα από τον περισσότερο ή λιγότερο ισχυρό χαρακτήρα της ενότητας και της σύγκλισης σε αυτή ή σε εκείνη τη συμμαχία κινημάτων, αυτή αποτελείται πάντα από διάφορες συνιστώσες ενώ οι αντιφάσεις του καπιταλισμού είναι δομημένες και υποταγμένες στις ταξικές και εκμεταλλευτικές σχέσεις που τις ενοποιούν (Bensaid). Μια αντικαπιταλιστική οργάνωση ικανή να κάνει τη σύνθεση και να βρίσκεται στο μετώπου του πολιτικού αγώνα - που σε τελική ανάλυση καλύπτει όλα τα άλλα κοινωνικά πεδία είναι πάντοτε αναγκαία. Θα μπορούσαμε επίσης να προσθέσουμε ότι, για παράδειγμα, το ΠΚΦ σαν τέτοιο δεν θα ήταν αυτό που ήταν χωρίς την επίσημη υποστήριξη των αρχών της πόλης του Πόρτο Αλέγρε και της περιφέρειας του Ρίο Γκράντε ντε Σουλ, που κυβερνιέται από το Κόμμα των Εργαζομένων, δηλαδή μια πολιτική οργάνωση που έδωσε με επιτυχία τη μάχη στο εκλογικό πεδίο.

Το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ μας κάνει να σκεφτούμε μια άλλη διεθνή, νέου τύπου, σε κίνηση. Για να φθάσει σε ένα υψηλότερο επίπεδο στην ανάπτυξη του αυτό το θέμα της σχέσης του με την πολιτική, πρέπει αργά ή γρήγορα να λυθεί, καθώς και εκείνο της συγκεκριμένης εναλλακτικής λύσης στον καπιταλισμό που κυριαρχεί τώρα και που για εμάς, και για πολλές άλλες δυνάμεις που αποτελούν αυτό το κίνημα, θα είναι ο σοσιαλισμός.

Το ΠΚΦ σε αριθμούς

- 15.230 εκπρόσωποι
- 4.909 εκπροσωπούμενες οργανώσεις
- 131 εκπροσωπούμενες χώρες
- 57% άνδρες
- 43% γυναίκες
- 15.000 νέοι από 52 χώρες στο Διεθνές κάμπινγκ Νεολαίας
- 51.300 συνολικά συμμετέχοντες
- 210 εθνότητες
- 1.115 κοινοβουλευτικοί στο Παγκόσμιο Φόρουμ Κοινοβουλευτικών
- 2.500 παιδιά καλύφθηκαν από το FORUMzinho
- περισσότερα από 1,000 άτομα εργάστηκαν για την οργάνωση του Φόρουμ
- ΜΜΕ: 2.400 δημοσιογράφοι από 467 εφημερίδες, 193 περιοδικά, 188 ραδιοφωνικούς σταθμούς, 144 ψηφιακά μέσα, 116 τηλεοπτικοί σταθμοί

Μετά τη Βραζιλία (περισσότεροι από 8.000 εκπρόσωποι) οι χώρες με τους περισσότερους εκπροσώπους ήταν:

- Ιταλία: 979 εκπρόσωποι από 406 οργανώσεις
- Αργεντινή: 924 εκπρόσωποι από 274 οργανώσεις
- Γαλλία: 682 εκπρόσωποι από 224 οργανώσεις
- Ουρουγουάη: 465 εκπρόσωποι από 54 οργανώσεις
- ΗΠΑ: 406 εκπρόσωποι από 166 οργανώσεις

Η αριστερά της Αργεντινής συζητάει για τη στρατηγική

του Gerry Folley

Ο συγγραφέας του άρθρου παρουσιάζει τις εξελίξεις στην Αργεντινή μέχρι τα τέλη Φεβρουαρίου, γιατί τα γεγονότα εκεί τρέχουν συνέχεια, και μας δίνει πολύτιμα στοιχεία για τις συζητήσεις γύρω από τη στρατηγική που αναπτύσσονται παράλληλα με τη συμμετοχή στις κινητοποιήσεις εκεί.

Η κοινωνική έκρηξη που τίναξε στον αέρα τη νεοφιλελεύθερη κυβέρνηση της Αργεντινής τον περασμένο Δεκέμβρη συνεχίζει και βαθαίνει. Στις 1 Φεβρουαρίου έγιναν ξανά μαζικές διαδηλώσεις σε ολόκληρη τη χώρα.

Ο καινούργιος πρόεδρος, ο λαϊκιστής Εντουάρντο Ντουχάλντε, προσπαθεί να πετύχει τους ίδιους στόχους όπως και η προηγούμενη κυβέρνηση, με κάποια δημαγωγική γαρνιτούρα. Ο Ντουχάλντε δηλώνει, για παράδειγμα, ότι αν δεν ήταν πρόεδρος θα ήταν στους δρόμους μαζί με τα εξαγριωμένα πλήθη. Η τακτική του είναι να δηλώνει ότι η καρδιά του είναι με το λαό αλλά το μυαλό του του λέει ότι πρέπει να αντιμετωπίσει τα αιτήματα των τραπεζών και των ιμπεριαλιστών.

Αυτό όμως δεν είναι ένα καινούργιο έργο στην Αργεντινή, και δεν παίζεται πια μπροστά σε ένα δεκτικό ακροατήριο.

Ένα από τα δημοφιλέστερα συνθήματα των διαδηλώσεων ενάντια στην κυβέρνηση Ντουχάλντε, που συνεχίζονται σε καθημερινή βάση, είναι «Να φύγουν όλοι». Αυτό απευθύνεται σε όλους τους αστούς πολιτικούς, συμπεριλαμβανομένου και του Ντουχάλντε.

Στο δελτίο του Ρώυτερ της 4 Φεβρουαρίου αναφερόταν: «Οι Αργεντινοί παρουσιάζουν ενδείξεις ότι μπορεί να είμαστε κοντά σε βίαιες κοινωνικές αναταραχές σαν και αυτές που συντάραξαν ένα έθνος που ήταν πάντοτε υπερήφανο για την Ευρωπαϊκή του καταγωγή, που για χρόνια το βοήθησε να επιτύχει ένα από τα υψηλότερα βιοτικά επίπεδα στη λατινική Αμερική.»

Το Ρώυτερ εκφράζει τη ρατσιστική αντίληψη που ήταν πολύ διαδεδομένη στην Αργεντινή, ότι στην πραγματικότητα η χώρα ήταν Ευρωπαϊκή και όχι Λατινοαμερικάνικη. Αυτή η άποψη έχει πια καταρρεύσει, μαζί με το όραμα της οικονομίας της «ελεύθερης αγοράς».

Η Αργεντινή ήταν το υπόδειγμα του λαϊκισμού, που ήταν η τοπική απάντηση απέναντι στην οικονομική κρίση των χρόνων του 1930 και εκφραζόταν από αστούς εθνικιστές δημαγωγούς που αντιτίθονταν σε περιορισμένο βαθμό στις ιμπεριαλιστικές εντολές και πρόσφεραν κάποιες παραχωρήσεις τύπου κοινωνικής προστασίας στις μάζες. Τώρα, οι λαϊκιστές της Αργεντινής το κόμμα που ίδρυσε ο ηγέτης του λαϊκισμού Χουάν Ντομίγκο Περόν περιλαμβάνονται σ' εκείνους που πρέπει «να φύγουν όλοι», αν και οι Περονιστές ελέγχουν ακόμη τις γραφειοκρατικές ηγεσίες των συνδικάτων.

Λόγω του γραφειοκρατικού ελέγχου των συνδικάτων και της επέκτασης της ανεργίας, στην πρωτοπορία των διαδηλώσεων βρέθηκαν κυρίως οι συνοικιακές οργανώσεις των φτωχών και των άνεργων. Αλλά, κάτω από την πίεση της μαζικής κοινωνικής εξέγερσης, άρχισαν να κινούνται και τα συνδικάτα.

Οι τροτσκιστές προωθούν συνοικιακές επιτροπές

Αν και οι τροτσκιστικές οργανώσεις στην Αργεντινή είναι πολύ διασπασμένες, φαίνεται ότι συγκλίνουν στην προώθηση της δημιουργίας συνοικιακών επιτροπών, που οργανώνονται σαν περιφερειακά σοβιέτ, και τη διασύνδεση τους σε εθνικό επίπεδο για να δημιουργηθεί η βάση για μια κυβέρνηση των εργαζομένων.

Στο φύλλο της 31 Ιανουαρίου της PRENSA OBRERA, εβδομαδιαίο έντυπο της POLITICA OBRERA, της μεγαλύτερης από τις Τροτσκιστικές οργανώσεις, ο σημαντικότερος ηγέτης της, Χόρχε Αλταμίρα, έγραφε:

«Η απόφαση της Διασυνοικιακής Συνέλευσης της 20 Ιανουαρίου οδηγεί προς την εγκαθίδρυση ενός νέου πολιτικού πλαισίου για το λαϊκό κίνημα. Πέντε μέρες αργότερα είχαμε την πρώτη σε πραγματικά πανεθνικό επίπεδο πορεία συνοικιακών επιτροπών μετά τη μαζική εξέγερση της 19-20 Δεκέμβρη. Απ' τη Σάλτα, στο Βορρά, έως το Νοηκουήν, στην ακτή, περνώντας από το κέντρο του Μαρ Ντελ Πλάτα (τη σημαντικότερη παραθαλάσσια περιοχή της χώρας), δεκάδες χιλιάδων διαδηλωτές κινητοποιήθηκαν ανταποκρινόμενοι στο κάλεσμα της "Συνέλευσης των προαστίων του Μπουένος Άιρες".

Αν και αυτό πέρασε απαρατήρητο από τον τύπο, το κίνημα αυτό ξεσήκωσε τις πρώτες λαϊκές συνελεύσεις στο ευρύτερο Μπουένος Άιρες, και ιδιαίτερα στη Ματάνζα. Αυτό το νέο φαινόμενο περιλάμβανε «την ενότητα του κατσαρολάδο και των πικετέρος» που άρχισε να συζητείται τις επόμενες μέρες. Γιατί είναι

ξεκάθαρο ότι οι συνοικιακές συνελεύσεις δεν μπορούν να είναι κάτι άλλο από μια συγχώνευση του λαού στις γειτονιές και των μισθωτών εργαζόμενων.»

Στο φύλλο της 22 Ιανουαρίου η DEMOCRACIA OBRERA, όργανο του Αργεντίνικου τμήματος της INTERNATIONAL WORKERS LEAGUE (IWL), που ήταν το μεγαλύτερο τροτσκιστικό ρεύμα στην Αργεντινή, καλούσε για ένα Πανεθνικό Συνέδριο των Εργαζομένων και του Λαού για να αγωνιστεί για μια κυβέρνηση των εργαζομένων και του λαού που θα στηρίζεται στις εξεγερμένες μάζες.

Η DEMOCRACIA OBRERA ανέφερε: «Στο Νοηκουήν συναντούνται εκατοντάδες εργαζομένων, ανέργων ακόμη και μικροκαταθετών. Στη Λα Ματάνζα οι ηγέτες διαφόρων συνδικάτων πιέζουν για περιφερειακό συντονισμό. Στην Κόρντομπα, πανεπιστημιακοί καθηγητές, αντιπρόσωποι από την Ηλεκτρική Εταιρία και την UEPC έβγαλαν μια διακήρυξη με το όνομα Επιτροπή Εργαζομένων για το Συντονισμό που καλούσε για μια περιφερειακή συντονιστική επιτροπή και μια εθνική συνέλευση...

...Στην πρωτεύουσα (Μπουένος Αιρες), δεκάδες συνοικιακές επιτροπές άρχισαν να συντονίζουν τις δραστηριότητες τους, όπως είδαμε στη μαζική συγκέντρωση στο Πάρκο Σεντενάριο την Κυριακή, 20 Ιανουαρίου ...Το Μπλόκ Πικετέρο συγκάλεσε μια Συνέλευση των Πικετέρος για τα μέσα του Φεβρουαρίου....

...Οι μοτοσικλετιστές ταχυδρόμοι της SiMeCa και η ηρωική νεολαία της εργατικής τάξης που έδωσαν τους μάρτυρες στη μάχη της 20 Δεκέμβρη ανέλαβαν την ηγεσία του αγώνα για την τιμωρία των δολοφόνων εκείνων που έπεσαν....

...Οι συνθήκες και οι δυνάμεις για τη σύγκλιση ενός τέτοιου συνεδρίου ήδη υπάρχουν. Όλοι οι αγωνιζόμενοι τομείς της κοινωνίας μπορούν να το συγκαλέσουν, με έναν ανακλητό εκπρόσωπο για κάθε 100 εργαζόμενους, που θα εκλεγεί σε κάθε εργοστάσιο και επιχείρηση, και θα περιλαμβάνει εκπροσώπους των μικροεπαγγελματιών των πόλεων και των παραγωγών και του κατεστραμμένου πληθυσμού της υπαίθρου όλους τους τομείς του πληθυσμού που αγωνίζονται.»

Το σύνθημα για «Συντακτική Συνέλευση»

Η IWL κατήγγειλε τις άλλες Τροτσκιστικές ομάδες, και ιδιαίτερα το PO, σαν τη μεγαλύτερη από αυτές, επειδή καλούν για μια Συντακτική Συνέλευση, κάτι που, όπως λένε, μπορεί να οδηγήσει μόνο σε νέες αστικές εκλογές, και αυτό τα αστικά πολιτικά κόμματα μπορούν να το προσφέρουν σαν την έσχατη εναλλακτική λύση.

Είναι αλήθεια ότι η Συντακτική Συνέλευση ήταν μέρος του προγράμματος των Μπολσεβίκων την εποχή της Ρώσικης Επανάστασης, αν και το εγκατέλειψαν αργότερα στο όνομα της βασισμένης στα Σοβιέτ εργατικής συνέλευσης. Ωστόσο οι συνθήκες στην Αργεντινή είναι πολύ διαφορετικές.

Μπορεί ορισμένες τροτσκιστικές ομάδες της Αργεντινής να επιμένουν στο σύνθημα αυτό από ιδεολογικό συντηρητισμό. Αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί με διάφορους τρόπους. Δεν είναι ξεκάθαρο το τι εννοούν με αυτό οι ομάδες που το προβάλουν.

Στο κύριο άρθρο του Αλταμίρα στην PRENSA OBRERA της 31 Ιανουαρίου, αναφέρεται ότι στο σύνθημα αυτό δίνεται η παραδοσιακή έννοια που είναι η έσχατη μορφή της αστικής δημοκρατίας. Αλλά σε ένα άλλο άρθρο στην εφημερίδα δίνεται ένα άλλο περιεχόμενο:

«Το σύνθημα του αγώνα που κυριαρχεί είναι «να φύγουν όλοι» και «να μη μείνει κανένας». Είναι ο πολλαπλασιασμός των λαϊκών συνελεύσεων και η ενοποίηση τους με τους αγωνιζόμενους πικετέρος.

Είναι η ενίσχυση της εξουσίας των λαϊκών συνελεύσεων και εκείνων των πικετέρος. Είναι η σύγκλιση τους σε μια κυβέρνηση του εκμεταλλευόμενου λαού.

Χρειάζεται μια Συντακτική Συνέλευση του Λαού, που θα την καλέσει ο κινητοποιημένος λαός, που θα αναλάβει την αναδιοργάνωση της χώρας σε νέες κοινωνικές και πολιτικές βάσεις.»

Κάτω από τις συνθήκες των συνεχών και όλο και βαθύτερων λαϊκών κινητοποιήσεων και μιας καταστροφικής πολιτικής κρίσης της αστικής τάξης, το πρόγραμμα των διαφόρων Τροτσκιστικών πολιτικών ομάδων θα δοκιμαστεί προφανώς γρήγορα, και θα δοκιμάσουν νέα συνθήματα και οργανωτικές μορφές.

Σε ορισμένα συγκεκριμένα συνθήματα φαίνεται ότι υπάρχει συμφωνία, όπως στην ακύρωση του εθνικού χρέους, επιστροφή των χρημάτων των καταθετών, πληρωμή μισθών και συντάξεων, δημιουργία δουλειών.

Δεν υπάρχει λύση για την οικονομική κρίση της Αργεντινής εκτός από το σοσιαλισμό, παρά τους ισχυρισμούς που προβάλλονται συχνά στον αστικό τύπο ότι η Αργεντινή ήταν ένα «οικονομικό άστρο» στη δεκαετία του 1990.

Σ' αυτή την περίοδο, και την προηγούμενη δεκαετία, ήταν που υπονομεύθηκε η οικονομία σε ό,τι ήταν το πιο αποδοτικό στις μεγαλύτερες χώρες της Λατινικής Αμερικής. Οι κρατικές επιχειρήσεις ιδιωτικοποιήθηκαν, η χώρα ανοίχτηκε στις ιμπεριαλιστικές τράπεζες και στους εξαγωγείς, η Αργεντίνικη βιομηχανία καταστράφηκε.

Η «παγκοσμιοποιημένη» Αργεντινή έχει τώρα δουλειά μόνο για το μισό του ενεργού πληθυσμού

της. Η «ελεύθερη αγορά» που δημιούργησε αυτή την καταστροφή δεν έχει τώρα λύση γι' αυτήν.

Πάντως, η παλιότερη ευημερία της Αργεντινής την έχει αφήσει με τη μεγαλύτερη, πιθανόν, οργανωμένη εργατική τάξη στη Λατινική Αμερική και με τις μεγαλύτερες επαναστατικές εργατικές οργανώσεις. Αυτό φαίνεται ότι της δίνει σήμερα τις καλύτερες προϋποθέσεις στον κόσμο για μια σοσιαλιστική επανάσταση.

Οι επόμενοι μήνες θα είναι μια ιστορική δοκιμή που οι σοσιαλιστές όλου του κόσμου πρέπει να την παρατηρήσουν πολύ προσεκτικά. Και θα πρέπει να είναι σε εγρήγορση για την οικοδόμηση της διεθνούς αλληλεγγύης με τους εργαζόμενους που υφίστανται βίαιες επιθέσεις από μια φοβισμένη άρχουσα τάξη. Είναι ήδη γνωστό ότι στις συγκρούσεις της 19-20 Δεκεμβρίου σκοτώθηκαν 30 άνθρωποι.

ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΗ

ΜΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΧΩΡΙΣ ΝΟΗΜΑ ΣΤΟ σ. ΣΑΒΒΑ ΜΙΧΑΗΛ

Στο προηγούμενο τεύχος του Σπάρτακου (Νο 63) δημοσιεύθηκαν δύο άρθρα (Το διεθνές δικαστήριο της Χάγης και η περίπτωση Μιλόσεβιτς Ο Μιλόσεβιτς στη Χάγη και η κρυφή γοητεία του σταλινισμού) όπου ασκείτο κριτική στο άρθρο Θα τους βγει μπούμερανγκ που δημοσιεύτηκε στο Ριζοσπάστη της 30-12-2001 με την υπογραφή Σάββας Μιχαήλ. Η κριτική στο άρθρο αυτό επικεντρωνόταν στο γεγονός ότι για το θέμα της δίκης Μιλόσεβιτς δεν περιοριζόταν στην καταδίκη της διαδικασίας του ΔΠΔ της Χάγης αλλά προχωρούσε σε υπεράσπιση της πολιτικής Μιλόσεβιτς, συγκρίνοντας τον με το Δημητρώφ. Μας είχε ξαφνιάσει το ότι το άρθρο αυτό, με θέσεις του χώρου του ΚΚΕ, είχε την υπογραφή Σάββας Μιχαήλ και θεωρώντας ότι πρόκειται για το σύντροφο του ΕΕΚ, προχωρήσαμε στην κριτική αυτή. Μετά την κυκλοφορία του Σπάρτακου οι σύντροφοι του ΕΕΚ μας ενημέρωσαν, τόσο προφορικά όσο και με σχόλιο στο έντυπο τους (Νέα Προοπτική), ότι ο συγγραφέας του συγκεκριμένου άρθρου του Ριζοσπάστη δεν είναι ο σύντροφος Σ. Μιχαήλ του ΕΕΚ αλλά κάποιο μέλος της ΚΝΕ από το Ρέθυμνο με το ίδιο όνομα. Το ίδιο μας δηλώθηκε και από το σύντροφο του ΕΕΚ που χαιρέτησε, σαν εκπρόσωπος της οργάνωσης του, τη Συνδιάσκεψη μας της 2- 3 Μάρτη 2002. Λυπούμαστε ειλικρινά για την παρεξήγηση που έγινε και ζητάμε συγνώμη από το σύντροφο Σ. Μιχαήλ και από το ΕΕΚ για την κριτική που τους ασκήσαμε χωρίς να υπάρχει πραγματικός λόγος. Τους διαβεβαιώνουμε ότι πρόθεση μας δεν ήταν να τους μειώσουμε με καμία έννοια. Ωστόσο χαιρόμαστε για το ότι διαπιστώσαμε ότι οι σύντροφοι αντιμετωπίζουν αυτό το θέμα, της δίκης Μιλόσεβιτς, με αφορμή την οποία πολλοί εδώ στην Ελλάδα έχουν μετατραπεί σε άκριτους υπερασπιστές της πολιτικής του, από μια σωστή σκοπιά.

Πιστεύουμε ότι ο καλύτερος τρόπος για να αποφύγουμε στο μέλλον ανάλογες παρεξηγήσεις είναι η μεγαλύτερη προσέγγιση των οργανώσεων μας. Κάπου στην προηγούμενη πορεία μας απομακρυνθήκαμε υπερβολικά. Θεωρούμε ότι οι συνθήκες έχουν ωριμάσει για να μη συναντιόμαστε μόνο στις κινητοποιήσεις, από Αθήνα μέχρι Γένοβα, αλλά να αναπτύξουμε ένα διμερή διάλογο και συνεργασία ανάμεσα σε δύο οργανώσεις που πολλά από αυτά που τις χώριζαν έχουν εκλείψει και, ας μην το ξεχνάμε, προέρχονται από τον ίδιο πολιτικό χώρο.

Σχετικά με κάποιους αυτόκλητους υπερασπιστές

Στο ΠΡΙΝ της 10-3-2002 διαβάσαμε ένα ανυπόγραφο σχόλιο για το παραπάνω ζήτημα με τίτλο «Χυδαιότητες κατά Σ. Μιχαήλ» όπου ο αρθρογράφος μετατρεπόταν σε αυτόκλητο υπερασπιστή του σ. Σάββα Μιχαήλ και μας κατήγγειλε για τα συγκεκριμένα άρθρα, χωρίς τουλάχιστον να μπει στον κόπο να δει αν στον επόμενο ΣΠΑΡΤΑΚΟ θα δημοσιεύαμε ή όχι κάποια επανόρθωση. Σε αντίθεση μάλιστα τόσο με το σχετικό σημείωμα της Νέας Προοπτικής όσο και με την παρέμβαση του συντρόφου του ΕΕΚ στη συνδιάσκεψη μας, που χαρακτηρίζονταν από κοσμιότητα και συντροφικότητα, ο αρθρογράφος του ΠΡΙΝ αναφέρεται σε εμάς υβριστικά χαρακτηρίζοντας τα άρθρα μας «χυδαιότητα» που «οδηγεί στη γελοιότητα».

Προκαλούμε το σ. αρθρογράφο να μας υποδείξει ποια σημεία των υπόψη άρθρων ξεφεύγουν από τα όρια της κριτικής, έστω και αν αυτή έγινε με λάθος δεδομένα, και μπορούν να χαρακτηριστούν χυδαιότητα και να μας εξηγήσει γιατί χαρακτηρίζει ένα λάθος, που μάλιστα αποκαθίσταται στο επόμενο τεύχος του εντύπου μας, γελοιότητα. Ο ανώνυμος σ. αρθρογράφος αλλά και οι σύντροφοι της Συντακτικής Επιτροπής του ΠΡΙΝ θα πρέπει να μάθουν ότι η κριτική όταν γίνεται με πολιτικούς όρους, ακόμη και αν είναι σε λάθος βάση, δεν χαρακτηρίζεται ποτέ «χυδαιότητα». Εκτός βέβαια από εκείνους που δεν αντέχουν τον παραμικρό διάλογο και τον υποκαθιστούν με βρισιές όπως αυτές του σχόλιου του ΠΡΙΝ. Θα συνιστούσαμε λοιπόν στους συντρόφους να πάρουν κάποια μαθήματα του πως γίνεται μια κριτική από τον ίδιο το σ. Σάββα Μιχαήλ που σίγουρα δεν έχει καμιά ανάγκη από τη συνηγορία τους, και ειδικά όταν είναι αυτού του επιπέδου.

Εμείς πάντως, επειδή έχουμε δει στην καθημερινή μας πρακτική ότι οι σύντροφοι του ΝΑΡ δεν δείχνουν γενικά τη συμπεριφορά του ανώνυμου αρθρογράφου του ΠΡΙΝ θα συνεχίσουμε να συνεργαζόμαστε μαζί τους σε μια σειρά χώρων και να προσπαθούμε, σε πείσμα ίσως συντρόφων όπως ο παραπάνω, να επεκτείνουμε τη συνεργασία μας.

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΣΠΑΡΤΑΚΟΥ

Η σύγκρουση των φονταμενταλισμών

Συνέντευξη με τον Ταρίκ Αλί * στο Inprecor

Στα μέσα Δεκέμβρη 2001, έπεσε η Καμπούλ, το καθεστώς των Ταλιμπάν κατέρρευσε και συστάθηκε στο Αφγανιστάν μια προσωρινή κυβέρνηση σύμφωνα με τη συνθήκη της Βόννης. Τελείωσε έτσι μια πρώτη φάση του πολέμου. Ο ίδιος ο πόλεμος είναι μια άλλη ιστορία. Ποιες είναι προς το παρόν οι συνέπειες που μπορεί κανείς να διαβλέψει στην περιοχή;

Ταρίκ Αλί: Μόλις ξεκίνησε ο πόλεμος, σκέφτηκα ότι οι Ταλιμπάν δεν θα άντεχαν ούτε δυο βδομάδες. Άντεξαν δυο μήνες. Αυτή η φάση όμως τώρα τελείωσε. Είναι σημαντικό να καταλάβει κανείς ότι δεν μπόρεσαν να αντισταθούν όχι λόγω έλλειψης αποφασιστικότητας ή θρησκευτικού ζήλου αλλά γιατί από τη στιγμή που η Πακιστανική κυβέρνηση απέσυρε κάθε υποστήριξη (στρατιωτικούς συμβούλους, τεθωρακισμένα, αεροπορία) κάθε ελπίδα για αυτούς είχε χαθεί. Πρόκειται άλλωστε και για έναν από τους λόγους του διαστήματος που μεσολάβησε μεταξύ του χτυπήματος της 11ης Σεπτεμβρίου και της έναρξης των βομβαρδισμών, η Πακιστανική κυβέρνηση είχε ζητήσει από τον Μπους τον απαραίτητο χρόνο ώστε να αποσυρθεί από το παιχνίδι. Στη συνέχεια οι Ταλιμπάν δεν είχαν παρά να διαλυθούν.

Ας μην ξεχνάμε ότι το καθεστώς των Ταλιμπάν στην Καμπούλ δεν θα είχε υπάρξει ποτέ χωρίς την υποστήριξη του Πακιστάν και τη ρητή στήριξη των ίδιων των ΗΠΑ. Η κατάσταση που προκύπτει σήμερα είναι λίγο αλλόκοτη: Οι ΗΠΑ προκειμένου να νικήσουν τους Ταλιμπάν, αναγκάστηκαν να συμμαχήσουν με τη Βόρεια Συμμαχία (εταίρο του Ιράν και της Ρωσίας) την οποία πριν δέκα χρόνια είχαν προσπαθήσει να διαλύσουν. Αν αναλογιστούμε τις συνέπειες του πολέμου στην περιοχή, θα έλεγα ότι την προσεχή περίοδο υπάρχει κίνδυνος πραξικοπήματος στο Πακιστάν όχι μόνο από μέρους των φονταμενταλιστών αλλά και από εθνικιστικούς στρατιωτικούς κύκλους οι οποίοι δοκίμασαν μια σκληρή ήττα. Θα πρέπει κανείς να αντιληφθεί το μέγεθος αυτής της ήττας για τους κύκλους αυτούς, καθώς η νίκη των Ταλιμπάν στην Καμπούλ το 1996 είναι η μοναδική νίκη όλης της ιστορίας του πακιστανικού στρατού και η προέκταση της επιρροής τους στο Αφγανιστάν τους αποζημίωνε για την αποτυχία που είχαν υποστεί νωρίτερα στο Μπαγκλαντές.

Κατά τη γνώμη μου, οι αντικαθεστωτικοί στρατηγοί και οι νέοι αξιωματικοί περιμένουν να δουν πώς ο Μουσάραφ θα μπορέσει να επωφεληθεί από τη Δύση, τι θα γίνει με την ανακατανομή του χρέους και την ανανέωση των εξοπλισμών. Όταν δεν θα έχουν να επωφεληθούν από κάτι άλλο, πιθανότατα θα προσπαθήσουν να τον ξεφορτωθούν. Υπάρχουν δυο σημαντικές ομάδες ένοπλων φονταμενταλιστών, η Lashkar-I-Taiba και η Jaish-I-Mohammed (με 20.000-30.000 και 5.000-10.000 μέλη αντίστοιχα). Ο αρχηγός της Lashkar δήλωσε πρόσφατα ότι ο στρατός που τους εξόπλισε θα προσπαθούσε να τους αφοπλίσει. Απάντησε προκαταβολικά με την απειλή ότι και να προσπαθήσουν δεν θα το καταφέρουν τόσο εύκολα. Η κατάσταση παραμένει επομένως πολύ ασταθής. Πόσο μάλλον που ένας μεγάλος αριθμός από τα σημαντικά στελέχη των Ταλιμπάν επιστρέφουν στο Πακιστάν.

Για τους στρατιωτικούς αρχηγούς, τα περιθώρια των ελιγμών είναι αρκετά περιορισμένα. Μπορούν είτε να στείλουν όλο αυτόν τον κόσμο να πολεμήσει και να σκοτωθεί στο Κασμίρ, είτε να τους εμπλέξουν σε ένα μικρό εμφύλιο πόλεμο. Αλλά το ζήτημα περιπλέκεται καθώς ο «αντιτρομοκρατικός πόλεμος» δημιούργησε ένα προηγούμενο. Κάθε τοπική δύναμη διατρέχει στο εξής τον κίνδυνο μιας αντίστοιχης μεταχείρισης. Έτσι, οι Ινδοί απειλούν το Πακιστάν με βομβαρδισμούς ανάλογους με εκείνους των Αμερικανών στο Αφγανιστάν, εάν συνεχίσει να παρεμβαίνει στο Κασμίρ. Ένας πόλεμος ανάμεσα σ' αυτές τις δυο χώρες θα μπορούσε να έχει σαν αποτέλεσμα τη χρήση πυρηνικών όπλων καθώς υπάρχουν πολλά ακραία στοιχεία ικανά για κάτι τέτοιο. Ο μόνος τρόπος να αποφευχθεί ένα τέτοιο ενδεχόμενο θα ήταν μια τοπική συμφωνία, κάτι αντίστοιχο με την Ευρωπαϊκή Ένωση, ανάμεσα στο Πακιστάν, την Ινδία το Μπαγκλαντές, τη Σρι Λάνκα και το Νεπάλ. Έτσι μέσα σ' αυτό το πλαίσιο θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν και θέματα όπως το Κασμίρ και οι Ταμίλ μέσω μιας πλήρους αυτονομίας και μιας κυριαρχίας μοιρασμένης υπό την εγγύησης της διεθνούς κοινότητας. Προς το παρόν κάτι τέτοιο είναι προφανώς εντελώς ουτοπικό. Συζητιέται παρόλα αυτά σε κάποιους κύκλους και θα ήταν η μοναδική διέξοδος σε μια εκρηκτική κατάσταση.

Ακόμα δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η κατάσταση στο Αφγανιστάν απέχει πολύ από το να θεωρηθεί σταθερή. Υπάρχουν ήδη σημεία ρήξης στους κόλπους της Βόρειας Συμμαχίας. Ο βασιλιάς (ο οποίος, παρεμπι-

πτόντως, είχε αναπτύξει φιλικές σχέσεις με το ναζιστικό καθεστώς) είναι ήδη 87 ετών. Δεν θα μπορέσει να διαιτητεύει για πολύ καιρό ακόμη. Θα χρειαστεί ένα μαζικό πρόγραμμα κοινωνικών έργων και ανάπτυξης προκειμένου να γίνει η χώρα κατοικήσιμη. Η πλειοψηφία της αφγανικής μεσοαστικής τάξης, κυρίως οι μορφωμένες γυναίκες, βρίσκεται ήδη στο εξωτερικό χωρίς την πρόθεση να επιστρέψει παρά μόνο αν υπάρξουν σαφή δείγματα ανασυγκρότησης. Οι Ηνωμένες Πολιτείες αντιμετωπίζουν ήδη βαριές στρατιωτικές δαπάνες, επενδύσεις για να στηρίξουν την οικονομία τους. Πρέπει επιπλέον να στηρίξουν οικονομικά το Πακιστάν και τις διάφορες αφγανικές ομάδες. Και αυτή τη φορά δεν θα καταφέρουν να βάλλουν άλλους να πληρώσουν στη θέση τους. Θα υπάρξει παροχή βοήθειας και από την Αμερική και από την Ευρώπη αλλά δεν φαντάζεται κανείς ότι θα φτάσει να καλύψει έστω και ένα μικρό μέρος των αναγκών. Ύστερα από το βομβαρδισμό της Σερβίας, οι Αμερικάνοι είχαν υποσχεθεί στο Ντζίτζιτς ότι θα επισκεύαζαν τις γέφυρες του Δούναβη. Ακόμα τους περιμένει.

Όσο για τη Βόρεια Συμμαχία, πρόκειται για μια συμμορία γκάνγκστερ που σε ορισμένες περιπτώσεις προκάλεσε περισσότερο κακό και από τους Ταλιμπάν. Κάποιοι σημαντικοί τομείς της είναι άμεσα συνδεδεμένοι με τη ρωσική μαφία για τη διακίνηση της ηρωίνης που καταλήγει στην Ευρώπη μέσω Κοσόβου. Είναι πολύ δύσκολό να σταματήσει αυτό το εμπόριο καθώς αποτελεί το κύριο μέρος των συναλλαγών του Αφγανιστάν.

Στην περιοχή, η αριστερά είναι πρακτικά ανύπαρκτη. Υπάρχουν βέβαια κάποιες μικρές ομάδες αριστερών διανοούμενων. Η πλειοψηφία όμως των μη θρησκευτικών δυνάμεων έχουν στρατολογηθεί σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς και αφιερώνονται σε αποσπασματικά σχέδια χωρίς εναλλακτική προοπτική συνόλου. Υπήρξε βέβαια μια διαδήλωση 8.000 ατόμων στο Rawalpindi εναντίον των βομβαρδισμών και του θρησκευτικού φανατισμού, που δεν μπορεί να θεωρηθεί και άσχημη, αλλά που όμως παραμένει πολύ ισχνή για το μέγεθος του Πακιστάν καθώς μάλιστα επρόκειτο και για μια εθνική κινητοποίηση. Είναι επίσης αλήθεια ότι οι φονταμενταλιστές δεν κατάφεραν να κινητοποιηθούν σ' αυτές τις εκδηλώσεις. Η πλειοψηφία της χώρας είναι βυθισμένη στην αδράνεια και οι πολιτικοί είναι αδιάκοπα στραμμένοι προς την Ουάσιγκτον όπου παίρνονται όλες οι σημαντικές αποφάσεις.

Τελειώνεις ένα βιβλίο που μόλις κυκλοφόρησε στα αγγλικά από τις Εκδόσεις Verso. Ποιος είναι ο στόχος σου;

Ταρίκ Αλί: Ο τίτλος του βιβλίου είναι «Η σύγκρουση των φονταμενταλισμών» γιατί δεν υπάρχει μόνο ο ισλαμικός φονταμενταλισμός. Υπάρχει πρώτα απ' όλα ο σιωνιστικός φονταμενταλισμός ο οποίος έχει αρνηθεί κάθε αποδεκτό συμβιβασμό με τους παλαιστίνιους. Έχει συνεργαστεί ενεργά με τις ΗΠΑ για να καταστρέψει τις λαϊκές και προοδευτικές δυνάμεις σε όλη την περιοχή, είτε με τον πόλεμο είτε με επιλεγμένες δολοφονίες. Επιπλέον, έχει συνεισφέρει στην ανάπτυξη του ισλαμικού φονταμενταλισμού είναι κοινό μυστικό πια ότι η Μοσάντ στην αρχή είχε ενθαρρύνει το σχηματισμό της Χαμάς. Αυτός ο σιωνιστικός φονταμενταλισμός έπαιξε ρόλο ανάλογο με εκείνο των ΗΠΑ στον αραβικό κόσμο όταν κατά τη διάρκεια του ψυχρού πολέμου χρησιμοποίησαν τον ισλαμικό φονταμενταλισμό σαν ανάχωμα απέναντι στον κομμουνισμό.

Ο άλλος μεγάλος φονταμενταλισμός του καιρού μας είναι ο αμερικανικός φονταμενταλισμός, υπερασπιστής των αμερικάνικων ιμπεριαλιστικών συμφερόντων με την υποστήριξη των πιο αντιδραστικών και βαθιά θρησκόληπτων κύκλων της αμερικανικής κοινωνίας. Ο σημερινός πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών μπορεί να θεωρηθεί ως χριστιανός φονταμενταλιστής. Κατά τη διάρκεια της φιέστας στη Νέα Υόρκη για τα θύματα της 11ης Σεπτεμβρίου, πλάι στον Τζωρτζ Γ. Μπους βρισκόταν ο ιεροκήρυκας Μπίλυ Γκράχαμ. Δήλωσε: «Δέχτηκα ένα μεγάλο αριθμό εκκλήσεων και μηνυμάτων Αμερικανών που με ρωτάνε γιατί επέτρεψε ο Θεός να μας χτυπήσουν έτσι. Δεν έχω απάντηση σ' αυτό το ερώτημα.» ! Μπορούμε λοιπόν να φανταστούμε τους Ταλιμπάν να ρωτάνε τους μουλάδες τους γιατί ο Αλλάχ επέτρεψε στις βόμβες να τους συνθλίψουν. Οι μουλάδες δεν έχουν άλλη απάντηση από εκείνη του Μπίλυ Γκράχαμ.

Ο κύριος στόχος του βιβλίου μου είναι το ξεκαθάρισμα του ιστορικού τοπίου. Οι Ηνωμένες Πολιτείες θέλουν να χρησιμοποιήσουν την ιμπεριαλιστική τους δύναμη ώστε να αναδιαμορφώσουν τον κόσμο σύμφωνα με τον ψυχρό πόλεμο. Δεν είναι πια διατεθειμένοι να κάνουν άλλες παραχωρήσεις στους Ευρωπαίους και αυτό φαίνεται από τον εύγλωττο τρόπο που η ίδια η Ουάσιγκτον περιφρονεί τον Μπλαιρ και το Σρέντερ. Ο Μπλαιρ ήταν έτοιμος να στείλει χιλιάδες στρατιώτες στο Αφγανιστάν, η Βόρεια Συμμαχία αρνήθηκε, οι Ηνωμένες Πολιτείες επίσης. Ο Σρέντερ και ο ακόλουθός του Γιόσκα Φίσερ πήραν τελευταία στιγμή το πράσινο φως από τους θεσμούς τους για να στείλουν 2.000 γερμανούς στρατιώτες. Αμέσως ο Ράμσφελντ απάντησε κατά τρόπο προσβλητικό ότι ποτέ δεν τους ζήτησε κάτι τέτοιο. Παρακολουθούμε μια πολύ ενδιαφέρουσα τροπή στις σχέσεις μεταξύ των ίδιων των ιμπεριαλιστών.

Ένα μεγάλο μέρος του βιβλίου είναι επίσης αφιερωμένο στην ιστορία του Ισλάμ έτσι ώστε να δείξουμε στους νέους ότι οι φονταμενταλιστές δεν γνωρίζουν ούτε την ίδια τους την ιστορία. Τα πρώτα χρόνια του Ισλάμ υπήρχαν στοιχεία πολύ πιο προοδευτικά από οτιδήποτε έχει να πει σήμερα η οποιαδήποτε μουσουλμανική ομάδα. Το Ισλάμ στατικοποιήθηκε και απονεκρώθηκε εντελώς. Οι λαϊκοί διανοούμενοι οι προερχόμενοι από αυτή την κουλτούρα πρέπει να ορθώσουν το ανάστημά τους για να νικήσουν τον κλήρο, να αναλύσουν το Ισλάμ, τα κείμενα και την ιστορία του. Αυτά τα κείμενα και αυτή η ιστορία, αυτή η κουλτούρα είναι κοινή κληρονομιά που ανήκει σε όλους όσοι ζουν σ' αυτές τις χώρες.

Πολύ συχνά έτυχε να διαβάσουμε και να ακούσουμε ότι ο Μπεν Λάντεν είναι παράλογος, τρελός, ότι οι πράξεις του είναι πέρα από κάθε λογική.

Ταρίκ Αλί: Ο Μπεν Λάντεν δεν είναι τρελός. Είναι λάθος και αφέλεια να τον παρουσιάζουμε ως ψυχασθενή. Κάτι τέτοιο θα ήταν η εύκολη λύση προκριμένου να μην χρειαστεί να κατανοήσουμε κάποια πράγματα. Είναι απολύτως ξεκάθαρο ότι πρώτον η κατανόηση δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση δικαιολόγηση και ότι δεύτερον είναι κάτι απαραίτητο. Ο Μπεν Λάντεν γεννήθηκε στη Σαουδική Αραβία όπου μια πολύ καθυστερημένη μορφή του Ισλάμ είναι το θρησκευτικό κράτος. Κατάγεται από μεγάλη οικογένεια. Είναι μορφωμένος, έχει ταξιδέψει. Είναι ένας σύγχρονος άνθρωπος. Όταν οι ΗΠΑ θέλησαν να παρασύρουν τους σοβιετικούς στην «αφγανική παγίδα» (έτσι το αναφέρει ο Ζμπίγκνιε Μπρεζίνσκι στα απομνημονεύματα του), ενθάρρυναν τον εμφύλιο πόλεμο. Τότε οι μυστικές υπηρεσίες του Πακιστάν επιθυμούσαν τον ερχομό ενός Σαουδάραβα πρίγκηπα για να μπει επικεφαλής στον ανταρτοπόλεμο. Δεν υπήρξε κανένας εθελοντής. Ένας Σαουδάραβας, κατοπινός αρχηγός των μυστικών υπηρεσιών της Σαουδικής Αραβίας, ήταν φίλος του Λάντεν. Αυτός ο πρίγκηπας, ο Τούρκι μπεν Φάισαλ (Turqi ben Faical) είπε τότε ότι γνώριζε ένα πολύ καλό παλικάρι το οποίο δεν ήταν μέλος καμιάς βασιλικής οικογένειας αλλά που θα μπορούσαν να τον εμπιστεύονται απόλυτα. Θα μπορούσε να είναι ο άνθρωπός τους. Η CIA επικρότησε. Εκπαίδευσε τον Ουσάμα και τον έστειλε στο Αφγανιστάν όπου το πρώτο του κατόρθωμα ήταν η καταστροφή ενός μικτού σχολείου και η εκτέλεση του διευθυντή του. Οι Δυτικοί τότε χειροκρότησαν τον «μαχητή της ελευθερίας» εναντίον των κομμουνιστών.

Το ενδιαφέρον είναι να δούμε πότε ο Ουσάμα άλλαξε και γιατί. Ο πόλεμος του Κόλπου αντιπροσωπεύει μια στροφή. Ο Μπεν Λάντεν γνώριζε πολύ καλά από τους συνδέσμους του στη Σαουδική Αραβία ότι ο Σαντάμ Χουσείν ποτέ δε απείλησε να εισβάλει σ' αυτή τη χώρα. Αντιλήφθηκε τον πόλεμο σαν προσπάθεια των ΗΠΑ να διαφοροποιήσουν το συσχετισμό δυνάμεων στην περιοχή προς όφελος του Ισραήλ και της Δύσης. Από τη στιγμή που ο «πρωταρχικός κίνδυνος» του κομμουνισμού είχε εκλείψει, γινόταν επιτακτική η ανάγκη να στραφεί εναντίον της αμερικάνικης παρουσίας. Παρά την αλλαγή αυτή στον προσανατολισμό του ο Ουσάμα εξακολούθησε να στέλνει μαχητές αρχικά στη Βοσνία, έπειτα στο Κόσοβο. Άλλωστε πολλές αμερικανικές υπηρεσίες προσπαθούσαν ακόμα να χρησιμοποιήσουν τους Ταλιμπάν και τα ισλαμικά δίκτυα για να αποσταθεροποιήσουν τα δημοκρατικά καθεστώτα της κεντρικής Ασίας. Την ίδια στιγμή ο Μπεν Λάντεν συνειδητοποιούσε ότι το μεγάλο πρόβλημα ήταν πια η παντελής υποτέλεια της βασιλικής οικογένειας της Σαουδικής Αραβίας στις ΗΠΑ. Τα έξη τελευταία χρόνια ταξίδεψε πολύ στην Αραβία, παράνομα, καταγγέλλοντας τη διαφθορά και τον τρόπο με τον οποίο η βασιλική οικογένεια μονοπωλεί τα κέρδη του πετρελαίου. Οι άντρες του άρχισαν να εξαφανίζουν αμερικανούς παράγοντες και να επιτίθενται σε αμερικανικές βάσεις. «Δεν είναι ο Ουσάμα» απαντούσε ο πρίγκηπας Τούρκι! Για να προστατεύσει την ομάδα του Λάντεν, συνέλαβε και εκτέλεσε μεγάλο αριθμό πακιστανών, αιγύπτιων και άλλων προσφύγων. Τον περασμένο Αύγουστο, ο Τούρκι Μπεν Φάισαλ καθαιρέθηκε. Οι πάντες ήξεραν ότι κάτι ετοιμαζόταν το Σεπτέμβριο, κανείς όμως τί ακριβώς. Το μεγάλο μέρος της στήριξης του Μπεν Λάντεν βρίσκεται ακόμη στην Αραβία και την Αίγυπτο. Με λίγα λόγια και με μια μικρή δόση θλιβερής ειρωνείας θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι Αμερικάνοι δε βομβάρδισαν τη σωστή χώρα.

Δεν είναι ανησυχητικό αλλά παρόλαυτά λογικό επακόλουθο της κρίσης και της διαφθοράς τον κυβερνήσεων της περιοχής το ότι ο Μπεν Λάντεν ή και άλλοι φονταμενταλιστές αρχηγοί έχουν στόχο να τους δοθεί τοπική ισλαμική κυριαρχία ή ένα χαλιφάτο;

Ταρίκ Αλί: Ο Μπεν Λάντεν ανήκει στον Ουαχαμπιτισμό, την πιο καθυστερημένη και σεκταριστική ομάδα στους κόλπους του Ισλάμ. Το 1969, κατά τη διάρκεια μιας συνάντησης στο Λαχόρ του Πακιστάν όπου παρενέβαινα ως εκπρόσωπος της 4ης Διεθνούς, είχα μια συζήτηση με φιλοσοβιετικά και μαοϊκά ρεύματα. Τους έλεγα λοιπόν ότι οι γραφειοκράτες που υποτίθεται ότι έχτιζαν το σοσιαλισμό κρατώντας το λαό στο περιθώριο θα κατέληγαν σε σίγουρη αποτυχία. Οι μαοϊκοί έγιναν έξαλλοι. Προσέθεσα ότι αν έπρεπε να διαλέξω ανάμεσα στους εργάτες και τους Τσέχους φοιτητές της άνοιξης της Πράγας από τη μια μεριά και

τον κόκκινο στρατό από την άλλη, θα διάλεγα ανεπιφύλακτα τους πρώτους. Στο τέλος της κουβέντας σηκώθηκε ένας ηλικιωμένος με άσπρη γενειάδα , στράφηκε προς την πλευρά των φιλοσοβιετικών και είπε: «να οι σουνίτες μας». Στη συνέχεια γύρισε προς τους Μαοϊκούς και πρόσθεσε: «να οι σηίτες μας». Μου χαμογέλασε και συνέχισε : «να και αυτός που έρχεται να μας προσφέρει τον Ουαχαμπιτισμό». Γυρίζοντας σπίτι μου, έψαξα στα βιβλία μου για την ακριβή έννοια του Ουαχαμπιτισμού καθώς είχα στο μυαλό μου μια πολύ ασαφή ιδέα. Πρόκειται για ένα πολύ περίεργο ρεύμα που σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να συγκριθεί με άλλα ρεύματα σκέψης. Και αυτό γιατί για τους ουαχαμπιτιστές η τζιχάντ στρέφεται ενάντια στα άλλα ρεύματα του Ισλάμ. Δεν πιστεύουν σε ένα έθνος Κράτος αλλά μόνο σε μια παγκόσμια ισλαμική δημοκρατία.

Προφανώς τέτοιου είδους ιδέες βρίσκουμε στον Οσάμα, αλλά αυτό δεν είναι και το πιο ενδιαφέρον σημείο. Το πιο ενδιαφέρον είναι να κατανοήσουμε τους λόγους για τους οποίους μεσοαστοί φοιτητές προσελκύονται από τις ιδέες αυτές. Ο λόγος πιθανότατα είναι το τεράστιο κενό που τους περιτριγυρίζει: κυβερνήσεις ξεπουλημένες σε νεοφιλελεύθερες πολιτικές, διεφθαρμένες ελίτ, μη θρησκευτικοί διανοούμενοι που δεν τολμούν να εκφραστούν (και ως ένα βαθμό τους κατανοούμε) και ένας λαός που δεν ξέρει πια πού να στραφεί. Οι θρησκευτικές ομάδες είναι οι μόνες που καταγγέλλουν τον ιμπεριαλισμό και την παγκοσμιοποίηση εκμεταλλευόμενες στο έπακρο την αποτυχία των αραβικών κυβερνήσεων να βοηθήσουν τους Παλαιστίνιους και καταγγέλλοντας τον δωδεκαετή αγγλοαμερικανικό αποκλεισμό και βομβαρδισμό του Ιράκ. Σ' αυτά τα πλαίσια κινούνται και ο Μπεν Λάντεν και οι υπόλοιπες ανάλογες ομάδες.

Δεν αποτελεί όμως η κοινωνική διάλυση ένα γόνιμο έδαφος για τα φονταμενταλιστικά ρεύματα από τη στιγμή μάλιστα που μια κοσμική χειραφέτηση γίνεται όλο και δυσκολότερη;

Ταρίκ Αλί: Στις τέσσερις τελευταίες εκλογικές αναμετρήσεις στο Πακιστάν, οι φονταμενταλιστές δεν ξεπέρασαν ποτέ, στο σύνολό τους, το 5% των ψήφων. Η συντριπτική πλειοψηφία ψηφίζει μη θρησκευτικά κόμματα. Ο φονταμενταλισμός σ' αυτή τη χώρα ήταν άμεσα χρηματοδοτούμενος από το στρατό. Η αδυναμία των μη θρησκευτικών κομμάτων είναι η ανικανότητά τους να εξαλείψουν την επιρροή των φονταμενταλιστών στην καθημερινή και πολιτιστική ζωή. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο ο περισσότερος κόσμος πιστεύει ότι εκεί που απέτυχαν οι κοσμικοί πολιτικοί ίσως πετύχει ο Μουσάραφπριν σκοτωθεί. Παρόλα αυτά όμως , αν το Αφγανιστάν είναι μια κατεστραμμένη χώρα, στο Πακιστάν υπάρχει για τα καλά μια κοινωνία πολιτών και μια συζήτηση αρκετά ανοιχτή στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, με την προϋπόθεση πάντα να μην κριτικάρει κανείς τη Σαουδική Αραβία!

Παρόλο που η κίνηση ενάντια στον πόλεμο στη Γαλλία δεν έλαβε μεγάλες διαστάσεις, για να μην πούμε ότι έμεινε εντελώς στο περιθώριο, σημαντικές διαδηλώσεις έγιναν στην Ιταλία, τη Γερμανία, την Ελλάδα, τη Μεγάλη Βρετανία. Τι σημαίνουν αυτές οι κινητοποιήσεις;

Ταρίκ Αλί: Σ' αυτήν την αντιπολεμική κίνηση έχει ενδιαφέρον το ότι η αντίθεση είναι πολύ διαφορετική από εκείνη που υπήρξε ενάντια στην επέμβαση του ΝΑΤΟ στο Κόσοβο. Αυτή τη φορά οι άνθρωποι δεν καταλαβαίνουν ποιό όφελος προκύπτει από το βομβαρδισμό μιας από τις φτωχότερες χώρες του κόσμου προκειμένου να συλλάβουν έναν άνθρωπο. Αντιλαμβάνονται πως έτσι όχι μόνο δε λύνεται το πρόβλημα της τρομοκρατίας αλλά και ότι θα παραχθούν νέα πολυάριθμα είδη της στο μέλλον.

Στη Μεγάλη Βρετανία έγιναν τον Οκτώβριο και το Νοέμβριο δυο μεγάλες διαδηλώσεις, η δεύτερη μάλιστα συγκέντρωσε σχεδόν 100.000 κόσμο. Το 80% των διαδηλωτών ήταν κάτω από 25 χρονών. Μια νέα γενιά δραστηριοποιείται ενάντια στην καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση και τον πόλεμο. Ενστικτωδώς και με διαφορετικό τρόπο από τη δική μας γενιά που εναντιώθηκε στους πολέμους της Αλγερίας και του Βιετνάμ, αυτοί οι νέοι έχουν ξεσηκωθεί ενάντια στα όσα συμβαίνουν.

Μια βδομάδα αργότερα από τα 11η Σεπτεμβρίου, οι Financial Times υποστήριζαν ότι το κίνημα ενάντια στην παγκοσμιοποίηση τελείωσε. Εγώ δεν το πιστεύω. Ακόμα και αν χρησιμοποιηθεί νομοθεσία εναντίον των κινητοποιήσεων, οι νέοι δεν είναι έτοιμοι να τα παρατήσουν.

Η 11η Σεπτεμβρίου είναι βέβαια η χειρότερη αγριότητα που είδαμε στις οθόνες μας εδώ και πολύ καιρό. Για να την καταλάβουμε -χωρίς σε καμία περίπτωση να τη δικαιολογούμε - πρέπει να αναλογιστούμε τις δεκαετίες αθέατης -αλλά όχι λιγότερο πραγματικής- βίας στις τηλεοπτικές οθόνες.

Αποσπάσματα επιλεγμένα από τον Ντανιέλ Μπενσαΐντ

[Μετάφραση: Δήμητρα Ρούπα]

**** Ο Ταρίκ Αλί είναι μέλος της σύνταξης του New Left Review. Επικεφαλής του φοιτητικού κινήματος της Βρετανίας μετά το 1968, έγινε ενεργό μέλος της 4ης Διεθνούς. Είναι και συγγραφέας, αυτόν τον καιρό ετοιμάζει το βιβλίο The clash of fondamentalism:Crusades, Jihad and modernity(Εκδόσεις Verso, 2002).***

Η δυναμική του «Ιερού Πολέμου»

του Παναγιώτη Σηφογιωργάκη

Το άρθρο αυτό αποτελεί προέκταση της συζήτησης που έλαβε χώρα στους κόλπους της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος για τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου με σκοπό την ιστορική κατανόηση του φαινομένου του ισλαμικού φονταμενταλισμού.

Τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου, αλλά και αυτά τα παλιότερα της δεκαετίας του '90 στην Αίγυπτο (σφαγή του Λούξορ κλπ), το δεκαετές κτηνώδες αιματοκύλισμα στην Αλγερία και σε άλλες εστίες του ισλαμικού κόσμου, δεν σηματοδοτούν την απαρχή μιας εποχής «μεγάλων ισλαμικών πολέμων» όπως θα το 'θελε ο Samuel Huntington. Στο άρθρο αυτό θα επιχειρηματολογήσουμε στην αντίθετη κατεύθυνση. Πρώτα όμως πρέπει να κάνουμε κάποιες αναγκαίες διασαφηνίσεις.

Έτσι, για παράδειγμα, αναγνωρίζουμε ότι η σύγκρουση στην Παλαιστίνη οξύνεται πάλι σε απροχώρητο σημείο μετά την Ιντιφάντα του τέλους των χρόνων του '80 και την ειρηνευτική διαδικασία που ακολούθησε. Αλλά θα ζητήσουμε συγγνώμη από τους ιδεολογικούς μας αντιπάλους, γιατί δεν πρόκειται να εντάξουμε τον Παλαιστινιακό αγώνα στο λήμμα «Ιερός Πόλεμος» καίτοι δεν παραγνωρίζουμε τη σημασία της ανόδου οργανώσεων όπως η Χαμάς στην περιοχή.

Επίσης ξεκαθαρίζουμε προκαταβολικά ότι δεν υποστηρίζουμε ότι επίκειται υποχώρηση του ισλαμικού φονταμενταλισμού υπό την έννοιά του ως αρχή δικαίωσης αυταρχικών καθεστώτων, θεοκρατικών τάσεων και μηχανισμών καταπίεσης στις ισλαμικές κοινωνίες. Δεν διαβλέπουμε λοιπόν μια διαδικασία λαϊκοποίησης πίσω απ' τα τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζει ο οίκος των Σαούντ και οποιαδήποτε αντιπολίτευση στη Σαουδική Αραβία είναι αδύνατο να κερδίσει θέσεις πλήττοντας τον «ουαχαμπίτικο» φανατικό ευσεβισμό που έχει αποκλειστικό δικαίωμα στον καθορισμό των αξιών της σαουδαραβικής κοινωνίας.

Τέλος, δεν προδικάζουμε την εξαφάνιση των ακραιφνών ομάδων που δεν φείδονται τρομοκρατικής βίας. Χωρίς την προσφορά προστασίας και ανεφοδιασμού από υπηρεσίες κρατών της περιοχής θα περιέλθουν σε δεινή θέση. Τα χτυπήματά τους ίσως να γίνουν απεγνωσμένα και ανεξέλεγκτα.

Το άρθρο αυτό προτείνει μια σχετική ερμηνεία των γεγονότων που έχουν ήδη συμβεί υπό το πρίσμα αυτό. Μιλώντας για «ιερού πολέμου» εναντίον της Δύσης και των Δυτικών, εννοούμε «αντάρτικα» που μάχονται στοιχεία συνταγματικής και πολιτειακής οργάνωσης δυτικής προέλευσης από τη σκοπιά ενός ισλαμικού προγράμματος πλήρους ανασυγκρότησης της κοινωνίας σαν αυτό που βρίσκεται σ' εκφυλισμό στην Αλγερία, που ξεριζώθηκε στην Αίγυπτο, που έγινε σκόνη στο Αφγανιστάν · μιλάμε για τον ιερό πόλεμο εναντίον του ιμπεριαλισμού και των ντόπιων κοσμικών ελίτ και όχι γι' αυτόν που γίνεται στο πλευρό τους.

Φύση του ισλαμικού φονταμενταλισμού

Στις αρχές της δεκαετίας του '80 η άνοδος των ριζοσπαστικών ισλαμικών κινημάτων και η πίεση που ασκούσαν στην άλλοτε ισχυρή Αριστερά (που πολλές φορές πήρε την μορφή στρατιωτικής κατίσχυσης επί της τελευταίας) έθεσε επί τάπητος το ζήτημα της κοινωνικής τους φύσης. Η εμπειρία της ιρανικής



επανάστασης, αλλά όχι μόνο αυτή, έδωσε την ευκαιρία να αναπτυχθεί μια ατέρμονη φιλολογία ανάλυσης του φαινομένου. Ένας απ' τους κοινούς τόπους που επανέρχονταν στην αριστερή θεωρητική παραγωγή ήταν ότι ο ισλαμικός φονταμενταλισμός συνιστά μια εκδοχή φασισμού. Οι εξωτερικές ομοιότητες ως προς τον «ολοκληρωτικό» χαρακτήρα του επισκίαζαν στα πλαίσια αυτής της ερμηνείας τις εγγενείς δομικές αναντιστοιχίες με τον φασισμό του μεσοπολέμου.

Η ερμηνεία του ως μικροαστικού κατά βάση κινήματος ανταποκρινόταν, κατά πάσα πιθανότητα, περισσότερο στα γεγονότα (βλέπε την έξοχη, προερχόμενη από εκείνη την περίοδο, ανάλυση του συντρόφου μας Salah Jaber, που η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος, εκτιμώντας την επικαιρότητά της ακόμα και σήμερα, επαναδημοσιεύει σε μορφή μπροσούρας αυτό τον καιρό) απέναντι στο ζήτημα της σχέσης των κινημάτων αυτών με την εξουσία, περιπλέχτηκε έκτοτε όμως αφού στον πόλο της ιρανικής επανάστασης, που ανέτρεψε το κοινωνικό και γεωπολιτικό status quo, αντιπαρατιθόταν το Αφγανιστάν, ως «χώρα πλέον του Τζιχάντ», με τις ευλογίες των κυριότερων εκφραστών του status quo και συμμάχων του ιμπεριαλισμού στην ευρύτερη περιοχή, των μοναρχικών του Κόλπου, του Πακιστάν και, φυσικά, εξυπακούεται της CIA.

Οι εξελίξεις στη Βόρεια Αφρική προσφέρονται σε περισσότερο προφανή συμπεράσματα. Εκεί (Αλγερία κυρίως) ο ισλαμικός φονταμενταλισμός προσπάθησε να απαντήσει στην κοινωνική κρίση του «αραβικού σοσιαλιστικού μοντέλου» και τη φθορά των εθνικιστικών ελίτ συσπειρώνοντας μια πλατιά λαϊκή συμμαχία των πληβειακών στρωμμάτων γύρω απ' τις μεσαίες τάξεις, που στη συνέχεια οδηγήθηκε σε διάσπαση.

Το ανεπανάληπτο της ιρανικής επανάστασης

Πουθενά αλλού στον ισλαμικό κόσμο τα ριζοσπαστικά ισλαμικά πολιτικά κινήματα δεν οδήγησαν στη μαζική επαναστατική λαϊκή κινητοποίηση παρά μόνο στο Ιράν. Στο Σουδάν, το «θεοκρατικό» κράτος είναι αποτέλεσμα ενός στρατιωτικού πραξικοπήματος, με περιορισμένη κοινωνική βάση στήριξης. Η χούντα του Ζία-Ουλ Χακ στο Πακιστάν υιοθέτησε μεγάλα τμήματα του προγράμματος των ισλαμικών κομμάτων. Η θεοκρατική μοναρχία των Σαούντ έχει κάτσει στο σβέρκο ενός αραβικού πληθυσμού από... «προκαπιταλιστικούς» χρόνους. Οι «Ταλιμπάν» δεν αποτέλεσαν, ως γνωστόν, ένα αυθεντικά λαϊκό κίνημα, αλλά «εγκάθετους» των πακιστανικών αρχών που επιβλήθηκαν την κατάλληλη στιγμή, όταν οι παλιότερες αντάρτικές ομάδες που είχαν οργανικούς δεσμούς με τους διάφορους εθνοτικούς πληθυσμούς του Αφγανιστάν είχαν καταφέρει σχεδόν να αλληλοεξοντωθούν.

Μόνο στο Ιράν υπήρξε ένα ρεύμα θρησκευτικού πολιτικού ριζοσπαστισμού που συνέπηξε σ' ένα συγκεκριμένα αντιιμπεριαλιστικό και αόριστα κοινωνικό πρόγραμμα ένα μπλοκ τάξεων που επέτρεψε σε μια «ιερατική κάστα» να αναλάβει το μονοπώλιο της πολιτικής εξουσίας ύστερα απ' την ταραγμένη πορεία μιας νικηφόρας επανάστασης.

Η τάση του Χομεϊνί κατάφερε να σύρει στο άρμα της όλες σχεδόν τις τάσεις της σιιτικής αριστεράς με την ρητορική επίκληση των «απόκληρων», τις παραδοσιακές μεσαίες ευσεβείς τάξεις των αστικών κέντρων, ευημερούσες αλλά υποδεέστερες και αποκλεισμένες σε σχέση με τις κοσμικές ελίτ που στήριζαν την ισχύ τους στην πετρελαιοοικονομία, τέλος την μάζα των εγγράμματων πλην πληβείων νέων που συνωστίζονταν στις φτωχές συνοικίες των πόλεων. Το κίνημα αυτό κατάφερε, μέσα απ' την ευρύτερη πολιτική συμμαχία στην κορυφή, που στο τέλος συμπεριέλαβε ακόμη και μερίδες της κοσμικής αστικής τάξης που ζητούσαν αστικές δημοκρατικές ελευθερίες, και μέσα από μορφές λαϊκής αυτοοργάνωσης στη βάση (τις «κομιτενχ»), να σαρώσει το καθεστώς του Σάχη, χωρίς την παραμικρή χρήση ένοπλης βίας σημειωτέον. Αυτή επιφυλάχθηκε αργότερα, για την μετεπαναστατική περίοδο.

Αυτός ο τύπος κοινωνικής κινητοποίησης, μ' αυτά τα αποτελέσματα, δεν μπόρεσε να επαναληφθεί πουθενά, αν και υπήρχαν ορισμένες ανάλογες συνθήκες. Στις χώρες της Βόρειας Αφρικής, στην Αλγερία και την Αίγυπτο όταν εξαντλήθηκαν τα οφέλη για μεγάλα κοινωνικά στρώμματα απ' τα προνόμια της μετα-αποικιακής κοινωνικής τάξης των διάφορων εκδοχών αραβικού σοσιαλισμού, η κοινωνική κρίση δημιούργησε τις συνθήκες για την ανάπτυξη του ριζοσπαστικού φονταμενταλισμού.

Ας δούμε λίγο πιο συγκεκριμένα την περίπτωση της Αλγερίας: η πτώση των τιμών του πετρελαίου, στα μέσα της δεκαετίας του '80, που μείωσε δραστικά τα κρατικά έσοδα, η διαφθορά του μονοκομματικού καθεστώτος, η πληθυσμιακή έκρηξη της αραβόφωνης νεολαίας, που αποτελούσε μια γενιά δίχως μνήμη του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα που έδενε την αλγερινή κοινωνία με το καθεστώς και αισθανόταν εχθρότητα για τα προνόμια της γαλλόφωνης εκκοσμικευμένης ελίτ, σε συνθήκες μαζικής ανεργίας, η ικανότητα των ισλαμικών θεσμών και δικτύων να αναπληρώνουν το κενό του προνοιακού κράτους, αποτέλεσαν τις αιτίες που έκαναν το πολιτικό Ισλάμ, που εκπροσωπούσε το Ισλαμικό Μέτωπο Σωτηρίας, να κεφαλαιοποίησει την κοινωνική δυσαρέσκεια με την εκλογική του νίκη στις δημοτικές εκλογές του Ιουνίου του 1990. Το στρατιωτικό κίνημα που πραξικοπηματικά απέτρεψε την



κατάληψη της εξουσίας, στον δεύτερο γύρο των κοινοβουλευτικών εκλογών, το Δεκέμβρη του '91 από τους ισλαμιστές. Ανέκοψε την πορεία τους αλλά δεν εξασφάλισε την οριστική ήττα τους.

Κρίση του «Ιερού Πολέμου» στη δεκαετία του '90

Οι γενικευμένες σφαγές στο «Αλγερινό Μέτωπο», οι δολοφονίες τουριστών από εξτρεμιστές ισλαμιστές στην Αίγυπτο, το φονικό χάος στο Αφγανιστάν, στο φόντο ενός τελειωμένου ψυχρού πολέμου έκαναν πολλούς δυτικούς παρατηρητές να φοβούνται ότι μόλις μπήκαμε σε μια γνήσια εποχή έξαρσης του ισλαμικού ριζοσπαστισμού, απ' άκρου εις άκρον στον ισλαμικό κόσμο. Αυτή η έξαρση υφίσταται μόνο σε σχέση με την κρίση στρατηγικής των ριζοσπαστικών ισλαμιστικών κινημάτων.

Στην πραγματικότητα, η ανεξέλεγκτη βία που ασκούν δεν είναι απόδειξη αυτοπεποίθησης αλλά δείγμα πολιτικής αδυναμίας και απομόνωσης. Οι αντάρτικες ισλαμιστικές δυνάμεις μετά το πραξικόπημα του στρατού στην Αλγερία πολυδιασπάστηκαν και ήρθαν σε σύγκρουση ουκ ολίγες φορές μεταξύ τους, ενώ επιδόθηκαν στην άμιλλα της διάπραξης των πιο ασύλληπτων φρικαλεοτήτων. Το αποτέλεσμα ήταν η εξαέρωση της κοινωνικής συμμαχίας που υποστήριζε το ΙΜΣ. Στην Αίγυπτο οι τρομοκρατικές μέθοδοι των ισλαμικών ένοπλων οργανώσεων δημιούργησαν μια πλατιά κοινωνική συναίνεση για την καταστολή των ριζοσπαστών ισλαμιστών, που παρέσυρε ακόμα και οργανώσεις που είχαν με κόπο οικοδομήσει ένα ανεπτυγμένο δίκτυο θεσμών αλληλεγγύης που τους παρείχε κοινωνική απήχηση. Οι «μαχητές του Τζιχάντ» στο Αφγανιστάν τύπου Μπιν Λάντεν, γαλουχημένοι με πετροδολλάρια, είχαν την «πολυτέλεια» για μια ανεξάρτητη τακτική κλιμάκωσης του τρόμου, γιατί πραγματικά δεν έχουν καμιά γείωση σε λαϊκά κινήματα. Οι συνθήκες του Αφγανιστάν δεν μπορούν να αναπαραχθούν σχεδόν πουθενά, δηλαδή η εγκαθίδρυση μιας τελείως ξένης προς τις παραδοσιακές σχέσεις εκπροσώπησης εξουσίας. Η τύχη των Ταλιμπάν, που διαλύθηκαν σε σκόνη απ' την αμερικάνικη επέμβαση, φανερώνει το μηδαμινό κοινωνικό τους έρεισμα.

Η «φαντασμαγορία της βίας» είναι το ύστατο καταφύγιο ομάδων που στρατολογούν ανέστιους και απάτριδες που είναι έτοιμοι για την ηρωική αυτοθυσία, να τα χάσουν όλα γιατί ακριβώς δεν έχουν να κερδίσουν τίποτε. Μια «τεράστια χειρονομία» αντιστρόφως ανάλογη προς την κοινωνική τους αποδοχή και ρίζωμα ήταν το χτύπημα της 11ης Σεπτεμβρίου για τους εμπνευστές του. Η αφγανική εμπειρία ήταν το «βατερλώ» όλων όσων πρωταγωνίστησαν σ' αυτήν συμπεριλαμβανομένων των Η.Π.Α.

Ποια προοπτική για τον ισλαμικό κόσμο;

Δεν μπορεί να δωθεί συγκεκριμένη απάντηση σε ερωτήματα που αφορούν την έκβαση της εξέλιξης μιας κοινωνίας σε μια δοσμένη στιγμή του μέλλοντος. Μπορούμε να αρκεστούμε στην επινόηση αντιθετικών σχημάτων που ορίζουν εναλλακτικές δυνατότητες ή σε υποθέσεις πάνω σε πολύ γενικά πλαίσια. Σε έσχατη ανάλυση οι θεωρίες που επιδιώκουν την πρόβλεψη είναι «μαχητικές», επιχειρούν να επιδράσουν πάνω στις κοινωνικές διεργασίες ώστε αυτές να στραφούν στην κάθε φορά επιθυμητή κατεύθυνση.

Για παράδειγμα ο, πράγματι, εμβρυθής μελετητής του σύγχρονου ισλαμικού κόσμου και των φονταμενταλιστικών του ρευμάτων Jilles Kepel παρατηρεί την αναστροφή του φονταμενταλιστικού φανατισμού σε σημείο που «οι απογοητευμένοι από τον ισλαμισμό», προερχόμενοι κυρίως από τα μεσαία στρώματα, στρέφονται προς την κοσμική κοινωνία των πολιτών, επιλογή «που θα τους επιτρέψει να ανακυκλωθούν με ένα μίνιμουμ απωλειών στη μεγάλη αγορά της παγκοσμιοίησης που ξεκινάει την αυγή της 3ης χιλιετηρίδας».

Συνεπώς, η ολοκλήρωση με την παγκόσμια καπιταλιστική αγορά θα προσέφερε τη βάση για τη σύνθεση ισλαμικών και δυτικών αξιών σε μια εναλλακτική «μουσουλμανική δημοκρατία». Business και ολίγες ατομικές ελευθερίες συμβαδίζουν σε ένα κόσμο που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο θα κυριαρχηθεί στο τέλος από τις δυτικές αξίες. Αυτές εκτεινόμενες στα πέρατα του κόσμου απλά κάθε φορά προσαρμόζονται



στις ιδιαίτερες συνθήκες. Πρόκειται σαφώς για μια διαφορετική προσέγγιση απέναντι στη γνωστή θεωρία του Samuel Huntigton.

Σε ένα άλλο τόνο ο συγγραφέας δημοφιλών βιβλίων πολιτικής ανάλυσης Robert Caplan επιμένει αντίθετα ότι η δημοκρατία (στη γνωστή τρέχουσα δυτική της μορφή) είναι όχι μόνο πρόωρη αλλά και επιζήμια για μια φτωχή χώρα που θέλει να μπει στην τροχιά της οικονομικής ανάπτυξης. Ακολουθώντας «το τραγικό αίσθημα με το οποίο ο Kissiger αντιμετώπιζε την ιστορία (sic!)» ο Caplan αποφαίνεται ότι η καλύτερη λύση στην περίπτωση αυτών των κρατών είναι η «πεφωτισμένη δεσποτεία». Ένα τέτοιο καθεστώς διακυβέρνησης βάζει τάξη στα οικονομικά του κράτους, δε διστάζει να χρησιμοποιήσει τα έτοιμα θρησκευτικά μεσα κοινωνικού ελέγχου των πληβειακών μαζών, ασκεί μεν πολιτικό καταναγκασμό στα εκκοσμικευμένα ανώτερα και μεσαία στρώματα, επιτρέπει δε να μεττέχουν εντός ορισμένων ορίων σε ένα δυτικό τρόπο ζωής. Το παράδειγμά του από τον ισλαμικό κόσμο είναι το καθεστώς Μουσάραφ στο Πακιστάν. Είναι βέβαια μια στρατιωτική δικτατορία, ωστόσο χωρίς τον αδυσώπητο χαρακτήρα της παλιότερης εκείνης του Ζία Ουλ Χακ και πάνω απ' όλα έβαλε τέλος στην αναρχία που σημάδεψε την περίοδο διακυβέρνησης από τη δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση Μπούτο. Ο ίδιος ο Μουσάραφ έχει χαρακτηριστεί από ορισμένα δυτικά ΜΜΕ ως ο «Βολταίρος του Πακιστάν»!

Μια τέτοια δικτατορία, πεφωτισμένη κιόλας, αποκαθιστά το μέτρο που η δημοκρατία δυτικού τύπου μόνο να διαταράξει μπορεί. Αυτός ο χρυσός κλασικός κανόνας της ισχυρής πυγμής φαίνεται να αντιφάσκει με την αντίληψη περί επιτακτικού εκδημοκρατισμού λόγω οικονομικών αναγκαιοτήτων. Εμείς όμως αισθανόμαστε ότι αυτές οι δύο στρατηγικές στην πραγματικότητα συνδυάζονται και ακόμα περισσότερο περιπλέκονται από τις εξάρσεις του ριζοσπαστικού πολιτικού Ισλάμ, καθώς το γεγονός ότι το τελευταίο δεν είναι ηγεμονικό δε σημαίνει ότι θα πάψει να είναι σημαντικός παράγοντας διαμόρφωσης εξελίξεων.

Αντίσταση στη βαρβαρότητα

Όλες οι παραπάνω στρατηγικές περιέχουν στον ένα ή στον άλλο βαθμό τη βαρβαρότητα που συνεπάγεται η καπιταλιστική επέκταση και ανάπτυξη. Η επιδείνωση της άνισης ανάπτυξης θα καταδικάσει σε μεγαλύτερη εξαθλίωση τις μάζες της υπαίθρου για τις οποίες οι πατριαρχικες σχέσεις και η καταπίεση άμεσα δεν πρόκειται να περιοριστούν. Η αριθμητική αύξηση του μισθωτου προλετάριατου θα οξύνει τις ήδη υπαρκτές κοινωνικές αντιθέσεις στα αστικά κέντρα. Η θέση των καταπιεσμένων γυναικών είναι αμφίβολο αν θα βελτιωθεί πέρα από τα ανώτερα και μεσαία στρώματα της πόλης. Η τομή μεταξύ «πεφωτισμένων» δικτατόρων, «μουσουλμάνων δημοκρατων» και πολεμιστών του Τζιχάντ είναι η κοινή τους αποφασιστικότητα στο να επιβάλουν σιδερένια πειθαρχία στην τάξη των παραγωγών. Το εργατικό κίνημα παρά τις απαγορεύσεις, τις φυλακίσεις, τις διώξεις -μολονότι σε σπαργανώδη κατάσταση- είναι ζωντανό και δραστήριο σε πολλές εστίες του ισλαμικού κόσμου. Αναλαμβάνει κάτω από το βαρύ γκρίζο ουρανό του πολέμου, του θρησκευτικού φανατισμού, της πολιτικής καταπίεσης το ασύγκριτα δύσκολο αλλά ταυτόχρονα κοινωνικά αναγκαίο καθήκον να αγωνιστεί για δημοκρατία ενάντια στον καπιταλισμό.

Η πορτογαλική Δεξιά ξανακερδίζει την εξουσία

του Sergio Vitorino *

Το Μπλοκ της Αριστεράς ήταν το μόνο ρεύμα της Αριστεράς που κατάφερε να αυξήσει τη δύναμή του στις πρόωρες εκλογές της 17ης Μάρτη στην Πορτογαλία κερδίζοντας 20 χιλ. ψήφους περισσότερο απ' ό,τι στις προηγούμενες εκλογές. Το αποτέλεσμα αποτελεί μια ήττα του Σοσιαλιστικού Κόμματος (ΣΚ) και μια γενική υποχώρηση της Αριστεράς με εξαίρεση το Μπλοκ- και την επιστροφή της Δεξιάς στην εξουσία μετά 7 χρόνια αντιπολίτευσης. Οι εκλογές είχαν κηρυχθεί επειδή ο σοσιαλιστής Antonio Guterres παραιτήθηκε από την ηγεσία του κόμματός του αφού έχασε πρόσφατα τις πιο σημαντικές πόλεις στις δημοτικές εκλογές.

Το αποτέλεσμα είναι έκφραση της φθίνουσας υποστήριξης στην κυβέρνηση που χωρίς την απόλυτη πλειοψηφία στο κοινοβούλιο είχε στηριχθεί στη Δεξιά για να περνάει την πολιτική της. Αυτή η πολιτική όμως ήταν ή ανοιχτά νεοφιλελεύθερη και υποτάχθηκε στην πίεση των χρηματιστηριακών ελίτ ή απλά ανούσια και αποτυχημένη όπως οι συνεχείς χειροτερεύσεις στις δημόσιες υπηρεσίες, υγεία, παιδεία και κοινωνικές ασφάλειες και οι ατέλειωτες αναβολές της φορολογικής μεταρρύθμισης που είναι τόσο επειγόντως αναγκαία για να σταματήσει η τρομακτική φοροδιαφυγή των πλούσιων.

Ήταν καλό το αποτέλεσμα του Μπλοκ, που κέρδισε πάνω από 150 χιλ. ψήφους, δηλαδή 2,8% σε όλη τη χώρα ανεβάζοντας τις έδρες του από 2 σε 3. Για πρώτη φορά ένα μέλος του Μπλοκ βγήκε στο Οπόρτο, τη δεύτερη πόλη της χώρας και παραλίγο να κέρδιζε και μια τέταρτη έδρα στο Σετουμπάλ. Συνολικά όμως ήταν ένα κακό αποτέλεσμα για την Αριστερά και για τη χώρα, ιδιαίτερα επειδή το κύριο δεξιό κόμμα της αστικής τάξης, το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα (ΣΔΚ-PSD), που κέρδισε μόνο τη σχετική πλειοψηφία στο κοινοβούλιο, θα πρέπει να σχηματίσει κυβέρνηση με την υποστήριξη του Λαϊκού Κόμματος (ΛΚPP), που αυτοονομάζεται κεντρο-χριστιανικό αλλά η ρητορική και το ύφος του κινούνται όλο και περισσότερο στην Ακροδεξιά σε ζητήματα-κλειδιά όπως η μετανάστευση και εγκληματικότητα.

Πρόκειται για την πορτογαλική εκδοχή κυβερνητικών συνασπισμών που φαίνεται ότι μάλλον θα γίνουν η νέα μανία στην Ευρώπη. Αφού οι κεντροαριστεροί συνασπισμοί στη Γαλλία και στη Γερμανία όπως και στην Πορτογαλία τους άνοιξαν όλες τις πόρτες, ακόμα πιο λαϊκίστικα και ξενόφοβα κόμματα από τα παραδοσιακά ετοιμάζονται για την εξουσία.

Η Αριστερά νικημένη από το ΣΚ

Ο αριθμός εδρών, που τα δύο κόμματα της Δεξιάς κέρδισαν (102 το ΣΔΚ, 14 το ΛΚ), τους δίνει πραγματικά την απόλυτη πλειοψηφία σε σχέση με όλες τις έδρες της Αριστεράς (95 το ΣΚ, 12 το ΚΚ και 3 το Μπλοκ), γεγονός που θεωρητικά τους επέτρεπε να σχηματίσουν μια σταθερή κυβέρνηση. Η εκλογική νίκη τους πιθανώς δεν οφείλεται τόσο στην εμπιστοσύνη στην οποία θα μπορούσε να στηριχθεί η ίδια η Δεξιά. Είναι σίγουρο ότι αυτή η νίκη δεν μπορεί να αποδοθεί στην ακτινοβολία του ηγέτη του ΣΔΚ και νέου πρωθυπουργού Durao Barroso που στην πραγματικότητα είναι αδύναμος και καθόλου χαρισματικός. Η αιτία της ήταν περισσότερο η λογική της εναλλαγής στην εξουσία ανάμεσα στα δύο κύρια κόμματα και πάνω απ' όλα η ψήφος διαμαρτυρίας ενάντια στη σοσιαλιστική κυβέρνηση και στην ανικανότητά της να κυβερνήσει με ένα αριστερό πρόγραμμα.

Όσον αφορά στα περισσότερα αποφασιστικά ζητήματα της χώρας, τα παραδοσιακά κόμματα, δηλαδή το ΣΚ και το ΣΔΚ, δεν παρουσιάζουν διαφορές ούτε στην πολιτική τους ούτε στον αλαζονικό τρόπο που την εφαρμόζουν. Ακριβώς αυτά είναι τα ζητήματα που το Μπλοκ χρησιμοποίησε ως κεντρικά θέματα της καμπάνιας του αντιπολιτευόμενο σε αυτό που το εκλογικό μανιφέστο του ΣΔΚ αποκάλεσε το συντηρητικό εκσυγχρονισμό που η Πορτογαλία διένυσε κατά τα τελευταία 25 χρόνια: μεταρρυθμίσεις του εκπαιδευτικού συστήματος και του συστήματος υγείας που βρίσκονται στα πρόθυρα της κατάρρευσης εξαιτίας της πολιτικής των ιδιωτικοποιήσεων και περικοπών που ακολούθησαν και τα δύο κόμματα. Άλλα σημαντικά ζητήματα της καμπάνιας ήταν τα ναρκωτικά και η ναρκομανία, ένα κοινωνικό δράμα πρώτης τάξης στην Πορτογαλία, που το Μπλοκ κατάφερε να πετύχει μερικές σημαντικές βελτιώσεις στη νομοθεσία, όπως και η φορολογική μεταρρύθμιση όπου το ΣΚ υποχώρησε επανειλημμένα λόγω της πίεσης που ασκούσε ο χρηματιστηριακός τομέας, η μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης που είναι αργή, γραφειοκρατική και ανεξήγητη και επίσης η αποποινικοποίηση της έκτρωσης.

Η καμπάνια του Μπλοκ της Αριστεράς, που ήταν δυναμική, εύστοχη και προκλητική αναφέρθηκε σε

σαφή πολιτικά ζητήματα και η πρόθεσή της ήταν να αναστατώσει τις δυνάμεις του κατεστημένου, έφερε πριν τις εκλογές κιόλας μερικά αποτελέσματα. Για παράδειγμα φερέφωνα ισχυρών οικονομικών συμφερόντων αντέδρασαν αγανακτισμένα στην επιχειρηματολογία της καμπάνιας για τη φορολόγηση μεγάλων περιουσιών. Τέτοιες δημόσιες πρωτοβουλίες συνάντησαν μια υποστήριξη και συμμετοχή σε τέτοιο βαθμό που ξεπέρασε όλα τα προηγούμενα, και έτσι οι προτάσεις του Μπλοκ επηρέασαν μεγαλύτερα στρώματα από ποτέ πριν. Και οι σκληρές, επιθετικές κοινοβουλευτικές παρεμβάσεις των δύο βουλευτών του Μπλοκ που είχαν εκλεγεί το 1999 συνέβαλαν σημαντικά στην επιτυχία της καμπάνιας. Τα εκλογικά αποτελέσματα επιβεβαιώνουν αυτήν την εκτίμηση και δείχνουν ότι αυτή η μαχητική Αριστερά είναι καλύτερα απ' όλα τα άλλα κόμματα σε θέση να αντισταθεί στην προέλαση της Δεξιάς στην Πορτογαλία.

Η φτώχεια ιδεών των δύο μεγάλων κομμάτων ήταν τόσο φανερή που η αύξηση του Μπλοκ της Αριστεράς ήταν το αναμενόμενο παρά την πίεση στους ψηφοφόρους να ρίξουν την ψήφο τους για λόγους τακτικής υπέρ του ΣΚ για να φράξουν το δρόμο στη Δεξιά. Στην πρώτη βδομάδα της καμπάνιας το κύριο ζήτημα ήταν το ευρωπαϊκό πρωτάθλημα ποδοσφαίρου, που θα γίνει το 2004 στην Πορτογαλία, και η έλλειψη πόρων για την ικανοποίηση της όρεξης των κερδοσκόπων που θέλουν να οικοδομήσουν καινούργια γήπεδα. Αυτή η υπόθεση περιόρισε το επίπεδο των συζητήσεων στο σημείο μηδέν. Υπήρξε επίσης μια αύξηση του λαϊκισμού που εκδηλώθηκε στη στροφή του ΣΚ να μιλήσει σκληρά για την εγκληματικότητα και ασφάλεια προσπαθώντας έτσι να καλύψει το χώρο στα δεξιά του. Μερικές απ' αυτές τις προσπάθειες είχαν σαφώς ανεπιθύμητα αποτελέσματα. Έτσι ήταν αποτυχημένο το λογοπαίγνιο στην καμπάνια του ΣΚ όταν ο ηγέτης του κόμματος Ferro Rodrigues υποσχέθηκε να κυβερνήσει με ένα mao de *ferro*, δηλαδή με σιδερένιο χέρι. Αυτό ήταν η απάντηση στο σύνθημα του ΛΚ που επιδίωκε να κυβερνήσει με ένα braco direito, με ισχυρό/ δεξί μπράτσο συνδυάζοντας τις ιδέες μιας δεξιάς κυβέρνησης με την υποστήριξη στο ΣΔΚ μέσω ενός δεξιού χεριού. Όλ' αυτά έδειξαν τελικά ότι η Δεξιά είχε σαφές προβάδισμα τόσο στις προτάσεις αυταρχικών λύσεων όσο και στην ανάπτυξη ανούσιων τεχνικών μάρκετινγκ.

Η κρίση του ΚΚ της Πορτογαλίας

Η ήττα των σοσιαλιστών δεν ήταν όμως η καταστροφή που είχαν φοβηθεί. Πέτυχαν μερικές νίκες, π.χ. στο Οπόρτο και εμπόδισαν το ΣΔΚ να κερδίσει την απόλυτη πλειοψηφία. Αλλά αυτό το αποτέλεσμα



οφείλεται περισσότερο στην ψήφο τακτικής ενάντια στον κίνδυνο η Δεξιά να πάρει την εξουσία παρά στις ίδιες τις αποδόσεις τους. Το κόμμα είχε αποφασίσει να αντικαταστήσει τον πρώην ηγέτη του και πρωθυπουργό Antonio Guterres με το Ferro Rodrigues ο οποίος υπηρέτησε ως συντονιστής της παλιάς ηγεσίας και γι' αυτό δυσκολεύτηκε πολύ να πείσει τους ψηφοφόρους ότι ο ίδιος δεν είχε εμπλοκή στα λάθη του παρελθόντος.

Το Μπλοκ της Αριστεράς ενισχύθηκε ως κίνημα που έχει ριζώσει σε όλη τη χώρα εξασφαλίζοντας σημαντικά αποτελέσματα σε σχεδόν κάθε μεγάλη πόλη και σε ορισμένες περιπτώσεις σχεδόν ξεπερνώντας το ΛΚ και το ΚΚ, έχασε όμως σχεδόν 1% των ψήφων του που είχε κερδίσει στις προηγούμενες εκλογές στη Λισσαβόνα, ακριβώς στα αριστερά στρώματα που είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στον πειρασμό να ψηφίζουν για λόγους τακτικής.

Ιδιαίτερα το ΚΚ (PCP) αποδυναμώθηκε απ' αυτόν τον παράγοντα. Η αργή εκλογική κάμψη του πήρε αυτήν τη φορά πιο σοβαρές διαστάσεις μοιάζοντας σχεδόν με κατάρρευση. Το ΚΚ έχασε 5 των 17 βουλευτών του όπως και τη θέση του ως «τρίτο κόμμα» της χώρας προς όφελος του ΛΚ που επίσης έχασε ψήφους. Και οι εσωτερικοί χωρισμοί ξεπέρασαν σε οξύτητα κάθε προηγούμενο. Λίγο μετά τις δημοτικές εκλογές περισσότερα από 500 μέλη συμπεριλαμβανομένης της πλειοψηφίας της κοινοβουλευτικής ομάδας του κόμματος απαίτησαν δημόσια τη σύγκληση έκτακτου συνεδρίου προκειμένου να συζητηθεί το ενδεχόμενο κυβερνητικού συνασπισμού με τους σοσιαλιστές, μια στάση που η «σκληροπυρηνική» ηγεσία την απορρίπτει. Ως συνέπεια των τελευταίων απογοητευτικών αποτελεσμάτων περισσότερες διαφωνίες άρχισαν να προκύπτουν.

Αντισταθείτε!

Αυτό είναι τώρα το σύνθημα μετά τα πρώτα μέτρα που η δεξιά κυβέρνηση ανακοίνωσε. Το πρόγραμμα βάσει του οποίου εκλέχθηκε, ήταν πολύ ασαφές και θα συναντήσει την πιο αποφασισμένη αντίσταση από το Μπλοκ της Αριστεράς, αφού οι υπόλοιπες δυνάμεις της Αριστεράς βρίσκονται σε κατάσταση εξαχρείωσης. Επίκεινται η επέκταση της επιλογής στο εκπαιδευτικό σύστημα, ένα φορολογικό σοκ που θα αντιμετωπίσει όλους, τους πλούσιους και τους φτωχούς, με τον ίδιο τρόπο, η ιδιωτικοποίηση της κρατικής τηλεόρασης, η σκλήρυνση του αστυνομικού κράτους, η κατάργηση των κοινωνικών κεκτημένων που κερδήθηκαν με δυσκολίες κατά τα περασμένα 7 χρόνια, περισσότεροι περιορισμοί της μετανάστευσης και των δικαιωμάτων των αλλοδαπών, το πάγωμα των μισθών στο δημόσιο τομέα και η συρρίκνωση των δαπανών για τις δημόσιες υπηρεσίες για να αντιμετωπιστούν τα δημόσια ελλείμματα, κι αυτά είναι μόνο η κορυφή του παγόβουνου που ήδη έχει ανακοινωθεί.

Τώρα είναι καθήκον του Μπλοκ της Αριστεράς, της μόνης δύναμης της Αριστεράς που ενισχύθηκε στις εκλογές, να αναλάβει την ηγεσία στην αντιπολίτευση ενάντια στην κυβέρνηση. Πρέπει επίσης να προκαλέσει την υπόλοιπη Αριστερά στην αναζήτηση των αιτιών για τα αποτελέσματα των εκλογών οι οποίες οδήγησαν στη νίκη της Δεξιάς. Το Μπλοκ έχει την ευθύνη να προωθήσει μια σειρά μαχών για μια πιο ανθρώπινη κοινωνία όπως η αποποινικοποίηση της έκτρωσης αφού γυναίκες εξακολουθούν να δικάζονται για τις εκτρώσεις, μάχες που μια αποθαρρυμένη Αριστερά δεν αποκλείεται να εγκαταλείψει αλλά μπορούν να συνεχιστούν σε μια άλλη κατάσταση. Αυτή η νέα κατάσταση δεν είναι αναγκαστικά λιγότερο ευνοϊκή. Η δεξιά κυβέρνηση βασίζεται σε μια συμφωνία συνασπισμού που μπορεί να αποδειχθεί ασταθής. Η κοινωνική βάση της είναι αδύναμη. Το από τα κυβερνητικά καθήκοντα απαλλαγμένο ΣΚ σίγουρα θα κλίνει να υιοθετήσει μια πιο αντιπολιτευόμενη στάση.

Εξάλλου η Δεξιά παίρνει την εξουσία σε μια νέα οικονομική συγκυρία όπου το μάννα εξ ουρανού της Ε.Ε. τελείωσε και η προβλεπόμενη κρίση έχει ήδη ξεκινήσει και θα φέρει κι άλλα μέτρα λιτότητας. Όλ' αυτά θα απαιτήσουν και θα καταστήσουν δυνατές νέες απαντήσεις και νέες κινητοποιήσεις από τα κοινωνικά κινήματα.

[Μετάφραση: Τάσος Γουδέλης]

* ***Ο Sergio Vitorino είναι μέλος του PSR (Σοσιαλιστικό Επαναστατικό Κόμμα, πορτογαλικό τμήμα της 4ης Διεθνούς) και του Μπλοκ της Αριστεράς***

Η Πρώτη Συνδιάσκεψη Συνδικαλιστών της Σοσιαλιστικής Συμμαχίας (Αγγλία)

Η συνδιάσκεψη των συνδικαλιστών οργανώθηκε από τη Σοσιαλιστική Συμμαχία το Σάββατο στις 16 Μαρτίου και σημείωσε εξαιρετική επιτυχία. Το Camden Centre ήταν κατάμεστο με 1038 εγγεγραμμένους αντιπροσώπους για την συνδιάσκεψη. Αποτέλεσε τη μεγαλύτερη συνδιάσκεψη συνδικαλιστικών στελεχών που πραγματοποιήθηκε τα τελευταία είκοσι χρόνια.

Στη πρωινή συνεδρίαση εκφράστηκε η οργή ενάντια στο κόμμα των Νέων Εργατικών. Εκφράστηκε μια καθολική επιθυμία να δουν τη πολιτικό καθεστώς των συνδικάτων να εκδημοκρατίζεται έτσι ώστε να αποκτούν το δικαίωμα του μέλους όχι μόνο αυτοί που ανήκουν στο Εργατικό Κόμμα αλλά και αυτοί που προέρχονται από άλλες οργανώσεις και γενικά όσοι αγωνίζονται για την αντιπροσώπευση της εργατικής τάξης και τη πολιτική των σωματείων. Οι υγειονομικοί υπάλληλοι από το Sunderland που απεργούν για τη μισθολογική τους υποβάθμιση έγιναν πανηγυρικά δεκτοί.

Η πρωινή συνεδρίαση συνεχίστηκε με συναντήσεις αντιπροσώπων κατά ομάδες στις οποίες αντιπροσωπεύτηκαν όλα τα μεγάλα σωματεία. Επακολούθησαν καρποφόρες συζητήσεις για τις μεθοδεύσεις των εκλογικών καθόδων στις διάφορες ειδικές περιστάσεις. Ο Derek Simpson ο αριστερός υποψήφιος που κατεβαίνει ενάντια στον Ken Jackson στην Amicus παρακολούθησε τη συζήτηση της ομάδας της Amicus.

Μετά το μεσημεριανό γεύμα η συνδιάσκεψη ασχολήθηκε με την υποστήριξη των απεργιών και τον αγώνα κατά των ιδιωτικοποιήσεων. Μια πανηγυρική υποδοχή επιφυλάχθηκε για τους 30 ταχυδρομικούς υπαλλήλους που έφτασαν στο χώρο της συνδιάσκεψης από την πορεία της CWU ενάντια στην ιδιωτικοποίηση των ταχυδρομείων. Ο εκλεγμένος γενικός γραμματέας της PCS απευθύνθηκε στη συνδιάσκεψη με την προσωπική του ιδιότητα και κάλεσε τους αντιπροσώπους να υποστηρίξουν τη διαδήλωση της πρωτομαγιάς ενάντια στις ιδιωτικοποιήσεις και στον πόλεμο. Οι ομιλητές από το Σκοτσέζικο Σοσιαλιστικό Κόμμα (SSP) και την Ιταλική Κομμουνιστική Επανίδρυση καθώς επίσης και ένας ομιλητής από την καμπάνια ενάντια στην αντεργατική νομοθεσία, έτυχαν ο καθένας ξεχωριστά μιας θερμής υποδοχής. Ο Bob Crow ο νεοεκλεγμένος γενικός γραμματέας της RMT έστειλε το χαιρετισμό του και την απολογία του για την απουσία του από τη συνδιάσκεψη.

Η συντριπτική πλειοψηφία των αντιπροσώπων έφυγαν από την συνδιάσκεψη με αναπτερωμένο το ηθικό και αποφασισμένοι περισσότερο από ποτέ να υποστηρίξουν μέσα στο εργατικό κίνημα τα επιχειρήματα για το τερματισμό του καθεστώτος του πολιτικού μονοπωλίου του Εργατικού Κόμματος. Πολλοί από αυτούς πρόκειται να βάλλουν υποψηφιότητες στις τοπικές εκλογές με τα ψηφοδέλτια της Σοσιαλιστικής Συμμαχίας το έμβρυο μιας σοσιαλιστικής εναλλακτικής λύσης απέναντι στο Εργατικό Κόμμα.

http://www.socialistalliance.net

Πότε επιτέλους θα κάνει (και) η αριστερά πολιτική για τη γλώσσα;

του Μιχάλη Καλαμαρά

Η γλώσσα μας ενώνει. Όταν η Άννα Διαμαντοπούλου, ελληνίδα επίτροπος στην ΕΕ πρότεινε με συνέντευξή της στην Καθημερινή της 18/11/01 την καθιέρωση της αγγλικής ως δεύτερης επίσημης γλώσσας της Ελλάδας, σύσσωμοι δεξιοί και αριστεροί βροντοφώναξαν κάτω τα χέρια από τη γλώσσα μας και αποσόβησαν τον κίνδυνο. Το Έθνος έστω και στιγμιαία ξεπέρασε τον ύποπτο διαχωρισμό αριστερά - δεξιά και τις κουλτουριάρικες αγκυλώσεις και ενώθηκε μπροστά στην απειλή. Ο Χρήστος Σαρτζετάκης προσέγγισε με το Ριζοσπάστη, ο Μιχάλης Παπαγιαννάκης και ο Γιάννης Πρετεντέρης τα βρήκαν με το Βύρωνα Πολύδωρα, η Μαριάννα Τζιαντζή (Πριν) και η Μαρώ Τριανταφύλλου (Εποχή) θύμιζαν κάτι από τους στρατηγούς ε. α. και τους φιλόλογους ιστορικούς συγγραφείς- τέως γυμνασιάρχες που κατακλύζουν με επιστολές την Εστία και την Καθημερινή, η Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων και ο Γεώργιος Μπαμπινιώτης συνάντησαν τον Αρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο (αυτή η τελευταία σύγκλιση δεν ήταν, είναι η αλήθεια, και πολύ αναπάντεχη). Το ΚΚΕ μάλιστα το πήρε τόσο πατριωτικά που αναγκάστηκε να απαντήσει με επανέκδοση μπροσούρας του Στάλιν του 1950 σχετικά με το μαρξισμό στη γλωσσολογία, ένθετης στον κυριακάτικο Ριζοσπάστη της 9ης Δεκεμβρίου.

Και όλα αυτά ξεκινώντας από μια λάθος βάση, ότι οι Έλληνες είναι οι περισσότερο γλωσσομαθείς στην Ευρώπη. Στην πραγματικότητα σύμφωνα με το Ευρωβαρόμετρο (Φλεβάρης 2001) στην Ελλάδα το 45% των κατοίκων μιλάει αγγλικά, αισθητά λιγότεροι από τη Σουηδία (81%), την Ολλανδία (80%) και τη Δανία (78%) αν και περισσότεροι από την Ιταλία (39%) την Ισπανία (36%) και την Πορτογαλία (36%).

Τι πρότεινε αλήθεια η Διαμαντοπούλου;

Χαρακτηριστικό στοιχείο και αυτού του εθνικού παροξυσμού είναι ότι **το πραγματικό περιεχόμενο της πρότασης Διαμαντοπούλου αγνοείται από τη συντριπτική πλειοψηφία των σχολιαστών της** καθώς αυτοί έχουν υπόψη τους την αρχική πολύ γενική πρότασή της στη συνέντευξη στην Καθημερινή και αδιαφορούν για τις επόμενες δηλώσεις της που συγκεκριμενοποιούν τι θα συνεπαγόταν αυτή η πρόταση. Έτσι συμπληρώνοντας με τη φαντασία τους ό,τι δεν έχουν ενδιαφερθεί να μάθουν μας λένε την άποψή τους για τη Διαμαντοπούλου: άλλοι δεν τη θεωρούν ελληνίδα, άλλοι πιστεύουν ότι θέλει να μας κάνει κλωνοποιημένα αμερικανάκια και άλλοι ότι είναι μια τυπική εκπρόσωπος του κοσμοπολιτισμού του κεφαλαίου.

Για τη Διαμαντοπούλου πάντως η αγγλική ως δεύτερη επίσημη γλώσσα σημαίνει ότι τα αγγλικά γίνονται ένα από τα βασικά μαθήματα στο σχολείο, κάποια από τα δευτερεύοντα (sic!) μαθήματα όπως η ψυχολογία, η ανθρωπολογία, κλπ. θα γίνονται στις τελευταίες τάξεις στα αγγλικά εξολοκλήρου, τα πανεπιστήμια θα μπορούν να κάνουν κάποια μαθήματα στα αγγλικά και να έχουν και εξολοκλήρου αγγλόφωνα τμήματα. Δε σημαίνει δηλαδή παράλληλη χρήση ελληνικών και αγγλικών σε όλες δραστηριότητες του κράτους. Κατά τη Διαμαντοπούλου η αναγκαιότητα αυτής της αλλαγής προκύπτει από την μια από την επικείμενη διεύρυνση της ΕΕ και τις 22 επίσημες γλώσσες που αυτό συνεπάγεται, από την αυξανόμενη χρήση του ίντερνετ και από τον κυρίαρχο ρόλο της αγγλικής στα Βαλκάνια και τη Μέση Ανατολή. Από την άλλη γιατί μέχρι τώρα η εκμάθηση γίνεται κυρίως έξω από το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα και δεν είναι ικανοποιητική ενώ δαπανώνται σημαντικά ποσά.

Ας σημειώσουμε εδώ ότι μέχρι τώρα (βλ. το πρόσφατο άρθρο της στο Βήμα 24/3/02) η Διαμαντοπούλου δεν έχει πάρει πίσω την πρότασή της για δεύτερη επίσημη γλώσσα. Έχει συγκεκριμενοποιήσει μόνο τι θα σήμαινε μια τέτοια αλλαγή και έχει εμπλουτίσει την επιχειρηματολογία της. Ακριβώς γιατί η έννοια της δεύτερης επίσημης γλώσσας σηματοδοτεί ένα ποιοτικό άλμα στην ακολουθούμενη γλωσσική πολιτική, ότι δε θα πρόκειται για μια απλή βελτίωση των όρων εκμάθησης.

Η γλωσσική πολιτική της Ελλάδας.

Η μέχρι σήμερα επίσημη πολιτική της κυβέρνησης είναι η ενίσχυση της πολυγλωσσίας στην ΕΕ με έμφαση και στις λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες όπου ανήκουν και τα ελληνικά και η ενίσχυση της διδασκαλίας των αρχαίων ελληνικών και των λατινικών. Η ελληνική αστική τάξη αξιοποιεί δηλαδή το επιχείρημα της πολυπολιτισμικότητας και του κύρους των ιστορικών της αναφορών για να υποβαθμίσει τη με όρους αγοράς ανισοτιμία της από τους ισχυρότερους από τους ευρωπαϊκούς καπιταλισμούς και να αναβαθμίσει τη θέση της στο διεθνή ανταγωνισμό. Ακόμα και αν αποτύχει στο στόχο της προώθησης της ελληνικής

γλώσσας, την εντάσσει στο οπλοστάσιό της ως διαπραγματευτικό χαρτί που μπορεί να εξασφαλίσει ανταλλάγματα και σε άλλους, μη- γλωσσικούς/ πολιτιστικούς τομείς. Με βάση αυτές τις θέσεις για τη γλωσσική πολιτική ο Ευθυμίου αποδοκίμασε την πρόταση Διαμαντοπούλου γιατί δεν καλλιεργεί την ισοτιμία όλων των ευρωπαϊκών γλωσσών.

Η Διαμαντοπούλου μετέχοντας στην υπερκρατική γραφειοκρατία των Βρυξελλών εξετάζει τα ζητήματα από διεθνή οπτική γωνία και έχει αντιληφτεί τα γλωσσικά ζητήματα που θέτει η παγκοσμιοποίηση και ειδικότερα η ευρωπαϊκή ενοποίηση. Από την άλλη αντιλαμβάνεται τα συγκεκριμένα προβλήματα που θέτει η οικοδόμηση της ΕΕ. Κατ' αρχήν την ανάγκη για ενοποίηση και σε γλωσσικό επίπεδο μιας διευρυμένης μάλιστα Ευρώπης με προώθηση για όλη την ΕΕ μιας κοινής γλώσσας (ή παραπάνω γλωσσών αλλά σε κάθε περίπτωση πολύ περιορισμένου αριθμού). Και η Διαμαντοπούλου επιδιώκει ό,τι εντείνει την ενοποίηση γιατί έχει ταχτεί με τη θέση του ΠΑΣΟΚ για μια Ευρώπη ομοσπονδιακή. Βλέπει το ζήτημα συγχρόνως και από την εθνική σκοπιά που εκπροσωπεί, δηλαδή με όρους εθνικών ανταγωνισμών, και βιάζεται να αποκτήσει η ελληνική οικονομία αυτό το συγκριτικό πλεονέκτημα. Τέλος δεν είναι απαλλαγμένη από δόσεις κοινωνικής ευαισθησίας και θέλει να δώσει περισσότερες ευκαιρίες για γλωσσομάθεια σε κομμάτια του πληθυσμού που θα υστερούσαν χωρίς τη βοήθεια του κράτους. Γι' αυτό προτείνει τα αγγλικά για δεύτερη επίσημη γλώσσα.

Μια τέτοια πρόταση δεν μπορεί να γίνει κατανοητή παρά στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, δεν είναι μόνο ότι η κατάρρευση του υπαρκτού άνοιξε νέες αγορές στα Βαλκάνια, δεν είναι οι από πριν υπαρκτές σχέσεις με τη Μέση Ανατολή, δεν είναι οι έντονες εμπορικές σχέσεις με τη δυτική Ευρώπη. Είναι ακριβώς η παγκοσμιοποίηση και οι περιφερειακές ολοκληρώσεις στις οποία οδηγεί, με πιο προωθημένο παράδειγμα την ΕΕ. Αυτή είναι η διαφορά που το ζήτημα δεν είναι πια οι ξένες γλώσσες αλλά η εκμάθηση της κατ' εξοχήν γλώσσας της παγκοσμιοποίησης ως βασικό καθήκον του κράτους όπως μέχρι πριν λίγα χρόνια είχε θέσει ως καθήκον του τη δημιουργία κοινής εθνικής γλώσσας είτε αυτή ήταν η καθαρεύουσα είτε η ομογενοποιημένη δημοτική -και το πέτυχε.

Η πρόταση της Διαμαντοπούλου, αν υιοθετηθεί ως κυβερνητική θέση, θα αποτελέσει μια στροφή στη γλωσσική πολιτική. Τα σχολεία δε θα κάνουν και αγγλικά αλλά η γλωσσομάθεια μετατρέπεται σε βασικό εκπαιδευτικό καθήκον του κράτους. Αυτό πρώτα και κύρια σημαίνει δεύτερη επίσημη γλώσσα. Και η αλλαγή αυτή θα έχει συνέπειες για τη γλωσσική στρατηγική της Ελλάδας. Από την υποστήριξη όλων των γλωσσών, όσους ομιλητές και αν έχουν, ως ισότιμες, δηλαδή ως γλώσσες που θα πρέπει να μαθαίνονται εξίσου, θα πέρναγε στην πριμοδότηση της αγγλικής ως διεθνούς γλώσσας και θα περιόριζε την εκμάθηση των μικρότερων γλωσσών σε όσους τις έχουν για μητρικές γλώσσες και σε ενδοευρωπαϊκές πολιτιστικές ανταλλαγές και όχι ως γλώσσες επικοινωνίας μεταξύ πολιτών από διαφορετικά ευρωπαϊκά κράτη. Όσο για τις κλασικές γλώσσες, αυτές αποτελούν μια σχετικά διακριτή περίπτωση αφού δεν προορίζονται για την επικοινωνία αλλά προβάλλονται ως στοιχεία ευρωπαϊκής ταυτότητας και για τις αξίες που φέρουν (και που υποτίθεται η μετάφραση δεν μπορεί να αποδώσει). Έτσι το κομμάτι αυτό της πολιτικής που προωθεί στην πραγματικότητα μια πανευρωπαϊκή εκπαιδευτική αντιμεταρρύθμιση, μια επιστροφή στο φορμαλισμό, δε θα θιχτεί.

Η τύχη της πρότασης Διαμαντοπούλου είναι συνυφασμένη με τις διαδικασίες δημιουργίας ευρωπαϊκού κράτους και ιδιαίτερα με την προοπτική αυτό να έχει ομοσπονδιακή μορφή.

Αριστερά, παγκοσμιοποίηση, γλώσσα.

Απέναντι σε όλα αυτά η αριστερά στην Ελλάδα τι θέση πήρε; Όπως ήδη επισημάνθηκε, πρωτοστάτησε στις καταγγελίες για εθνική προδοσία και βάλθηκε να αποδείξει γιατί αυτή σκέφτεται πιο γνήσια εθνικά από τη δεξιά και τους σοσιαλδημοκράτες. Στην πραγματικότητα αυτή η στάση δεν αποτέλεσε έκπληξη αλλά είναι συνέχεια μιας σαφούς πορείας μετά τη μεταπολίτευση.

Μετά την καθιέρωση της δημοτικής και την κατάργηση του πολυτονικού η αριστερά έχασε κάθε επιθετική αιχμή στα ζητήματα της γλώσσας. Το βασικό της αίτημα επιτεύχθηκε. Η δημοτική καθιερώθηκε ως η επίσημη γλώσσα του κράτους. Τα αρχαία από το πρωτότυπο, όμως, έμειναν το τελευταίο απόρθητο οχυρό της ουσίας της καθαρεύουσας και του γλωσσικού συντηρητισμού, δηλαδή του ελιτισμού από τη μια, που σημαίνει μια διάκριση -και γλωσσικής- μορφωμένων/ αμόρφωτων, και από την άλλη της απόδειξης της αδιάρρηκτης συνέχειας του ελληνισμού. Τα αρχαία δεν έπαψαν να διδάσκονται από το πρωτότυπο στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Από τη δεκαετία του '80 μάλιστα σημαντικά τμήματα της αριστεράς συνέχισαν να χρησιμοποιούν το πολυτονικό ως ένδειξη ποιότητας και άρχισαν να ανησυχούν και αυτά για τη φθορά της γλώσσας προβάλλοντος μια φανταστική γλωσσική Εδέμ του παρελθόντος και προτείνοντας ως αντίδοτο τους κάθε είδους γλωσσικούς αρχαϊσμούς. Κήρυξαν έτσι μια



Peter Bruegel, Ο πύργος της Βαβέλ
Για την εργατική τάξη, η δύναμη βρίσκεται στην ένωσή της

γλωσσική αντιμεταρρύθμιση προσπαθώντας να περιορίσουν τις κατακτήσεις της δημοτικής και με πραγματικό στόχο την έντονη κοινωνική ριζοσπαστικοποίηση, και ιδιαίτερα τη νεολαία (που μιλάει με 500, 200., κλπ. λέξεις). Ακολούθησε η υπεράσπιση της γλώσσας της Μακεδονίας και η όλη ρητορική υποχώρησε μόνο στα μέσα της δεκαετίας του '90 με την υποχώρηση της κοινωνικής ριζοσπαστικοποίησης και την απονομιμοποίηση του συντηρητικού εθνικιστικού νεοφιλελεύθερου μπλοκ και τη συνακόλουθη άμβλυνση της πολιτικής και κοινωνικής πόλωσης. Τα επεισόδιο όμως με τη Διαμαντοπούλου απέδειξε ότι παρόλη την υποχώρηση της ρητορικής για την απειλούμενη ελληνική, ένα σώμα γλωσσαμυντορικών θέσεων συνεχίζει να υπάρχει σταθερά αν και σε λανθάνουσα κατάσταση.

Η αριστερά λοιπόν **στην πλειοψηφία της υιοθέτησε μία προς μία της γλωσσικές απόψεις της δεξιάς και σταμάτησε να έχει δική της πολιτική για τη γλώσσα**. Η στάση της όμως απέναντι στην πρόταση Διαμαντοπούλου, ένα τελείως νέο ζήτημα, δεν εξηγείται μόνο από το αμαρτωλό εθνικιστικό παρελθόν της αν και το προϋποθέτει. Αυτό που κατεξοχήν μας εξηγεί τη στάση κατά τα άλλα αρκετά διαφορετικών ρευμάτων της αριστεράς είναι ότι η ελληνική αριστερά στη συντριπτική της πλειοψηφία δεν έχει απαντήσει επαρκώς στο ζήτημα της παγκοσμιοποίησης και ειδικότερα στις συνέπειες της ευρωπαϊκής ενσωμάτωσης της Ελλάδας. Δεν είναι προφανώς αυτό το θέμα μας εδώ. Αρκεί να σημειώσουμε ότι η αριστερά στην Ελλάδα αντιμετωπίζει την παγκοσμιοποίηση και την ΕΕ από τη σκοπιά της επιστροφής στο έθνος κράτος, ενώ το πραγματικό ζήτημα είναι η παγκοσμιοποίηση των κοινωνικών αγώνων και η προβολή άλλων παγκόσμιων και περιφερειακών πολιτικών λύσεων.

Αυτή η διαφορετική γενική πολιτική τοποθέτηση έχει ουσιαστικές επιπτώσεις για μια ειδικότερη πολιτική, τη γλωσσική πολιτική.

Αγγλικά σε ένα δημόσιο και δωρεάν σχολείο

Τα είδη της διαφωνίας ή της συμφωνίας που μπορεί να έχει κανείς με την πρόταση Διαμαντοπούλου στην ουσία είναι δύο ειδών: επί της αρχής και σε επιμέρους ζητήματα.

Δε θα διαφωνήσω επί της αρχής. Τα αγγλικά πρέπει να γίνουν δεύτερη επίσημη γλώσσα στην Ελλάδα. Ο πληθυσμός πρέπει να γίνει δίγλωσσος (στην περίπτωση που η πρώτη γλώσσα είναι τα ελληνικά, δεν μπαίνουμε εδώ στο πολυπλοκότερο πρόβλημα μειονοτήτων και μεταναστών). Και αυτό για τους εξής λόγους.

Πρώτα απ' όλα, καμία γλώσσα δεν είναι αιώνιο χαρακτηριστικό του ενός ή του άλλου πληθυσμού. Από γενιά σε γενιά αλλάζει και όντως η ιστορία της δημιουργίας εθνών κρατών είναι η ιστορία αλλαγών και στη γλωσσική συνείδηση, στις γλωσσικές πρακτικές: από άλλες γλώσσες στην κυρίαρχη εθνική, από τις διαλέκτους στην κοινή. Η μονογλωσσία εξάλλου (και) στην Ελλάδα είναι αποτέλεσμα κρατικής πολιτικής. Στην περίπτωση μάλιστα των προσπαθειών για μετατροπή του δίγλωσσου (ελληνικά-σλαβομακεδονικά) πληθυσμού της Μακεδονίας σε βασικά μονόγλωσσο (ελληνικά) είναι αποτέλεσμα και καταστολής. Από αυτή την ιστορική σκοπιά δεν υπάρχει κάποιος λόγος ένας πληθυσμός που είναι μονόγλωσσος να παραμείνει μονόγλωσσος.

Ισότητα στις γλώσσες δεν υπάρχει αλλά η ισότητα αφορά αποκλειστικά και μόνο τους ανθρώπους. Έτσι στα εθνικά κινήματα π.χ. η εκπαίδευση στη μητρική γλώσσα αποτελεί συνήθως αναπόσπαστο κομμάτι της εθνικής αυτοδιάθεσης. Δεν μπορούν όμως όλες οι γλώσσες να χρησιμοποιούνται για την διεθνή επικοινωνία ακριβώς λόγω της φύσης αυτής της επικοινωνίας. Με αυτή την έννοια δεν μπορούν να είναι όλες οι γλώσσες ίσες. Το ποιες γλώσσες γίνονται διεθνείς έχει να κάνει με το ποια κράτη είναι ισχυρότερα. Αλλά το πρόβλημα του σημερινού κόσμου δεν είναι ότι ο Μπους μιλάει αγγλικά. Και το ζήτημα δεν είναι να είναι κανείς ιμπεριαλιστής στα ελληνικά και όχι στα αγγλικά και τα ελληνικά δε σε κάνουν καθόλου λιγότερο ιμπεριαλιστή. Αντίθετα αν μεταθέτουμε την αντιπαράθεση στη γλώσσα μετατρέπουμε τα κοινωνικά ζητήματα σε ζητήματα πολιτιστικών συγκρούσεων, σε ζητήματα ταυτότητας,

σε ζητήματα εθνικά. Και το εθνικό ζήτημα στην Ελλάδα είναι λυμένο προ πολλού. Δεν πρέπει να θέλουμε να αντιστρέψουμε λοιπόν την σημερινή εξάπλωση συγκεκριμένων γλωσσών σα διεθνών. Η επικοινωνία δεν μπορεί να γίνει πραγματικότητα για εκατοντάδες εκατομμύρια και δισεκατομμύρια ανθρώπους με το να μισομαθαίνει ο καθένας ό,τι ξένη γλώσσα του έρθει. Αναγκαστικά χρειάζονται μια, δύο, τρεις διεθνείς γλώσσες. Ο μετασχηματισμός του κόσμου όμως δε γίνεται από μηδενική βάση αλλά δεν μπορεί παρά να παίρνει υπόψη του τις ιστορικά συσσωρευμένες ανθρώπινες ικανότητες. Εκ των πραγμάτων θα βασιστεί στις υπάρχουσες διεθνείς γλώσσες, στις ήδη ανεπτυγμένες γλωσσικές ικανότητες, δηλαδή πρώτα απ' όλα στα αγγλικά ή π.χ. στη Λατινική Αμερική τα ισπανικά.

Αντίθετα, τη γλώσσα που οι πρόσφατοι άρχοντες του κόσμου φρόντισαν να διαδοθεί θα τη στρέψουμε εναντίον τους. Προϋποθέτω ότι στη νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση (πρέπει να) θέλουμε να αντιτάξουμε την παγκοσμιοποίηση των κοινωνικών αγώνων, το διεθνισμό, όχι την επιστροφή στο έθνος - κράτος. Με τα αγγλικά μπορεί να λειτουργήσει μια ενοποιημένη διεθνής κεφαλαιαγορά, μπορεί να λειτουργήσει μια πολυεθνική, μπορεί να διοικηθεί ένας νατοϊκός στρατός. Με τα αγγλικά όμως μπορεί να λειτουργήσει το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ, το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ, ένα ενιαίο ευρωπαϊκό αριστερό κόμμα, να οργανωθεί μια πανευρωπαϊκή απεργία, μια πανευρωπαϊκή διαδήλωση. Στην ίδια γλώσσα μπορεί να εκφραστεί η ευρωπαϊκή αστική τάξη και μπορεί να εκφραστεί και η ευρωπαϊκή εργατική τάξη.

Τέλος, το ότι το κράτος πρέπει να αναλάβει τη συστηματική και γενικευμένη αγγλομάθεια, επιλογή που κωδικοποιείται στην έννοια της δεύτερης επίσημης γλώσσας, είναι αναγκαία προϋπόθεση για όσους δεν πιστεύουν στην μεταφυσική του ιδιώτη και του καταφερτζή Έλληνα Βαλκάνιου. Αν η αγγλομάθεια αφεθεί στη διακριτική ευχέρεια της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, αγγλικά θα μαθαίνουν όσοι έχουν να πληρώσουν τα φροντιστήρια και τα ιδιωτικά σχολεία. Το πραγματικό πρόβλημα που τίθεται στην ελληνική κοινωνία με το σημερινό βαθμό ενσωμάτωσής της στην ΕΕ δεν είναι αν θα μάθουμε αγγλικά ή όχι αλλά πόσο καλά θα τα μάθουμε και αν θα τα μάθουμε στο φροντιστήριο ή στο σχολείο.

Με βάση τα παραπάνω επιχειρήματα η αριστερά στην Ελλάδα πρέπει επί της αρχής να υιοθετήσει την πρόταση Διαμαντοπούλου. Η Διαμαντοπούλου έκανε την πρότασή της κυρίως παρακινημένη από τα προβλήματα που είχε η τάδε πανευρωπαϊκή επιχείρηση που έπρεπε να μεταφράσει τα χαρτιά που εξασφαλίζουν τις πατέντες της σε τόσες γλώσσες ή από τις δυσχέρειες που έχει η 3Ε (Coca Cola Beverages) λειτουργώντας εργοστάσια συγχρόνως στην Ελλάδα και τη Βρετανία. Το ζήτημα όμως είναι άλλο: **Είτε θέλουμε να υπηρετήσουμε τον καπιταλισμό είτε να τον ανατρέψουμε τα αγγλικά μας χρειάζονται**. Και χρειαζόμαστε καλά αγγλικά για να επικοινωνούμε πραγματικά και χρειαζόμαστε να τα μαθαίνουμε στο δημόσιο σχολείο.

Πέρα από τη συμφωνία επί της αρχής με την πρόταση Διαμαντοπούλου τα επιμέρους αλλά πολύ σημαντικά ζητήματα εκκρεμούν. Και πρώτα απ' όλα, παρόλο που το σχολείο και το κράτος αναλαμβάνει την αγγλομάθεια, πρέπει να δούμε πώς πρέπει να είναι αυτό το σχολείο για να πετύχει σε αυτό το σκοπό. Όλα τα ζητήματα που θέτει το εκπαιδευτικό κίνημα για μια πραγματική βελτίωση της εκπαίδευσης είναι σχετικά. Ιδιαίτερη βαρύτητα όμως έχει εδώ το ζήτημα της χρηματοδότησης. Πιο απλά: ξένες γλώσσες δε μαθαίνονται με 30 μαθητές ανά τάξη και με δύο ώρες τη βδομάδα. Άρα δε μαθαίνονται χωρίς γενναίες προσλήψεις καθηγητών ξένων γλωσσών. Και αν δε χρηματοδοτηθεί επαρκώς το δημόσιο σχολείο, ο δρόμος για νέα άνθιση των φροντιστηρίων είναι ανοιχτός. Η πολιτική του κοινωνικού νεοφιλελευθερισμού που ακολουθεί η σοσιαλδημοκρατία και στα θέματα της εκπαίδευσης δε μας επιτρέπει να αισιοδοξούμε. Και πάλι όμως το αίτημα πρέπει να είναι όχι η αντίθεση στην καθιέρωση δεύτερης επίσημης γλώσσας αλλά ότι θέλουμε αγγλικά σε ένα σχολείο πραγματικά δημόσιο και πραγματικά δωρεάν. Αυτό είναι το κύριο ζήτημα που πρέπει να θέσει η αριστερά σχετικά με την πρόταση Διαμαντοπούλου.

Τελειώνοντας, ας επισημάνουμε ότι η αριστερά για να ανακτήσει το ρόλο της ως πρωτοπόρα και ριζοσπαστική δύναμη στο χώρο της εκπαίδευσης και της γλώσσας πρέπει να συνειδητοποιήσει ότι **μια νέα γλωσσική μεταρρύθμιση μένει να γίνει**. Αυτή η νέα μεταρρύθμιση, πέρα από την καθιέρωση της αγγλικής ως δεύτερης επίσημης γλώσσας, περιλαμβάνει την κατάργηση της διδασκαλίας των αρχαίων από το πρωτότυπο στη μέση εκπαίδευση και την ορθογραφική μεταρρύθμιση, ζητήματα για τα οποία θα χρειαστεί να επανέλθουμε. Τέτοιες προτάσεις πρέπει να υιοθετηθούν από κόμματα και οργανώσεις της αριστεράς, αριστερές συνδικαλιστικές παρατάξεις ιδιαίτερα στο χώρο της εκπαίδευσης και φοιτητικές παρατάξεις ιδιαίτερα στις καθηγητικές σχολές.

Η Νίκη της Επανάστασης Σε Μια Χώρα

του Νίκου Μενεγάκη

Μια σημαντική αλλά επιλεκτική αποσταλινοποίηση της Αριστερής Ανασύνταξης

Σε όλη τη διάρκεια του εβδομηντάχρονου «μεσαίωνα» της σταλινικής κυριαρχίας πάνω στο παγκόσμιο εργατικό κίνημα, μια σειρά από βάναυσες διαστρεβλώσεις-παραποιήσεις της μαρξιστικής θεωρίας αλλά και της ιστορίας του ίδιου του επαναστατικού και του εργατικού κινήματος με χαλκευμένα ψέματα και συκοφαντίες καλλιεργήθηκαν και επιβλήθηκαν σαν αναμφισβήτητες αλήθειες πάνω σε ολόκληρες γενιές αγωνιστών από τους «επίσημους μαρξιστές»-απολογητές της σταλινικής ηγεσίας. Το τεράστιο κύρος της σταλινικής εξουσίας από τη μια μεριά και η απειλή της αμείλικτης και απόλυτης τιμωρίας που επιφυλάσσονταν για τους «αντιφρονούντες» από την άλλη κατόρθωσαν να επιβάλλουν σε αριστερούς ηγέτες εργατικών κομμάτων (τις περισσότερες φορές «διορισμένους» από τη Μόσχα) και σε αριστερούς διανοούμενους και επιστήμονες εξαρτημένους έμμεσα ή άμεσα από τους σταλινικούς μηχανισμούς, το θλιβερό καθήκον να υπερασπίζονται, να επαναλαμβάνουν και να αναπαράγουν μια ατελείωτη σειρά από ψέματα, συκοφαντίες και διαστρεβλώσεις. Η διαρκής επαγρύπνηση και η παραγωγή ψευδών ήταν απολύτως απαραίτητη για να διατηρείται ο έλεγχος του παγκόσμιου κομμουνιστικού κινήματος από το σταλινικό κέντρο. Η «καταπολέμηση» της μαρξιστικής θεωρίας της διαρκούς επανάστασης και του τροτσκισμού από την σταλινική γραφειοκρατία δεν αποτέλεσε μια απλή θεωρητική διαμάχη όπως φαίνεται να νομίζουν πολλοί σημερινοί ιστορικοί και θεωρητικοί που προσεγγίζουν το ζήτημα του εκφυλισμού της Οκτωβριανής επανάστασης. Οι σταλινικές συκοφαντίες αποτέλεσαν το πρόσχημα για τη πολιτική και φυσική εξόντωση των επαναστατών στα πλαίσια του αδυσώπητου εμφύλιου πολέμου ανάμεσα στους γραφειοκράτες σφετεριστές της σοβιετικής εξουσίας και στους υπερασπιστές της οκτωβριανής επανάστασης.

Η άποψη για τη δυνατότητα εγκαθίδρυσης του σοσιαλισμού σε μια μόνο χώρα μπορεί να προβάλλεται σήμερα από τους εναπομείναντες σταλινικούς απολογητές σαν μια απλή θεωρητική επεξεργασία, στην πραγματικότητα όμως αποτελεί ζήτημα κλειδί για τη γέννηση της σταλινικής γραφειοκρατίας, την αναρρίχηση και την αγκίστρωση της στην εξουσία του εργατικού κράτους από τις αρχές της δεκαετίας του 20. Μια δυναμική εξάπλωση της προλεταριακής επανάστασης στις ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες αντιπροσώπευε πάντοτε ένα θανάσιμο κίνδυνο για τη σταλινική γραφειοκρατία.

Η «καταπολέμηση» του «τροτσκισμού» μπορεί να εμφανίστηκε σαν μια ιδεολογική αντιπαράθεση στη κορυφή του ΚΚΣΕ στα μέσα της δεκαετίας του 20, εξελίχθηκε όμως ταχύτατα σε μια μαζική εκκαθάριση του κόμματος, σε μαζικές διώξεις της Αριστερής Αντιπολίτευσης και στη συνέχεια σε μια σειρά από άγριες σφαγές και αποτρόπαια εγκλήματα μέσα στις γραμμές του ΚΚΣΕ πρώτα και του παγκόσμιου κομμουνιστικού κινήματος στη συνέχεια. Τη δεκαετία του 30 η σφαγή επεκτάθηκε ακόμα και μέσα στις γραμμές της ίδιας της σταλινικής φράξιας εξαλείφοντας κάθε επαναστατική ανάμνηση και επιβάλλοντας την αιματοβαμμένη μονοκρατορία του Στάλιν πάνω στις ορδές των εκφυλισμένων σοβιετικών γραφειοκρατών.

Το ενδιαφέρον για την ιστορία του εργατικού και του κομμουνιστικού κινήματος από την πλειοψηφία των στελεχών και των οργανώσεων της ελληνικής σταλινογενούς αριστεράς φαίνεται να έχει αρχίσει να αναζωπυρώνεται τώρα, μετά από δώδεκα ολόκληρα χρόνια από την κατάρρευση των σταλινικών γραφειοκρατιών. Το γεγονός αυτό δεν είναι βέβαια άσχετο με την νέα περίοδο ανάκαμψης του εργατικού και του νεολαιίστικου κινήματος που ξαναβάζουν επιτακτικά τα ζητήματα της ανασυγκρότητησης των επαναστατικών κομμάτων και φυσικά απαιτούν με αγωνία απαντήσεις στα παλαιότερα κρίσιμα ερωτήματα.

Ωστόσο αποδεικνύεται πως μια νέα ανάγνωση της ιστορίας δεν επαρκεί για να οδηγήσει από μόνη της αυτόματα στο ολοκληρωτικό ξεπέρασμα των κυρίαρχων (εδώ και εβδομήντα χρόνια) αντιλήψεων και προκαταλήψεων. Η νέα ανάγνωση συνήθως οδηγεί σε μια προσπάθεια μερικής επανεξέτασης κάποιων επιμέρους στρεβλών σταλινικών αντιλήψεων. Η νέα ανάγνωση θα πρέπει να συνοδευτεί και με μια νέα περίοδο ανόδου του κινήματος μέσα στην οποία θα ξαναδοκιμαστούν και θα επιβεβαιωθούν οι κριτικές θέσεις και οι μαρξιστικές αντιλήψεις.

Η επανεξέταση της ιστορίας τις περισσότερες φορές γίνεται χωρίς να προσεγγίζονται άμεσα οι «καταραμέ-

νες» απόψεις των χθεσινών ιδεολογικών «εχθρών» (δηλαδή του Τρότσκι και της Αριστερής Αντιπολίτευσης). Ο πραγματικός ιστορικός τους ρόλος, οι πραγματικές πολιτικές τους απόψεις και κυρίως η υπεράσπιση από μέρους τους της μαρξιστικής επαναστατικής παράδοσης μέσα στην ταραγμένη εποχή της σταλινικής ανόδου και παντοδυναμίας δεν είναι γνωστές ή ακόμη και κατανοητές για τους περισσότερους μελετητές που έχουν διαπαιδαγωγηθεί μέσα στη σταλινική σχολή.

Ο Κ. Μπατίκας στο άρθρο του «Η Νίκη της Επανάστασης και η Παγκόσμια Ολοκλήρωση της» στο τεύχος 19/20 της Αριστερής Ανασύνταξης πραγματοποιεί μια μεθοδική και ολοκληρωμένη παρουσίαση του ζητήματος και αποκαλύπτει τόσο την σταλινική διαστρέβλωση των κειμένων του Μαρξ του Εγκελς και του Λένιν αντιπαραβάλλοντας αποσπάσματα και αναλύοντας με απλό και κατανοητό τρόπο τις σχετικές έννοιες και τους όρους της «νίκης της επανάστασης με τη στενή έννοια σε μια χώρα» και της «νίκης του σοσιαλισμού με την πλατιά έννοια» της κατάκτησης δηλαδή μιας αταξικής και ακρατικής κοινωνίας. Ακόμη περισσότερο ο Κ. Μπατίκας οδηγείται τελικά στην αναγνώριση της γενεσιουργού αιτίας των «θεωρητικών» σταλινικών διαστρεβλώσεων που δεν είναι άλλη όπως αναφέραμε και παραπάνω από την ίδια την λυσσασμένη μάχη για την επιβίωση της γραφειοκρατίας. Ειναι γεγονός ότι μια τέτοια ανάλυση ξεπερνάει κατά πολύ τις συνηθισμένες θέσεις των σταλινογενών ρευμάτων που παραμένουν συνήθως εγκλωβισμένα στην «εθνοκεντρική» θεώρηση και προσεγγίζει σημαντικά τις θέσεις του επαναστατικού μαρξισμού. Το γεγονός αυτό από μόνο του πιστεύουμε ότι αποτελεί μια σπουδαία ένδειξη των ιδεολογικών τάσεων που αναπτύσσονται καθώς η ανάμνηση της σταλινικής παντοδυναμίας ξεθωριάζει και μεγάλος αριθμός αγωνιστών επιτέλους αρχίζει να απαλλάσσεται από τη βαριά σκιά του σταλινισμού και με καθαρό μυαλό αναζητάει τις ρίζες της κακοδαιμονίας. Όμως η σκέψη και η γνώση του συγγραφέα φαίνεται να σταματούν μπροστά σε κάποια όρια που χαράζουν οι κληρονομημένες από το σταλινικό παρελθόν προκαταλήψεις του. Έτσι αποδέχεται αβασάνιστα κάποιες από τις σταλινικές συκοφαντίες που εκτοξεύθηκαν εναντίον του «τροτσκισμού» και του Τρότσκι και που καλλιεργήθηκαν και αυτές συστηματικά σαν αναμφισβήτητες ιστορικές αλήθειες.

Η «σύγκρουση» του Λένιν με το Τρότσκι για τη συνθήκη του Μπρεστ Λιτόφσκ, η θέση του Τρότσκι για τα συνδικάτα, η «υποβάθμιση» της αγροτιάς από τον «τροτσκισμό». Οι «θρυλικές» πλέον αυτές κατηγορίες που χαλκεύτηκαν από τον σταλινισμό επαναλαμβάνονται (σε χαμηλούς τόνους είναι αλήθεια) στο κείμενο



του Κ. Μπατίκα χωρίς όμως να εξετάζονται καθόλου τα επιχειρήματα της άλλης πλευράς όπως θα περίμενε κανένας από έναν τόσο συστηματικό και μεθοδικό ερευνητή. Αρκεί να ανατρέξει κανένας στη βιβλιογραφία του κειμένου για να διαπιστώσει ότι όλες οι πηγές του συγγραφέα (εκτός από μία) προέρχονται από τις «επίσημες» εκδόσεις του ΚΚΣΕ και του ΚΚΕ.

Η απομόνωση των διαφωνιών πάνω σε σοβαρά ζητήματα τακτικής μεταξύ του Λένιν και του Τρότσκι, από τα επαναστατικά ιστορικά γεγονότα που συνέβαιναν και τη συνολική πολιτική συγκυρία της συγκεκριμένης περιόδου, μπορεί να δημιουργήσει μια εντελώς λαθεμένη εντύπωση στον αναγνώστη. Ακόμη περισσότερο όταν η διόγκωση της διαφωνίας έχει συστηματικά καλλιεργηθεί ολόκληρες δεκαετίες και «εμπλουτισθεί» κατάλληλα από την σχολή των σταλινικών φαλκιδευτών της ιστορίας. Η μόνη απάντηση στον ψεύτικο εντυπωσιασμό νομίζουμε ότι μπορεί να είναι από μέρους μας μια (περιορισμένη και ελλιπής μέσα στα πλαίσια ενός άρθρου) απόπειρα να μεταφέρουμε το κλίμα της συγκεκριμένης ιστορικής στιγμής. Σε κάθε περίπτωση η προσπάθεια προσέγγισης και βαθύτερης κατανόησης των κρίσιμων στιγμών της Ρώσικης Επανάστασης και των καμπών της σταλινικής αντεπανάστασης θα αποτελεί ένα ανεκτίμητο μάθημα για όλους μας και μια πολύτιμη παρακαταθήκη για τους αγώνες που έρχονται.

Μπρεστ Λιτόβσκ

Όλοι οι μπολσεβίκοι ηγέτες και τα στελέχη του κόμματος, χωρίς καμιά εξαίρεση, αμέσως μόλις βγήκαν από την Οκτωβριανή επανάσταση έστρεψαν τη προσοχή τους με αγωνία στην σπαρασσόμενη Ευρώπη περιμένοντας να ακούσουν τον απόηχο που προκάλεσε η ρώσικη επανάσταση μέσα στις εργατικές μάζες που εξακολουθούσαν την αλληλοσφαγή στα απέραντα πεδία των μαχών του ΑΕ παγκόσμιου πολέμου. Προ-

κειμένου να ενισχύσουν και να επιταχύνουν τις διεργασίες που συντελούνταν στη συνείδηση των ευρωπαϊκών εργατικών μαζών προχώρησαν αμέσως στις 26 Οκτώβρη χωρίς κανένα δισταγμό στην μονομερή κατάπαυση του πυρός στο μέτωπο και στη 7 Νοέμβρη πρότειναν τη σύναψη μιας χωριστής ειρήνης με τις δυνάμεις του Γερμανοαυστριακού άξονα. Ταυτόχρονα προχώρησαν στην δημοσίευση όλων των μυστικών διπλωματικών συμφωνιών που είχε συνάψει η τσαρική κυβέρνηση με τους συμμάχους της και στην έκδοση μιας σειράς διπλωματικών ανακοινώσεων που καμιά σχέση δεν είχαν με την συνηθισμένη γλώσσα της αστικής διπλωματίας αλλά προσπαθούσαν να απευθυνθούν άμεσα στη συνείδηση των ευρωπαϊκών εργατικών μαζών. Παράλληλα απελευθέρωσαν όλους τους γερμανούς και αυστριακούς αιχμαλώτους εφοδιάζοντας τους με επαναστατική προπαγάνδα και διέθεσαν όσους πόρους μπορούσαν στην έκδοση και την άμεση διανομή στο μέτωπο γερμανόφωνων επαναστατικών φυλλαδίων προκαλώντας το γερμανικό επιτελείο να κάνει και αυτό το ίδιο από τη μεριά του απευθυνόμενο στους Ρώσους στρατιώτες.

Οι Αγγλογάλλοι «σύμμαχοι» της Αντάντ αντιμετώπισαν την νέα επαναστατική κυβέρνηση με έκπληξη και καχυποψία καθώς με τη κοντόφθαλμη αστική πολιτική οπτική υπέθεταν (και φυσικά προπαγάνδιζαν συστηματικά και με κάθε τρόπο αφού αυτό τους συνέφερε) ότι οι μπολσεβίκοι καθοδηγούνταν από το γερμανικό επιτελείο του οποίου αποτελούσαν απλώς ένα μυστικό «δάκτυλο».

Από την άλλη μεριά οι κυβερνήσεις του Γερμανοαυστριακού Άξονα οπωσδήποτε ενδιαφέρονταν για μια χωριστή ειρήνη με την επαναστατική κυβέρνηση που θα αποδέσμευε τα καταπονημένα στρατεύματα τους από το ανατολικό μέτωπο, θα τους επέτρεπε να τα μεταφέρουν στα άλλα μέτωπα του πολέμου και θα επέβαλλαν στους μπολσεβίκους μια σειρά από εξευτελιστικούς όρους. Ταυτόχρονα όμως έβλεπαν τον θανάσιμο κίνδυνο που αντιπροσώπευε για αυτούς η ρωσική επανάσταση με την άμεση «μόλυνση» των ίδιων των στρατευμάτων τους στο ανατολικό μέτωπο από το πνεύμα της επανάστασης και την εξάπλωση του στα μετόπισθεν.

Το αποκλειστικό λοιπόν κριτήριο για τη χάραξη της εξωτερικής πολιτικής της επαναστατικής κυβέρνησης τους πρώτους μήνες της εργατικής εξουσίας ήταν να κερδιθεί ο απαραίτητος πολύτιμος χρόνος που θα επέτρεπε την προώθηση της εργατικής εξέγερσης πέρα από τα σύνορα. Αναχωρώντας για το Μπρεστ Λιτόφσκ στις 8 Δεκεμβρίου όπου είχαν αρχίσει ήδη πριν από 15 ημέρες οι ειρηνευτικές συνομιλίες ανάμεσα στις διπλωματικές αντιπροσωπείες, ο Τρότσκι απευθυνόμενος σε μια ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής των Σοβιέτ, του Σοβιέτ και της επιτροπής του Συμβουλίου της πόλης της Πετρούπολης και της ηγεσίας των συνδικάτων συνόψισε όλη την δραματική αγωνία αλλά και το μεγαλείο της ιστορικής στιγμής:

«Αληθινά αυτός ο πόλεμος έχει αναδείξει την θέληση και την αντοχή των ανθρώπων που τους επιτρέπουν να υπομένουν ανήκουστα μαρτύρια. Όμως επίσης έχει καταδείξει την βαρβαρότητα που διατηρείται ακόμη στον σύγχρονο άνθρωπο. Αυτός, ο κυρίαρχος της φύσης, έχει κατεβεί μέσα σε χαντάκια που μοιάζουν με τάφους και από εκεί κρυφοκοιτάζει μέσα από μικρές τρύπες, σαν μέσα από ένα κελί φυλακής και παραμονεύει για τους συνανθρώπους του, τα μελλοντικά του θηράματαΤόσο χαμηλά ξέπεσε το ανθρώπινο είδοςΚαταθλιβόμαστε από αισθήματα ντροπής για τους λαούς, για τη σάρκα τους, για το πνεύμα τους, για το αίμα τους, όταν σκεφτόμαστε ότι οι λαοί που πέρασαν από τόσες φάσεις πολιτισμού Χριστιανισμό, απολυταρχία, κοινοβουλευτική δημοκρατία οι λαοί που γνώρισαν τις ιδέες του σοσιαλισμού, σκοτώνουν ο ένας τον άλλον σαν άθλιοι σκλάβοι κάτω από το μαστίγιο των εξουσιαστών. Εάν πρόκειται το αποτέλεσμα αυτού του πολέμου να είναι μόνο η επιστροφή των λαών στο μαντρί τους για να μαζεύουν τα ψίχουλα που θα πέφτουν από τα τραπέζια των κυρίαρχων τάξεων, εάν πρόκειται αυτός ο πόλεμος να τελειώσει με θρίαμβο του ιμπεριαλισμού, τότε η ανθρωπότητα θα αποδεικνύονταν ανάξια των ίδιων των παθημάτων της και της τεράστιας πνευματικής της προσπάθειας που χτίσθηκε μέσα στις χιλιετίες. Αλλά κάτι τέτοιο δεν πρόκειται να συμβεί δεν μπορεί να συμβεί.

Έχοντας υψωθεί πάνω από τους πρώην χωροφύλακες της Ευρώπης ο Ρώσικος λαός διακηρύσσει την θέληση του να μιλήσει στα ένοπλα αδέλφια του όχι με τη γλώσσα των όπλων αλλά με αυτήν της διεθνούς αλληλεγγύης των εργατών Το γεγονός αυτό δεν μπορούν να το αποκρύψουν από τις λαϊκές μάζες όλων των χωρών. Αργά ή γρήγορα θα ακούσουν τη φωνή μας, θα έλθουν κοντά μας και θα μας δώσουν ένα χέρι βοήθειας. Αλλά ακόμη και εάν οι εχθροί των λαών πρόκειται να μας κυριεύσουν και να μας εξαφανίσουν η μνήμη μας θα περνάει από γενιά σε γενιά και θα παραδειγματίζει τις επόμενες γενιές για νέους αγώνες. Οπωσδήποτε η θέση μας θα ήταν πολύ πιο εύκολη εάν οι λαοί της Ευρώπης είχαν ξεσηκωθεί μαζί μας και αν τώρα έπρεπε να συνομιλήσουμε όχι με τον στρατηγό Χόφμαν και τον κόμη Τσέρνιν αλλά με τον Καρλ Λήμπκνεχτ, την Κλάρα Ζέτκιν και την Ρόζα Λούξεμπουργκ. Αυτό όμως δεν έγινε. Και δεν είναι δυνατό να κατηγορηθούμε για αυτό. Τα αδέλφια μας στη Γερμανία δεν μπορούν να μας κατηγορήσουν ότι εμείς επικοινωνήσαμε με τον Κάιζερ, τον θανάσιμο εχθρό

τους, πίσω από τη πλάτη τους. Εμείς θα συνομιλήσουμε μαζί του σαν αντίπαλοι εμείς δεν πρόκειται να απαλύνουμε το μίσος μας ενάντια στον τύραννο...»

Τα πρακτικά των διαπραγματεύσεων δημοσιεύονταν αμέσως στον επαναστατικό τύπο προκαλώντας ένα κύμα αγανάκτησης και οργής στους εργάτες και στα μέλη του κόμματος για τους εξευτελιστικούς όρους που προσπαθούσε να επιβάλλει ο άξονας. Η ιδέα κήρυξης ενός «επαναστατικού πολέμου» μέχρις εσχάτων κέρδιζε τη πλειοψηφία των μεσαίων στελεχών του μπολσεβίκικου κόμματος και το σύνολο των οπαδών του κόμματος των αριστερών σοσιαλεπαναστατών, χωρίς όμως να εξετάζουν την πραγματικά χαοτική κατάσταση του στρατού και την ουσιαστική διάλυση του μετώπου από τη μεριά των ρωσικών χαρακωμάτων μετά από την επανάσταση. Στη σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής στις 11 Ιανουαρίου, η τάση αυτή εκφράσθηκε από τους αυτοαποκαλούμενους «Αριστερούς Κομμουνιστές» με επικεφαλής τον Μπουχάριν που υποστήριζαν ότι η αποδοχή των όρων του Κάιζερ (ξεπούλημα της Πολωνίας) θα αποτελούσε ένα πισώπλατο χτύπημα στο Γερμανικό και το Αυστριακό προλεταριάτο. Ακόμη περισσότερο η τάση αυτή ενισχύονταν καθώς έφταναν πληροφορίες για προετοιμασίες των πρώτων μεγάλων αντιπολεμικών κινητοποιήσεων στην Βιέννη.

Ο Λένιν αντίθετα στέκονταν πολύ σκεπτικός απέναντι στην πιθανότητα μιας άμεσης επαναστατικής κινητοποίησης στην κεντρική Ευρώπη, συνυπολογίζοντας την ανύπαρκτη δύναμη του «επαναστατικού στρατού» και φοβούμενος μια συντριπτική για την ρώσικη επανάσταση προέλαση κάποιων επίλεκτων τμημάτων του γερμανικού στρατού, πίεζε φορτικά την ηγεσία του κόμματος για την υπογραφή μιας άμεσης συνθήκης ειρήνης με οποιουσδήποτε όρους.

Ο Τρότσκι από τη μεριά του είχε σχηματίσει την πεποίθηση ότι ο πόλεμος χαρακωμάτων είχε φτάσει σε



μια ισορροπία που οι Γερμανοί και οι σύμμαχοι τους δύσκολα μπορούσαν πλέον να ξεπεράσουν καθώς τα στρατεύματα και οι εφεδρείες τους είχαν ουσιαστικά εξαντληθεί. Από την άλλη μεριά η διάλυση του ρωσικού στρατού έκανε εντελώς ανεδαφική την κήρυξη ενός επαναστατικού πολέμου που υποστήριζαν οι «Αριστεροί Κομμουνιστές». Η βασική λοιπόν στρατηγική έπρεπε να είναι το κέρδος όσο γίνεται περισσότερου χρόνου ώστε να δοθεί η ευκαιρία να αναπτυχθεί το αντιπολεμικό κίνημα στην κεντρική Ευρώπη, χωρίς να δοθούν όπλα στις κυβερνητικές προπαγάνδες για δήθεν προδοσία και μυστικές συμφωνίες των μπολσεβίκων με τον Γερμανοαυστριακό άξονα. Μόνο σε περίπτωση εκδήλωσης μιας γερμανικής επίθεσης με σημαντική προέλαση των στρατευμάτων, τότε μόνο να υπογραφεί μια συνθήκη ειρήνης με οποιουσδήποτε όρους, αφού θα γίνονταν σε όλους φανερό ότι αυτό είναι το αποτέλεσμα της ωμής ιμπεριαλιστικής βίας και όχι μιας μυστικής συμφωνίας ανάμεσα στα δύο μέρη. Η τακτική αυτή συνοψίσθηκε στη πρόταση του Τρότσκι «ούτε πόλεμος, ούτε ειρήνη» και τελικά έγινε δεκτή από την πλειοψηφία της Κεντρικής Επιτροπής. Ο Τρότσκι, με πρόταση του ίδιου του Λένιν εξουσιοδοτήθηκε με την συνέχιση των διαπραγματεύσεων στο Μπρεστ Λιτόφσκ και σε αυτό συμφώνησε ολόκληρη η Κεντρική Επιτροπή (με την μοναδική αντίθετη γνώμη του Ζινόβιεφ).

Κατά τη γνώμη μας από μια τέτοια προσέγγιση των γεγονότων βγαίνουν αβίαστα μια σειρά από πολύτιμα συμπεράσματα. Το κυριότερο από αυτά, πέρα από το ποιος εκ των υστέρων δικαιώθηκε και ποιος υπερασπίστηκε καλύτερα τη τιμή της επανάστασης, είναι ότι παρά την τρομερή κρισιμότητα της κατάστασης, παρά την οξύτητα των αντιπαραθέσεων, παρά το γεγονός ότι ο ίδιος ο Λένιν ο αδιαμφισβήτητος ηγέτης του κόμματος βρέθηκε στη μειοψηφία, κανένας (και φυσικά πρώτος απ' όλους ο ίδιος ο Λένιν) δεν διανοήθηκε ούτε για μια στιγμή να αμφισβητήσει τη νομιμότητα μιας κομματικής απόφασης. Πολύ περισσότερο αδιανόητο για τους αληθινούς επαναστάτες θα ήταν να κατηγορηθεί κάποιος για τις σωστές ή λαθεμένες απόψεις του «για την τιμή της επανάστασης» μέσα στον τρομερό αχό της μάχης, σαν «αντεπαναστάτης». Αυτό τόλμησαν να το κάνουν μετά από λίγα χρόνια οι θλιβεροί και ξετσίπωτοι σταλινικοί γραφειοκράτες θρονιασμένοι στις άνετες πολυθρόνες τους.

Η Εργατική Αντιπολίτευση

Με το τέλος του εμφύλιου πολέμου, αφού κατατροπώθηκαν σε όλα τα μέτωπα από τον κόκκινο στρατό οι αντεπαναστάτες και οι στρατιωτικές επεμβάσεις των ιμπεριαλιστών η επανάσταση διαπίστωνε ταυτόχρονα

τη μοναξιά της καθώς η επαναστατική προοπτική στην Ευρώπη έδειχνε να απομακρύνεται. Τα σκληρά μέτρα του «πολεμικού κομμουνισμού» είχαν οδηγήσει στην υπολειτουργία των Σοβιέτ και στην μερική καταστολή όλων των άλλων σοβιετικών κομμάτων. Η οικονομία σε πλήρη κατάρρευση, η πείνα και οι αρρώστιες να θερίζουν την ύπαιθρο και η βιομηχανική παραγωγή ανύπαρκτη. Η αγροτική παραγωγή δεν έφτανε για να τροφοδοτήσει τις πεινασμένες πόλεις. Οι πρωτοπόροι επαναστάτες εργάτες (όσοι δεν είχαν πέσει στα πεδία του εφυλίου) είχαν σχεδόν ολοκληρωτικά απορροφηθεί στην διοικητική και τη στρατιωτική μηχανή.

Ο Τρότσκυ κατεβαίνοντας από το θρυλικό τραίνο το κινητό επιτελείο του κόκκινου στρατού - υπέβαλλε στις 16 Δεκεμβρίου 1919 στη Κεντρική Επιτροπή τις προτάσεις του για την οικονομία με τον τίτλο «Θέσεις» στις οποίες περιλαμβάνονταν οι απόψεις του για τη «στρατικοποίηση της εργασίας». Η συγκεκριμένη πρόταση συνδέονταν με τη μετατροπή του στρατού σε πολιτοφυλακή διαρθρωμένη σε παραγωγικές μονάδες που θα έβαζαν ξανά σε κίνηση την παραλυμένη οικονομία. Ο κόκκινος στρατός αποτελούσε εκείνη τη στιγμή τη μοναδική συλλογικότητα που μπορούσε να λειτουργήσει αποτελεσματικά και να φέρει σε πέρας τεχνικά έργα και μεγάλης κλίμακας παραγωγικές διαδικασίες. Ταυτόχρονα ο Τρότσκι απαιτούσε χωρίς περιστροφές την οργάνωση των βιομηχανικών εργατών σε στρατιωτικού τύπου μονάδες που θα έφεραν με αυτοθυσία σε πέρας το έργο της βασικής οικονομικής ανασυγκρότησης χωρίς απαιτήσεις για πρόσθετες απολαβές. Η λειτουργία των συνδικάτων με την έννοια της διεκδίκησης καλύτερων όρων εργασίας και αμοιβής τη θεωρούσε εντελώς ανέφικτη στην κατάσταση της γενικής κατάρρευσης αλλά και χωρίς νόημα στα πλαίσια του εργατικού κράτους το οποίο οι ίδιοι όφειλαν να το στηρίξουν με κάθε τίμημα.

Φυσικά όλοι τώρα πλέον γνωρίζουμε ότι ο άγριος εξαναγκασμός στην εργασίας με την πλήρη καταστολή των συνδικαλιστικών και δημοκρατικών δικαιωμάτων έγινε ο θλιβερός κανόνας του σταλινικού καθεστώτος λίγα χρόνια αργότερα κάτω από την σιδερένια αναγκαιότητα της εκβιομηχάνισης. Όμως αυτό θα καλυφθεί κάτω από τερατώδη ψέματα και υποκρισίες για ανύπαρκτα δικαιώματα και δήθεν συνδικαλιστικές ελευθερίες που καμιά απολύτως σχέση δεν έχουν με το κάλεσμα στην εργατική συνείδηση που απηύθυνε ο Τρότσκι ελπίζοντας στο ξεπέρασμα της απάθειας και στην ενεργητική συμμετοχή των εργατικών μαζών. Οι προτάσεις παρά την αντίδραση των συνδικαλιστών ηγετών και της πλειοψηφίας της Κεντρικής Επιτροπής υποστηρίχθηκαν με θέρμη από τον Λένιν που πίστεψε και αυτός ότι ο «πολεμικός κομμουνισμός» θα μπορούσε να θέση σε λειτουργία την διαλυμένη οικονομία με την αποτελεσματικότητα που αντιμετώπισε τις ανάγκες του εμφύλιου.

Πολύ νωρίς ο Τρότσκυ με την χαρακτηριστική του οξυδέρκεια και το πολιτικό του αισθητήριο, αντιλήφθηκε ότι η γενικευμένη απάθεια των εξαθλιωμένων μαζών δεν μπορούσε να υπερνικηθεί με σκληρά διοικητικά μέτρα. Πρότεινε λοιπόν στην Κεντρική Επιτροπή ήδη από το Φεβρουάριο του 1920 μια νέα σειρά μέτρων που θα επέτρεπαν την ανάπτυξη ενός ελεγχόμενου ιδιωτικού τομέα στην αγροτική παραγωγή και στην διανομή των αγαθών. Δηλαδή τα μέτρα που ο Λένιν θα εισήγαγε μετά από ένα χρόνο με την περίφημη Νέα Οικονομική Πολιτική (*NEP*). Τα μέτρα όμως προς το παρόν απορρίφθηκαν καθώς ούτε ο Λένιν ούτε η υπόλοιπη ηγεσία των Μπολσεβίκων μπορούσαν ακόμη να αποστασιοποιηθούν από την ιδέα του «πολεμικού κομμουνισμού». Επιπλέον επιφόρτισαν τον Τρότσκυ με την ζωτικής σημασίας αναδιοργάνωση των σιδηροδρομικών μεταφορών που κινδύνευαν άμεσα με πλήρη διάλυση εφαρμόζοντας την «στρατιωτική» μέθοδο της εργασίας. Η αποκλεισμένη Ρωσία είχε την απόλυτη ανάγκη της λειτουργίας των σιδηροδρομικών μεταφορών καθώς μάλιστα υπήρχε η απειλή νέου πολεμικού μετώπου με τη Πολωνία.

Ο Τρότσκυ έφερε σε πέρας την κρίσιμη για την επανάσταση αποστολή αναδιοργανόντας τις σιδηροδρομικές μεταφορές με την εισαγωγή μιας σειράς από σκληρά διοικητικά μέτρα και με τη συγκρότηση ενός διοικητικού μηχανισμού τεχνοκρατών (τον ονομαζόμενο «Tsektran»). Τα μέτρα περιόρισαν δραστικά τις συνδικαλιστικές ελευθερίες των εργαζομένων στους σιδηροδρόμους και δυσαρέστησαν παλιούς συνδικαλιστές ηγέτες του σημαντικού αυτού τομέα. Μιλώντας στα σιδηροδρομικά συνεργεία του Μουρόμσκ στις 21 Ιουνίου 1920 ανάφερε:

«*Η σημερινή κατάσταση του εργάτη προκαλεί από κάθε άποψη βαθιά θλίψη ...είναι η χειρότερη που υπήρξε ποτέ. Όμως θα σας εξαπατούσα εάν σας έλεγα ότι αύριο θα μπορούσε η κατάσταση αυτή να βελτιωθεί. Όχι, μπροστά μας υπάρχουν ολόκληροι μήνες σκληρής πάλης μέχρι να μπορέσουμε να βγάλουμε τη χώρα από τη φοβερή μιζέρια και την ολοκληρωτική εξάντληση μέχρι να μπορέσουμε να σταματήσουμε να μοιράζουμε τις μερίδες του ψωμιού με τη ζυγαριά του φαρμακοποιού.*»

Όμως τους επόμενους μήνες η δυσαρέσκεια των εργατικών μαζών συνέχισε να μεγαλώνει και καθώς τα άλλα σοβιετικά κόμματα (μενσεβίκοι και σοσιαλεπανάστες) είχαν πάρει ανοιχτά αντεπαναστατικές θέσεις, οι μπολσεβίκοι αναγκάστηκαν να αυξήσουν τα διοικητικά κατασταλτικά μέτρα και η «δικτατορία του



προλεταριάτου» (στην πραγματικότητα η δικτατορία του μπολσεβίκικου κόμματος) παραγκώνισε την «προλεταριακή δημοκρατία» δηλαδή τη δημοκρατία των Σοβιέτ στο όνομα της οποίας οδήγησαν την επανάσταση. Μπροστά σε αυτή τη κατάσταση στο δέκατο συνέδριο του κόμματος το Μάρτιο του 1921 σχηματίσθηκαν τρεις τάσεις:

Ο Τρότσκυ εκτιμούσε ότι τη στιγμή αυτή, η μόνη κιβωτός για τη σωτηρία και τη συνέχεια της επανάστασης που είχε απομείνει μέσα στον ωκεανό της υποχώρησης και της απάθειας των μαζών, ήταν το ίδιο το μπολσεβίκικο κόμμα. Θα έπρεπε λοιπόν το κόμμα να αναλάβει συνειδητά χωρίς δισταγμούς τις ιστορικές του ευθύνες και να επιβάλλει τα σκληρά διοικητικά μέτρα που θα ανόρθωναν τη χώρα. Υπερασπίσθηκε με πάθος την πολιτική πρακτική του και κατέφυγε μάλιστα όπως συνήθιζε σε ιστορικές γενικεύσεις που να αναδεικνύουν τη διαλεκτική μαρξιστική θεώρηση. Μίλησε για τον ιστορικά αναγκαίο και προοδευτικό ρόλο που μπορούσε να παίξει σε ορισμένες περιόδους μια διοικητική γραφειοκρατία.

Στο άλλο άκρο σχηματίστηκε η «Εργατική Αντιπολίτευση» με ηγέτες το Σλιάπνικωφ και τη Κολλοντάι που χωρίς να παίρνουν καθόλου υπόψη τους τη ζοφερή οικονομική πραγματικότητα και τους αντικειμενικούς κινδύνους παλινόρθωσης της παλιάς τάξης ζητούσαν την πλήρη αποκατάσταση των συνδικαλιστικών ελευθεριών και την άμεση βελτίωση της θέσης και του βιοτικού επιπέδου των εργατών.

Ο Λένιν από τη μεριά του παρά το γεγονός ότι είχε πλήρη επίγνωση της απελπιστικής κατάστασης δεν αποδέχονταν τις ανοιχτά «διοικητικές» θέσεις του Τρότσκυ φοβούμενος ότι αυτές θα περιπλέξουν χειρότερα τη κατάσταση. Ο Λένιν αρνήθηκε να κάνει μια σαφή διάκριση ανάμεσα στη «προλεταριακή δημοκρατία» και την δικτατορία του κόμματος που είχε στην πραγματικότητα εγκαθιδρυθεί. Το εργατικό κράτος υποστήριζε σωστά ήταν μια μάλλον αφηρημένη ιδέα για τους πεινασμένους εργάτες. Πρότεινε την μερική ελευθερία δράσης των συνδικάτων ώστε μέσα από αυτά να εξακολουθήσει να εκφράζεται η δυσαρέσκεια της εργατικής τάξης. Οι μπολσεβίκοι όφειλαν να αγωνισθούν περισσότερο με τη πειθώ και να αξιοποιήσουν τα μεσοπρόθεσμα αποτέλεσμα της οικονομικής πολιτικής για να ξανακερδίσουν την εργατική τάξη.

Ο Λένιν κέρδισε στο συνέδριο την συντριπτική πλειοψηφία καθώς οι Μπολσεβίκοι δεν μπορούσαν να συμβιβασθούν με την ιδέα της τυπικής απάρνησης της προλεταριακής δημοκρατίας έστω και αν αυτή στη πράξη είχε καταστρατηγηθεί. Όμως τα γεγονότα της εξέγερσης της Κροστάνδης που έγινε σχεδόν ταυτόχρονα με το συνέδριο ήρθαν να καταδείξουν με το πιο δραματικό τρόπο την αδυναμία της λειτουργίας της προλεταριακής δημοκρατίας μέσα στις συνθήκες του αποκλεισμού και της εξαθλίωσης. Στις 15 Μαρτίου του 1920 ο Λένιν εισηγήθηκε την Νέα Οικονομική Πολιτική και την εγκατάλειψη του «πολεμικού κομμουνισμού».

Ο Τρότσκυ την περίοδο αυτή πίστευε ότι το Μπολσεβίκικο κόμμα είχε τη δύναμη να αναπτύξει έναν «ασκητισμό της εξουσίας» που θα το προστάτευε από τη διάβρωση και τα ιδιοτελή προνόμια της εξουσίας. Να διατηρήσει δηλαδή τον επαναστατικό του χαρακτήρα ασκώντας την κρατική εξουσία με έναν δικτατορικό τρόπο. Ο ανοιχτός και πολιτικός τρόπος με τον οποίο ο Τρότσκυ υπερασπίσθηκε τα διοικητικά μέτρα, έδωσαν την ευκαιρία στους κατοπινούς αντιπάλους του να τον κατηγορήσουν για προσωπική τάση προς τις διοικητικές μεθόδους. Μια επισήμανση που θα κάνει άλλωστε και ο Λένιν στην περίφημη διαθήκη του. Ο ίδιος ο Στάλιν τον κατηγόρησε αργότερα ούτε λίγο ούτε πολύ σαν τον «Πατριάρχη της Γραφειοκρατίας»!

Έξη μόλις μήνες αργότερα ο Τρότσκυ θα διαγνώσει με ακρίβεια τα πρώτα συμπτώματα της γραφειοκρατικής γάγγραινας να εμφανίζονται με ύπουλο και συστηματικό τρόπο μέσα στο ίδιο το μπολσεβίκικο κόμμα και ο μέχρι θανάτου αγώνας για τη σωτηρία της επανάστασης θα αρχίσει. Αυτό όμως είναι ένα άλλο τεράστιο κεφάλαιο συνυφασμένο άμεσα με τη δημιουργία και την ιστορία της Αριστερής Αντιπολίτευσης στο οποίο οι ιστορικοί και οι επαναστάτες αδιάκοπα θα έρχονται και θα επανέρχονται.

Ο εχθρός της Αγροτιάς

Σχεδόν αμέσως με την εφαρμογή της ΝΕΡ, ο Τρότσκυ και μια πλειάδα κορυφαίων μπολσεβίκων (ανάμεσα τους οι Πρεομπραζένσκυ, Σμυρνώφ, Πιατάκοφ) θα επισημάνουν την ανάγκη της παράλληλης ανάπτυξης του κρατικού τομέα της οικονομίας (βαριά βιομηχανία) με την ενίσχυση και επέκταση του κεντρικού σχεδιασμού και προγραμματισμού (GOSPLAN) και την διατήρηση του κρατικού μονοπωλίου του εξωτερικού εμπορίου. Η οικονομία του εργατικού κράτους έπρεπε σύμφωνα με αυτούς να περάσει αναγκαστικά από μια φάση «πρωταρχικής σοσιαλιστικής συσσώρευσης» για να δημιουργηθούν οι απαραίτητες υποδομές.

Οι θέσεις αυτές αντιμετωπίσθηκαν καχύποπτα από ορισμένα αγροτικά στελέχη των μπολσεβίκων σαν μια απόπειρα επιστροφής στον «πολεμικό κομμουνισμό» που είχε προκαλέσει πολλά δεινά και μεγάλη δυσφορία στις αγροτικές μάζες. Ο Ρίκοφ κρυφά υποκινούμενος από τον Στάλιν πρώτος θα χρησιμοποιήσει την κατηγορία του «εχθρού της Αγροτιάς».

Τις θέσεις του Τρότσκυ θα προσεγγίσει σταδιακά ο Λένιν καθώς δεν ήταν εξαρχής πεπεισμένος για την δυνατότητα του κεντρικού σχεδιασμού με βάθος χρόνου στην καθυστερημένη ρωσική οικονομία. Ο Λένιν όμως υφίσταται τις αλλεπάλληλες επιθέσεις της αρρώστιας του που θα τον απομακρύνουν από την καθημερινή πολιτική δραστηριότητα. Έτσι η τελευταία προσπάθεια του Λένιν θα επικεντρωθεί με αγωνία στην απόκρουση της γραφειοκρατικής γάγγραινας στο εσωτερικό του κόμματος καθώς με εκπληκτική διαύγεια θα διαγνώσει την μελλοντική εγκληματική πορεία της σταλινικής φράξιας. Ο βαριά άρρωστος Λένιν εξουσιοδότησε το Τρότσκυ να μιλήσει εκ μέρους του ανοίγοντας το κρίσιμο δωδέκατο συνέδριο τον Απρίλη του 1923. Ο Λένιν επέμεινε απελπισμένα σε μια αποφασιστική επίθεση που θα σύντριβε την κλίκα του Στάλιν μετά από την σοβινιστική, καταστροφική πολιτική της στα ζητήματα των εθνοτήτων της Γεωργίας και της Ουκρανίας.

Ο Τρότσκι θα μπορούσε πράγματι με τη στήριξη του Λένιν και το κύρος που διέθετε ο ίδιος στο σώμα του συνεδρίου να σημειώσει μια εύκολη νίκη παίρνοντας μάλιστα με το μέρος του την λεγόμενη «παλιά φρουρά» των Ζηνόβιεφ-Κάμενεφ. Όμως εκτιμώντας ότι θα έπρεπε να χτυπηθούν οι γενεσιουργοί αιτίες του φαινομένου και όχι κάποια πρόσωπα με μέτριες ή ασήμαντες (όπως πίστευε) πολιτικές ικανότητες, προτίμησε να προχωρήσει σε έναν συμβιβασμό που θα του επέτρεπε να εφαρμόσει την οικονομική του πολιτική. Επικεντρώθηκε λοιπόν αποκλειστικά στην αναγκαιότητα αλλαγής της οικονομικής πολιτικής και άφησε ανενόχλητη τη Σταλινική κλίκα. Η στάση αυτή έδωσε την ευκαιρία στο Στάλιν να εξαπολύσει μια υπόγεια ύπουλη εκστρατεία φημών ότι ο Τρότσκυ αποσκοπεί στο σπάσιμο της «συμμαχίας αγροτιάς-εργατιάς» και στην ανάδειξη του ίδιου σαν Βοναπάρτη με την επιβολή ενός νέου «πολεμικού κομμουνισμού». Η ηχώ από τις ύπουλες αυτές κατηγορίες ακούγεται μέχρι σήμερα, εβδομήντα χρόνια αργότερα, στο κείμενο της Αριστερής Ανασύνταξης του Κ. Μπατίκα.

Η θέση του Τρότσκι και μετά από λίγο της Αριστερής Αντιπολίτευσης για την ανάγκη μιας έγκαιρης στροφής προς την σχεδιασμένη εκβιομηχάνιση (παράλληλα με την ιδιωτικό τομέα της ΝΕΡ) ήδη από το 1923 και για την φορολογικό έλεγχο των μεσαίων αγροτικών στρωμάτων (κουλάκοι) συγκρούσθηκε με την σταλινική θέση που υποστήριζε τη αποκλειστική στήριξη της οικονομίας στη ΝΕΡ και την παραπέρα ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας. Η σταλινική γραφειοκρατία εύρισκε έτσι έναν προσωρινό αλλά χρήσιμο σύμμαχο στη μάχη της για την αναρρίχηση στην εξουσία.

Όμως ο Στάλιν κάτω από τη θανάσιμη απειλή της δύναμης που απέκτησαν τα μεσοστρώματα της υπαίθρου θα αναγκασθεί να προχωρήσει πολύ καθυστερημένα, δέκα χρόνια αργότερα, το 1932 στην βίαιη κολεκτιβοποίηση της γης, στους μαζικούς εκτοπισμούς και στη μεγάλη σφαγή των κουλάκων που ερήμωσε την ύπαιθρο, την αγροτική οικονομία και σμπαράλιασε ανεπανόρθωτα τους κοινωνικούς ιστούς της Σοβιετικής Ένωσης. Η καθυστερημένη στροφή προς την εκβιομηχάνιση έγινε και αυτή κάτω από το καθεστώς της πίεσης της τεράστιας ανάγκης για κεφαλαιουχικά αγαθά που συσσωρεύτηκε. Πραγματοποιήθηκε έτσι με έναν βίαιο τρόπο που ανέτρεπε τις κοινωνικές ισορροπίες με απότομες μεγάλες μετακινήσεις αγροτικών πληθυσμών και ολέθριες συνέπειες από τα μεγάλης κλίμακας λάθη του βεβιασμένου κεντρικού σχεδιασμού.

Αλήθεια ποιος τολμά να αναγορεύεται σε υπερασπιστή της αγροτιάς; Η αποκατάσταση της τιμής των επαναστατών ίσως προχωρά ακόμη με αργό ρυθμό, αλλά η ιστορική αλήθεια στο τέλος θα είναι αμείλικτη για τους συκοφάντες και τους διαστρεβλωτές.

Βιβλιογραφικές Πηγές

The prophet armed, Trotsky: 1879-1921, Isaak Deutscher, Oxford University Press, 1963
The prophet unarmed, Trotsky: 1921-1929, Isaak Deutscher, Oxford University Press, 1963
Η ΖΩΗ ΜΟΥ, Τόμος Β', Λ. Τρότσκυ, Αθήνα 1967
ΣΤΑΛΙΝ, Λ. Τρότσκυ, Εκδόσεις Δωδώνη, Αθήνα 1972

Οριομένες Σημειώσεις Για Μία Περιοδολόγηση Των Πρώτων Χρόνων Του Κομμουνιστικού Κινήματος

του Φίλιππου Καλογερίδη

Την ιστορία των πρώτων χρόνων, μετά από το 1918, του ελληνικού σοσιαλιστικού και κομμουνιστικού κινήματος το πιο κρίσιμο διάστημα, όπου ε"μφανίζεται, μορφοποιείται και τελικώς επιβάλλεται η σταλινική κυριαρχία δεν μπορεί κανείς να την προσεγγίσει με βάση την μαρξιστική μεθοδολογία, παρά μόνο μέσα από την διαλεκτική της σύγκρουσης των διαφόρων τάσεων, φραξιών και απόψεων, από την συνύπαρξη των οποίων έγινε δυνατή κατ' αρχήν η δημιουργία του ΣΕΚΕ και φυσικά αποφασιστικό ρόλο προς τούτο έπαιξε η εντυπωσιακή ακτινοβολία και επιρροή που άσκησε στο νεαρό εργατικό κίνημα η ρωσική επανάσταση.

Ταυτόχρονα, όμως, η πρώιμη ιστορία του καθορίστηκε και από την άρνηση αυτής της συνύπαρξης, που αναπτύχθηκε στο έδαφος των υλικών όρων της ίδιας της πραγματικότητας, κυρίαρχα στοιχεία της οποίας ήταν ο συγκλονισμός του ελληνικού καπιταλισμού από την μικρασιατική εκστρατεία, οι συνέπειες από την καταστροφή της, η πληθυσμιακή έκρηξη και η σχεδόν οριστική διαμόρφωση των ελλαδικών του ορίων.

Ιστορία τάσεων και φραξιών!

Έτσι χωρίς υπερβολή η ιστορία του ΣΕΚΕ ΚΚΕ από την ίδρυση του, το Νοέμβρη του 1918 μέχρι και το τέλος του 1927, που κλείνει με τον εξοστρακισμό από τις γραμμές του της Ενωμένης Αντιπολίτευσης, δεν είναι τίποτ' άλλο παρά ιστορία φραξιών και τάσεων, που εντάσσονται κατά κύριο λόγο σε δύο βασικά ρεύματα: στο σοσιαλδημοκρατικό και το κομμουνιστικό.

Η καθυστερημένη εμφάνιση των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής στον ελλαδικό χώρο, οι βαλκανικοί πόλεμοι, αλλά και οι εμφύλιες διαμάχες μεταξύ των κυρίαρχων τάξεων για την επικυριαρχία της μιας ή της άλλης μερίδας στο νεαρό ελληνικό καπιταλισμό, η ανάδειξη μιας εξαιρετικά επιθετικής ομάδας καπιταλιστών του ελλαδικού χώρου αλλά και του ελληνικού κεφαλαίου της διασποράς, που επιβλήθηκε τελικώς και οδήγησε στη μικρασιατική εκστρατεία, συνέπεσαν με την ρωσική επανάσταση και τις προσδοκίες που αυτή προκάλεσε στις καταπιεσμένες τάξεις όλων των άλλων χωρών.

Ο πρώιμος ελληνικός ιμπεριαλισμός και η ανάδυση του κομμουνισμού.

Η ταχύτητα των εξελίξεων και η γοργή είσοδος της Ελλάδας στην ιμπεριαλιστική εποχή συνετέλεσαν ώστε να μην προλάβει να δημιουργηθεί και να ανδρωθεί ένα μαζικό σοσιαλδημοκρατικό κόμμα, σε συνθήκες αντίστοιχες με αυτές που επικρατούσαν στην περίοδο πριν από τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο στη Δυτική Ευρώπη, όπως συνέβη σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες προ του 1914 και ο ελληνικός κομμουνισμός να προκύψει μέσα από αυτό, με αποτέλεσμα το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος (ΣΕΚΕ) που συγκροτήθηκε στο τέλος του 1918 - με προφανώς περιορισμένη απήχηση - να εμπεριέχει ευθύς εξ αρχής το σπέρμα της κρίσης.

Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι σ' αυτό συσπειρώθηκαν όλες οι σοσιαλιστικές ομάδες και οργανώσεις της εποχής, με μοναδική εξαίρεση την ομάδα του Γιαννιού, η οποία κινούνταν σε φιλοβενιζελικές θέσεις και φυσικά των λεγομένων κοινωνιολόγων που είχαν ήδη ενσωματωθεί στον βενιζελισμό.

Από το 1918 λοιπόν μέχρι και το 1927 η σύγκρουση της σοσιαλδημοκρατίας με τον κομμουνισμό ήταν συνεχής, πήρε διάφορες μορφές, δημιούργησε αρκετές φράξιες, τάσεις και εν συνεχεία οργανώσεις.

Ένα κενοτάφιο για την ελληνική σοσιαλδημοκρατία.

Είναι χαρακτηριστικό επ' αυτού το άρθρο του Κ. Σκλάβου στο πρώτο τεύχος του Σπάρτακου τον Γενάρη του 1928 (με τον τίτλο Θεωρητικές δεισιδαιμονίες και ελληνική πραγματικότη) και του Π. Πουλιόπουλου στο επόμενο (Φλεβάρης 1928, τεύχος 2), που επιβεβαιώνει και ενισχύει τις απόψεις αυτές (με το τίτλο Η Αντιπολίτευση και το Κόμμα Προβλήματα της κομμουνιστικής αντιπολίτευσης στην Ελλάδα).

Ο Σκλάβος, λοιπόν, συνοψίζοντας τις αντιλήψεις του ευρύτερου σοσιαλδημοκρατικού ρεύματος βασικό κρέντο του οποίου ήταν οι αποφάσεις της συνδιάσκεψης του Φεβρουαρίου 1922 του ΣΕΚΕ που με διάφορες μορφές αναπαρήχθηκαν στα επόμενα χρόνια - επισημαίνει συγκεκριμένα:

Η ελληνική δεξιά καθορίζοντας ότι το κίνημα μας περνά περίοδο οργάνωσης και προπαγάνδας, εννοούσε ότι η περίοδος αυτή είναι απολύτως όμοια μ' εκείνην που το δυτικοευρωπαϊκό κίνημα πέρασε μέχρι του 1914. Οργάνωση και προπαγάνδα ήταν τα καθήκοντα του δυτικοευρωπαϊκού προλεταριάτου πριν απ' τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο. Οργάνωση και προπαγάνδα έπρεπε νάναι τα

καθήκοντα της σημερινής περιόδου του εργατικού κινήματος της χώρας μας. Όπως η μέχρι του 1914 περίοδος ήταν ειρηνική και νόμιμος για τη σοσιαλδημοκρατία της Δ. Ευρώπης, έτσι και το πρώτο προλεταριακό κόμμα της χώρας μας είχε ανάγκη μακράς νομίμου υπάρξεως.

Στο βάθος των εσφαλμένων αυτών θεωριών που προδίνουν την μικροαστική ταξική βάση των φορέων των, διακρίνει κανείς μία μηχανική αντίληψη όσον αφορά τη διαλεκτική πορεία του ελληνικού εργατικού κινήματος, μία μηχανική μεταφορά του σχήματος της δυτικοευρωπαϊκής εξέλιξης στα ελληνικά πράγματα.

Η ελληνική δεξιά πίστεψε ότι η ανάπτυξη του επαναστατικού εργατικού κινήματος της χώρας μας θα πραγματοποιηθεί αναπόφευκτα κατ' εικόνα και ομοίωση του δυτικοευρωπαϊκού προτύπου. Το επαναστατικό εργατικό κίνημα της Δ. Ευρώπης πέρασε μια μακρά περίοδο νομίμου υπάρξεως κατά τη διάρκεια της οποίας οργάνωσε σε μεγάλες επαγγελματικές οργανώσεις το δυτικοευρωπαϊκό προλεταριάτο, το συνέδεσε με τις διεκδικήσεις του σοσιαλισμού. Μια παρόμοια περίοδο έπρεπε να περάσει και το ελληνικό επαναστατικό εργατικό κίνημα για να επιτύχει την οργάνωση και την προπαγάνδα των εργατών.

Κατά την ελληνική δεξιά μια περίοδος Β' *Διεθνούς, μια σοσιαλδημοκρατική εποχή ήταν ιστορικώς απαραίτητη στη χώρα μας. Έτσι καταλήγουμε στην ιστορική αναγκαιότητα του ρεφορμισμού.*

Η ίδια μηχανική αντίληψη για τη διαλεκτική πορεία του επαναστατικού κινήματος χαρακτηρίζει την ελληνική δεξιά και όσον αφορά τις ιδέες της για τη δημιουργία του Κομμουνιστικού Κόμματος της χώρας μας, το οποίο κατά την εξέλιξη του έπρεπε αναπόφευκτα πάλι να ακολουθήσει τη διαλεκτική πορεία της δημιουργίας του κομμουνιστικού κόμματος της Ευρώπης.

Κατά το ευρωπαϊκό πρότυπο το κομμουνιστικό κόμμα της Ελλάδος έπρεπε να ωριμάσει μέσα σ' *ένα σοσιαλδημοκρατικό κόμμα , ν' αποτελέσει σχίσμα μιας ελληνικής σοσιαλδημοκρατίας. Αλλά σοσιαλδημοκρατικά κόμματα και σοσιαλδημοκρατίες δεν υπήρχαν και δεν ήταν δυνατόν να υπάρχουν στη χώρα μας. Για την ανάπτυξη όμως ενός ελληνικού κομμουνιστικού κόμματος ήταν απαραίτητη πρώτα η δημιουργία της ελληνικής σοσιαλδημοκρατίας (...).*

Η ελληνική δεξιά λόγω της ταξικής της βάσης, στάθηκε ανίκανη να αντιληφθεί ότι μέσα στη μεταπολεμική περίοδο έπαψε πια να ισχύει το σχήμα της προπολεμικής εξέλιξης, ότι η διαλεκτική πορεία του εργατικού κινήματος και του προλεταριακού κόμματος δεν ήταν δυνατόν παρά νάχει διαφορετική και μάλιστα αντίστροφη κατεύθυνση.

ΣΕΚΕ: Η διαλεκτική της κρίσης και το σφαγείο της Μεγάλης Ιδέας

Έτσι η διαλεκτική της κρίσης των πρώτων 8 χρόνων του ΣΕΚΕ ΚΚΕ δεν είναι παρά η σύγκρουση αντίρροπων



δυνάμεων για την ηγεμονία - της σοσιαλδημοκρατίας ή του κομμουνισμού - του πρώτου μαζικού εργατικού πολιτικού οργανισμού στην Ελλάδα, που ορθώς χαρακτηρίζεται ως *ένα εργατικό αντικαπιταλιστικό κόμμα. Ωστόσο δεν είναι ένα επαναστατικό προλεταριακό κόμμα: το πρόγραμμα του έχει τη σφραγίδα του μικροαστικού ριζοσπαστισμού και πατσιφισμού* (Κ.Δ.Κ.: Βασικά Ζητήματα του Εργατικού Κινήματος, Πρωτοπορειακή Βιβλιοθήκη, 1957).

Παράλληλα, όχι μόνο δεν πρόκειται για αμελητέο παράγοντα, αλλά αντιθέτως για καθοριστικό των εξελίξεων, το γεγονός πως η μικρασιατική εκστρατεία και η εν συνεχεία καταστροφή της Μεγάλης Ιδέας, δημιούργησε την πρώτη στην ιστορία του ελληνικού εργατικού κινήματος επαναστατική κατάσταση - τις προϋποθέσεις δηλαδή για την κατάρρευση των ρεφορμιστικών αυταπατών και την ανατροπή του ίδιου του καπιταλισμού - που φυσικά το σοσιαλδημοκρατικό ρεύμα που ηγεμόνευε την δεδομένη περίοδο στο ΣΕΚΕ δεν ήταν δυνατόν να εκμεταλλευτεί. Οι αποφάσεις του Φεβρουαρίου του 1922 και όχι μόνο αυτές, ήταν πολύ χαρακτηριστικές ως προς αυτό. Και τούτο έχει ξεχωριστή σημασία για την βαθύτερη κατανόηση της δυναμικής των αντιπαραθέσεων. Όπως επισημαίνεται στο προαναφερόμενο ντοκουμέντο του ΚΔΚΕ (πρόγονης οργάνωσης της ΟΚΔΕ Σπάρτακος): *Όταν το καλοκαίρι και το φθινόπωρο του 1922 η κατάρρευση του μικρασιατικού μετώπου, η επιστροφή των στρατιωτών, η εισροή των προσφύγων δημιουργούνε ένα πλατύ κύμα επαναστατικού αναβρασμού στη χώρα, η διοίκηση αυτή, πανικόβλητη μπροστά στην επαναστατική κρίση που ξεσπούσε καλεί του εξεγερμένους φαντάρους να εγκαταλείψουνε τα αναρχικά κινήματα, να γυρίσουνε ήσυχα στα σπίτια τους και να ζητήσουνε ευθύνες με τους βουλευτές που θα στείλουνε αύριο στη Βουλή. Η ίδια ηγεσία ρίχνει το σοβινιστικό σύνθημα του αμυντικού πολέμου στη Θράκη.*

Οι πρώτες τέσσερις φάσεις του νεαρού κινήματος.

Με βάση, λοιπόν, την εξέλιξη, την μορφή, αλλά και τα

στοιχεία της σύγκρουσης μεταξύ των δύο χαρακτηριστικών ρευμάτων, μπορεί κανείς να διακρίνει σ' αυτήν την πρώιμη περίοδο του κινήματος τέσσερις συγκεκριμένες φάσεις. Η περιοδολόγηση των πρώτων οκτώ χρόνων είναι εξαιρετικά χρήσιμη - όχι με ένα ακαδημαϊκό τρόπο - αλλά για γίνει κατανοητή επί της ουσίας η εξέλιξη της κρίσης, οι αντιφάσεις και οι αντιθέσεις που την χαρακτήριζαν, αλλά και οι προϋποθέσεις που δημιουργήθηκαν ώστε: *Το πρώτο σταλινικό συγκρότημα του Κ.Κ.Ε. εκπροσωπούμενο από τους Χαιτά, Ευτυχιάδη και Ζαχαριάδη, ύστερ' από μια δραματική πάλη με τη μαρξιστική αριστερά που υιοθετεί σ' αυτή την περίοδο τις απόψεις της τροτσκιστικής αριστεράς στο Ρωσικό Κ.Κ. κατορθώνει να κυριαρχήσει στο κόμμα και να διαγράψει την προλεταριακή μαρξιστική του τάση χρησιμοποιώντας όλες τις μέθοδες και τα μέσα γραφειοκρατικού σταλινικού μηχανισμού (συκοφαντίες, παραποιήσεις, στραγγάλισμα της εσωκομματικής δημοκρατίας κλπ) με την ενίσχυση των Σμέραλ και Ρέμελε, αντιπροσώπων της Κομμουνιστικής Διεθνούς που ήρθανε στην Ελλάδα, και των Ν. Μπουχάριν και Γ. Κολλάρωφ στην Εκτελεστική Επιτροπή της Κ.Δ.* (ο.π.π.). Ειδικότερα:

Α) Το αριστεροδεξιό ζικ ζακ του σοσιαλδημοκρατικού ρεύματος και η πρώτη εμφάνιση του Κομμουνισμού.

Η πρώτη φάση αρχίζει από το Νοέμβριο του 1918 και κλείνει το Νοέμβριο του 1922 με την διενέργεια του έκτακτου συνεδρίου του ΣΕΚΕ(Κ) σ' αυτή την περίοδο η κυριαρχία της σοσιαλδημοκρατία είναι εμφανής και εναλλάσσεται από την αριστερή στην δεξιά εκδοχή της, με αποκορύφωμα τις αποφάσεις της Συνδιάσκεψης του Φεβρουαρίου του 1922. Ταυτόχρονα όμως σ' αυτό το διάστημα λειτουργεί ως χρονική μήτρα για την άρνηση της στην επόμενη φάση. Συγκεκριμένα εκδίδεται ο Κομμουνισμός και δημιουργείται η Ένωση του Κομμουνισμού έξω από το κόμμα και από τον Σεπτέμβριο του 1921 ως φράξια εντός του κόμματος που από το 1923 είναι γνωστή ως <Αρχείο του Μαρξισμού>, καθώς επίσης και οι κομμουνιστικοί πυρήνες στο μικρασιατικό μέτωπο, το ηγετικό τμήμα των οποίων θα αποτελέσει την μετέπειτα παλαιοπολεμίστικη φράξια.

Β) Η πτώση της κομματικής σοσιαλδημοκρατίας. Μία επώδυνη μετάβαση.

Η δεύτερη φάση ανοίγει από το τέλος του 1922 και εκτείνεται μέχρι και τον Φεβρουάριο του 1924 που συγκαλείται το Εθνικό Συμβούλιο του ΣΕΚΕ(Κ). Σ' αυτό το διάστημα πραγματοποιείται τον Σεπτέμβριο του 1923 το έκτακτο εκλογικό συνέδριο του ΣΕΚΕ(Κ) - οι δύο προαναφερόμενες φράξιες κερδίζουν το έδαφος, που χάνει η ευρύτερη σοσιαλδημοκρατική παράταξη και τούτο αποτυπώνεται στην εκλογή της νέας Κ.Ε. από το έκτακτο συνέδριο, ενώ σε ένα έντονα ρευστό κομματικό περιβάλλον κάνει την εμφάνιση της και μία τρίτη φράξια που λίγο αργότερα θα βρεθεί εκτός του κόμματος, στο Πειραιά και φέρει την επωνυμία Κομμουνιστική Ένωση Ελλάδος με εφημερίδα το Κομμουνιστικό Βήμα και κυριότερο εκπρόσωπο της τον δικηγόρο Ε. Παπαναστασίου, με έντονα αριστερίστικα χαρακτηριστικά. Λίγο πριν οργανωθεί το Εθνικό Συμβούλιο του Φεβρουαρίου η σοσιαλδημοκρατική δεξιά βρίσκεται εκτός του κόμματος. Και σ' αυτό το διάστημα αναδεικνύονται στην κομματική ηγεσία στελέχη όπως ο Σ. Μάξιμος, ο Ν. Σαργολόγος, ο Γ. Κορδάτος, ο Θ. Αποστολίδης, ενώ στο κομματικό προσκήνιο κάνουν την εμφάνιση τους οι Ε. Σταυρίδης, Π. Πουλιόπουλος, Π. Γιατσόπουλος, Β. Νικολινάκος, Κ. Σκλάβος, Α. Χαιτάς, Ν. Ευαγγελόπουλος, Γ. Μοναστηριώτης, Γ. Νίκολης.

Γ) Ο κομμουνισμός επισημοποιείται και η Αριστερή Δημοκρατία χάνει την πρώτη της μάχη.

Η τρίτη φάση αρχίζει από τις αρχές του Φεβρουάριο του 1924, στη διάρκεια του οποίου συγκαλείται το Εθνικό Συμβούλιο του κόμματος, επισημοποιείται η αριστερόστροφη πορεία του ΚΚΕ, και φτάνει μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 1926, που πραγματοποιείται μετά το τέλος της δικτατορίας του Πάγκαλου η περίφημη Σύσκεψη Παραγόντων του ΚΚΕ και είναι η απαρχή για την δημιουργία του πολιτικού μορφώματος που γνωρίζουμε αρχικά ως Ενωμένη και ακολούθως ως Αριστερή Αντιπολίτευση του ΚΚΕ. Στη σύσκεψη ηττήθηκε η άποψη για την Αριστερή Δημοκρατία ή Πραγματική Δημοκρατία, μετά από σκληρή μάχη που έδωσαν τα στελέχη που αργότερα θα συγκροτήσουν την Ενωμένη Αντιπολίτευση, με προεξάρχοντα τον Πουλιόπουλο και επανήλθε η άποψη για την εργατοαγροτική κυβέρνηση. Η σχετική μάλιστα αρθρογραφία για τη νέα άποψη στο Ριζοσπάστη έγινε από τον Ν. Ζαχαριάδη ή Κούτβη. Παράλληλα στο ίδιο διάστημα στη Σοβιετική Ένωση ήδη μετά τον θάνατο του Λένιν η σύγκρουση του Τρότσκι με την νεοανερχόμενη γραφειοκρατία έχει αρχίσει και παίρνει ήδη έντονες μορφές κάνει την εμφάνιση της στο ΚΚΕ μία νέα ομάδα στελεχών, που δεν έχει αναδειχθεί σε κανένα πολιτικό ή μαζικό αγώνα, επανδρώνει τον νεότευκτο μηχανισμό, η ισχύς της εξαρτάται άμεσα από τον μηχανισμό της Κομουνιστικής Διεθνούς, που σταλινοποιείται ταχύτατα, και έχει πολιτογραφηθεί με την επωνυμία Κούτβηδες - το όνομα προέρχεται από το Κομμουνιστικό Πανεπιστήμιο Ανατολικών Λαών (KOUTV), στο οποίο τα μέλη της φοίτησαν.

Δ) Ο σταλινισμός στο προσκήνιο και η απομάκρυνση της μαρξιστικής αριστεράς.

Η τέταρτη και τελευταία φάση μπορεί να προσδιοριστεί σχηματικά από την επομένη της περίφημης Σύσκεψης Παραγόντων και σηματοδοτείται από την παραίτηση του Π. Πουλιόπουλου από την γραμματεία της Κ.Ε., μετά την σύγκρουση που έδωσε σ' αυτήν. Ωστόσο η θεωρία των

σταδίων που θα επισημοποιηθεί περίπου 8 χρόνια αργότερα με την 6η ολομέλεια της Κ.Ε. του ΚΚΕ, το Γενάρη του 1934, κάνει την πρώτη της εμφάνιση, έστω κι αν χάνει την πρώτη της μάχη. Η φάση αυτή θα λήξει στο τέλος του 1927 με την διαγραφή των Πουλιόπουλου Γιατσόπουλο και την αποχώρηση των Σκλάβου Μάξιμου Χαίνογλου και όλου του ρεύματος της επαναστατικής μαρξιστικής αριστεράς, που ακολουθεί τις δύο τάσεις, με την συγκρότηση πλέον εκτός του κομματικού οργανισμού της Ενωμένης Αντιπολίτευσης.

Η κυριαρχία των κούτβηδων στον κομματικό οργανισμό, που μετά την απομάκρυνση της αντιπολίτευση γίνονται κυρίαρχοι περιγράφεται με τον πιο χαρακτηριστικό τρόπο σε επιστολή των Μάξιμου, Χαίνογλου, Σκλάβου, που δημοσιεύεται στο τεύχος 3 4, Μάρτης Απρίλης 1928. Αναφέρεται συγκεκριμένα *Αποδείχθηκε πως μέσα στο επίσημο και υπεύθυνο μπροστά στο Κόμμα Πολιτικό Γραφείο υπήρχε ένα δεύτερο πολιτικό γραφείο με την ιδιαίτερη σύνδεση του, με τους ιδιαίτερους του δεσμούς, με τους δικούς του παράγοντες με τη ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ. Μια συστηματοποιημένη φράξια που κατασυκοφαντούσε συστηματικά τα αντίθετα στις γνώμες της μέλη του Π. Γραφείου, υπονόμευε την εργασία τους και κατέβαλε κάθε προσπάθεια να διευθύνει αυτή ανεπίσημα την πολιτική εργασία του κόμματος. Μια φράξια από στρατηλάτες αφανείς ή παραγνωρισμένους, με απαιτήσεις τρομακτικές, με προσόντα ανύπαρκτα, μια φράξια τέλος που περίμενε την πρώτη ευκαιρία βαθύτερης διαφωνίας για να αναλάβει υπεύθυνα τη διοίκηση του Κόμματος και να αποδείξει την μεγάλη της ικανότητα και πείρα στο έργο της κατασυκοφάντησης των αγωνιστών του.*

Η κυριαρχία του μηχανισμού της σοβιετικής γραφειοκρατίας στο νεαρό ακόμη ΚΚΕ είναι ήδη εμφανής, αλλά θα χρειαστεί τέσσερα ακόμη χρόνια το 1931 μέχρι να παγιωθεί τόσο στην κομματική πολιτική όσο και στο εσωκομματικό καθεστώς το σύστημα της αποκρουστικής σταλινικής παραμόρφωσης της ρωσικής επανάστασης και της λενινιστικής Κομμουνιστικής Διεθνούς.

Πειραιάς: Η μήτρα του κομμουνιστικού ρεύματος.

Αξίζει, ακόμη, να σημειωθεί και μία διαπίστωση ιδιαίτερα κρίσιμη για την εμφάνιση, ανάπτυξη και εξέλιξη του κομμουνιστικού ρεύματος στο διάστημα της πρώιμης περιόδου του κόμματος. Κατά βάση εστία παραγωγής και αναπαραγωγής, σε σχετικά μαζικές διαστάσεις, της κομμουνιστικής αντίληψης στον κομματικό οργανισμό αποτελεί ο βιομηχανικός Πειραιάς, τόσο πριν όσο και κυρίως μετά την μικρασιατική καταστροφή. Η Κομμουνιστική Ένωση 1920 21 (περιοδικό Κομμουνισμός), η Κομμουνιστική Ένωση Ελλάδας 1924 26 (εφημερίδα Κομμουνιστικό Βήμα) αλλά και η βασική δύναμη της Ενωμένης Αντιπολίτευσης 1927 28 (περιοδικό Σπάρτακος), γεννήθηκαν ή αναπτύχθηκαν μέσα στο συνειδητό προλεταριάτο του Πειραιά.

Στο προαναφερόμενο άρθρο του ο Πουλιόπουλος δίνει επ' αυτού μία σαφή και εξαιρετικά αποκαλυπτική εξήγηση: *Οι προλετάριοι που αποτελούσανε την κομμουνιστική οργάνωση στον Πειραιά από την πρώτη γένεση του Κόμματος, είναι ένα κομμάτι από το σώμα του πειραιώτικου προλεταριάτου, πούναι το συμπαγέστερο σε μάζα και αριθμό προλεταριάτο για όλη την Ελλάδα και τη Βαλκανική, και που στη χώρα μας ζει και εργάζεται με τις πιο ξεκάθαρα προλεταριακές συνθήκες, κι έχει άρα το καθαρότερο προλεταριακό ένστιχτο. Η εξέγερση τους τόσο ενάντια στις παλιές σοσιαλδημοκρατικές διοικήσεις όσο και στην τωρινή ψευτοκομμουνιστική είχε πάντα ένα υγιές, γνήσιο προλεταριακό κίνητρο: την ανησυχία τους για την διαρκή κρίση του κόμματος τους και την ανικανοποίητη τους τάση να του δώσουν αληθινά προλεταριακή μορφή διώχνοντας από μέσα του όλα τα υπολείμματα του μη προλεταριακού μικροαστικού ψευτοεπαναστατισμού που επιχειρεί σήμερα με τη μορφή του λενινισμού της διοικούσας ομάδας (και που χωρίς να μας απατούν τα ψευδώνυμα, είναι ο ίδιος μικροαστικός ψευτοεπαναστατισμός των πρώτων διοικήσεων του Σοσιαλεργατικού). Οι παρεκτροπές των αντιπολιτευτικών κινημάτων στον Πειραιά (σχίσμα, εκμετάλλευση κοινών τυχοδιωκτών) είναι συνέπεια του χαμηλού επιπέδου προλεταριακής συνείδησης. Πρέπει να καταδικαστούν, χωρίς όμως να καταδικαστούνε οι ρίζες των κινημάτων εκείνων.*

ΚΚΕ και Σύσκεψη Παραγόντων 70 χρόνια αργότερα!

Και μία τελευταία παρατήρηση. Αναφορικά με την Σύσκεψη των Παραγόντων και το πολιτικό της αποτέλεσμα είναι χαρακτηριστική η κριτική που ασκείται στο επίσημο Δοκίμιο Ιστορίας του ΚΚΕ (Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα 1996). Υπερασπίζεται συγκεκριμένα το σύνθημα της Αριστερής Πραγματικής Δημοκρατίας σημειώνοντας πως *ήταν μία προσπάθεια εφαρμογής στις ελληνικές συνθήκες της επαναστατικής δημοκρατικής δικτατορίας του προλεταριάτου και της αγροτιάς, δηλαδή της αστικοδημοκρατικής επανάστασης.* Παρόμοια άποψη εκφράζεται και στη Σύντομη Ιστορία του ΚΚΕ, Σχέδιο, Μέρος Α' 1918 1949 (Έκδοση της ΚΕ του ΚΚΕ, 1988) με την παρατήρηση ότι *απετέλεσε προσπάθεια του ΚΚΕ για τη διαμόρφωση σωστής στρατηγικής.* Ίσως έχει μία ορισμένη σημασία το γεγονός ότι τόσο από τον ίδιο το Ν. Ζαχαριάδη στις Θέσεις για την Ιστορία του ΚΚΕ, που έγραψε το 1939 στις φυλακές της Κέρκυρας, αλλά και στο Βοήθημα για την Ιστορία του ΚΚΕ, που εκδόθηκε το 1951, με απόφαση της 2ης Ολομέλειας της Κ.Ε., δεν γίνεται η παραμικρή νύξη για την Σύσκεψη Παραγόντων και την καταδίκη του συνθήματος της Αριστερής Πραγματικής Δημοκρατίας. Αυτό συμβαίνει μόλις το 1996 !

Σ Π Α Ρ Τ Α Κ Ο Σ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ Κ.Ε. ΤΗΣ Α.ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ ΤΟΥ Κ.Κ.Ε (ΟΜΑΔΑ ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ)
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ', ΧΡΟΝΟΣ Β' ΑΡΙΘΜ. ΦΥΛΛΟΥ 51 ΑΘΗΝΑ, 1 ΜΑΪΟΥ 1934

ΜΕ ΤΟ ΠΑΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΜΕΤΩΠΟ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ ΤΟΥ 1934

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΤΟΥ ΣΠΑΡΤΑΚΟΥ

Προς την εργατική τάξη, τους χωρικούς, στρατιώτες, ναύτες και όλους τους φτωχούς βιοπαλαιστές.

Σύντροφοι! Μέσα σε φοβερά προμηνύματα καινούργιου πολέμου και μέσα στους αλλαλαγμούς της φασιστικής τρομοκρατίας που ματώνει και βασανίζει τους εργαζόμενους σε μια σειρά χώρες, έρχεται η φετεινή Κόκκινη Πρωτομαγιά.

Πέντε χρόνια κρίση οικονομική βαστάει στην αθλιότητα και στην ανεργία το προλεταριάτο και καταστρέφει τους μέσους και μικροαστούς βιοπαλαιστές στις πόλεις και σα χωριά. Το σύστημα του διεθνικού καπιταλισμού εξαρθρώνεται και η οικονομική αναρχία σπρώχνει τους μεγιστάνες του Κεφαλαίου κάθε χώρας σε μια απεγνωσμένη πολιτική για να συγκρατήσουνε το κοινωνικό τους σύστημα που τρίζει συθέμελα. Τους σπρώχνει στην παραφροσύνη του οικονομικού εθνικισμού με τα δασμολογικά τείχη και με τη σκανδαλώδη προστασία των βιομηχανιών, -για να σταματήσουνε την κρίση στις πόρτες τους, που οι συνέπειές της όμως μπαίνουνε καθεμέρα από χίλιες δυό άλλες μεριές, γιατί είναι παγκόσμιες και ακαταμάχητες. Τους σπρώχνει στο σχηματισμό νέων στρατιωτικών συμμαχιών και σε πυρετώδεις πολεμικές παρασκευές, στα εργοστάσια πολεμοφοδίων, στα ναυπηγεία, στα χημικά εργαστήρια για να ξαναμοιράσουνε με τα όπλα τις αγορές του κόσμου. Τους σπρώχνει στις φασιστικές διχτατορίες, στην κατάργηση κάθε ίχνους δημοκρατικής ελευθερίας του προλεταριάτου και όλων των εργαζομένων, - για να σταματήσουνε έτσι, με τη φωτιά και το σίδερο την επαναστατική εξέγερση των μαζών.

Λυσσομανάει στη Μεσευρώπη, στη Πολωνία, στην Ιταλία, στην Αυστρία κλπ. η ματοβαμένη τρομοκρατία του φασισμού και της στρατιωτικής Διχτατορίας. Κυριαρχήσανε με την αποσύνθεση και σύγχυση που έφερε στις γραμμές του προλεταριάτου η προδοτική Σοσιαλδημοκρατία και η πολιτική του σταλινικού Κεντρισμού. Πάνω στο πρότυπό τους ετοιμάζει η μεγάλη Κεφαλαιοκρατία την ωμή της Διχτατορία και στις άλλες χώρε. Το ίδιο και στην Ελλάδα ετοιμάζουνε συστηματικά την ωμή τους Διχτατορία οι καπιταλιστές με τα δυο στρατιωτικοπολιτικά τους συγκροτήαμτα, φιλελεύθερο και λαϊκοκονδυλικό, με την «τρίτη κατάσταση» με τις φασιστικές και συνωμοτικές τους οργανώσεις έχοντας κιόλας εγκαθιδρύσει ως ένα βαθμό τη λευκή τους τρομοκρατία πάνω στην εργατική τάξη με την αστυνομική βία με την αντεργατική νομοθεσία και δικαιοσύνη τους, με τη φυλάκιση και εξορία και το βασανισμό χιλιάδων αγωνιστών της εργατικής τάξης, με τις επιδρομές και εμπρησμούς που αρχίσανε να οργανώνουνε οι φασιστικές ορδές τους στην Μακεδονία, στην Αθήνα, στον Πειραιά κ.α.

Η επιδρομή του Ιαπωνικού Ιμπεριαλισμού στην `Απω Ανατολή που ξέσκισε στη Γενέβη τον υποκριτικό πέπλο της κοινωνίας των ληστών, ο λυσσασμένος ανταγωνισμός των πολεμικών παρασκευών και το κυνικό από όλους τους υπεύθυνους πολιτικούς της κεφαλαιοκρατίας κήρυγμα του νέου πολέμου πούρχεται ύστερ' από το ξεμασκάρεμα της πατσιφιστικής φάρσας τους από τα 1918, - φανερώνουν ότι ο καπιταλισμός βρίσκεται και πάλι στην παραμονή νέων πολεμικών ανθρωποσφαγών.

Το βαλκανικό ηφαίστειο κοχλάζει και πάλι. Το σύμφωνο του Τσαλδάρη ξεσκεπάστηκε πια και φάνηκε καθαρά πως είναι, όπως τόλεγαν εξαρχής οι κομμουνιστές, σύμφωνο του νέου βαλκανικού Πολέμου. Και οι ρόλοι μοιραστήκανε από την ελληνική μπουρζουαζία ανάμεσα στα δύο πολιτικά της συγκροτήματα: στα διπλωματικά μπλοκ του αυριανού πολέμου. Ο Τσαλδάρης σιγοντάρει το Γαλλικό Ιμπεριαλισμό και τη Γιουγκοσλαβία, ενώ ο τετραπέρατος Κρητικός ερωτοτροπεί καιροσκοπικά (κάτω από ψεύτικους φιλειρηνισμούς- αυτός ο Βενιζέλος-Πόλεμος του 1912-22!) με την αγγλική αλεπού και με τους μαυροχίτωνες της Ιταλίας.

Η παγκόσμια προλεταριακή επανάσταση κι ο σοσιαλισμός είναι σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη φορά η μοναδική διέξοδος της ανθρωπότητας από τις φρίκες των ιμπεριαλιστικών πολέμων και από την οικονομική αναρχία. Αυτό τον κίνδυνο τρέμουν οι ιμπεριαλιστές του κόσμου, και γι'αυτό καταφεύγουνε στο φασιστικό τρόμο για να πνίξουνε πριν από όλα την πρωτοπορεία της Κοινωνικής επανάστασης, το προλεταριάτο. Γι'αυτό οργανώνουνε-ανοιχτά, είτε δόλια κάτω από «Φιλικές» διπλωματικές φράσεις- τον αντισοβιετικό πόλεμο.

Ο λενινισμός στον 21ο αιώνα

Συνέντευξη με τον Ντανιέλ Μπενσαϊντ

Ο Ντανιέλ Μπενσαϊντ, βασικός ηγέτης της γαλλικής Κομμουνιστικής Επαναστατικής Λίγκας (LCR γαλλικό τμήμα της 4ης Διεθνούς) μίλησε στην εκδήλωση «Μαρξισμός 2001» που οργανώθηκε τον Ιούνιο από το βρετανικό Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα με θέμα «Ο Λενινισμός στον 21ο αιώνα». Η συνέντευξη που ακολουθεί λήφθηκε κατόπιν αυτής της εισηγήσεως.

Ο Λένιν έκανε σημαντικές συμβολές στη μαρξιστική σκέψη σχετικά με τον ιμπεριαλισμό, το εθνικό ζήτημα, την επαναστατική στρατηγική και τη σοσιαλιστική δημοκρατία. Αλλά όταν οργανώσεις αυτοαποκαλούνται «λενινιστικές» γενικά αναφέρονται σε οργανωτικές φόρμες. Εντούτοις η νεώτερη εμπειρία τέτοιων οργανώσεων έχει δείξει ότι έχουν αρκετά διαφορετικές οργανωτικές πρακτικές. Τι ειδικό έχει ο «λενινισμός» ως μια οργανωτική φόρμα;

Πρέπει να αρχίσουμε με την υπενθύμιση ότι ο ίδιος ο όρος λενινισμός εμφανίστηκε μετά τον θάνατο του Λένιν, ειδικώς στον λόγο του Ζηνόβιεφ στο Πέμπτο Συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς (1924). Αντιστοιχεί στην κωδικοποίηση ενός οργανωτικού μοντέλου που τότε συνδεόταν με την «Μπολσεβικοποίηση» της Κομιντέρν, που επέτρεψε στο Κρεμλίνο να καθυποτάξει βάναυσα τα Κομμουνιστικά Κόμματα στη δική του κηδεμονία, στο όνομα της μάχης κατά της σοσιαλδημοκρατίας η οποία είχε διαφθαρεί από τον κοινοβουλευτισμό.

Η επινόηση του «λενινισμού» ως μιας θρησκευτικά μουμιοποιημένης ορθοδοξίας ήταν μέρος της διαδικασίας γραφειοκρατικοποίησης της Κομιντέρν και της Σοβιετικής Ένωσης. Αυτός είναι ο λόγος που, όσο είναι δυνατό, εγώ προσωπικά αποφεύγω να χρησιμοποιήσω αυτόν τον «-ισμό». Μολοντούτο, αν επιχειρούσα να συνοψίσω τι παρουσιάζεται ουσιαστικό στις οργανωτικές ιδέες του ίδιου του Λένιν, θα τόνιζα δύο ιδέες που μου φαίνονται ουσιαστικές επαναστατικές συλλήψεις για την εποχή τους και που διατηρούν την εγκυρότητά τους σήμερα.



Η πρώτη, που ήταν στο κέντρο της πολεμικής στο «Τι να κάνουμε» και στο «Ένα βήμα μπρος, δυο βήματα πίσω», ήταν η διάκριση μεταξύ του (επαναστατικού) κόμματος και της (εργατικής) τάξης, που αρνείται όλες τις «κονφουζιονιστικές» απόπειρες να συναιρεθούν ή να ταυτιστούν αυτά τα δύο. Αυτή η διάκριση, στοιχειώδης για τον μαρξισμό της Δεύτερης Διεθνούς, υποδηλώνει στοχασμό μέσα από την ιδιαιτερότητα του πολιτικού πεδίου, τις δικές του σχέσεις δυνάμεων και τις δικές του έννοιες.

Αυτό το έδαφος δεν είναι απλά μια αντανάκλαση ή μια προέκταση του κοινωνικού συσχετισμού δυνάμεων. Εκφράζει τον μετασχηματισμό των κοινωνικών σχέσεων (και της ταξικής πάλης) σε πολιτικούς όρους, με τις δικές του όπως οι ψυχαναλυτές λένε μεταθέσεις και συμπυκνώσεις. Θα έδινα προπάντων έμφαση στο ότι η διάκριση αυτή, μεταξύ κοινωνικού και πολιτικού, μεταξύ κομμάτων και τάξεων, παραδόξως εγκαινιάζει την δυνατότητα να σκεφτούμε μέσα από την ιδέα του πλουραλισμού. Αν το κόμμα δεν είναι απλά η ενσάρκωση της τάξης, η άμεση έκφραση της κοινωνικής της υπόστασης, τότε γίνεται διανοητό ότι η τάξη μπορεί να εκπροσωπηθεί από μια πολλαπλότητα κομμάτων.

Ως φυσική συνέπεια η τάξη μπορεί να οικοδομήσει εργαλεία αντίστασης ανεξάρτητα από τα κόμματα. Έτσι δεν μου φαίνεται τυχαίο ότι ο Λένιν είχε την πιο σωστή θέση στη διάρκεια της αντιπαράθεσης στις αρχές της δεκαετίας του 1920 στη Ρωσία σχετικά με τον ρόλο των συνδικάτων.

Η δεύτερη ουσιαστική ιδέα σχετίζεται με αυτό που μοιάζει να είναι ένα απ' τα πιο αμφισβητήσιμα χαρακτηριστικά του λενινισμού, τον δημοκρατικό



συγκεντρωτισμό. Στο βαθμό που αυτή η ιδέα έχει συνδεθεί με τον γραφειοκρατικό συγκεντρωτισμό της σταλινικής περιόδου, αυτό που κανείς θυμάται πάνω απ' όλα είναι ο συγκεντρωτισμός και η εικόνα μιας ημι-στρατιωτικής πειθαρχίας.

Έτσι, για μας, η δημοκρατική άποψη είναι θεμελιώδης. Αν, μετά από ελεύθερη συζήτηση, δεν υφίσταται συλλογική προσπάθεια και αμοιβαία εμπλοκή στο να βάλουμε όλες τις αποφάσεις στη δοκιμασία της πράξης, η δημοκρατία μιας οργάνωσης παραμένει τυπική και «κοινοβουλευτική». Περιορίζεται σε μια ανταλλαγή γνωμών χωρίς πραγματικές συνέπειες όπου ο καθένας συμμετέχει στη συζήτηση με τις πεποιθήσεις του χωρίς μια κοινή πρακτική δοκιμασίας της εγκυρότητας ενός πολιτικού προσανατολισμού.

Με ποιο τρόπο η αντίληψη της LCR για τον λενινισμό έχει εξελιχθεί από το ιδρυτικό της συνέδριο το 1969;

Εξαιτίας των ισχυρών αυθορμητιστικών ψευδαισθήσεων που το κίνημα του Μάη του 1968 στη Γαλλία είχε προκαλέσει μεταξύ της νεολαίας, η ίδρυση της Ligue Communiste ως τμήματος της 4ης Διεθνούς το 1969 ήταν το αποτέλεσμα μιας ζωηρής συζήτησης, κυρίως πάνω στο ζήτημα της οργάνωσης. Με περισσότερα από 30 χρόνια διάγνωσης, αυτή η ιδρυτική συζήτηση μου φαίνεται αποφασιστική. Μας επέτρεψε να δημιουργήσουμε μια οργάνωση που αντιστάθηκε στην υποχώρηση μετά το 1968 και επιβίωσε απ' τη δοκιμασία των μεταγενέστερων ηττών.

Ωστόσο, μια κριτική επισκόπηση αυτής της περιόδου είναι απαραίτητη. Μέσα στα συμφραζόμενα της περιόδου είχαμε μια τάση να φετιχοποιούμε το κόμμα σαν ένα ευθύ και άμεσο αντίπαλο του κράτους (εμπνεόμενοι από μια αμφίβολη ανάγνωση του Πουλαντζά) και δώσαμε στον «λενινισμό» μας μια ελαφρώς «μιλιταριστική» διαστρέβλωση (υπερ-αριστερή, αν προτιμάτε). Σ' αυτήν μπορείτε να δείτε την επίδραση του Γκεβάρα, τον βολονταρισμό του και τον ρόλο που απέδιδε στις «παραδειγματικές» πράξεις.

Μ' αυτήν την έννοια, η ερμηνεία μας γέννησε ένα είδος «λενινισμού στα βιαστικά», τον οποίο κριτίκαρε ο Regis Debray στο βιβλίο του «Μια Κριτική των Όπλων».

Για περισσότερο από μια δεκαετία έχουμε δει ομάδες που αναφέρονται στον λενινισμό να λειτουργούν μέσα σε αρκετά πλατιούς σχηματισμούς όπως το PT στη Βραζιλία, την PRC στην Ιταλία και τώρα έχουμε τη εμπειρία του Σκωτσέζικου Σοσιαλιστικού Κόμματος. Δεν υπάρχει ο κίνδυνος, η παρατεταμένη απορρόφηση σε αυτά τα κόμματα να κάνει ατροφική την πολιτική ανεξαρτησία τέτοιων λενινιστικών ομάδων και να επηρεάσει αρνητικά την ικανότητά τους να λειτουργούν σαν μια συνεκτική δύναμη κρούσης σε καιρούς πολιτικής κρίσεως;

Τα παραδείγματα που αναφέρθηκαν στην ερώτηση αντιπροσωπεύουν διαφορετικές εμπειρίες συγκρότησης κομμάτων, καθεμιά διαφορετική στα συμφραζόμενά της, καθεμιά ιδιαίτερη, από την γέννηση ενός μαζικού εργατικού κόμματος (Βραζιλία) ως τις συγκρούσεις στο εσωτερικό των παλιών Κομμουνιστικών Κομμάτων (Ιταλία), ως τις ανασυνθέσεις ριζοσπαστικών ρευμάτων.

Πέραν τούτου, παρά αυτήν την ποικιλία, οι εμπειρίες αυτές είναι βαθιά τοποθετημένες σε μια κατάσταση επανακαθορισμού και πολιτικής ανασύνθεσης που εγκαινιάστηκε με το τέλος του «σύντομου 20ου αιώνα» από την πτώση του Τείχους του Βερολίνου και την αποσύνθεση της Σοβιετικής Ένωσης. Δεν είναι παρά μόνο η αρχή μιας μακράς περιόδου μετάλλαξης και επανακαθορισμού δυνάμεων μέσα στα προοδευτικά κοινωνικά κινήματα.

Η ιδέα μιας «παρατεταμένης εμβάπτισης» δεν μου φαίνεται κατάλληλη για να μιλήσουμε για αυτές τις εμπειρίες, στο βαθμό που φαίνεται να απηχεί τις πρακτικές του «εισοδισμού» στα μαζικά εργατικά κόμματα, στη δεκαετία του '30 και έπειτα από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Δεν υπάρχει τίποτα το «εισοδιστικό» σχετικά με την παρουσία επαναστατικών ρευμάτων στο βραζιλιάνικο PT. Συμμετέχουν σε μια διαδικασία συγκρότησης πλουραλιστικού κόμματος αρκετά παρόμοιου με τα μαζικά εργατικά κόμματα πριν τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο (όπου η έννοια του «εισοδισμού» δεν είχε επίσης κανένα νόημα).

Μέσα σ' αυτές τις εμπειρίες υπάρχουν αντιφάσεις

που πρέπει να αναγνωρίσουμε και να αναλάβουμε. Ένα κόμμα σαν το βραζιλιάνικο PT υπόκειται σε ισχυρές πιέσεις εξαιτίας της παρουσίας του στο Κοινοβούλιο και του ρόλου του σε τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις. Ταυτόχρονα, καθιστά ικανή τη συσσώρευση κοινωνικών εμπειρίων σε μια μεγάλη κλίμακα. Άραγε αυτό σημαίνει ότι ένα επαναστατικό ρεύμα κινδυνεύει να αμβλύνει την αιχμή του και να χάσει το επναστατικό του πνεύμα; Αναμφίβολα. Αλλά από την άλλη πλευρά, εάν ένα επαναστατικό ρεύμα παραμείνει χωριστά κινδυνεύει να χάσει την επαναστατική ψυχή του και να γίνει απλά μια σέκτα που καταγγέλλει χωρίς να βρωμίζει τα χέρια της.

Ανάμεσα στα δύο ρίσκα είναι αναγκαίο να διαλέξουμε, ζητώντας τις καλύτερες λύσεις στους κινδύνους (όπως η εκπαίδευση των αγωνιστών), γνωρίζοντας ότι δεν υπάρχουν απόλυτες εγγυήσεις.

Σε κάθε περίπτωση, κάθε οργάνωση δημιουργεί συντηρητικές τάσεις (συμπεριλαμβανομένου του Μπολσεβίκικου κόμματος το 1917) και κανείς δεν μπορεί να είναι σίγουρος ότι θα «πιάσει δουλειά» αν υπάρξει μια επαναστατική κρίση. Η ίδια η κρίση είναι μια δοκιμασία του σχεδίου συγκρότησης και η ετυμηγορία δεν είναι γνωστή εκ των προτέρων.

Γιατί από θέση αρχής δεν θα ’πρεπε ο καπιταλισμός να ανατραπεί από μια συμμαχία μαζικών κοινωνικών κινημάτων το καθένα απ’ τα οποία είναι οργανωμένο γύρω από μερικά απελευθερωτικά σχέδια ειδικά αν όλα βλέπουν τον καπιταλισμό σαν εχθρό;

Η ερώτηση αυτή δεν μου φαίνεται να είναι ο καλύτερος τρόπος για να προσεγγίσουμε το θέμα. Από μια ορισμένη οπτική γωνία, ο καπιταλισμός πραγματικά θα ανατραπεί από μια συμμαχία, ή μια σύγκλιση, μαζικών κοινωνικών κινημάτων. Αλλά ακόμη κι αν αυτά τα κινήματα, εξαιτίας των απελευθερωτικών τους σχεδίων, αντιλαμβάνονται τον καπιταλισμό ως τον εχθρό τους (τέτοια είναι ίσως η περίπτωση για το Γυναικείο Κίνημα ή για το περιβαλλοντικό κίνημα, όχι μόνο το εργατικό κίνημα), δεν νομίζω ότι όλα αυτά τα κινήματα παίζουν έναν ισοδύναμο ρόλο. Και όλα σχίζονται από διαφορές και αντιφάσεις που αντανακλούν τη θέση τους ενώπιον του κεφαλαίου ως παγκόσμιου τρόπου κυριαρχίας.



Υπάρχει ένας «νατουραλιστικός» φεμινισμός και ένας φεμινισμός που είναι επαναστατικός, ένας βαθιά αντι-ουμανιστικός περιβαλλοντισμός, και ένας ουμανιστικός και κοινωνικός περιβαλλοντισμός. Συζητώντας αυτό το θέμα, κάποιος θα μπορούσε ίσως να συμπεριλάβει τις κοινωνιολογικές συνεισφορές των Max Weber και Pierre Bourdieu πάνω στην αυξανόμενη κοινωνική διαφοροποίηση της μοντέρνας κοινωνίας και την πολλαπλότητα των κοινωνικών πεδίων σύγκρουσης. Αν θεωρείτε ότι αυτά τα πεδία δεν δομούνται σε μια ιεραρχία αλλά αντιπαρατίθενται απλώς, τότε ίσως να μηχανευτείτε μια τακτική σύστασης μεταβαλλόμενων συνασπισμών (μορφής «τόξου» πάνω σε άμεσα ζητήματα). Όμως δεν θα υπήρχε καμιά σταθερή στρατηγική σύγκλιση σε μια τέτοια προσέγγιση.

Νομίζω, αντιθέτως, ότι μέσα σ’ έναν ιδιαίτερο τρόπο παραγωγής (καπιταλισμός), οι σχέσεις εκμετάλλευσης και η ταξική σύγκρουση συγκροτούν ένα υπερπροσδιορίζον πλαίσιο που διατρέχει και ενοποιεί τις άλλες αντιφάσεις. Το ίδιο το κεφάλαιο είναι ο μεγάλος ενοποιητής που υποτάσσει κάθε άποψη της κοινωνικής παραγωγής και αναπαραγωγής, τροποποιώντας τη λειτουργία της οικογένειας, καθορίζοντας την κοινωνική διαίρεση της εργασίας και υπάγοντας τις συνθήκες κοινωνικής αναπαραγωγής της ανθρωπότητας στο νόμο της αξίας. Αν αυτή πράγματι είναι η κατάσταση, ένα κόμμα και όχι απλά το άθροισμα των κοινωνικών κινημάτων είναι ο καλύτερος μεσολαβητής της συνειδητής ενοποίησης.

Το θεμέλιο της στρατηγικής του Λένιν μετά το 1914 ήταν ότι ο ιμπεριαλισμός βρισκόταν σε «επιθανάτια αγωνία» και αποτελούσε μια εξ’ ορισμού περίοδο καπιταλιστικής παρακμής. Με ποιο τρόπο αυτά αντέχει μετά από εννέα δεκαετίες;

Δεν ερμηνεύω αυτόν τον χαρακτηρισμό εποχής, μια εποχή πολέμων και επαναστάσεων, σαν μια περιστασιακή κρίση ή σα μια μηχανική κρίση σχετικά με την αναπόφευκτη κατάρρευση του συστήματος. Αναδρομικά, ο 20ος αιώνας εμφανίζεται πράγματι σαν ένας αιώνας πολέμων και επαναστάσεων. Και ο 21ος αιώνας, αλίμονο, δεν θα είναι κάτι διαφορετικό από αυτήν την άποψη. Οι μορφές της ιμπεριαλιστικής κυριαρχίας αλλάζουν αλλά δεν εξαφανίζονται. Η σημασία της κληρονομιάς του Λένιν και του Τρότσκυ, κατανοητή με έναν κριτικό και μη-δογματικό τρόπο, βρίσκεται στη

σύγχρονη πραγματικότητα του κεφαλαίου και του ίδιου του ιμπεριαλισμού.

Διάφορες επαναστατικές οργανώσεις, έξω από την Τέταρτη Διεθνή (για παράδειγμα η LO, το SWP, το Δημοκρατικό Σοσιαλιστικό Κόμμα της Αυστραλίας) τείνουν να επιχειρηματολογούν ότι η γαλλική LCR είναι κακά οργανωμένη και έχει έλλειμα πολιτικού συγκεντρωτισμού. Συμφωνείτε ότι η βαθιά και διαρκής εμπλοκή της LCR στα ποικίλα κοινωνικά κινήματα και ενιαία μέτωπα έχει μειώσει την ικανότητά της για ταχεία κινητοποίηση γύρω από κεντρικές καμπάνιες; Και αν ναι, πρόκειται για μια αναπόφευκτη επιλογή στις μοντέρνες συνθήκες;

Υπάρχει ένα στοιχείο αλήθειας σε αυτό. Η LCR ήταν ικανή να αντισταθεί στις ήττες των δεκαετιών του 1980 και 1990 ουσιαστικά χάρη στη δραστηριότητά της στο μαζικό κίνημα στα συνδικάτα και στα μαζικά κοινωνικά κινήματα (άνεργων, γυναικών και αντιρατσιστικό). Ο καθένας/μία στη Γαλλία αναγνωρίζει ότι η ανανέωση του μαχητικού συνδικαλισμού ή αυτός της AC! και του Ras Le Front, δεν θα είχαν γνωρίσει το ίδιο επίπεδο ανάπτυξης χωρίς τους αγωνιστές της LCR.

Αλλά το γενικό πλαίσιο εξασθένησης της εργατικής αντίστασης, του ατελέσφορου των μαζικών κοινωνικών κινημάτων φαινόταν περισσότερο προφανές από εκείνο μιας οργάνωσης σαν τη δική μας, που θα μπορούσε να εμφανίζεται απλά σαν ένα δίκτυο και ένα φόρουμ για τη συζήτηση ιδεών.

Αυτό βέβαια οδήγησε σε μια οργανωτική χαλάρωση για την οποία μετανιώνουμε και προσπαθούμε να διορθώσουμε εδώ και αρκετά χρόνια, ας πούμε από το 1995-97. Αλλά προτιμούμε αυτό το πρόβλημα από το να είμαστε μια «πολιορκημένη ακρόπολη». Η Lutte Ouvriere έχει σίγουρα διατηρήσει ένα υψηλότερο επίπεδο κομματικού πατριωτισμού, αλλά το τίμημα είναι υπέρογκο: μια σεκταριστική απολίθωση και μια ακατανοησία των κοινωνικών κινημάτων.

Έπειτα πάλι, υπάρχει πάντα μια ένταση ανάμεσα στην οικοδόμηση ενός πολιτικού κόμματος και στην παρέμβαση σε ενιαία μέτωπα, ανάμεσα στο ρίσκο της σεκταριστικής αντίδρασης και στη διάλυση του πολιτικού σου προφίλ. Δεν μπορεί κανείς με μια μαγική φόρμουλα να αντισταθεί σ' αυτό το διπλό πειρασμό παρά να ανοίξει ανάμεσα τον δικό του δρόμο συγκεκριμένα σε κάθε περίπτωση.

Σε μια διαδήλωση, η LO (αν συμμετέχει) μπορεί να έχει ένα μπλοκ αριθμητικά μεγαλύτερο από εκείνο της Λίγκας, αλλά οι αγωνιστές της Λίγκας είναι επίσης παρόντες στα μπλοκ των συνδικάτων τους, στο ATTAC, στο Ras Le Front και ούτω καθεξής. Νομίζω ότι κάνουμε περισσότερα για να αναπτύξουμε το «πραγματικό κίνημα για την κατάργηση της υπάρχουσας τάξης πραγμάτων» το οποίο είναι ο αληθινός ορισμός του κομμουνισμού.

Το πρόσφατο επιτυχημένο σχολείο «Μαρξισμός 2001», που οργανώθηκε από το SWP, έδειξε ξανά ότι το ηλικιακό προφίλ των ακροαριστερών οργανώσεων στην Ευρώπη δεν είναι τόσο καλό (η πλειοψηφία πάνω από 30 με μια υψηλή αναλογία πάνω από 40). Γιατί; Τι μπορούμε να κάνουμε γι' αυτό;

Αυτό που με εκπλήσσει και μου φαίνεται σημαντικότερο είναι η ανανέωση του ενδιαφέροντος για την μαρξιστική κριτική της μοντέρνας κοινωνίας και της καπιταλιστικής παγκοσμιοποίησης. Βεβαίως, θα προτιμούσαμε μια μεγαλύτερη νεολαΐστικη συμμετοχή, αλλά το γεγονός ότι ένα τμήμα της γενιάς του '60 έχει πολιτικά επιβιώσει μέσα από τα «χρόνια της Θάτσερ» ή τα «χρόνια του Μιτεράν» είναι κάτι σαν παρακαταθήκη για το μέλλον. Υπάρχει η δυνατότητα της συνέχειας και της μεταβίβασης εμπειριών. Βασιζόμενοι σ' αυτό πρέπει να επιχειρήσουμε να βρούμε τον τρόπο να προσπελάσουμε τις σημερινές μορφές πολιτικοποίησης των νέων ανθρώπων. Γιατί αυτές σίγουρα υπάρχουν.

Στις σημερινές κινητοποιήσεις εναντίον της παγκοσμιοποίησης μπορούμε να δούμε αναλογίες με τους αγώνες πριν το 1968 όπως αναφορικά με το Βιετνάμ ή τον πόλεμο της Αλγερίας. Δεν θα 'πρεπε, με την ευκαιρία, να μυθοποιήσουμε ή να υπερβάλουμε αυτήν την προ του 1968 ριζοσπαστικοποίηση.

Μπορούμε επίσης να δούμε τη σημερινή ριζοσπαστικοποίηση σε μουσικά ή πολιτιστικά φαινόμενα. Απ' την άλλη πλευρά, αν οργανώσεις σαν το SWP και την LCR έχουν κατά κάποιο τρόπο μια «μαύρη τρύπα» όσον αφορά τη γενιά του '80, φαίνονται να κατανοούν την απαρχή μιας νέας προοπτικής μεταξύ της νεολαίας.

Ήταν ένα αξίωμα για τις τροτσκιστικές οργανώσεις στις δεκαετίες του '60, του '70 και του '80 ότι λενινισμός σημαίνει ένα διαρκώς υψηλό επίπεδο δραστηριότητας απ' όλα τα μέλη. Συχνά αυτό περιείχε ηθικολογικές και ημι-θρησκευτικές συνυποδηλώσεις. Είναι ρεαλιστικό να προσδοκούμε από ένα μεγάλο αριθμό αγωνιστών να διατηρούν υψηλά επίπεδα δραστηριότητας για δεκαετίες; Ανεξάρτητα από την πολιτική κατάσταση;

Μια (θεληματική) εμπλοκή σ' έναν επαναστατικό αγώνα δεν είναι χόμπυ για το σαββατοκύριακο. Μοιάζει λογικό να συνεπάγεται στράτευση, θυσίες καριέρας και οικονομική ζημιά. Αυτό δεν σημαίνει ένα μυστικισμό αυτοθυσίας ή θρησκευτικό αίσθημα ιεραποστόλων. Επιπλέον οι οργανώσεις που ντοπάρουν μ'

αυτόν τον τρόπο ιδεολογικά τα μέλη τους αποδεικνύονται συχνά οι περισσότερο ευάλωτες στην ανηθικότητα: η απώλεια των ψευδαισθήσεων και η απογοήτευση είναι ανάλογες προς την (αρχική) παρώθηση υπερβολικής ευφορίας. Πέραν κάθε αμφιβολίας το είδος ακτιβισμού που συχνά χρησιμοποιούνταν το '70 συνδεόταν πολλές φορές με μια υπερβολική εκτίμηση των ευκαιριών που είχαν οι σοσιαλιστές, αλλά επίσης και με τη διαθεσιμότητα μελών που ήταν στη συντριπτική τους πλειοψηφία νέοι και δεν είχαν ακόμη σταθερή εργασία ή οικογένεια. Ισχυριζόμαστε ότι έχουμε ωριμάσει και ότι η στράτευσή μας έχει «εξομαλυθεί» ως προς τον ρυθμό και τις ανάγκες της. Από 'δω και πέρα διατρέχουμε τον αντίθετο κίνδυνο: να πέσουμε στη «ρουτίνα».

Είναι ο δημοκρατικός συγκεντρωτισμός ένας πραγματοποιήσιμος στόχος σ' ένα διεθνές επίπεδο; Θα δούμε ποτέ ξανά μια μαζική Διεθνή οργανωμένη σαν την Κομιντέρν; Στο φως της νεώτερης εμπειρίας είναι πράγματι αλήθεια ότι οι επαναστατικές οργανώσεις που βρίσκονται εκτός μιας Διεθνούς πάσχουν αναπότρεπτα από εθνικοκομμουνιστικές παρεκκλίσεις;

Είδαμε προηγουμένως ότι η έννοια του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού είναι δύσκολο να καθοριστεί. Αυτό ισχύει ακόμα περισσότερο σ' ένα διεθνές επίπεδο. Η Τέταρτη Διεθνής καθορίστηκε από την εποχή της γένεσής της ως ένα παγκόσμιο κόμμα. Το γεγονός αυτό δημιούργησε σύγχυση με το να επιτρέπει την άποψη ότι είναι δυνατόν να λειτουργεί με το βαθμό συγκεντρωτισμού που είναι εφικτός σ' ένα εθνικό κόμμα. Επέτρεψε ατυχείς περιπέτειες όπως εκείνη του 1952, όταν η εκλεγμένη ηγεσία του γαλλικού τμήματος τέθηκε σε διαθεσιμότητα από την Διεθνή Γραμματεία. Τέτοια πράγματα είναι αδιανόητα σήμερα. Οι αποφάσεις που υιοθετήθηκαν το 1974 αναγνωρίζουν την αυτονομία των εθνικών ηγεσιών. Το συνέδριο του 1985 κατέστησε σαφές ότι η Διεθνής αποτελείται από τμήματα και όχι από άτομα - μέλη και αυτό συνεπάγεται μια αρκετά ομοσπονδιακή δομή.

Είναι αναγκαίο να συνεχίσουμε να στοχαζόμαστε σχετικά με τον τύπο της δυνατής δημοκρατίας σε ένα διεθνές επίπεδο. Αν είναι εφικτό να υιοθετήσουμε κοινές θέσεις όσον αφορά τα μεγάλα διεθνή γεγονότα, είναι εντούτοις παράλογο ευρωπαίοι αντιπρόσωποι να ψηφίζουν για εκλογικές τακτικές στο Περού ή για συνδικαλιστικές τακτικές στη Βραζιλία. Από το να συζητάμε για μια φόρμουλα (παγκόσμιο κόμμα, δημοκρατικός συγκεντρωτισμός), θα ήταν ίσως καλύτερα τώρα να συζητάγαμε για ένα νηφάλιο και αντικειμενικό απολογισμό εμπειριών και πρακτικών, να αναζητήσουμε τη σωστή ισορροπία μεταξύ ενός καταστρεπτικού υπερ-συγκεντρωτισμού και ενός απλού δικτύου συζητήσεων χωρίς καμμία κοινή δέσμευση ή αμοιβαιότητα.

Είναι επίσης απαραίτητο να ακολουθήσουμε προσεκτικά τις εμπειρίες της διεθνιστικής ανανέωσης ειδικά στο κίνημα εναντίον της καπιταλιστικής παγκοσμιοποίησης, συνεχίζοντας τη συζήτηση περασμένων εμπειριών. Προσωπικά παραμένω αρκετά προσκολλημένος στην αναγκαιότητα μιας Διεθνούς και δεν πιστεύω ότι είναι αναγκαία μόνο στη διάρκεια περιόδων ορμητικών επαναστατικών εξελίξεων. Ωστόσο δεν νομίζω ότι η Κομιντέρν είναι ένα μοντέλο γι' αυτήν πλέον.

Οι μικροσκοπικές ομάδες που αγωνίζονται να οικοδομήσουν λενινιστικά κόμματα έκαναν τα πρώτα αποφασιστικά τους βήματα στα μέσα και στο τέλος της δεκαετίας του '60. Μετά από μια περισσότερο από τριαντάχρονη προσπάθεια θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί ότι τα αποτελέσματα είναι λίαν μέτρια. Αναμφίβολα ένα μεγάλο μέρος απ' τις αιτίες έχει τη ρίζα του σε βαθείς αντικειμενικούς παράγοντες ήττες της εργατικής τάξης, νεοφιλελευθερισμός, κατάρρευση του «υπαρκτού σοσιαλισμού» κλπ. Επιχειρώντας μια αναδρομή, ποια ήταν τα μεγαλύτερα σφάλματα που έγιναν; Θα μπορούσαν τα αποτελέσματα να είναι καλύτερα;

Τα αποτελέσματα, χωρίς αμφιβολία, θα μπορούσαν να είναι καλύτερα. Κάποιος θα μπορούσε να ανασκοπήσει την ιστορία των 30 χρόνων και να δώσει μια ιστορία των λαθών. Στην πραγματικότητα δεν θα ήταν κάτι ολότελα ανώφελο γιατί όλος αυτός ο πλούτος σκέψης, αφοσίωσης και θυσιών δεν μπορεί νά'ναι εξολοκλήρου χωρίς αντίκρυσμα.

Πάντως, αν θεωρήσουμε τα αποτελέσματα περιορισμένα, όταν τόσοι δρόμοι εξερευνήθηκαν, τόσες θεωρητικές ερμηνείες δοκιμάστηκαν, τότε αναμφισβήτητα οι συγκυρίες ήταν πολύ σκληρές. Λέω, οι συγκυρίες και όχι οι αντικειμενικές συνθήκες διότι υφίσταται ένα πρόβλημα ως προς την αντιδιαστολή μεταξύ αντικειμενικών και υποκειμενικών συνθηκών. Αμφότερες είναι προφανώς συνδεδεμένες. Αν τις αποσυνδέσεις εντελώς, πέφτεις σε παράδοξα τα οποία είχαν συχνά καταστρεπτικές συνέπειες στο τροτσκιστικό κίνημα. Αν οι αντικειμενικές συνθήκες ήταν τόσο εξαιρετικές, όπως κανείς μπορεί να πιστεύει, και το επαναστατικό κίνημα δεν μπορούσε να κεφαλαιοποιήσει πάνω σ' αυτές τότε ήταν οι οργανώσεις, οι ηγεσίες τους, οι αγωνιστές που απέτυχαν · ή διαφορετικά υπήρχαν στο εσωτερικό τους προδότες. Αυτός ο τύπος παράνοιας δεν κάνει καλό σε κανένα.

[Μετάφραση: Παναγιώτη Σηφογιωργάκη]